استصحبه الفقير درويش يوسف
نسيب المولوى
عفى له

٢٧٠

الملك لله دخل في حفظ عبده
الحاج بشير اغا دار السعادة الكبير حالا
وقف

هذه النسخة الجليلة والمجلة الجميلة من وقف حضرت مولانا صاحب الخيرات الحسان
صاحب ذيل الجود والاحسان منور مصابيح المقاصد بانوار العناية
مفتح معاقد المراصد بمفتاح الكفاية جامع محاسن العلم والعمل جامع مجامع البر
الاكمل الا وهو اغا دار السعادة الحاج بشير وقفه للحرم المرتد والبر الكبير
من هو على كل شيء قدير حرر العصر اليه سبحانه وتعالى
محمد امين المفتش باوقاف الحرمين المحترمين
عفى له

[illegible] الشيخ اسمعيل افندي المولوي الانقروي

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله الذي انزل القرآن ۞ هدى للناس وبينات من الهدى والفرقان ۞
وبين فيه اسرار ذاته وصفاته وافعاله ومصالح العباد ۞ واسرار المبدأ
والمعاد ۞ كائناً ما كان بلا زيادة ولا نقصان ۞ فسبحان الذي خلق الانسان
علمه البيان ۞ وجعل القرآن شفاء للارواح والابدان ۞ ورفع عن ابصار
العارفين غشاوة ليروا وجوه الفاظه ومعانيه ودفع عن قلوبهم اكنة ان
يفقهوا اسرار سبع مثانيه فعرفوا ظهره وبطنه وحده ومطلعه بالذوق والوجدان
فعبروا اما عرفوا منه بالذ التعبير واعذب اللسان ۞ ليذيقوا الطالبين اذواق
العلوم والعرفان ۞ ويوصلوا علمهم الى مرتبة التحقيق والايقان ۞ والصلوة
على سيدنا محمد الهادي الى صراط التوحيد والايمان ۞ الداعي امته الى درجات
المشاهدة والعيان ۞ وعلى آله واصحابه الذين اتبعوا باحسان ۞ رضي الله عنهم
ورضوا عنه في كل وقت وآن ۞ واوصلهم منا التحية والسلام الى انقضاء
الايام وانقراض الدوران اما بعد بو فقير وحقير مولوي ۞ اعني
شيخ اسمعيل الانقروي ۞ فتح الله عينيه المعنوي ۞ كما فتح له عينيه الصوري

الحقي ۞ بر زمان بو كوزلرم بينا ايكن حضرت مثنوينك شرح ايلمسنه مشغول اولوردم
وكتب تفاسير واحاديثك مطالعه سندن هم عظيم حظ ولذت الوردم ۞
شول مرتبه كه كتب نفيسه وشريفه نك نقاط وخطي كوزلريمه خط وخال مهرخان
جهاندن مرغوبتر اولمش ۞ ورسائل لطيفه نك صحايف رخسارنده
مرقوم اولان ارقام حقايق نظامه نظر قلمق بو چشم جهان بينمه كون ومكاندن
محبوبتر كلمش ۞ ايدي حكمت الهي جلد ثالثك شرحي تمامي اولدقده ديده
رمد ديده ولريمه آب سپيد نازل وعصب نوزله مردمك ديده ميانه بر پرده
كلوب حايل اولوب مدت قريب وعهود بعيده بو كوزلرم خطوط وسطور
كورمدن دور اولدي ۞ وكتاب وقرآن اوقومدن محروم ومهجور قالدي ۞
اما بو حالتده درون دله مطالعه كتب ۞ وقرآن عظيم الشاني تلاوه ايلمكه
زياده اشتياق وحب ۞ غلبه ايليوب ديردم بيت يا رب بكرم چشم من نوري ده
وز نور يقين دلم را سروري ده ۞ از دوام غم وحزن بازم برهان ۞
وز درد ومحن تن مرا دوري ده ۞ بي تاب وتوان كشته تنم از محنت ۞
از لطف وكرم تن مرا زوري ده ۞ وكاه كاه دخي بو كونه مناجات ايلردم
كه اي معين ومستعان ۞ واي سميع وبصير اولان رحمن ۞ اكر بو كوزلرم بر وقت
روشنالك بوليدي وخطوط وسطور كورمكه بر مقدار قادر اوليدي ۞ بقيه
عمري سنك كتابك كركي اوقومغه خرج وصرف قيلوردم واحاديث شريفه وكلمات
اوليا مطالعه سنه مشغول اولوردم ۞ پس بر زماندن صكره اول ملك متعال
وپادشاه لايزال ۞ حضرتلري بو فقير پر ملاله بر صاحب حال كحال ارسال ايليوب

بر میل ایله اول پرده یی کوزلرمدن ازاله قلدقده فی الحال کوزلرم روشن وپرنور
اولدی ٭ وقلب حزینم تکرار ذوق وسرور ایله طولدی ٭ ولسانم اول حینده
بو ابیاتی تالی اولدی بیت مرده بیناادم بینا شدم ٭ با تجلی خدا سینا شدم
چند مدت لال گشتم از ملال حمد لله این زمان گویا شدم ٭ مانده بودم در غم واندوه زار
در ره سودای گنون پویا شدم ٭ رؤیت معشوق جان برای حجاب ٭ باز ازنی گفتم وجویا شدم
حمد لله این کل مقصود را ٭ در حدیقهٔ این جهان بویا شدم ٭ ای سوخی چونکه حاصل شد مراد
نقش غم از لوح دل شویا شدم ٭ پس حامدا لله تعالی وشاکرا علی انعامه سورهٔ
حمد وشکری تفسیر ایلمکه شروع قلدم ٭ ولکن علماء دین ٭ وعظماء اهل
یقینک تألیف وتصنیف ایلدکلری تفاسیر شریفه یی اولا تتبع ایلیوب تعبیر
وتحریر بیوردقلری کلمات طیبه دن معارف جلیله ومعانی لطیفه یی استخراج
قلوب بو اوراق اوزره انی ترجمه ایلدم تا کم من فسر القرآن برأیه فلیتبوأ
مقعده من النار حدیث شریفنک مفهوم منطوقی اولان کمسه لردن اولمیم
ودخی من فسر القرآن برأیه وان اصاب کتب علیه خطیئة لو قسمت بین الخلائق
لوسعتهم خبر لطیفنک مدلولی اولان خطیئه دن حصه المیم ٭ بیت
وصف رویش نه باندازهٔ تقریر منست ٭ که بصد مرتبه بگذشت ز تقریر وبیان ٭
امیددر که حق سبحانه وتعالی بو اوراق اوزره واقع اولان مدادی دخی یوزن
یوم القیمة مداد العلماء ودم الشهداء فیرجح مداد العلماء علی دم الشهداء حدیث
شریفنک فحواسی اوزره علماء دینک مدادی کبی شهداء کرزینک دمی اوزره
ترجیح قله ودخی اذا مات الانسان انقطع عمله الا عن ثلث من صدقة جاریة

اولد صالح یدعو له او علم ینتفع به حدیثنک مقتضاسی اوزره اولدکدن ودار آخرته
انتقال قلدقدن صکره هم کره قله وآثار حسنه مردن اوله وطالب علم اولنلر
هم بو علم نافعدن نتیجه نفع اله وفایده بوله بیت بران کس بود زندگانی حرام ٭
که او را نماند از پس مرگ نام ٭ نمرد آن کسی کز جهان نام برد ٭ که مرد نکو نام هرگز نمرد ٭
پس بو کتاب لطیف ومجموعهٔ شریف جملهٔ طلابه نفع رسان اولسون ومبتدی
اولنلرک فهمه آسان کلسون ایچون ترکی عبارت اوزره تعبیر وتحریر اولنمه
واولیا اکرمین وعظمای اهل یقینک بیوردقلری ابیات شریفه وکلمات طیبه
ایله محله مناسب جابجا تزیین وتحلیه قلندی تا ابیات واشعاره ولیا مایل
اولنلر وگفتار عرفا واصفیایه محبت قلنلر هم بوندن حظ الالر وبهره ومنفعت
بوله لر بیت چنان نوال تو شد عام کز فواید آن ٭ کسی نماند که او را نواله نرسد ٭
وبو کتاب شریف اولا دیباچه فاتحه اوزره تمهید اولندی وثانیا یدی اصل
وهر اصلنک ایچنده سوز باشلرنده اقتضا ایلدوکنه کوره بر نیچه وصل وهر کلمه نک
تفسیرنده بر فصل وهر جمله اشارت قلندی تا بونی اوقیانلره بو نوع اولن معانیک
ضبط وحفظی آسان کله وهر محل طلب اولندقده بولنماسی سهل ویسیر اوله فاتحه
اولی حضرت قرآنک بعضی فضایلنی واوصاف وخصایلنی بیان ایلر
فاتحهٔ ثانیه استعاذه نک معانی وحقایقن عیان ایلر فاتحهٔ ثالثه بسمله
شریفه نک اسرار وحقایقن ورموز ودقایقن بیان ایلر فاتحهٔ رابعه
سورهٔ فاتحه نک فضایلنی بیان ایلر فاتحهٔ خامسه سوره نک وآیتک
معنالرن بیان ایلر فاتحهٔ سادسه فاتحهٔ شریفه نک اسامیسنی بیان ایلر

فاتحه سابعه در القرآن ولانه فاتحه شریفه نك سبب نزولنی وانزال

وتنزیلك معنالرنی بیان ایلرپس بوکتاب بو سطابه فتوحات عینیه دیمکله

تسمیه اولندی وبوکه مطالعه قلان اخواندن رجا قلندی که هر بار که بوکتابه

نظر قویالر بو فقیر حقیرچون بر فاتحه اوقیه لر وبونك صورت مواتنه دیده

عیب پوشله نظر ایلیوب ترکیب اعتسافی خاطر معارف التصافلریدن منعقله

انصافله صاف قله لر اگر مواضع زلل ومواقع خلله نظرلری واقع اولور

اول محلی خامه اصلاحله مصلح اوله لر که بو فقیر انکله مباهات قلورم

وکنده دخی جمله نك خاکپای راهی بیلورم ونعم ما قیل شعر شربنا واهرقنا علی الارض قسطها

وللارض من کاس الکرام نصیب اعوذ بالله من طعن الطاعنین وتفتیش

الجاهلین وسوء اوهام المتوهمین ومن جهل یستکثر القلیل من نفسه ویستقل

الکثیر من الآخرین ربنا افتح بیننا وبین قومنا بالحق وانت خیر الفاتحین

فاتحه اولی حضرت قرآنك فضایلنی واوصاف وخصایصنی بیان ایلر

اعلم یا اخی ارشدك الله الی اسرار الکتب المنزلة علما اتفاق وزره بویله دیمشلر که

انبیای عظامه یوز درت کتاب نزول ایلمشدر التی صحیفه شیث

حضرتلرینه واوتوز صحیفه دخی ادریس حضرتلرینه ویگرمی صحیفه دخی ابراهیم

حضرتلرینه ایتمشدر بعضلر حضرت ابراهیمه اون صحیفه ایتمش واون صحیفه

دخی حضرت آدمه ایتمشدر که اکا الکلیون دیرلر دیو سویلمشدر العلم عند الله

وبونلردن ماعدا تورات حضرت موسایه وزبور حضرت داووده وانجیل حضرت

عیسایه وقرآن حضرت محمد مصطفایه نزول قلمشدر وبو جمله یه ایمان کتورمك

امت محمده واجب اولمشدر وجمله کتب منزله نك لطیفهسی اولان خوبی وبو صحف

مرسله نك شرنفیر اولان مجموعی قرآن عظیم وفرقان کریمدر که جمله انلرده اولان

اسرار ولطایفی بو کتاب کریم حاوی اولمشدر وجمع قلمشدر بیت

هر لطافت که نهان بود پس پرده غیب جمله در صورت این خوب عیان ساخته اند

کتب سماویه دن هیچ بریسی بو کتاب کریم بولدوغی شرف وعزتی بولمامشدر

ودور آدمدن عیسی بن مریم حضرتلرینه گلنجه یه دك نه قدر کتب وصحف گلدیسه

اصلا بریسی بو منقبت وبو مرتبه یه واصل اولمامشدر بو کتاب عالیشاندن دین

تختنك سلطانی سرفرازی ودار الملك یقینك شهریاری چاکر نوازیدر بیت

این چه شاهیست که بر سر بر دین خلد الله ظله ابدا تاج اقرار ورتبك الاکرم

زده بر فرق او ز نور علم درع نوحی الیك در بر او هن ام الکتاب شکر او

علمی بر فراشت ز عالم غیب بهر تسخیر عرصه لاریب ز ازل تا ابد ولایت او

حاو میم آیت حمایت او وحقیقتا اولدر که فهوم انك شاننی بلمده وکنه

معانیسنه واصل اولمده عاجز وحیران اولمش وعقول انك وصف کمالنی

شرح ایلمده واله وسرگردان قالمشدر شعر واعجزنی عن شرح الشرح وصفه

ومنقبة الاعجاز اعلی المناقب غواصان دریای تحقیق ومستخرجان جواهر دقیق

اولان علما ما فرطنا فی الکتاب من شیء آیه کریمه سنك مفهومندن ودخی

ولا رطب ولا یابس الا فی کتاب مبین نص شریفنك مضمونندن بو کتاب

کریمك جمله علوم واسراری جامع اولدوغنی استخراج ایلمشلر وحضرت قرآن

باوجود ایجاز علوم اولین وآخرینی مشتملدر دیو سویلمشلر در کما قال علی کرم الله

وجه ما من شیء الا وعلمه فی القرآن ولکن رأی الرجال یعجز عنه مقتبسان لوامع
فضایل انسانی اولان عالملر کمال علم ومعرفت ونهایت فطنت وذکاوتله
بله آیات قرآنینک ظهر وبطن وحد ومطلعندن قیام قیامته دک هر نقدر
اسرار ومعارف ومعانی ولطایف استخراج اسلوب تحریر وبیانه کتورلر ایسه
ینه آنک بحار اسرارندن بر قطره‌یی وجوده کتورمش وبر معنانک مرتبه غایته
یتورمش اولورلر بیت حقایقی که بران مشتمل بود قرآن
ز هر چه وهم تصور کند فزون باشد بر عالم کامل هر نقدر تفکر وتدبر ایلیه
نوبت اولدقجه کوردوکی حسن حالدن ماعدا آنی بر آخر حسنله جلوه کر بولور
وآنک جمال وکمالنی کتدکجه زیاده مشاهده قلور بیت جلوه حسن ترا غایت پایانی نیست
هر زمان نشاءه دیکر شود از پرده عیان بو خوب نورانی وبو محجوب روحانی وجوه
کثیره صاحبیدر آنک وجوه کثیره سنی کورمین فقیه اولمز کما قال صلی الله علیه وسلم
لا یفقه الرجل کل الفقه حتی لا یری للقرآن وجوها کثیرا رواه ابو الدرداء
کلام یزدانی بسیار معانی ومعارفی مشتمل وبی شمار وجوه ولطایفی
محتویدر آنی احسن وجه اوزره تفسیر قلمنه مفسرلره دخی لازمدر که احسن وجه
اوزره تفسیر اولنه وممکن اولدوغی مرتبه اجمل اولان محمله حمل قلنه نته کم حضرت نبی
علیه السلام بیورمشلردر القرآن ذو وجوه فاحملوها علی احسن وجه وبو حدیث
شریفی ابن عباس حضرتلری روایت قلمشلردر هر بر آیتک ظهری وبطنی
وار وهر بطننک دخی بر آخر بطنی وار یدی بطنه وارنجه ویاخود یتمش بطنه
وارنجه دیدک کما قیل بیت ظهر وبطنیست جمله قرآنرا از پی یکدکر بخوان آنرا

ظهر

ظهر وبطنست وبطن بطن یقین همچنین تا بسبع وتا بسبعین نته کم حضرت علی
بو حدیث شریفی حضرت نبیدن صلی الله علیه وسلم روایت ایدوب بیورمشلر قال علیه
السلام ان للقرآن ظهرا وبطنا وحدا ومطلعا وفی روایة ابن مسعود ان لکل آیة
ظهرا وبطنا وحدا ومطلعا واقع اولمشدر بعضلر بونک شرحنده ظهردن مراد
تفسیری وبطندن مراد تأویل وتحقیقدر دیمشلر وبعضلر دخی ظهردن مراد
جلی اولان معناسی وبطندن مراد خفی اولان معناسیدر که بونی انجق علماء راسخ
اولنلر بلور دیو سویلمشلردر وحد منتهی معناسنه درکه اندن تجاوز اولنمیه ومطلع
بر موضع عالیدن محل اطلاعه دیرلر پس معنی حدیث قرآن عظیمک ظهرندن
وبطننده هر منتهایچون بر موضع اطلاع واردرکه مطلع ظاهر تفسیر ومطلع
باطن اسرار دینیه ومعارف یقینیه اوزره اولان تأویلدر دیو تحقیق ایلمشلردر بیت
حرف قرآنرا بدانکه ظاهریست زیر ظاهر باطنی بس قاهریست
ظاهرش دیدی ز معنی غافلی باطنش را کن نکه کر کاملی
ظاهر قرآن چو شخص آدمیست که نقوشش ظاهر وجانش خفیست
اکر بر کمسنه آنک مقتضای ظاهریسی اوزره عمل ایلسه حق تعالی اول کمسنه یه آنک بطن
اولنی فهم ایلمکی میسر ایلیه واکر بطن اولندن فهم ایلدوکی معنا ایله عمل قلسه بطن
ثانیدن بهره کیر اولور واکر بطن ثانیدن استفاده ایلدوکی معنا ایله عامل اولسه
حق تعالی اکا بلمدوکی علومی توریث قلور کما قال علیه السلام من عمل بما علم ورثه
الله علم ما لم یعلم حتی هر بطنله عمل ایلدکجه آنک ماوراسنه واصل اولور وکتدکجه
آنک حدینک ومطلعنک اسرارنی حاصل قلور ولکن مطلعی قتی پایه بلند در هر کس

اكا واصل اولمز دهر كس انك نه ايدكنى ادراك قلمز بيت جناب عشق بس عاليست
موسى همتى بايد * كه نتوان بر چنان طورى شدن بى همت والا * حريم عزت قرآن
عظيم اذن باكيزه در كه هر ناشسته روى اكا دخوله مجال بولمز وهر ناپاك اولانكو كل
اكا محرم سرار اولمز نته كم حق تعالى حضرتلرى لا يمسه الا المطهرون بيورمش
وبو آيت كريمه عند التحقيق بو معنايه اشارت اولمشدر * بيت
ناكسانرا در حريم عز قرآن بار نيست * جز دل پاكان درين ره محرم اسرار نيست *
نعم هرچند كنه معانى قرآن كريم بلنمز وانك حقيقى ادراك اولنمز وحيز بيانه
صغمز وعقل دور انديش انك كنه معانى سنه ايرمز اما زبده زمره انسانى
اولان بعضى علما وعرفا فيض فضل يزدانى ايله انك بعضى اسرار ولطايفنه مطلع
اولوب مزيد بصيرت مريدان وازدياد هدايت مستفيدان ايچون باذن الله
انى ظهوره كتورمشلر وتعبير وتحرير مرتبه سنه يتورمشلر درپس هر مؤمنه لازمدر كه
مشارب واذواق اوليادن بى چاشنى قالميه وعلما وعرفانك ظهوره كتوردكلرى
اسرار ومعانيدن محروم وبى نصيب اولميه كه اول ذوق سبب بقاى ايمان
واول لذت وچاشنى باعث ارتقاى درجات جنان اولور بركمسه اكر حريف
مجلس سرمستان الهى ومحرم اسرار نامتناهى اولمزسه بارى مستان الهينك حال
وقالنى تماشا قلمق وانلرك نطق وبيانه كتوردكلرى كفتارى كوش قلمق وتعبير
وتحريرلرينه ناظر اولمق لازمدر كه بالكليه بى ذوق اولميه وروحى علمارسوك
روحى كبى بى لذت وبى چاشنى قلميه بيت كيرم كه ترا قوت مى خوردن نيست
بارى بتماشاكرى مستان آى * الحمى سنك كارك علل واغراضله معلل دكلدر

رجا اليرم كه بو فقيرى بو كروه پرشكوهدن قله سن ويا خود بو كروه پرشكوهه
هميشه نظر قلن ومريد ومحب اولان وهر دم انلرك كفتار دررباردن لذت وچاشنى
بولان بنده لركدن اوليه سن قسم ثالثدن اولمدن سكا استعاذه قلورم كه
اكا طاقت طوتمزم بيت كرنه ام مردان ره را هيچكس ذكرايشان
مى كنم اينم بس * كرنه ام زيشان از ايشان كفته ام * خوش دلم كين قصه از جان كفته ام
كرندارم از شكر جز نام بهر * اين بسى بهتر كه اندر كام زهر *
اى خدا زان كلشنم دادى نشان * دستگير وسوى آن كلشن كشان *
رب هب لى حكما والحقنى بالصالحين * واجعل لى لسان صدق فى الآخرين وصل
على حبيبك محمد وعترته اجمعين * اكثر علماء ربانيين قبل تفسير آيات قرآنى استعاذه
نكات ومعانى سنك تحقيق وتقريرنه شروع قلمشلر بعده بسمله شريفه نك
حقايق ودقايقن تعبير وتحرير ايلمكه مشغول اولمشلر پس آثار علماء ذينه اقتفا
واطوار اجله بقينه اقتدا ايلمك روا كوريلوب ابتدا استعاذه نك تحقيق
وبيانه شروع اولندى والتوفيق من القدير نعم المولى ونعم النصير
فاتحه ثانيه استعاذه نك معانى وحقايقن بيان ايلر اعلم يا اخى استعاذه
مصباح ظهور مرادات * ومفتاح حصول بركات وسعادتدر * زاد
روندكان راه وبدرقه قافله تيقظ وانتباهدر * بر تباشير صبح هدايتدر كه افق
تلقين الهيدن ظاهر اولمش تا ظلمت فريب نفس وهوايى وتاريكى مكر وحيله
شيطانى دغالى ازاله واذهاب قله * وبر شهاب ثاقب عنايتدر كه آسمان
ايماندن طلوع قلمش تا ديودون انك شعله سيله كوزه افتراق ايجره

محترق وسوزان اوله بیت چون نور رحمن در رسد شیطان کجا تاب آورد

خورشید چون کرد و عیان شب را نهان باید شدن اللهم یا حفیظ ویا غفور احرسنا

بحمایتک عن هذا الکلب العقور شیطان فی المثل بر کلب عقوردر که درکاه عزت

قننده کمینده اوتورمش هر شول کسه که متوجه آستانهٔ کبریا اوله انک رخنهٔ مشغول

اولور ونیجه صیاح وعوعوله قاصد قرب خدا اولنی اول حضرتدن دور ومهجور

قلمغه سعیلر واقدامler قلور کما قیل مثل المؤمن کمثل غریب لیذهب فی مفازة

ینتهی الی باب دار فیها کلاب قصدوا الی اهلاکه ولیس له قوة تمنعها فکلما

حمل علیهم غلبوا علیه فالحیلة فیه ان ینادی الی صاحب الدار ویتعوذ به لیمنع عنه

الکلاب فان زجره مرة خیر من زجره الفا فکذا الشیطان کلب علی باب العبد

یرید ان یهلک من یقصد الی بابه تعالی فالحیلة ان یستعیذ بالله من شره وهو القادر

علی رفعه چوق سالکلری بو کلب لعین انیاب وساوس وخیالاتله خسته

ومجروح ایتمش ونیجه طالبلری اول مطلوب حقیقیدن بر حیله ایله جدا ایدوب

چاه ضلالت وغوایته آتمش در بیت خدایا در کف شیطان زبونیم

زحیرانی نمی دانم که چونیم زحیلهٔ این سگم آزاد گردان بآزادی دلم را شاد گردان

اعلم یا اخی ایدک الله العلیم الحکیم اگر وقت نمازده اولسون واگر زمان عرض

نیازده اولسون وساوس شیطان رجیمدن جناب حقه استعاذه ایلمک

جملهٔ آدابدندر فقها استعاذه نک قرائتده اختلاف ایلدیلر امام قرطبی واذا

قرأت القرآن فاستعذ بالله من الشیطان انه هو السمیع العلیم آیتنک تفسیرنده

دیرکه استعاذه حضرت رسوله اول تنها فرض اولدی اما امت استعاذه

ایلمه

ایلمه بر سبیل سنت اکا اقتدا قلدیلر وامام فخر رازی تفسیر کبیرده عطادن

نقل ایدوب دیرکه قال عطا الاستعاذة واجبة لکل قراءة سورة کانت فی الصلوة

او غیرها وقال ابن سیرین اذا تعوذ الرجل فی عمره مرة واحدة کفا فی اسقاط الوجوب

وقال الباقون انها غیر واجبة وحجة الجمهور ان النبی علیه السلام لم یعلم الاعرابی

الاستعاذة فی جملة اعمال الصلوة اکثر علما بونک اوزرینه متفقلردر که نمازده

استعاذه نک محلی فاتحه نک قرائتندن مقدمدر اما ابراهیم نخعی وابو هریره

بعد قراءة الفاتحة اوقنماسی حقنده هم حدیث روایت ایتمشلردر وبونلرک

هر برینک دلیلی تفسیر کبیرده مسطور اولمشدر مخافت تطویلدن اوتری ایراد

اولنمدی وبهر حال استعاذه نک نمازده اخفا اولنمسی بزم مذهبمزده لازمدر وکیفیت استعاذه

اصحاب کرامدن اون دورت وجه اوزره روایت اولمشدر بر قاچ وجهی بونده

ایراد ایلدک عن النبی علیه السلام انه یقول اعوذ بالله من عذابه الالیم ومن

همزات الشیطان الرجیم وعن ابی بکر انه یقول اعوذ بالله الواحد الماجد من کل

شیطان مارد ان الله هو السمیع العلیم وعن عمر انه یقول اعوذ بالله المعین

من الشیطان اللعین الی یوم الدین وعن عثمان اعوذ بالله من الشیطان

والکفر والطغیان وهو المنعم المستعان وعن علی اعوذ بالله العظیم من

الشیطان الرجیم والمختار من جملتها هو قول الجمهور اعوذ بالله من الشیطان

الرجیم نته کم اهل تفسیر ابن مسعود حضرتلرندن بویله روایت ایلمشلردر قال

قرأت علی رسول الله فقلت اعوذ بالله السمیع العلیم من الشیطان اللعین الرجیم

فقال علیه السلام قل اعوذ بالله من الشیطان الرجیم هکذا اقرانیه جبرائیل عن القلم

دعن اللوح المحفوظ چونکم بین الجمهور مختار اولن بو قولدر پس بونک تفسیرنه شروع
ایلیلم و بر مقدار دخی اعوذ ونک شیطانک اشتقاقنه و معانیسنه متعلق
سوز سویلیلم اعوذ عوذدن مشتقدر و بونک ایکی معناسی واردر بریسی التجا
و استجاره معناسنه و ایکنجی التصاق معناسنه درکه عوذ اتنک کموکه متصل
اولن یرنه دیرلر نته کم اطیب اللحم عوذه دیرلر اتنک کموکه متصل اولن یری
اطیب در دیمک اولور وجه اول اوزره معنی بن اللهک رحمتنه و عصمتنه التجا
ایلرم دیمک اولور و وجه ثانی اوزره معنی بن نفسمی و قلبمی اللهک تفضل
و رحمته الصاق ایلرم دیمک اولور و شیطانده دخی ایکی قول واردر بر قول
شیطان شطوندن مشتقدر که شطون بعده دیرلر دیشلر نته کم شطن
دارک دیرلر سنک اوک بعید اولدی معناسنی ویرلر پس لاجرم جندن
و انسدن و دابه دن هر متمرد و سرکش اولانه عرب شیطان تسمیه ایلر
اندرک شاد و سداددن بعید اولدوغی ایچون و قول ثانی اولدرکه شیطان
شاط یشیط دن ماخوذدر شاط الشی دیرلر قچن بر شی باطل اولسه پس
هر متمرد کندو نفسنک مصالحنی مبطل اولدوغی سبیله نفسنده باطل کبی اولدیسه
اکا شیطان تسمیه اولندی اما رجیم بمعنی مرجومدر فعیل مفعول معناسنه
اولدوغی کبی رجم رمیه دیرلر و طاش اتمق معناسنه هم استعمال ایدرلر
و منه الرجم فی الزنا بالحجاره و شیطانک مرجوم اولماسنده ایکی وجه واردر
اول لاشهب ثاقبه ایله سمادن رجم اولنمش و طرد قلنمش در و ثانیا من
قبل الله ملعون و مطرود اولمشدر که لغتده رجم تسمیه اولنور پس معنی

بن

بن مستجمع جمیع صفات اولان الله تعالی حضرتلرینه شیطان لعیندن التجا ایلرم
که اول بو لعین ریاض جناندن دور باش بعد و حرمانله سورلمش و یاخود طبقات
آسماندن بواسطه شهاب درخشان طرد اولنمش و یا ساحت باب یزداندن دور
و مهجور اولمشدر دیمک اولور اما بونده بر سؤال اکلورکه دینسه اول سؤال بودرکه استعاذه
جمله اسماء الهی مابیننده الله اسمنه تخصیص اولنمه سبب نه در که مثلا قادر و قوی و مستعان
و مغیث اسملرینه و یا بونلرک امثالی اولن اسملردن برینه استعاذه اولنسه هم
جایز اولوردی نعم اگرچه بویله در لکن بو اسم شریف زجر شیطانی ایلمده سایر
اسماء و صفاتدن ابلغ در شول جهتله که الله اکا دیرلر که عبادته مستحق اوله
و استحقاق عبادت ثابت اولماز الا شول کمسیه که قادر و قوی و معین و مستعان
و علیم و حکیم اوله و بو کونه صفتلری جمیع قلنه تا کمال زجره قادر اولا و الا اسم الله
ایسه اسم ذات و مستجمع جمیع صفاتدر پس زجر شیطانی ایلمده بو اسمه استعاذه
ایلمک انسب کورلدی و بر نکته آخر دخی بودرکه خلق ایله اسماء الهی میاننده
مناسبات عجیبه واردرکه هر بر کمسنه اسماء الهیه دن بر اسمک مظهری در هر بر کمسنه
اول کندویه عالم و رب اولن اسمک مقتضاسی اوزره بر کونه مشرب و مذهبی
و بر نوع مقصد و مطلبی واردر بو تقدیرجه هر مستعید بر اسمه استعاذه ایلمک
لازم اولوردی که انک عونیله شر دشمندن خلاص اوله بو ایسه نوعا تعذردن خالی
دکلدر پس چونکم الله مستجمع جمیع اسماء و صفات الهی اولدی لاجرم استعاذه
بو اسم شریفه تخصیص اولندی تا هر مستعید کندو مطلبنه بو اسم شریفدن
واصل و هر طالب کندو مرادنی بر قیودن بوله ع هیچ خواهنده از ین در نرود بی مقصود

حسن بصری حضرتلری بیوررلر من استعاذ بالله جعل الله بینه وبین الشیطان
ثلث مایة حجاب کل حجاب ما بین السماء والارض پس اکر بوراده بر سؤال اولنوب
دینورسه که بز الله تعالی حضرتلرینه شیطاندن هر دم استعاذه ایلرز ونیچه
انک مکر وشرندن امین اولمیوب خطا وعصیانه د وشرز بونک سببی ندر
بردیرز اصل حقیقت استعاذه لذات وشهواتی ترک ایلمینجه وانواع
مجاهداتی ارتکاب ایلیوب انی جان ودلدن سوملینجه برکمسه یه میسر اولمز ونفس
شهوات ولذاته مشتغله ایکن مجرد زبانله اعوذ بالله دیمک فایده ونتیجه
ویرمز نته کم بو محله مناسب بو ابیات شریفه یی قتی خوب بیورمشلردر بیت
از هر بدی تو کوته نیست ✲ یک اعوذت اعوذ بالله نیست ✲ بلکه آن پیش صاحب قرآن ✲
نیست الا اعوذ بالشیطان ✲ کاه کویی اعوذ وکه لاحول ✲ لیک فعلت بود مکذب قول ✲
سوی خویشت دو اسبه می تازد ✲ بر زبانت اعوذ می خواند ✲ طرفه حالی که دزد بیکانه ✲
کشته همراه صاحب خانه ✲ میکند همچو او فغان ونفیر ✲ در بدر کو بکو که دزد بکیر ✲
بر موجب اعدی عدوک نفسک التی بین جنبیک اصل انسانک عدوی
وشیطانی کند ونفس اماره سیدر ولهذا حضرت نبی علیه الصلوة والسلام
اکثر خطبه لرنده اعوذ بالله من شرور انفسنا بیوررلردی وفی نفس الامر نفس
وشیطان متحدلردر بنی آدمی غوایت وضلالت جانبنه اتمغه متفقلردر نته کم
حضرت مولانا بیوررلر بیت نفس وشیطان هر دو یک تن بوده اند ✲ در دو صورت خویش را بنموده اند ✲
کر نه نفس از اندرون راهت زدی ✲ رهزنانرا بر تو دستی کی بدی ✲
دشمن اندر خانه وتو نازنین ✲ پس دکر کس دست میخایی بکین ✲

بیچاره

بیچاره آدم اوغلی بو ایکی دزدک الندن نیجه قورتلور وبو ایکی رهزن ومکارک
مکر وکیدندن دل وجانی واسلام وایمانی نه وجهله خلاص قلور ✲ بیت
نفس زدرون ودیو از برون می زند رهم ✲ از مکر این دو رهزن پر حیله چون رهم
زیرا بیت آن برده صد هزار عابد بر رید ✲ وین تو به صد هزار زاهد بشکست
نکته مستغفر یا عاصی در ویا خود عارف در عاصینک استعاذه سی شیطانک
شرندن اولور وعارف شیطان صفتیله متصف اولمدن الله تعالی حضرتلرینه
استعاذه قلور وشیطانک اقبح اولان صفتلری عجب وانانیتدرکه اصل بو صفتلر
ابلیسک طعن ولعنته سبب اولدی وانی قرب الهیدن حضیض بعد وذلته
سوردی بیت حق تعالی کفت با موسی براز ✲ کاخر از ابلیس رمزی جوی باز ✲
چون بدید ابلیس را موسی براه ✲ کشت از ابلیس موسی رمز خواه ✲
کفت دایم یاد دار این یک سخن ✲ من مکو تا تو نکردی همچو من ✲
منهاج العابدینده امام غزالی حضرتلری بویله بیوررلر که ابو سعید خراز بر کیجه
شیطانی بغایت روسیاه وقبیح شکل وزشت صورت واقعه سنده کوردی
ابو سعید حضرتلرینه اول خبیثک رؤیتندن عظیم وحشت ونفرت کلوب
انی قتندن سورمکه عصاسنی یوقاری قالدرب شیطان اوزره حواله قلدی
وابلیس اندن اصلا خوف وحذر ایلمیوب یرنده طوردی واکا بوکونه سویلدیکه
ای ابا سعید بو قدر بلمزمیسن که بن عصادن قورقمزم وسلاح وآلت حربدن
اصلا خوف وحذر اتمزم ابو سعید حضرتلری اکا ایتدی یا ای لعین ندن قورقرسن
ابلیس اکا جواب ویروب دیدی شول عارفلرک منور اولان قلبلرندن قورقرم

کرانک قلبی عرفانله طوله وانک درونی بی محن وما اولا شهاب ثاقب معرفت که
عارفک قلبی آسماندن درخشان اوله انک شعشعه سنه تاب و طاقت طوتمزم و بنده‌ٔ
خدا اولان مخلصلرک اوزرینه هجوم وغلبه قلمغه قادر اولمزم نته کم حق تعالی حضرتلری
وان عبادی لیس لک علیهم سلطان بیوردی بلکه بن انلری کوردکده انلردن
هراسان اولورم و فرار قلورم دیدی نته کم حضرت مولانا بیوررلر شعر
شهر را بفریبد آن شاه را ٭ زهٔ نداند زد شه آگاه را ٭
چون بنزدیک ولی الله شود ٭ آن زبان صد گزش کوته شود ٭
عند المحققین تعوذ غیر مشاهده سندن احتراز قلمق و جناب الوهیتی مشاهده
قلمغه و بحر حقیقته مستغرق اولمغه هر نه شی مانع اولورسه و قلبی هر نه کونه وهم
و خیال انک معاینه سندن دفع قلورسه انلردن حضرت حقه ملتجی اولمقدر
شول مانده که سالک توحید افعال مرتبه سنه واصل اوله بو عالم مظاهرده
خیردن و شردن هر نه کونه فعل کورسه انی فاعل حقیقی دن کورر که حق تعالی حضرتلری
والله خلقکم وما تعملون بیوردی پس بو مرتبه ده سالکک استعاذه سی
تجلیات قهریه و جلالیه نک افعال و آثارندن تجلیات لطفیه و جمالیه نک
نتایجنه اولر مثلا عقاب و انتقامدن حق تعالینک عفو و کرمنه التجا قلور و هر کاه
که توحید صفات مرتبه سنه واصل اوله و خلق عالمده اولان صفتلری انلرک
وجودنده عاریتی کوره و جمله‌یی مظاهر اسما و صفات الهی مشاهده قله بو مرتبه ده
انک استعاذه سی صفات قهریه دن صفات لطفیه یه اولور مثلا سخط و غضب
الهیدن رضای حقه و رحمت وجود مطلقه استعاذه قلور و بو مرتبه ده

ابلیس

ابلیس اول مظهر اسم مضل کورور و انبیا و اولیا علیهم السلام اسم هادینک مظهرلری شاهده
قلور پس حق تعالینک مکر و اضلالی صفتلرندن هدایت و عنایتی صفتلرینه
مستعید و ملتجی اولور اکر بو مرتبه دن ترقی ایدوب لمعان تجلیات ذاتیه
انک وجود موهومیسی محو و مضمحل ایلرسه و کل شی هالک الا وجهه سرینی
حق الیقین مشاهده قلورسه انک بو مرتبه ده استعاذه سی ذات الهیدن
ینه ذات الهیه یه اولور نته کم فخر عالم و سید ولد آدم حضرتلری علیه افضل
الصلوات و اکمل التحیات بو اوج مرتبه یه اشارت بیورمشلردر توحید
افعالک تجلیسی وقتنده اللهم اعوذ بعفوک من عقابک بیورمشلر و توحید
صفاتک ظهوری و طلوعی وقتنده اللهم انی اعوذ من سخطک برضاک
دیمشلر و توحید ذاتک ظهوری و تجلیسی وقتنده اللهم اعوذ بک منک
دیمشلر و اول حضرته کمال متابعت سبیلیله بو استدن دخی چوق کبار
بو حالتلر میسر اولمش و بو مرتبه لری اکثر اولیا بولمشدر نته کم بو جمله عزیزلردن
بریسی بیوررلر ٭ بیت ٭ کفتم اعوذ و غیر تو در خاطرم نبود ٭
دیدم که هم ز تو بتو می آورم پناه ٭ رزقنا الله فهم کلمات المحققین ٭
و اعاذنا من شر شیاطین الانس و الجن اجمعین ٭ یعنی تفاسیرده بسمله نک
تفسیرنی فاتحه یه شروع ایلدکلرندن صکره کتورمشلر و بعضلر دخی فاتحه یه
شروع قلمزدن مقدم تسمیه نک تفسیرینه شروع قلمشلردر بو ترجمه ده
انلره اقتدا اولنوب اولا بسمله نک تفسیرینه شروع قلنوب بعده فاتحه
شریفه نک فضایلنی بیان ایلمکه شروع اولندی فاتحه ٭ ثالثه

بسمله شریفه نك اسرار و حقایقی و رموز و دقایقی بیان ایدر فصل فی فضیلة البسملة بسم الله آرام جان و دل و رونق بازار آب و كلدر سطوات جلالی محو كننده هر باطل و دعوات فضل و افضالی حل سازنده هر مشكلدر مصباح ارواح الباب و مفتاح كلام رب الاربابدر و لهذا بسم الله یفتتح الكتاب و ترتفع به الستایر و الحجاب دیمشلر و دخی بسم الله سالبة للقلوب و دافعة للكروب ساترة للعیوب مظهرة اسرار الغیوب دیو تعبیر و تحقیق ایلمشلردر اكر انك جمال حقیقی فی المثل پرده حروف و كلماتدن جلوه كنان اولسه كلیدی عقول مقربان عرفات علوی و فهوم مقیدان طبقات سفلی كرداب حیرته دوغرقاب دهشته دوشوب غرقه اولالر و مدهوش و مستغرق قلهلردی بیت

اكر زپیش برافند نقاب بسم الله جهان بسوزد از انوار تاب بسم الله
تمام ظلمت هستی زپیش برخیزد اكر طلوع كند آفتاب بسم الله

عبد الله ابن مسعود حضرتلری نبی مكرم حضرتلرندن صلی الله علیه و سلم بو حدیث شریفی روایت بیوررلر قال صلی الله علیه و سلم من قرا بسم الله الرحمن الرحیم كتب الله له بكل حرف اربعة آلاف حسنة و محی عنه اربعة آلاف سیئة و رفع له اربعة آلاف درجة و فضایل بسملهده ابن عباس حضرتلرندن دخی بویله روایت اولنمشدر كه حضرت عیسی علیه السلام بیوررلر شول كه بر معلم بر كودكه بسم الله الرحمن الرحیم كلمهسنی تلقین ایلیه اول ساعتده دفترخانه ازلینك دبیرلرینه و دیوان احكام لم یزلینك مستوفیلری اولن ملكلره حضرت حقدن

بوكونه ندا كلور ای ملكلرم اوج برات آزادی یازك بری اول كودك ایچون دا ایكنجی انك پدر و مادری ایچون اوچنجی انك معلمی ایچون مضمون براوات بو كه بونلرك جملهسنی جهنم آتشندن آزاد ایلدم و رحمتم خزینهسی هم بونلری طولیلدم بیت ای كه عنوان نامه كرمست بند كانرا ست خط آزادی تیر امید برنشانه زدیم چون برحمت نشان فرستادی ریاض الجنان فی قوارع القرآن نام رسالهسنده جمال الائمه بغدادی حضرت علی دن بویله روایت ایلر و حضرت علی بویله دیو سویلر كه بن رسول حضرتلرندن بویله استماع ایلدم دیر كه هیچ بر كمسه بر بلایه كرفتار اولسه اول حینده بسم الله الرحمن الرحیم و لاحول و لاقوة الا بالله العلی العظیم دیمكه مشغول اولسه بو كلمات شریفهنك بركاتیله حق تعالی اول كمسهیی اول بلادن خلاص قله و عذاب خدادن امان بوله و ینه اول كتابده و دخی مشكوة الانوارده فردوس الاخبار صاحبندن بویله روایت ایدوب دیرلر قال رسول الله صلی الله علیه و سلم من رفع قرطاسا من الارض فیه بسم الله الرحمن الرحیم اجلالا له كتب عند الله من الصدیقین و خفف عن والدیه العذاب و ان كانا مشركین و بو بابده بشر حافی حضرتلرینك حكایهسی مشهور اولمشدر و اكثر موعظهلرنده دخی ثبوت بولمشدر بشر حافی بدایت حالنده پیوسته عصیات و طغیانله مصاحبت قلور و همیشه می خورلرله ساكن میخانه اولور بر رند خراباتی كمسه ایدی بیت

میكده از زمزمه شرح و شش زمزم او كوزه دزدی فروش آب حیش رفته بزود از رباب
كار دلش كشته خراب از شراب خاك در میكده بالین او شیشه می چشم جهان بین او

الحاصل بر كون عادت مستان

وطریق هواپرستان اوزره میخانه دن چقوب افتان وخیزان کیدرکن ناکاه
یولده بر کاغد پاره کوردی انده بسم الله الرحمن الرحیم یازلمش فی الحال بشر حافی
انی زمیندن قالدوروب ویوزنه وکوزنه سوروب اوپدی ویاخود پاک ومطیب
ایدوب بر موضع پاکه انی وضع اتدی وینه میخانه کوشه سنه کتدی واندە
نونه واروب یاتدی لطف ازلی انک بو حسن معامله سنی پسند ومقبول
ایدوب خیر التابعین اولان حسن بصری حضرتلرینه حق تعالی جانبندن واقعه سنده
الهام اولنوب بویله دینلدیکه فلان میخانه ده بزم بشر نام بر دوستمز واردر
قالق بزم انکا سلاممز ایرشدر پس حسن بصری حضرتلری خوابدن قالقوب
اول اشارت اولنان میخانه نک قپوسنه کلوب بر خراباتیدن بشری سؤال
ایلدی دیوری وار بشره بزدن سلام ایله طشره کلسون انکا عظیم بشارتم
واردر ایصال ایلیم دیو سویلدی اول خراباتی بشره کلوب دیدی بیت
مژده ای دل که مسیحا نفسی می آید ٭ که ز انفاس خوشش بوی کسی می آید
ای بشر بشری لک که حسن بصری قپویه کلمش سنی طلب ایلر وانکا بر عظیم
بشارتم واردر کلسون دییه یم دیو سویلر بشر بو سوزدن عظیم وهمه دوست
واویلاه بنمله حسن بصرینک نه مناسبتی واردرکه حتی اول میخانه قپوسنه
کلوب بنی طلب ایلیه دیوباله هر نه حال ایسه ترسان ولرزان طشره کلدی حسن
بصری حضرتلری انکا تعظیم ایدوب دیدیکه یا بشر خوش دل اول وقلبکی شاد
وخرم قل که خلاق عالم حضرتلری سکا چوق سلام ایلر وبو دیو سویلرکه بشر
قولمک قفل ضلالتنی مفتاح هدایتمله کشاده قلدم وانک کاشانه قلبنی

مصباح

مصباح عنایت وکرامتمله روشن ومنور ایلدم بشر حافی حضرتلری بو بشارتی
استماع ایلدکده قلبنه بر عظیم حالت کلوب وفریاد وناله قلوب دیدیکه الهی
بو بنده عاصی وجانی نه جهتدن بو مرتبه یه لایق ونه عمل واسطه سیله بو سعادته
مستحق اولدم هاتفدن انکا بر آواز کلدی بویله دیوکه یا بشر رفعت اسمی
فرفعناک وطیبت اسمی فطیبناک پس بشر حافی حضرتلری اسم اللهه تعظیم
وحرمت ایلمکله بو مرتبه عزت وکرامت بولدی بر مؤمن که انی دل وجاننه
قویه وانکا همیشه تعظیم وحرمت قله حضرت حقدن اول دخی نیجه روح وراحت
ولطف وکرامت بولمق مقرر اولور بیت امیدوار باشکه لطفیست بی شمار
کف سؤال بکشا که فیضیست بی کران ٭ که ان الله لا یضیع اجر المحسنین

فصل فقها تسمیه ده اختلاف ایلمشلردر قراء مکه وکوفه وبونلرک
فقهاسی وابن مبارک وامام شافعی وتوابعی بسمله فاتحه دن وهر سوره دن
بر آیتدر دیمشلردر بو جهتدن صلواة جهریه ده انی جهرله اوقورلر وبونلرک
حجتی بودرکه دیرلر بسمله ما بین الدفتین کلام اللهدر وجمهور مصاحفده تسمیه نک
اثباتی اوزره متفقلردر حضرت قرآنی زوائددن تجرید ایلمه ده وفصللری
ومبالغه لر ایله بله حتی آمین لفظنی نمازده آخر فاتحه ده دیمک سنت ایکن
بو مصحفه یازلمه سنی منع ایلمشلردر اما هیچ برکمسه دن بسمله نک کتابت
اولنمه سنی منع ایلک استماع اولنمامشدر بلکه مصحف امامده هم مکتوبدر
وبسمله نک فاتحه دن وبواقی سوره دن اولدوغنه هم نیجه احادیث شریفه
روایت اولنمشدر بو جمله دن امام ابو عطای ملیحی کتاب فضایل قرآنده

ابو هریره حضرتلرندن بو کونه روایت ایلیوب دیر قال صلی الله علیه وسلم بسم الله
الرحمن الرحیم من ام القرآن وهی ام الکتاب والسبع المثانی وبیضاوی حضرتلری
هم انوارده بویله دیرکه ومنها ما روی ابو هریره انه علیه السلام قال فاتحة الکتاب
سبع آیات اولهن بسم الله الرحمن الرحیم وقول ام سلمة قرأ رسول الله صلی الله
علیه وسلم الفاتحة وعد بسم الله الرحمن الرحیم من الحمد لله رب العالمین آیة
وعن ابن عباس من ترک البسملة فقد ترک مائة واربع عشرة آیة من کتاب الله
وبونلردن غیری دخی بونلرک دلایلی چوقدرکه امام فخر رازی تفسیر کبیرده
اکثرنی کتورمشدر وبونده مخافت تطویلدن اوتوری بوقدرله اکتفا اولنوب
باقیسی ایراد اولنمدی اما مدینه نک وبصره نک وشامک قراسی وفقهاسی وامام
مالک واوزاعی بونلره مخالفت ایلمشلر وتسمیه فاتحه دن ودخی بواقی سوردن
برآیت دکلدر بلکه فصل دن والکه ابتدا ایلمکی تبرک وتیمندن اوتری
کتابت اولنمشدر دیو سویلمشلردر امام ابو حنیفه حضرتلرینک ودخی بونلرک
مذهبی بودر ولهذا صلوة جهریه ده انی اجهار ایلمزلر وبونلرک دخی دلیلی
چوقدر جمله دن بری ابو هریره حضرتلرندن مروی اولان حدیث قدسیدرکه
بیوررلر قال الله تعالی قسمت الصلوة بینی وبین عبدی نصفین فاذا قال العبد
الحمد لله رب العالمین قال الله حمدنی عبدی الی آخره سنذکره ان شاء الله
پس الحمد لله ایله ابتدا تسمیه نک فاتحه دن اولمدیغنه دلیل اولور چونکم فاتحه دن
اولمیه غیر سوردن دخی اولمز وامام احمد وامام مالک هم تسمیه فاتحه دن دکل
وغیر سوردن دخی برآیت دکلدر مگر که نمل ده که انده سوره دن بعضدر

دانک

وانک اوایل سورده کتابت اولنمسی مجرد تیمن وتبرکدن اوتوری دردیرلر بو جهتدن
امام احمد بسمله یی صلوة سریه ده وجهریه ده فاتحه دن اول آهسته قرائت ایلر
وامام مالک نه فاتحه اولنده ونه سوره اولنده سویلر بلکه انی سویلمیوب سکوت
ایلر وبونلرک حجتی بودرکه دیرلر حضرت قرآنک ثبوتی اجماعله وتواترله اولور
اگر بسمله فاتحه دن ویاخود سوردن برآیت اولیدی تواترله ثابت اولور وامت
میانده وقوع خلاف ممتنع اولوردی نته کم بواقی آیات قرآنی تواترله ثابت
اولوب وجمله نک میانده اتفاق واقع اولوب اصلا خلاف واقع اولمدی
پس معلوم اولدیکه بسمله نک ثبوتی اخبار آحادله در وخبر واحد انجق مفید ظن
اولور واختلاف علما ایله انک قرآن اولماسی ثابت اولمز انک سایر سوردن
برآیت اولماوغنه بر دلیل آخر دخی بودرکه حضرت نبی علیه السلام بیوررلر
ان سورة فی القرآن ثلثون آیة شفعت لرجل حتی غفر له وهی تبارک الذی
بیده الملک وجمهور بونک اوزرینه متفقلردرکه بو سوره بسمله سز اوتوز آیتدر
پس بسمله قرآندن اولماش اولور وصحیح بخاریده امام بخاری انس ابن
مالک حضرتلرندن بویله روایت ایلر وانس حضرتلری بو کونه سویلرکه بن حضرت نبینک
ودخی خلفای ثلثه نک قفالرنده نماز قلدم جمله بونلر افتتاح قرائتی الحمد لله
رب العالمین دیمکله بیوررلردی امام مسلم دخی بو خبری کندو صحیحنده ایراد
بویله نقل ایلر پس صحابه وتابعیندن چوق کمسنه لرک بسمله ترک ایلمه لری بسمله نک
قرآندن اولمدیغنه دلیل اولور وامام احمد مذهبنده قول صحیح بودرکه اوایل
سورده بسمله ایله ابتدا اولنمه سی ازدیاد یمن وبرکتدن اوتوریدر وبو کلمات

تمام بر آیت دکلدر و لطف الهی بونی اقتضا ایلدی که بسمله تمام بر آیت اولمیه اول جهتدن
که بندکان الهی مبادی امور عظیمه ده بحکم کل امر ذی بال لم یبدأ فیه ببسم الله فهو ابتر
انک ذکرنه مأمورلردر و جنب و حایض و نفسا ایسه حضرت قرآندن بر تمام آیت
اوقومق جایز دکلدر مکر بر سبیل ذکر و یا دعا اوله و انک دخی کراهتنده اختلاف واردر
پس اکر تسمیه قرآندن تمام بر آیت اولیدی جماعت مذکوره عند الغسل انک
تلاوتندن ممنوع اولورلردی حال بوکه انک ذکریله مأمور اولمشلردر معلوم
اولدیکه بسمله قرآندن تمام بر آیت دکلدر ائمه دینک بسمله نک ترک و اثباتی
خصوصنده دلایل و براهینی نیجه قدر ایدوکنی بلمک اصول کتابلرینک مطالعه سنه
موقوفدر بو نوع بو قدرله اکتفا اولندی پس بسمله که مفتاح خزانهٔ اسرار
ربانی و کشاینده کنجینهٔ معانی قرآنیدر انک تفسیر و تحقیقنه کله لم و لفظ
بسم ده نیجه نکات و اسرار واردر اولا انی نقل قلالم اندن صکره سایر
اسرار و معانیسنی تحقیق ایلمکه مشغول اولالم اولا بونده دورت اشارت واردر
اشارت اول رسم کتابنده در مفسرلرک اکثری بویله دیمشلردر که
بسم ده الف کثرت استعمالدن اوتوری حذف اولندی و اندن عوض
باطویل قلندی بو سوز ضعفدن خالی دکلدر زیرا خط مصحف توقیفیدر انده تصرفه
مجال یوقدر و خط مصحف امامده تلقین روح الامین و تعلیم سید المرسلین ایله
بو شکل واقع اولمشدر پس تطویل بادن و حذف الفدن همان مراد اولندوغی
علی القطع معلوم دکلدر اما محققلرک بو نوع چوق رموزی واردر بو جمله دن
امام قشیری حضرتلری لطایفده بیوررلر بسم لفظندن کتابنده الفی اسقاط

ایلدیلر

ایلدیلر انک اسقاطنه هیچ بر سبب یوقدر و بانک باشنی زیاده ایلدیلر و انک
زیاده لکنه هم هیچ بر علت ظاهر و باهر دکلدر تا بوندن معلوم اوله که اثبات و اسقاط
الهی هر کیمسه یه بی علتدر هر کیمی که عالی و سرفراز ایلر اصلا انده علت و غرضک
مدخلی اولمز و هر کیمی دیلرسه افکنده و نابود قلر بونک اصلی و سببی نه در دینمز که لا یسئل
عما یفعل در و دخی یفعل الله ما یشا و یحکم ما یرید بیورمشدر بیت تو توانی و بخشی از شاهی
هر چه خواهی و هر کرا خواهی خاصهٔ تست علم رد و قبول چکنند در میانه عقل فضول
و بعضلر دخی بویله بیورمشلر علما حذف الفدن عوض باطویل قلندی دیمشلردر
بوندن مراد هویت الهیه نک صورت رحمت انتشاریه ده احتجابنه و مرتبهٔ تنزلده
خلعت خلافتله تلبسنه اشارتدر نته کم حضرت مولانا و سیدنا بیورمشلردر
پوشید دلق آدم و آنکاه بر در آمد بوندن خلق الله آدم علی صورته حدیثنک سری
دخی منفهم اولور و آدم انک وقایه سی و مظهری اولدوغی معنی هم بیانه کلور بیت
چو آدم را فرستادیم بیرون جمال خویش بر صحرا نهادیم و بعضی عارفلرک
قتنده الفک استتاری مطلق وحدتک کثرتده استتارنه اشارتدر و بو سوزک
وضوحی بر مقدمه یه محتاجدر اول مقدمه بودر حرف با که ابجد حسابنده اثنین
واقع اولمشدر که مرتبهٔ کثرت و اثنینیتدن عبارت اولور و الف ذات احدیته
اشارتدر اولیت و تجرد و استغنا جهتندن نته کم قاشانی اصطلاح کتابنده
دیر الالف یشار به الی الذات الاحدیة ای الحق من حیث هو اول الاشیاء
فی ازل الآزال الف نقطه دن و حرکتدن مجرد اولدوغی جهتدن هم جمیع قیود
و اضافاتدن مجرد اولان وجود مطلقه مناسبت طوتر و او کندو نفسیله قایم

دباقی حروف انکله قایم اولدوغی وجمله حروف اکا محتاج واول جمله دن
استغنا قلدوغی حیثیتدن هم اکا مشابهت زیرا هیچ بر حروف انسز تمام اولمز
اکر مرتبهٔ اولده اولسون مثلا با وتا وثا دوآ وکبی واکر مرتبهٔ ثانیده اولسون
جیم ونون ومیم کبی که بونلر اکرچه دال ه ویا ایله تمام اولمشلر در اما واو ویا
الفله تمام اولمشدر والفک بو حروفدن استغناسی وبونلرک الفه
احتیاجی والله الغنی وانتم الفقرا موجبنجه حق تعالینک غناسنه ومخلوقاتک
اکا احتیاجنه اشارت اولورپس بو مقدمه معلومک اولدیسه الف ذات
احدیتیه اشارت دباکثرتدن عبارتدر دینلرک نکته سی بودرکه مادام که حرف
با اسمه ملحق اولمامشدر جمال الف بی نقاب باروشن وهویدا ایدی
چون حجاب با اکا پیوسته اولدی الف اخفا قلدی وخلوتخانهٔ خفاده
مستتر اولدی یعنی وجود موجوداتدن اول سر وحدت بغایت ظاهر
وآشکارا ایدی امامراتب کثرتک واثنینیتک ظهورندن صکره وحدت
محتجب ومختفی اولدی دیمک اولور نته کم مولانا جامی حضرتلری بو معنایه
اشارت ایدوب بیورر لر بیت الف اسم پیشتر ز با بود بسیار ظاهر وپیدا
با چو آمد بدید الف در اسم مختفی کشت همچو جان در جسم بود پیش از وجود خلق جهان
سر وحدت چنانکه بود عیان حکم کثرت چو یافت وصف ظهور سر وحدت شد اندران مستور
حضرت مولانا دخی مثنویلرنده بسم ده اولان الفک لفظدن وکتابت
مرتبه سندن سقوطنی ومعنیده ثبوتنی سالکک شهرت وتعین مرتبه سندن
کچمه لرینه ومحو وفنا شرابنی ایچمه لرینه وبی نام وبی نشان اولملرینه وافنای

وجود

وجود مجازی قلمه لرینه اشارت ایلیوب بیورر لر مثنوی در وجود وجه او روح شو
چون الف در بسم در رو درج شو چون الف در بسم پنهان کرد ویست
هست او در بسم وهم در بسم نیست او صله است دبا وسین زو وصل یافت
وصل با وسین الف را بر نتافت چونکه حرفی بر نتابد این وصال
واجب آید که کنم کوته مقال چونکه یک حرفی فراق سین وبیت
خامشی اینجا مهم تر واجبست بو ابیات شریفه نک شرح وتحقیقی التنجی دفتر ده
معجزه نمود سر خنده مفصلا تحریر وتقریر اولنمشدر انده طلب اولنه اشارت
ثانیه اولدر که مؤسسان قواعد طریقت اولان عارفلر بسمک اوچ حرفنده
بعضی رمز ونکته بیور مشلر در انلردن بعضیسی بو محلده بیان ایلدک بیت
بسم سه حرفست که کوید بسیم حرز تو در ورطهٔ امید وبیم عزیزلردن
بریسی بیورر لر ای سالک حرف با بی بدایت سلوکه اشارت اکلد سین که
فی المثل سر معرفت وحقیقتدن عبارتدر اندن سینه دک اوزره بر معنوی
مسافه بل دیوالکی سنک میانده محو اولان الفدن مراد الف انانیتدر پس نکته
بودرکه مادام که انانیت سالک محو ونابود اولمیه بدایت کاردن سین سره
واصل اولمز وسر اسما وصفات حقه وصول بولمز ع تا محو نکردی بخدا راه نیابی
دمشلر ودخی ع تو همان اصلا وصال انیست وبس دیو بیوق اولمغه تنبیه
بیور مشلر در اشارت ثالثه ریاض المذکرین ده بو یله مذکور اولمشدر که
افتتاح کلام الهی حرف با ایله وانک اختتامی حرف سین ایله واقع اولمشدر
پس بو ایکی حرف بس دیمک اولور عرب لسانک دیر وحسبک معناسنی

مراد الهیدر پس نکته حسبک من الکونین ما اعطیناک بین الحرفین دیمک اولور
و حکمت الهی بو ایکی حرف لغت فارسیده هم حسب معناسنه واقع اولشدر
نته کم حکیم غزنوی حضرتلری بو بیتلری بو معنایه کوره بیورمشدر بیت
اول و آخر قرآن ز چه با آمد و سین • یعنی اندر ره دین رهبر تو قرآن بس •
و حضرت قرانک حرف با ایله ابتدا اولنمه سنده محققلرک چوق نکات و لطائفی
واردر امام فخر رازی تفسیر کبیرده دیر که کلام الهینک حرف با ایله تصدیر اولنمه سنده
اولقدر مناسبت واردر که غیر حروفده بو مناسبت یوقدر و لهذا امام علی
حضرتلری بیورمشلردر که کتب منزله نک جمله سنده اولان حق تعالی حضرتلری
تورات و زبور و انجیلده ودیعت قودی و بو اوج کتابک جمیعا اسرارینی
حضرت قرانده و دخی قرانک جمله اسرارینی فاتحه ده و فاتحه نک اسرارینی بسمله ده
و بسمله نک اسرارینی باده قودی کما قال علی کل ما فی التوریة والانجیل والزبور
موجود فی القرآن و ما فی القرآن موجود فی الفاتحة و ما فی الفاتحة موجود
فی البسملة و ما فی البسملة موجود فی الباء و با بر حرفدر اتصال والصاقه دلالت
ایلر پس ارباب البابه بونده اشارت اولور که جمله علوم و معارف قراندن
غرض کلی بنده نک درگاه عزته و بارگاه قربه و کرامته وصولیدر و مفتتح
کلامده حرف با ایسه مذکر وصال اولور و دخی سالکه بوکونه اشارت قلورکه
ای سالک اگر بنم کبی صدر نشین مسند کلام اولمق دیلرسک و رفعت و صدارت
بولمغه میل ایدرسک صورتا مرفوع و منصوب اولمغی ترک ایلیوب بنم کبی
منکسر اولمغی قبول ایلیه که حق تعالی انا عند منکسرة القلوب بیوردی و دخی

حضرت نبی علیه السلام من تواضع رفعه الله دیو انکسار و تواضعک شرف
و رفعته وسیله اولدوغنه اشارت قلدی کما قیل بیت تا که از بسمله ست حرف نخست
بر بوای ازان ترفع جست • که ز رفعت گذشت و خفض گزید • بچنین رفعتی ز خفض رسید •
بتواضع چو ساخت خود را بیت • حق گرفتش بدان ترفع دست • پست شو پست تا بلند شوی •
بهره بفکن که بهره مند شوی • و بعضلر دخی بو یله بیورمشلردر که بانک سایر حروفه
تقدمی علو همتی اولدوغی واسطه ایله در که جمیع نقاطدن اول بر نقطه دن
غیری قبول ایلمدی و انی دخی کندونک تحت قدمنه الدی پس هر کم بحکم
سبق المفردون دولت سبقتی استرسه هر نه طورتسه انی قدم همتنک التنه السون
و قلبنی جمله دن قالدوروب دنیا و ما فیها و رای ظهرنه القا قلسون تا کندو یارینه واصل
اوله و قرب حقی بوله بیت تا بر نخیزی ز سر دنیا و هر چه هست • با یار خویشتن نتوانی دمی نشست •
صاحب بحر الحقایق بیوررلر اول لفظ که ذرات موجودات الست بربکم
جوابنده تلفظ ایلدیلر لفظ بلی ایدی بو لفظک اولی ایسه با ایله در و بو کتاب
کریمده دخی ابتدای کلام با ایله اولدی تا بنده بو حرفی ابتدادا اول کلمه جواب
الستی یاد ایلیه و بله که حضرت قران عهدنامه روز میثاقدر بازیچهٔ دنیانک
غفلت زده سی اولنلره و تعلقات فانیه ایله الفت و انسیت قلنلره عهد
قدیمدن خبر ویررو بیوررکه ای غافللر شول عهد و پیمانی که حضرت جل و علا شانه
اکا وفا ایدک تا بحکم اوفوا بعهدی اوف بعهدکم حضرت حق دخی سزک عهد کزه
وفا ایلیه بیت دست وفا در کمر عهد کن • تا نشوی عهد شکن جهد کن •
بحر الحقایق صاحبی بنه بیوررلر با غیریده عمل ایدیجی بر کامل و مکمل حرفدر وانک

كمالى اولدركه قسم ده كلور واتكله قسم اولنور وافاده معنى ايلمده هم نفسنه مستقلدر
كه باء كثير الحاع اولان كسيه ديرلر واتك تكميلى اولدركه استعانت ومصاحبت
والصاق معنالرينه كلور وبوكا متقارن اولان كلمه مفيده تمام اولور وكمال بولور
پس كمال وتكميل مقتدا اولان مشايخ صفتيدر ومقتداى جمله اوزره تقديم
ايلمك لازمدر ايمدى بوركه بو سبقتى اول باء عمل واسطه سيله بولدى وعملنى بويله
جمله يه سبقت ايلمك درجه سنه واصل قلدى نيته كم عزيزلردن بو معنايه كوره
بو بيتلرى خوب بيوردى بيت عامل اندر حروف بسمله بيت
غيربا از حروف بسمله نيست ٭ از عمل نيست كيفش خالى ٭ از عمل يافت منصب عالى ٭
درجات رفيع در دو سرا ٭ بر عمل مبتنى فتاد ترا ٭ امام حجة الاسلام بعضى رساله سنده
بيوررلر حروف تهجيدن هر بر حرف مراتب موجوداتدن بر مرتبه ازاسنده
وضع اولنمشدر بو جمله دن حرف با اول موجودات ممكنه ازاسنده وضع
قلنمشدر وشيخ صدر حضرتلرى هم تفسير فاتحه ده بويله بيوررلر مخلوق اول كه قلم اعلى
وحرف بانك ازاسنده در و بو حرفك قلم اعلايه دلالت ايلمسى اولدركه بو حرف
مبدا سلسله وجودده واقع اولمشدر انكچون شيخ حضرتلرى فتوحاتده باء بالباء ظهر
الوجود بيورمشدر مثلا الف حركات وسكناتى قبول ايلمدوكى جهتدن وقايم
بالذات اولوب نقطه دن تجرد قلوب وساير حروفه تعلق قلميوب ومبدا
كل حروف اولدوغى حيثيتدن وجود مطلقه مشابه اولديه پس الفه اقرب اولان
حرف كه بادر كل حروفك بدايتنده ومرتبه ثانيده واقع اولمشدر كذلك مرتبه
احديته اقرب اولان وابتدا اندن ظهوره كلن قلم اعلادركه حرف بايه برنجيه

دجهله مشابهدر اولا مرتبه احديته اقرب اولدوغى وجهدن ثانيا بدايت
جميع حقايق كونيه اولدوغى جهتدن وثالثا مرتبه ثانيده واقع اولدوغى
حيثيتدن پس اول حقيقت جميع موجوداتك مبداننده واقع اولوب
تبيين حقايق اكوانى قلديسه حرف با دخى مبدا جميع حروف وكلماتده
واقع اولوب مبين لطايف ودقايق قرانى اولدى تاكم بو دقايق مذكوره يه
مذكر اولا وعالم وعارف اولنلر بو نكاتى بونده بوله اشارت
رابعه اسمك اشتقاقى بيانندر عند البصريين اسمك اصلى سمو در
على وزن قنو وقنو قنوك جمعى اقنا وقنوك جمعى افنا كلدوكى كبى سمك
جمعى دخى اسما كلور سموك آخرنده اولان واوى اسقاط ايلديلر واوك
حركتنى ميمه وميمك سكونى سينه ويرديلر پس سكونله ابتدا متعذر اولوب
اولنه همزه وصل كتورولوب اسم اولدى واسم سمودن مشتق
اولدوغنه انك تصغيرى سمى وجمعى اسما واسامى كلدوكى كبى هم دلالت
ايلر اما كوفيلر اسمك اشتقاقى وسم دندر ديديلر وسم علامته ديرلر
بو چندان درست دكلدر زيرا اكر بويله اوليدى انك جمعى اوسام
وتصغيرى وسيم كلوردى بونلر ديرلر اسمك اصلى وسم بسم دندر وسم دن
واو حذف اولنوب صكره عوضا عن المحذوف انك اولنه بر الف
زياده اولنوب اسم اولدى وسم علامته ديرلر اسم دخى مسماى ايچون
علامت معرفت اولمشدر ديرلر اما اشتقاقى سمودندر دنيلرسه ديرلر
سمو رفعته ديرلر واسمه انكچون اسم ديديلركه مسماى ايچون رفعت

وشعار اولدی زیرا لفظ معنانی معرفدر و بر شیئک معرفی معلومیتده معرّف
اوزره متقدمدر پس اسم مسمّی اوزره عالی و متقدم اولمش اولوردیلر تحقیق
اسمدن مراد اگر مجرد لفظ اولورسه مسمّینک غیری اولور زیرا لفظ غیر قاره
اولان اصوات مقطعه دن مؤتلفدر و اختلاف امم و اعصار ایله مختلف اولور
و دخی گاه متعدد و گاه متحد اولور مسمّی ایسه بویله دگلدر پس بو اسما ملفوظه
اسماء الهی اولمز بلکه اسمانک اسماسی و اصل اسماء الهی مسمّی اولان ذات الهیه نک
اوصاف معنیه سیدر مثلا رحمن ذات من لها الرحمة و قادر ذات من له
القدرة در که بو صفتلر حق تعالینک ذاتنک اسملریدر و بو حروفدن مرکبه
اولان اسملر اسماء الهیه نک اسملری اولور اما اگر اسمدن مراد صفت
الهیه اولورسه که شیخ ابو الحسن اشعرینک رأیی و مذهبی در بو تقدیرجه من وجه
مسمّینک عینی و من وجه غیری اولور الحاصل بو حروفدن مرکبه اولان اسم
مسمّینک عینی اولمز زیرا اگر مسمّینک عینی اولیدی فاعبد الله مخلصا و دخی
وما امروا الا لیعبدوا الله مخلصین آیتلرنده اولان لفظ جلاله عبادت اولنمق
لازم گلوردی بو خود بویله دگلدر اما اسم عین مسمّی در دینلرک حجتی بودر که
دیرلر مثلا بر کمسنه نک خاتوننک نامی زینب و قولنک نامی بهرام اولسه اول
کمسه زینب طالق و بهرام معتق دیسه طلاق و عتاق مسمّی یه واقع اولور اگر
اسم مسمّینک غیری اولیدی طلاق و عتاق مسمّی یه واقع اولمیوب اسمه
واقع اولوردی دیرلر بونلره جواب اولدر که شو زینب و بهرام اسملریله مسمّی
اولان ذات مطلقه و معتقدر دیمک اولور و الا اگر بویله دیمک اولمیوب

اسم

اسم عین مسمّی اولسیدی لسانمز اوزره اولان نار لسانمزی یقردی و بالمزده اولان
اسم خاره بالمزه باتردی حال بوکه بویله دگلدر بوندن معلوم اولدی که اسما ملفوظه
عین مسمّی اولمزلر نته کم حضرت مولانا دخی بیورر لر مثنوی اسم خواندی رو مسمّی را بجو
مه ببالا دان نه اندر آب جو ❊ هیچ نامی بی حقیقت دیده ❊ یا ز کاف و لام گل گل چیده ❊
گر ز حرف و نام خواهی بگذری ❊ پاک کن اوصاف خود مین یکسری نفس
بعضی علما دیرلر که اسم بوندن مقحم در یعنی زائد در مطلقا ملحوظ و مقصود دگلدر
بلکه کلام یمین ایله تیمّندن فرق اولنسون ایچون اقحام اولنمشدر دیرلر نته کم فصحا
کلامنده دخی بو اسم مقحم واقع اولمشدر نته کم الی الحول ثم اسم السلام علیکما
دینمشدر و قرآن عظیمده دخی بونک مثلی گلمشدر که حق تعالی حضرتلری سبّح اسم
ربک بیورمشدر تقدیر کلام سبّح ربک دیمکدر بعضلر بوکا جواب ویرمشلردر
بویله دیو که اولا سبّح اسم ربکدن مراد اسمی تنزیه در که رب العزه نک ذاتنی
و صفاتنی نقایصدن تنزیه ایلمک نیجه واجب اولدیسه انک اسمنی دخی
رفثدن و سوء ادبدن تنزیه ایلمک اویله واجبدر و بعضی عارفلر دخی بویله بیورمشلر که
حق تعالی حضرتلری اعلای مراتب تنزه و تقدسده در و بنده خاکی اقصای مقام تعلق
و تدنسده در و بی واسطه حضیض رذالتدن اوج عزته و جلالته ترقی ممکن اولمدیغی
اشعار ایلمه دن و توری لفظ اسمی اورتاده رابطه و واسطه قلدی تا بو کلمه یی تلفظ
ایلمک وقتنده قدم همتی مصاعد رفعته قویوب اسم مرتبه سندن مسمّی شهودنه
ترقی قلا حتی انوار جلاله روزنه غیبدن اگا تابان اوله و انک مشاهده سنه یول
بوله و وصل علما اسم اللهک اسم علم اولماسنده و یا اسم صفت

اولماسنده اختلاف ايلمشلردر بعضلر بو اسم شريفى علم طوتمشلر و ديمشلردر هر حال
حق تعالى حضرتلرينه بر اسم علم كركدر كه صفات انك اوزرينه جارى اوله پس همشه بو اسم شريف
موصوف اولوب صفت اولمز نته كم هو الله الاحد هو الله الصمد ديرز و بو معنى بونك علميتنه
دلالت قلور و تلكه هل تعلم له سميا بو اسمك عدم اشتقاقنى مؤيد و علميتنى مسلم اولور
ديمشلر و بر كروه دخى بونك علميتنى مسلم طوتميوب بلكه علم منزله سنده در ديمشلر
نته كم امام واحدى وسيط ده بويله ديركه بر جماعت بو اسمى علم دكلدر ولكن علم مجراسنه
جاريدر ديرلر و بو اسم بارى تعالى حقنده اسم علم كبيدر ديو تعبير ايدرلر و فى الحقيقه
بو اسم انك علمى دكلدر زيرا علم قايم مقام اشارتدر و ذات حقه اشارت متعذر
بيت چه جاى بحث لفظ است و عبارت • كه اينجا در نمى كنجد اشارت • و بونى
دخى ديمشلردر كه اسم علم مسماى نوع ده و جنس ده اولان مشاركندن و حقيقت
و ماهيتده اولان مشابهندن تميز ايلمكدن اوترى موضوع اولمشدر و حق سبحانه و تعالى
تحت جنسده و نوع ده داخل اولمقدن منزه بر احد اكا مشابه و مشارك كلمه دن مقدسدر
شيخ صدر الدين قونوى حضرتلرى اعجاز البيان ده بيورورلر حق تعالينك ذاتنه بالمطابقه
دلالت ايلر بر اسم علم اولمق لايق دكلدر كه اول اسمدن ذات مطلقه دن غيرى نسنه
مفهوم اولميه شول جهتدن كه حضرت ذات من حيث الاطلاق و التجرد هيچ بر حكمله
محكوم عليه اولمز و هيچ بر نسبتله مضاف اولوب بر اعتبارله دخى مقيد اولمز كه حق تعالى
حضرتلرينه اطلاق و غناسى جهتندن نسب و اضافاتدن و اطلاق و تقييددن هيچ بر
نسنك اسنادى روا كورلمز ع كسى كردم زند انجا خطا كرد • نه اكا ايجاب و سلبله
بر حكم صحيح اولور و نه بونلردن تنزيه ايلمك لايق كلور بلكه زبان مقال بو مقامده

ابكم

ابكم و بو مرتبه نك سرى اوندن كسكينك عالم اولمسه مستور و مبهم در • بيت
هر چه آن بر هم نهاده دست حس و عقل و فهم • كبريايت ساخت بطلان اندر آن انداخته
پس بو تخليل بر ذات بحته اسم علم وضع اولنمق متعذردر كه اول اسم
اول ذات بحته دلالت ايليه و اندن ذات محض دن غيرى منفهم اولميه
شيخ عطار حضرتلرينك بو ابيات شريفه سى هم بو معنالرى مؤيددر بيت
آن مريدى گفت اى شيخ نامدار • نام حق ميگفت بيرون از شمار • شيخ گفتا اوراكه
اى بس ناتمام • نيست حق را در حقيقت هيچ نام • زانكه هر چه ش نام خوانى آن نه اوست
آن توى و آن هر چه دانى آن نه اوست • و انك اسم علمى اولمدوغنه بر دليل
دخى بودر كه وضع اسمدن مراد مسماى غيريدن تعريف ايلمك اولور اول اسمى
ذكر ايلمك وقتنده و اتفاق محققان بونك اوزرينه در كه كنه ذاتى بلمك قبيل
محالاتدن و حقيقتده غيرو سوانك وجودى مقوله مستحيلاتدندر پس وضع
اسم بو مرتبه يه نسبتله نه فايده قلور كه العلم للمعلوم ديديكلرى قولك موجبنجه
علم معلومدن غيريه دلالت قلمز اما حضرت ذات بحت ولا يحيطون به علما نص
شريفنك موجبنجه اصلا بر كمسنك علمى انى احاطه قلمز و اول بر كمسنك عقل و ادراكنه
صغمز پس اكا علمك نه فايده سى اولور نته كم حضرت مولانا دخى بو معنايى مؤيد
بيورورلر بيت شرح و بيان چه كويى نام و نشان چه جويى • آنجا كه وحدت آمد نى نام و نه نشانت •
وصل الهمزه كه الله لفظنى اسم صفتدر ديديلر بونك اشتقاقنده متفقلر
ليكن بله مأخذنده اختلاف ايلمشلردر و بويله ديو سويلمشلردر الله اصلنده
الآله ايدى على غير القياس انك همزه سى حذف اولندى و اندن اوترى

الف لام تعریف قلندی والله دینلدی واله اسماء اجناسدندر حق اولسون باطل
اولسون هر معبوده اطلاق اولنور صکره معبود بالحقه اطلاقی غالب اولدی
النجم اول کوکبه اطلاق اولنوب صکره ثریایه غالب اولدوغی کبی اما الله همان
معبود بالحقه مختصدر اندن غیری یه اطلاق اولنمامشدر و بو اسم شریفک
اشتقاقی بعضلر قتنده اله دن مشتقدر من الباب الثالث عَبَدَ معناسنه
الٰهةً و اُلوهةً و اُلوهیّةً عبادة معناسنه در تألّه دخی بوندندر که تعبّد معناسنه در
پس اله فعال وزننده بمعنی مألوه در معبود معناسنه در حساب محسوب معناسنه
اولدوغی کبی و نفس الامرده معبود حقیقی همان اولدر و عبادت اندن غیری یه لایق
دکلدر بیت عقد پرستش نتوان دار دنظام * غیر ترا هست پرستش حرام *
و بعضلر دخی الله تحیر معناسنه اولان اله دن مشتقدر دیمشلر الهت الشیء دیرسن
باب رابعدن قچن برشیده متحیر اولوب انی بلمکه مهتدی اولمسک پس عقول
و افهام انک ذاتنده متحیر اولدوغندن اوتوری اکا اله دیدیلر بیت
نی عقل بسرحد کمال تو رسد * نی فهم بتحقیق جمال تو رسد * و یاخود فتح لام ایله
اولان اله دن مشتقدر دیمشلر الهت الی فلان دیرلر سکنت الیه یعنی سنی
دیرلر پس قلوب انک ذکریله مطمئن اولدوغی و ارواح انک معرفتیله سکون
بولدوغی مناسبتیله اکا اله دیدیلر و بعضلر دخی فزع معناسنه اولان اله دن
مشتقدر دیدیلر نته کم الهت الی فلان دیرسن قچن برکمسه یه اعتماد ایلسک
و فزع قلسک پس جمله عالم و یاخود عابد اولنلر اکا فزع ایلدکلرندن اوتوری
اکا اله دیدیلر یاخود اله الفصیل دن مأخوذدر فصیل اُمّنه مولع اولسه اله الفصیل

دیرلر

دیرلر عباد دخی شدائد وقتنده تضرعله اکا مولع اولدقلری ایچون اکا اله دیدیلر
و بعضلر دخی بونک اصلی وِلاه دن در وَلَه ذهاب عقله دیرلر واله مدهوش
اولانلره دیرلر پس الٰهک اصلی ولاه اولور واو همزه یه قلب اولندی انک وزنیه
کسره‌سی استثقال ایلدکلرندن اوتوری نته کم وشاحک واوی همزه یه قلب ایدوب
اشاح دیدیلر پس قلوب انک محبتیله واله و عقول انک معرفتنده مدهوش
اولدوغی ایچون اله دیدیلر و بعضلر اله ابصاردن محتجب معناسنه در دیمشلر
نته کم عرب لاهت العروس تلوه لوهاً دیرلر احتجب معناسنی ویرر چونکم
انک ذات اقدسی استار عزتله محتجب و صفات مقدسی حجب کبریا و عظمتله حواس
ابصاردن مستتر اولدی بو اعتبارله اول حضرته اله دیدیلر * بیت
ای ز نور خویش رویت در نقاب * وی نقابت نیز از نور حجاب * و بعضلر دخی
متعالی و مرتفع معناسنه اولان اله دن مأخوذدر دیدیلر نته کم لاهَ الشیء دیرلر قچن
برشئ عالی و مرتفع اولسه پس حق سبحانه و تعالینک شانی مشابهت ممکنات
و مماثلت محدثات دن مرتفعدر و عقول و افهام انی ادراک ایلمدن عالیدر بیت
هیچ دل را بکنه او ره نیست * عقل و جان از کمالش آگه نیست * عقل عقلست و جان جانست او
آن کزان برترست آنست او * و بعض اکثر علما دیمشلر و بونک اوزرینه
اتفاق ایلمشلردر که الله اسم اعظمدر نته کم فخر رازی تفسیر کبیرده لفظة اللهی اسم اعظم
طوتمق تحقیقه اقربدر ذاته دلالت ایلدیکی اختصاصی اولدوغی ملابسه‌سیله چونکم ذات
الهی اعظم و اشرف جمیع ذوات اولدیسه اکا مخصوص اولان اسم دخی اشرف
و اعظم جمیع اسما اولور دیرلر و امام غزالی دخی مقصد اقصاده بو اسم شریف

جمیع صفات کمالی جامع اولان ذات بیچونه دلالت ایلر و بونک ذات حقه دلالتی بر مشابه دەدر که صفات کمالیه دن هیچ بریسی بونک دایرۀ احاطه سندن خارج دکلدر پس بو جامعیت سببیله اکا اسم اعظم دینمک اولی اولور دیو تحقیق قلورلر وحقایق قرآنده دخی امامک سوزینه موافق بیوررلر جمیع اسماء الهیه دن هیچ بری بو کمالی طوتمز وکمالدن مرادمز جمیع اسمانک اکا رجوع ایدر وجمله سنک معنالرنک انده مندرج اولماسیدر پس بو کمال واسطه سیله انی سمت اعظمیتله موسوم ایلیه لایق اولور و نجم الدین کبری حضرتلری طوالع التنویرده بویله بیوررلر که بو اسم شریفک اعظمیتنه بو تیر که دوکلی زبانلرده بو مذکور وجمله طایفه میاننده بیله مشهوردر مؤمن و موحد اولنلر جمله بو اسمی ذکر قلورلر وکافر وملحد اولنلر دخی هم بو نامی بلورلر نته کم مؤمن و موحد اولنلر بزم خالقمز الله در دیرلر ولئن سألتهم من خلق السموات والارض لیقولن الله فحواسنجه کافرلر دخی بو سموات وارضی الله خلق ایلدی دیرلر ومشرکلر دخی بتلری حقنده هؤلاء شفعاؤنا عند الله تعبیر ایدرلر وامام فخر رازی تفسیر کبیرده دیر که بو اسمک جمله خواصندن بری دخی بودر که اکر اندن الفی حذف ایلسه لر لله قالور بو دخی حضرت حقه مختص اولور که لله الامر من قبل ومن بعد بیوردی واکر لام اولی حذف اولنسه له باقی قلور بو دخی حقه مخصوصدر که له الملک وله الحمد موجبنجه ملک وحمد نمانکچون در دیمک اولور واکر لام ثانیه اسقاط قلنسه ه قلوره دخی ذات حقه دلالت ایلر بر اسم دردر بونک تحقیقی طریقتنامه ده قسم ثانیده باب ذکرده مفصلا مذکور اولمشدر بو مقدار دخی عن قریب کلور پس بر اسم که انک بو قدر خصایصی اوله

انک اسم اعظم اولماسی مقرر اولور وتسهیلده دخی وجه الاسم الاعظم وعدم الاجابة لعدم استجماع شرائط الدعاء دیو تحقیق قلورلر این همه دبدبه وطنطنه فی چیزی نیست ارباب لطایف دخی دیرلر بو اسمک اسم اعظم اولدوغنه بو دخی دلیلدر که اساس توحید بونک اوزرینه مبتنی اولور که کافر بو کلمه اثناء شهادتمده دیمک سببیله خصیصا کفردن قورتلوب ذروۀ ایمانه عروج قلور مثلا الله یرینه رحمن ذکر ایدوب لا اله الا الرحمن دیسه بو دخی الله تعالینک بر خاص اسمی ایکن بله هنوز کفردن خارج اولماشدر دایرۀ اسلامه دخول قلماشدر اولور لاجرم فلاح بندکان دخی بو اسم شریفی چوق ذکر ایلمکه مربوطا اولدی نته کم واذکروا الله کثیرا لعلکم تفلحون بیورلدی تأکید معاقد وحدت بو کلمه اولدی که لا اله الا الله دیرسن وتشدید قواعد رسالت هم بو اسمله ثبوت بولدیکه محمد رسول الله دیو اقرار قلورسن وحق تعالی حضرتلری چونکه کندی حبیبنک ما سوادن اعراض ایلیوب کندی جنابنه بالکلیه اقبال وتوجه ایلمسنی مراد ایلدی بو اسم شریفی دیمکه وغیریلری ترک ایلمکه امر ایلیوب قل الله ثم ذرهم بیوردی ودخی قل حسبی الله دیمکله هم اول حضرته امر قلدی

بیت

الله چه طرفه نامست این ورد دل حزین تمامست این هرکه زین اسم بهره مند بود بهره او همین پسند بود شرح این نی ز دیو و مردم پرس نبس بو ذرد صاحب معنی حسبی الله کرا این دعوی

نقل اولنور که ابو الحسین نوری حضرتلری یدی کون یدی کیجه خواب و خوردن منقطع اولوب واله وشیدا ایکن الله الله دیردی و بو اسم شریفی جهرله ذکر ایلردی جنید حضرتلرینه انک حالندن خبر ایلدیلر وجنید حضرتلری مخبر اولنلره کورک انک حالی محفوظ میدر ویاخود دکلمیدر دیو سویلدیلر پس انلر

نظر ایلدیلر کوردیلر که اندن بویدی کون ایچره اصلا فرایض فوت اولمامش
پس جنید حضرتلری حمد ایلیوب الحمد لله که شیطانک انک اوزرینه غلبه سی
اولمادی دیوب ومریدلرینی بریره جمع قلوب انک زیارتنه کلدیلر کوردیلرکه
اول ینه اول حال اوزره واله وشیدا الله الله دیر مشغولم بام ودوست کوینم نگارست
مفهومی اوزره بونلره اصلا التفات ایلمیوب ذکر اللهدن فارغ اولمامش پس
سید الطایفه جنید حضرتلری اکا دیمش ای ابا الحسین سنی نه شئ واله وحیران
ایلمشدر پس ابو الحسین نوری بنی الله الله دیمکلک مست ومستغرق قلدی دیو سویلمش
پس ینه جنید حضرتلری اکا دیمشکه ای نوری سنک الله الله دیمکلکک سندنمیدر
ویاخود اندنمیدر اکر اول الله دیرسه وسن اورتاده برآلت ایسک نیچون واله
وحیران اولورسن واکر سن الله دیرسک هنوز دخی مقام هستیده ومرتبه
خودپرستیده سن پس بو دلدار حیرت سبب در چونکم نوری بو سوزی جنید
حضرتلرندن ایشتمش نعم المؤدب انت یا شیخ دیوب الله الله دیمدن سکوت
ایتمش جنید حضرتلرینک بو نکات وکلماتندن اهل دله بو سر منفهم اولورکه انک
اسمی کوینده وشنونده وداننده فی الحقیقه همان اولدر واندن غیری یوقدر
اکرچه ذاکرک لافنی اورر فقیه چوقدر بیت نام ترا جز تو نداند که چیست •
وانکه ازین پایه زند لاف کیست • غیر درین بادیه چون ره نیافت • جانب عرفان که تواند شتافت •
عارفی معروف تویی بردولم • واصفی وموصوف تویی والسلام وصل عرفان
بعضی بو اسمشریفک عدد حروفنه متعلق بعضی اسرار بیورمشلر واول اسرار
ونکاتک کمی نثرله وکمی نظمله ادا قلمشلر جمله دن بیوررلرکه بو اسمشریفک عدد حروفی

بحسب التلفظ بشدر پس بنی الاسلام علی خمس حدیثنک مفهومی اوزره دین اسلام
بو اسمک حروفنک عددنجه بش رکن اوزره بنا اولندی وبش وقت نماز دخی بو اسمک
حروفی عددنجه فرض قلندی ووضو که نمازک مقدمه سیدر انده دخی بش عضوی
غسل ایلمک واجب اولدیکه اندن مراد وجه ویدین ورجلین در اکر نظر اولنسه اکثر اشیا
بش عدد اوزره بولنور نته کم ارباب حقیقت دخی مراتب کلیه که اکا حضرات خمسه
تعبیر ایلمشلردر بش مرتبه یه منحصر ایدوب بو کونه سویلمشلردر • بیت
واجب چو تنزل کند از حضرت ذات • پنجست تنزلات اورا حضرات •
غیبست وشهادة ودر وسط روح ومثال • والخامس جمعیت تلک الحضرات •
وبو حضرات خمسه نک مفصلا تحقیقی تائیه شرحنک اوایلنده تحریر ایلمشلردر انده
طلب اولنه الحاصل بو اسمشریفک بش حرفندن هر بریسی اسرار غیبی متضمن برخزینه
ودر مبوزلاریی منطوی بر طلسم ودفینه در نته مولانا جامی حضرتلری بیوررلر بیت
پنج حرفست بشکرف این اسم • پنج ذات نهان وکنج وطلسم • ورد الله چو پنجه اندر پنج •
وین کرانمایه بحر کوهر سنج • دیور اکر باشد نوشتنت • جز بدین پنج پنجه نتوان یافت •
وبو بش حروفدن ایکی الف که انک بری مکتوب وظاهر وبری دخی ملفوظ ومخفیدر
طریق وحدته سالک اولان اهل اللهک ایکی کروه اولوب بری ظاهر ومشهور
وبرقسمی دخی اکرچه السنه ناسده مذکور ولکن بغایت مخفی ومستور اولملرینه اشارت
اولور نته کم قیل بیت دو الف زو براستی دو کواه • کرده روشن بسر وحدت راه •
وانک ایکی لامی که بری ساکن وبری متحرکدر عالم ملک وملکوتک انک سکون وحرکتندن
سکون وحرکت بولدوغنه ودخی ساکنان عالم ملک ومتحرکان عالم ملکوتک انک

بالسندن قوت وقوت الدوغنه ولانشقلو کا قیل بیت از دولاشش گرفته قوت وقوت
ازیکی ملک وازیکی ملکوت • وصاحب عرایس بیورر لر لام ساکن عالم ملکه یعنی عالم
اجسامه اشارتدر وانک سکونی عالم ملکک هیچ کند ونفسنده برتصرفی اولمدیغنه
دلالتدر وفی الحقیقه تا فیض ملکوتی انک سلسله سنی تحریک ایلمیه هیچ انکده جو ذره
بر جنبش وحرکت ظهوره کلمز کما قیل بیت ملک فی نفسه بود ساکن نیست جنبش درو از وکمکن
جنبشی کافکند بر وسایه • ملکوتش دهد دران مایه • ولام متحرک عالم ملکوتدن یعنی
عالم ارواحدن عبارتدر که حس ظاهرک انی ادراک ایلمکه طاقتی یوقدر وبو لامک حرکتی
اکا دلالت ایلر که بو عالم اجسام اکا نسبتله سایه کبی واول همیشه متحرک اولان
شخص کبیدر که هردم عالم ملک انک تمییز وتصرفیله جنبش وحرکت ایلر نته کم حضرت مولانا
بیورر لر بیت جسم را چون سایه دان و شخص را چون جان شمر • سایه را بی شخص هرگز کی بود دستی بده
فسبحان الذی بیده ملکوت کل شیء والیه ترجعون نته کم بو بیت شریف بو معنایه مؤید اولور
بیت همه چون نقش دیواریم وجنبان می شویم آندم • که از نقش بند ما برین دیوار می آید
وبو دورت حرفک آخری که هادر نهایت کلیاته اشارتدر • بیت
هاش که با هویت کیست • فهم ذوی النهیة فیها یهیم • وبو اسم مقدسک اصلی هم
هادر که اول غیب هویتدن عبارتدر نته کم مؤید الدین الجندی شرح فصوص الحکمده
بیورر لر الله اسمنک اصلی هادر که اول غیب ذاتدن وهویت غیر متعینه دن کنایتدر
زیرا ها غایبدن کنایتدر وحی غیب هویته اشارت اولور پس انک اوزرینه لام ملک
ویالام اختصاص زیاده ایلدیلر زیرا هر شیء انک ملکی واول بالتخصیص مالک الکلدر
اندن صکره لام ملک اوزره لام تعریف زیاده ایلدیلر تا وقوع شرکت توهمی کنایت

غایبدن

غایبدن نفی ایلیه وتفخیم که علامت تعظیمدر پس تعظیما فتحه لامی تفخیم ایلدیلر الله اولدی
نته کم مولانا جامینک بو بیتلری بو معنایه اشارت قلدی بیت اسم ذات آمد الله همین ها بود
لام تخصیص واختصاص فزود • چون شد اشباع کرده فتحهٔ لام • بالف شد حروف اسم تمام
صاحب روح الارواح روح الله روحه هم بویله دیرلر که حق تعالینک خاصترین نامی
هو در و هو اصلنده بر حرفدر که هادر واو اصل کلمه دن دکلدر بلکه نفسنک قرازندن
اوتوری کتورلمشدر تثنیه ده وجمعده ها وهم دیدکلری واوک اصل کلمه دن اولمدیغنه
دلالت ایلر وبو مقدمه دن غرض الله لفظنک هاسنی تعریفدر که بونک تفصیلی طریقیت
نامه ده مذکور اولمشدر والله اعلم بالصواب فصل الرحمن و رحیم اسملرینک
اسرار و حقایقی بیان ایلر بو ایکی اسم رحمتدن مشتقدر رحمت لغتده رقت
قلبه وانعطافه دیرلر یعنی مهربانلغه دیرلر رحم دخی بوندندر دروننده اولان انعطافی
اولدوغیچون اکا رحم دیدیلر پس حق تعالی رحمتله توصیف ایلمک سببک اسمنی
مسببه اطلاق قیلمقدن اولور یعنی سببک که رحمتدر انعام واحساندن مجاز اولور
که مسببدر و حضرت قرانده بو کونه مجاز قتی چوق یرده واقع اولمشدر وبعضلر دخی
بو معنایی بو کونه تعبیر ایلمشلر که حق تعالینک صفاتنک مبدائی وار وغایتی وار در بو جمله دن
صفت رحمتنک مبدائی رقت وتحننندر که انفعالات قبیلندندر وانک منتهاسی احسان
وتفضلدر که فعلدر چونکه انسانی رحمت ایله وصف ایلدیلر مراد یا انک مبدائی ویاخود
غایتی ویاخود هر ایکیسی مراد اولور اما حضرت حق انکله وصف اولنسه البته منتها
مراد اولور زیرا واجب الوجود عز اسمه تاثر وانفعالدن منزه ومقدسدر بحر الحقایق
صاحبی بیورر لر حق تعالینک مخلوقنه ایصال خیر ودفع شر ایلمسی مراد اولور اکر بو ارادت

اولمیدی هیچ بر موجود بردۀ عدمدن چقوب ظهوره کلمیدی خلق محضا خیر اولان وجودی
موجوده ایصال و شر محض اولان عدمی اندن دفع ایلمکدر که الوجود کله خیر والعدم کله شر دیمشلردر
بیت اگر لطفت نیاوردی وجودم از عدم بیرون • ز اقلیم عدم ننهادمی هرگز قدم بیرون •
پس ماهیات اشیا و حقایق که معلومات الهیه در عالم وجوده رحمت رحمانیه ایله
کلمشلر و تجلی الهیه ایله ظاهر اولمشلردر عند ارباب التحقیق رحمت الهیه
ایکی نوع اوزره در بر نوعنه رحمت ذاتیه دیرلر که اکا رحمت مطلقه و رحمت امتنانیه
دخی دیرلر و بو بر رحمتدر که وسعت رحمتی کل شیء آیتنک موجبنجه هر شیء بو رحمت
احاطه قلمشدر و بی سابقه سؤال قوللرینه بو رحمت واسطه سیله نیجه عطالر ویرمش
و بی استحقاق انلره صوری و معنوی نیجه نعمتلر ویروب عقل و هوش مرتبه سنه ایرکورمشدر
نیتکم حضرت مولانا مثنویلرنده بو معنایه اشارت بیوررلر مثنوی
ای بداده رایگان صد چشم و گوش بی زر شوت بخش کرده عقل و هوش در عدم ما مستحقان کی بدیم
که برین جان و برین دانش زدیم • ما نبودیم و تقاضامان نبود • لطف تو ناگفته ما می شنود •
و بر نوعنه دخی رحمت وجوبیه دیرلر که اکا مقیده دخی تعبیر ایدرلر که کتب ربکم علی
نفسه الرحمة آیتی بو رحمته اشارتدر و بو افعال و اقوالدن برقچ شرطله مقید اولور
که فسأکتبها للذین یتقون آیت کریمه سی بو معنایه دلالت قلور چونکم کتابت اهل
اصول اصطلاحنده قید وجوبدن عبارتدر ضمن کتب ربکم استماعندن لابد
وجوبه متعلق اولور حال بوکه بو رحمتک وجوبی که بنده یه اعمال حسنه سی مقابله سنده
خیر جزا ویرمکدر انی عالی مرتبه لره ایرکورمکدر محضا کرم و تفضل جهتندندر وجوب
اصطلاحی جهتندن دکلدر حق تعالینک اوزرینه هیچ بر شیء واجب اولمز و توضیح

کلام اولدر که بنده یه کندو مولاسنک خدمتنده اولمق و همیشه امرنی قبول قلمق واجب
ولازمدر اما خواجه یه اول عملک مقابله سنده عوض و جزا ویرمک لابد و لازم دکلدر
پس هر کاه که خواجه بنده سنک عمالی مقابله سنده عطا ویرمکی و اکا لطف و نعمت
ایرکورمکی کندو اوزرینه واجب قلسه اول محض منت و عین موهبتندر یوخسه خواجه
اوزرینه واجب اولدوغی جهتدن دکلدر و بنده بونی دخی بلمک کرکدر بنده نک رحمت
وجوبیه یه استحقاقی هم نتیجه رحمت امتنانیه در که اول رحمن سابقه خدمتندن و رابطه
دعوتدن اول بنده یه استحقاق ارزانی بیوردی و دعا و طلب ایلمکی اکا روزی قلدی
حتی بنده اول طلب و زاری واسطه سیله رحمت خاصه مرتبه سنه واصل اولدی
نیتکم حضرت مولانا مثنویلرنده بو معنایه اشارت قلدی مثنوی بی طلب تان این طلب تو داده
گنج احسان بر همه بگشاده • ای خدا زاری ز تو رحمت ز تو • رحمت بازاری ما کرده تو •
رحمن مصحف امامده بی الف واقع اولمشدر و اخبارده بویله کلمشدر که برکون رسول
اکرمدن صلی الله علیه وسلم سؤال ایلدیلر که یا رسول الله الف رحمن نیجه اولدی هر قنغی
الشیطان بیوردیلر بعضی عرفا بو کا جواب یازمشلر که الفدن مراد رحمت رحمانیه نک
احاطه ایلدوکی موجوداتک نفس الامرده اولان الف و اتحادیدر که شیطان و تمنی
انی و غلمش یعنی مخفی و پوشیده ایلمشدر که هرکس اول معنیده اولان الف و اتحاده
واقف دکلدر مگر عارف اولنلر و بعضلر بو اسم رحمنک اشتقاقنده
اختلاف ایلمشلر و بو اسم عربی دکل بلکه عبریدر دیو سویلمشلردر اگر بو اسم عربی اولسیدی
عرب انک معناسنی بلورلردی پس و ما الرحمن دیو سؤال قلمزلردی دیو دلیل ایراز
ایلمشلردر لکن بو دلیل ضعفدن خالی دکلدر اصح اولان بودرکه رحمن لفظ عربیدر اما

توراتده مذکور اولمش و میان اهل کتابده هم شهرت بولمش ایدی نته کم اخبارده کلمشدر که
عبد الله بن سلام حضرت پیغمبره یا رسول الله بز توراتده رحمن اسمنی چوق اوقوردق
انی قرآنده آز بولورز دیدکده قل ادعوا الله او ادعوا الرحمن آیت کریمه سی نازل اولدی
یعنی ایسترسکز اکا الله نامیله اوقوک و ایسترسکز رحمن نامیله اوقوک که هر ایکیسی
خاصه اسمیدر دیمک اولور و انک اسماء حسنی و صفات علیاسی چوق قدر دیمکی اشعار
قلور و اسم رحمن خاص اللفظ و عام المعنی در که حضرت حقدن غیریه اطلاقی جائز
دکلدر اگرچه بو نسان حضرت حقه مخصوصدر لکن بونک معناسی عامدر که رحمت رحمانیه
جمیع موجوداته شامله در اما رحیم بونک عکسیدر یعنی عام اللفظ و خاص المعنی در
یعنی بونک لفظی عموم اوزره واقع اولدی که حقدن غیری یه دخی بونک اطلاقی
جائز اولدی و بونک معناسی خاص اولدی که رحمت رحیمیه مؤمنلردن غیریه
میسر اولمز که حق تعالی و کان بالمؤمنین رحیما بیوردی نته کم بو ابیات شریفه ده هم
بو ایکی اسمی بری برندن تمییز بیورمشلر و رحمنک خاص اللفظ و عام المعنی اولدوغنه
و رحیمک عام اللفظ و خاص المعنی دردکلدوکنه بو یله اشارت قلمشلردر بیت
هست اسم وجود حق رحمن ❊ باعتبار العموم والاعیان ❊ رحمتی در کمال بسط و سعت
مستفاد از وجود رحمتی و سعت ❊ نیست غیر از وجود عام معانش ❊ بر حقایق ز واهب فایض
اسم رحمن از آن بود مشتق ❊ لفظ او خاص و معنیش مطلق ❊ لفظ او بی وقوع سهو و غلط
بر خدا میشود مقول فقط ❊ لیک معنیش شامل و عامست ❊ کون را کشته خوان انعامست ❊
عکس اینست حکم اسم رحیم ❊ باعتبار الخصوص والتعمیم ❊ هست اسم وجود حق اما ❊
متخصص موجب اشیا ❊ بخشد از خوان رحمت القصه ❊ طالبان وجود را حصه ❊

لفظش

لفظش فتاده بن خلاف و شقاق ❊ بر حق و خلق جایز الاطلاق ❊ بعضی علما ایکی سنک بیاننی
فرق ایتمیوب رحمن و رحیم هر ایکیسی بر معنایه در ندمان و ندیم و سلمان و سلیم
کبی و هر ایکیسنک معناسی ذو رحمت دیمک اولور دیمشلر و بونلر بریرده جمعی
جاد و مجد کبی برای تأکید اولور دیو تحقیق ایلمیشلردر نته کم صاحب کشاف دیر هر ایکی
اسم بر معنایه در و بو ایکیسنک اشتقاقی بر مصدردندر اما رحمنده مبالغه
رحمت زیاده در که بنانک زیاده لکی معنانک زیاده لکنه دلالت ایلر و بعضاوی
حضرتلری هم انوارده بویله بیورررلر که رحمن و رحیم هر ایکیسی صیغه مبالغه دررلر رحم
دن رحمن غضبدن غضبان و علمدن علیم اولدوغی کبی اما رحمن رحیمدن
ابلغدر زیرا بنانک زیاده لکی معنانک زیاده لکنه دلالت قلور و احقاق نام تفسیرده
بویله بیوررلر که شول رحمت که اسم رحمن اکا دلالت قلور کثیر الکمیة و قلیل الکیفیة در
یعنی رحمندر اولدر که مؤمنه و کافره و صدیقه و زندیقه رزق ویرر و انلری نعمت
و راحته ایرکورر لکن چونکم دنیا متقلب الاحوالدر و انک نعمت و راحتی صدد فنا
و زوالده در بو جهتدن قلیل الکیفیة اولور و شول بر رحمت که اسم رحیمدن
منفهم اولور انک عکسیدر بو قلیل الکمیة و کثیر الکیفیة واقع اولمشدر یعنی رحیم اولدر
میان آدمیاندن خاصه مؤمن اولنلری جنته و نعیم آخرته ادخال ایلر و بوندن
قلت کمیت منفهم اولور اما کب بهشت مؤبد و جنت اعلا مخلد اولدوغی جهتدن
کثرت کیفیت ظهوره کلور و انلر که رحمت رحمانیه یی اهل دنیایه خاص طوتمشلر
و رحمت رحیمیه یی آخرتده نسان مؤمنلره تخصیص ایتمشلردر دعاده یا رحمن الدنیا

ورحیم الآخرة کلدی دیو تحقیق ایلمیشلردر بو هم اوکلی معنایه مشابهدر زیرا رحمن الدنیا
مؤمنه وکافره عام وشاملدر ورحیم الآخرة دیمک همان مؤمنلره مخصوص اولور
والله اعلم و[illegible] رحیم اوزره رحمن اسمنک تقدیم اولنمسنده بعضی علما بویله دیمشلر
قیاس بو ایدی که ادنادن اعلایه ترقی اولنیدی پس بونده وجه تقدیم ندر بوکا
برقاچ وجهله جواب ویرمشلر ودیمشلر که بونک بر نوع خصوصیتی والله اسمنه
اعظمیتده مشارکتی واردر ولهذا کبرادیدن اکثر طائفه بوکا دخی اسم اعظم
دیمشلردر پس بو جهتدن رحیم اوزره تقدیم اولنوب بسم الله قریب اولدی دیرلر
ومقصد اقتصاددر امام غزالی دیرکه رحمن اسم رحیمدن اخصدر اول جهتدن که الله دن
غیری یه انکله تسمیه اولنمز اما رحیم اسمی اندن غیری یه هم اطلاق ایدرلر پس رحمن
علم مجراسنه جاری اولان اسم الله یه بو اجلدن قریب اولدی واکا مقارن ذکر
قلندی بحر الحقائق صاحبی دیرکه رحمن ذاته اسماء صفاتک خاصترینی در ولهذا
قرآنده اسم الله ایله بله سالک دعوتده منتظم اولدی وقل ادعوا الله او ادعوا الرحمن
دینلدی واحب الاسماء الی الله عبد الله وعبد الرحمن حدیثندن هم بو معنی منفهم اولدی
ولفظ عباد دخی اسماء اللهیه دن همان الله ورحمن اسملرینه مضاف اولدی بونلردن
غیری یه مضاف اولمدی نته کم یشرب بها عباد الله دینلدی ودخی وعباد الرحمن
بیورلدی پس اخصیتی بو نکته دن معلوم اولور وهمیشه تالی اسم الله ذکر اولنمغی
هم اخصیته دلالت قلور پس اخصیت واسطه سیله انی رحیم اوزره تقدیم ایدرلر
وبعضلر دخی دیرلر رحمن نعمک جلائل وعظائمنه دلالت قلور ورحیم دن ابلغ درکه
اول نعمک فروعنه ودقائقنه متناول اولور پس اول تقدیمه بوندن احق اولدی

وبعض

وبعضلر دخی رحیمک رحمندن صکره ذکر اولنمسی تتمیم وارداف قبیلندندر
ترقی قسمندن دکلدر دیمشلر وبعضلر دخی چونکم رحمنک معناسی دنیا اهلنه رحمتدر
ورحیمک معناسی آخرتده همان مؤمنلره رحیم دردیمک اولیجق پس دنیا آخرت
اوزره مقدمدر بو اجلدن رحمنک دخی رحیم اوزره تقدمی روا کورلدی دیمشلر
وفناری فاتحه تفسیرنده بویله دیرکه مستقر رحمت رحمانی انفس آلهی موجبنجه
عرشدر ومستقر رحمت رحیمیه بقول مشایخ کرام کرسیدر پس عرش کرسی
اوزره مقدم اولدیسه بو دخی رحیم اوزره مقدم ذکر اولندی [illegible]
بلمک کرکدر که بنده نک اصل کمالی وسعادت واقبالی اخلاق آلهیه ایله تخلق
واوصاف ربانیه ایله تحلی وتحقق قلمده در صفتده بر کونه حظ وبهره آلمغه
مجرد اسماء اللهک لفظنی ایشتمکه وانک لغتندن حاصل اولان معناسنی فهم
ایتمکه قانع اولمق کرک زیرا ایشتمک بهایم دخی میسر اولور وفهم معانی
لغوی ایتمک اعجمیای بدویدن دخی ظهوره کلور مقربان درگاه آلهینک بو اسما
وصفات ربانیه دن حظلری احسن اوصاف آلهیه ایله متصف اولمق واخلاق
ربانیه ایله تخلق وتحقق قلمقدر نته کم شیخ صدر الدین حضرتلری اسماء حسنی
شرحنده بیوررلر قال علیه السلام ان لله تسعة وتسعین اسما من احصاها دخل
الجنة قال الشیخ عند علماء الظاهر الاحصاء ههنا بمعنی العلم وهو معرفة الفاظها
ومعانیها والعثور علی حقائق نتایجها وآثارها وعند اهل الله الاتصاف بها
والظهور بحقائقها والعبور علی مدارج نتایجها بحیث یصدق علیهم اطلاق
اعیانها کما انه تعالی وصف به نفسه بانه خیر الناصرین وخیر الحاکمین وخیر الفاتحین

وخیر الرازقین واحسن الخالقین واخبر عن نبیه بانه بالمؤمنین رؤف رحیم وارباب القلوب

یتصفون بحقایقها ویصبغون بتبسیع آثارها فی سلوکهم نسأل الله الکریم المنان

ان یجعلنا من ارباب القلوب واهل العرفان پس بنده نک رحمن اسمندن حظی

اولدر که کثیر الرحمة اوله وعموم مخلوقاته شفقت اوزره اوله وجمله انامه مرحمت قلا

کما قال علیه السلام الراحمون یرحمهم الرحمن وقال علیه السلام ایضا ارحموا من فی

الارض یرحمکم من فی السماء وقال ایضا من لا یرحم الناس لا یرحم الله وناسه

مرحمت اصل انلره ایصال خیر ومنفعت قلمدن وانلردن شر ومضرتی دافع

اولمدن عبارت اولور که خیر الناس من ینفع الناس وشر الناس من یضر الناس

حدیثی بو معنایه دلالت قلور بیت تا توانی مجوی آزار کسان ور هر جهتی نفع

بریشان برسان. امام غزالی مقصد اقصی ده بویله دیر که بنده نک بو اسمدن حظی

غفلت زدگان بوادی جرم وعصیانه مرحمت ایلمک وانلره رفق

وملایمت جهتندن وعظ ونصیحت سویلمکدر تا معرض سخط آلهی اولمسونلر دیو

ممکن اولدوغی مرتبه یا ایله ویا دلیله شفقت یوزندن انلری ظلم ومعصیت

اشلمکدن دور قلمقدر وعبدک اسم رحیمدن حظی اولدر که آج ومحتاج

اولنلره ممکن اولدوغی قدر عطا قلمق ومعین اولمق وخسته وشکسته

اولنلرک خاطرنی صورمق یا عطیه ایله ویا کلمۀ طیبه ایله انلره نوازش قلمقدر

بیت اگر توقع بخشایش خدایت هست ز روی لطف وکرم بر شکستگان بخشای.

بعضی محققلر دخی بو اوچ اسمک بسمله ده بر یرده جمع اولمسی خصوصنده

بعضی نکته ایراد ایلیوب بویله سویلمشلردر که دیرلر بو اوچ اسمک بر یرده جمع

اولمسی احوال بندگان حقه موافق واقع اولمشدر که بندگان فمنهم ظالم لنفسه ومنهم

مقتصد ومنهم سابق بالخیرات آیت کریمه سنک مقتضاسنجه اوچ قسم اوزره

ظهوره گلمشدر وبونلردن هر بری بو اسملردن بر وجه حصه بولمشدر کاینبورلرکه

الله بنم ظالملر ایچون بنم درگاهمه التجا قلمق ومغفرتمدن امیدن طوتمق واردر

ورحمن بنم مقتصدلر ایچون بنم رحمتمه واستعدادن والطاف سابقه دن نوید

معرفت واردر ورحیم بنم پس سابقلر ایچون خاصته بنم فضل وعنایتمدن وعده

لقا ورؤیت واردر وهر اسم الله ظالملری توبه واستغفاره گتورر ورحمت

رحمانیه مقتصدلری مناجات وعرض حاجات ایتمک مرتبه سنه یتورر

ورحمت رحیمیه سابقلری خیرات وحسنات الملکه زیاده ایدوب یتورر بعضیلر

دخی بویله دمشلرکه بو اوچ اسم اوچ طایفه ایچون مذکوره اولمشدر که انلردن

بری غواصان بحر شریعت وبری دخی سیاحان راه طریقت وبری دخی متمکنان

مسند حقیقتدر اولا اهل حقیقته اسم اللهدن بهره ویروب انلری ظلمات

نفسانیه دن بر موجب الله ولی الذین آمنوا یخرجهم من الظلمات الی النور

ظلمات نفسانیه دن اخراج ایدوب نور ولایت وکرامته واصل ایلر وارباب

طریقتی دخی رحمت رحمانیه سیجعل لهم الرحمن ودا آیت کریمه سنک مفهومی

اوزره ودّ ومحبتله تربیه قلر واصحاب شریعته وکان بالمؤمنین رحیما آیتنک

مقتضاسی اوزره رحمت رحیمیه دن رحمت شامله ونعمت کامله ویررو بونلردن

غیری دخی تحقیقلر ایلمشلردر بو قدرله اکتفا اولندی وبعض علما دیمشلردر که

بسم اللهده با حرف جردر لابد بر متعلق استر واول متعلق محذوف

یا حضرت بارینک طرفندن امردر ویاخود قارینک طرفندن خبردر حضرت باری طرفندن امر
اولدوغی اوزره معنی قولوا بسم الله الرحمن الرحیم دیمک اولور یاخود افتتحوا
بسم الله الرحمن الرحیم دیمک ویاخود اتصفوا بسم الله دیمک ویاخود ابدأوا
بسم الله الرحمن الرحیم دیمک اوله قارینک حالنه مناسب هر نه ایسه وهر بر کاره که
ابتدا اولنور لازمدر اکا بسمله ایله ابتدا اولنمق لازمدر نته کم حضرت نبی علیه السلام
بیورمشلردر کل امر ذی بال لم یبدأ ببسم الله الرحمن الرحیم فهو اقطع وقاری طرفندن
خبر اولدوغی اوزره تقدیر کلام اکر قرائت ایدرسه بسم الله اقرأ تقدیر اولنور واکر
مسافر حین ارتحالده دیرسه ارتحل واکر حین نزولده دیرسه انزل واکر بابه
دخول ایلدوکی وقتده سویلرسه ادخل تقدیر قلنور الحاصل هر فاعل که بسمله ایله
کندو فعلنه ابتدا ایلیه انک فعلنه مناسب تسمیه‌دن صکره بر فعل مقدر
اولوب حرف جر اکا تعلق اولنور وتسمیه‌دن صکره تقدیر اولنمسنده نکته
اسم الهی ابتدایه تخصیص ایلمک دلالت قلنور وهم تعظیمده ادخل واختصاص اوزره
دخی اول اولور بسمله‌یی کتابت ایلین کمسه‌یه انک سینی مبین ومیمی مدور
ایلمک لازمدر که سنتدر وفقدر کما قال علیه السلام اذا کتبت بسم الله الرحمن الرحیم
فبین السین فیه ودور المیم رواه زید بن ثابت کذا فی جامع الصغیر وعمر بن عبد العزیز
قال لکاتبه طول الباء واظهر السین ودور المیم وبر کمسه فاتحه شریفه‌یی اوقومق
استدکده بسمله‌یی اکا متصل اوقوسه متصل اوقومه‌دن افضلدر دیمشلر وبو
حدیث قدسی ایله بو معنایه استدلال ایتمشلر کما قال الله تعالی من قرأ بسم الله
الرحمن الرحیم متصلا بفاتحة الکتاب مرة واحدة اشهدوا علی انی قد غفرت له

پس

پس حقایق بسمله‌یی تعبیر وتحریر ایلمدن فارغ اولوب بر مقدار دخی کنز معانی وسبع
المثانی اولان فاتحه شریفه‌نک اسرار وحقایقندن سویلیلم وانک فضایل ومناقبندن
بر شمه نقل ایلیلم بیت چونکه ذکر فاتحه آمد بکف مفتاح دین حمد رانم بر زبان
لله رب العالمین فاتحه رابعه سوره فاتحه‌نک فضایلنی بیان ایلر بلکل که
سوره فاتحه سبع مثانی وکنج معانیدر ودخی فصل الخطاب وام الکتابدر حتی ذاتنده
دار الشفای ارواح وحضرت قرآنک اسرارنه بر مفتاحدر مطالع حروفی مظاهر
حقایق اسما ومعادن الفاظی مخازن جواهر صفات علیادر ضیاء مرغ دل
زیوربخش کارخانه آب وکل درچمن معانی‌سنک رایحه‌سی مجمره کردان
مجالس اهل دین وکلشن مبانی‌سنک فایحه‌سی غالیه‌سای محافل اهل یقیندر
بیت نامه امید بحسن خطاب * یافته توقیع زام الکتاب * فاتحه فتح فتوح همه *
انس دل وراحت روح همه * خازن گنجینه علم الیقین * لوحه دیباجه دنیا ودین *
نقطه پرکار کلام آمده * کار دل از وی بنظام آمده * آنچه زنجار زده بر آرد نفس *
فاتحه حمد خدایست وبس * غنچه جانها بتبسم ازو * بلبل دلها بترنم ازو *
لاله فروشی ز گلستان راز * شعله فروزی شبستان ناز * عقل برین گنج ندارد کلید *
وهم بدین پایه نداند رسید * سالک عقل بو سوره شریفه‌نک بیدای مناقب وفضایلنی
سیاحت قلمده سرکشته ومدهوش وغواص فکرت انک تفسیر وتأویلی بحرینه
سباحت ایلمده غرقه شده ومبهوشدر بیت عقل میخواهد بتدبیر وصواب
کز لباب معنی ام الکتاب * باز کویدش همه با اهل هوش * عشق می کوید که ای غافل خموش *
سوی این خواهش مکن بیهوده میل * کی توان پیمود دریا را بکیل * دیوان علی شیرده

حسین ابنیدی بویله دیرکه ابن عباس کویدشی با حضرت امیر المؤمنین علی صحبت
داشتم از روز شرح با باسم الله فرمود ومن خود را پیش اوچون سبوی یافتم پیش
دریای بزرک وآن حضرت فرمود یا ابن عباس لو شئت لاوقرت سبعین بعیرا
من تفسیر فاتحة الکتاب اما بحکم مالا یدرک کله لا یترک کله اول دریادن بر قطره
وشمس انوردن بر ذره قدر انک فضائلندن سویلیلیم واسرارندن ومناقب
وخصایلندن نقل ایلیلیم تاکم طالبان علم وعرفان اولنلره شوق انکیز اولا ودین
وایمانه رغبت قلنلرک اعتقاد ومحبتنی زیاده قله بو سورهٔ شریفه نک فضائلنه
متعلق چوق حدیث شریف روایت اولنمشدر جمله دن ابو سعید معلی دن بخاری
وترمذی ونسائی بو حدیث شریفی اتفاق اوزره روایت قلمشدر قال ابو سعید
کنت اصلی فدعانی النبی علیه السلام فلم اجبه حتی صلیت ثم اتیت فقال ما منعک
ان تأتی فقلت کنت اصلی فقال صلی الله علیه وسلم الم یقل الله استجیبوا لله
وللرسول اذا دعاکم ثم قال الا اعلمک اعظم سورة فی القرآن قبل ان اخرج من المسجد
فاخذ بیدی فلما اردنا ان نخرج فقلت یا رسول الله انک قلت لاعلمنک اعظم سورة
من القرآن قال علیه السلام الحمد لله رب العالمین هی السبع المثانی والقرآن
العظیم الذی اوتیته ترجمه سی بودر ابو سعید معلی انصاریلردن صحابه کزیدن بر کمسه در
بیورر لرکه بن نماز قلردم پس نبی حضرتلری بنی دعوت ایلدی پس نمازی قلنجیه دک
اول حضرته اجابت ایلمدم حتی نمازی قلدم اندن صکره اول حضرتک قتنه کلدم
پس اول حضرت بکا دیدی سنی بکا کلمکدن نه شی منع ایلدی بن اکا دیدم
یا رسول الله بن نماز قلردم پس نبی حضرتلری دیدی الله تعالی الله ورسولنه

نزی

نزی دعوت ایلدوکی وقتده استجابت ایلک دیمدیمی بو مقرردر که خود بویله دیدی
پس اجابت ایلمک کرک ایدک اندن صکره بکا دیدی یا ابا سعید سکا قرآنده اولان
اعظم سوره یی تعلیم ایده یین می بن مسجددن خروج ایلمزدن مقدم نیجه الم الله
ادب بویله دیدی پس وقتاکم بز مسجددن چقمق مراد ایلدک پس بن اول حضرته
دیدم تحقیقا یا رسول الله سن بکا قرآنک اعظم سوره سنی تعلیم ایلیم بیوردک اکر
الحق اولورسه انی تعلیم بیور پس نبی حضرتلری علیه السلام دیدی اول الحمد لله
رب العالمین وشول معهوددر اولان سبع مثانی وقرآن عظیم درکه بن اعطا
اولندم سبع مثانی وقرآن عظیمک تحقیقی ان شاء الله سامی فاتحه ده کلور وعن
ابن عباس رضی الله عنه بینا جبرائیل عند النبی علیه السلام سمع نقیضا من فوقه
فرفع رأسه فقال هذا باب من السماء فتح لم یفتح قط الا الیوم منه ملک الی الارض
لم ینزل قط الا الیوم فسلم فقال ابشر یا محمد بنورین اوتیتهما لم تؤتهما نبی قبلک
فاتحة الکتاب وخواتیم سورة البقرة یعنی ابن عباس حضرتلری دیرکه جبرائیل نبی
حضرتلرینک قتنده ایدی ناکاه یوقرودن بر صوت ایشتدی پس باشنی یوقاری قالدردی
اندن صکره دیدی شول آسماندن بر قپودرکه فتح اولدی بوانه دک فتح اولنمامشدی
الا بوکون فتح اولدی پس اول قپودن زمینه بر ملک نازل اولدی هیچ بوانه دک
نازل اولمدی الا بوکون پس اول کلوب سلام ویردی اندن صکره دیدی سکا
ایکی نورله بشارت اولسونکه سن حق جانبندن اعطا اولندک که سندن اول
هیچ بر پیغمبره اول ایکی نور اعطا اولنمدی که انک بری فاتحة الکتاب وبری
دخی سورهٔ بقره نک آخرلریدر دیدی عن حذیفة الیمانی قال النبی علیه السلام

ان القوم ليبعث الله عليهم العذاب حتما مقضيا فيقرأ صبي من صبيانهم في المكتب
فاتحة الكتاب فيسمع الله ويرفع عنهم العذاب بسببه اربعين سنة معناسی واضحدر
وقال النبي عليه السلام لابي بن كعب يا كعب كيف تقرأ في الصلوة فقرأ ام القرآن
فقال عليه السلام والذي نفسي بيده ما انزلت في التورية ولا في الانجيل ولا في الزبور
ولا في القرآن مثلها انها السبع المثاني والقرآن العظيم الذي اعطيت رواه نسائی
وترمذی وابو داود كذا في المصابيح وعن الحسن قال انزل الله تعالى مائة واربعة
كتب التورية والانجيل والزبور والفرقان ثم اودع علوم المائة في هذه الاربعة في
الفرقان ثم اودع علوم الفرقان في المفصل ثم اودع علوم المفصل في الفاتحة فمن
علم تفسير الفاتحة كان كمن علم تفسير جميع كتب الله المنزلة ومن قرأها كان كمن قرأ
التورية والانجيل والزبور والفرقان كذا في تفسير الكبير وتفسير قرطبی ده دیرکه فاتحه نك
یکرمی بش کلمه سی جمیع علوم قرآنی جامعدر واندە نیجه صفات وخصایص دخی واردر
بواقی سورەدە اول یوقدر وانک افضلیتی اصل جامعیت جهتندندر امام غزالی
جواهر القرآن ده وامام ابو سعید نسفی دخی تفسیر فاتحه ده بویله بیورررلرکه بنای ابواب
دین ومدار اقطاب عالم یقین ابواب جنتک عددنجه سکز معرفت اوزره مبتنی
اولمشدر اول معرفت ذات مقدس الهیدر وایکنجی صفات کمالیه لایتناهیدر
واوچنجی جمیع موجوداتک وجودی واجب الوجود حضرتلرندن الدوغنی بلمکدر ودردنجی
شول عملکه انک رضای شریفنه موصل اولورانی معلوم قلمقدر بشنجی شول قولکه
وسیله رحمت وهدایت وموجب نجاح ونجات وعنایت اوله التنجی اسرار یوم
الحسابه اکاه اولمقدر یعنی حقایق بعث ودقایق نشوری بلمکدر یدنجی الهک

دوستلرنک یولنی بولمقدر والرک آثارنه اقتدا قلمقدر سکزنجی مغضوب علیهم اولن
دشمنلرک احوالنه واقف اولمق والرک طرقندن اجتناب قلمقدر بو معارف ثمانیه نک
جمله سی سوره فاتحه ده جمع اولمشدر که الحمد لله معرفت ذاته وجمیع اثنیه ومحامدک
اول حضرته یحوق اولماسنه اشارتدر ورب العالمین جمله مکوناتک وجودی ونشو
ونماسی اندن اولدوغنه وجمیع اشیا تربیه اندن بولدوغنه دلالتدر الرحمن الرحیم
صفات رحمانیه وربانیه بلمکه واول حضرتک بر مقتضای حکمت عام وخاصهک وجودی
اوزره رحمتنی افاضه قلدوغنه شهادتدر مالک یوم الدین حشر ونشرک وانده
واقع اولاجق امورک مقدماتنه تمهید اولور ایاک نعبد وایاک نستعین شول
گزداره اشارتدرکه اول سبب فوز وفلاح اوله اهدنا الصراط المستقیم شول
گفتاردن عبارتدرکه موجب نجات ونجاح اوله صراط الذین انعمت علیهم نواختگان
لطف ازلی اولان دوستلرک یولندن خبر ویرر غیر المغضوب علیهم ولا الضالین
گداختگان آتش قهر ابدی اولان دشمنلرک روشندن خبر ویرر چونکه بو سوره
شریفه سکز دورلو معرفته شامل اولدی بهشت عرفاندن هشت جنتک قپولرنی
قلوب عارفین اوزره گشاده قلدی لاجرم بونک حقنده فاتحة الکتاب مفتاح
ابواب الجنة دینلدی والله اعلم فاتحه خامسه سوره وآنک معانیسی وسرلرنی
بیان ایلر اعلم یا اخی سوره اصطلاح عرف اهل لغتده شهرک باروسنه دیرلرکه
اول نیجه بیوت ومحلاتی مشتمل اوله ومرتبه بلنده یه دخی سوره دیرلر نتکم سایر الشی
دیرلر قچن برشئ عالی ومرتفع اولسه نابغه نک قولنده دخی بوکا اشارت واردرکه دیر
شعر الم تر ان الله اعطاک سورة * ترى كل ملك دونها يتذبذب * وسوره بونده

دوستلرنک

مرتبهٔ شریفه و منازل رفیعه معناسنه در تقدیر کلام اعطاک منزلة من منازل الشرف
دیمک اولور بو معنالر سوره‌نک اصلی واوی اولدوغی اوزره در اما اگر همزه‌دن
منقلب فرض اولنور ایسه سؤردن مأخوذ اولور که سؤر بقیهٔ طعام و شرابه دیرلر
نته‌کم عرب اسأرت فی الاناء دیرلر اذا ابقیت فیه شیئا اما مفسرلر اصطلاحنده
سوره قرآن عظیمدن بر مقدارک نامیدر که معلومة الاول والآخر اولان بر نیچه آیت
معینه‌یی مشتمل اوله شارع طرفندن اکا بر خاص اسم ویرلمکله مثلا سورة الفاتحه
و سورة البقره دینلدوکی کبی و معنای لغوی ایله معنای اصطلاحی میاننده وجه مناسبت
فی الظاهر در اول جهتدن که باروی شهر ایچنده اولان بیوت و قصور و محلاتی
نیجه جامع اولدیسه سوره دخی آیات و کلماتی ویاخود انواع علوم و اجناس معانی
و فوایدی اویله مشتمل و محتویدر یاخود هر سوره فی المثل بر بلند مرتبه در که قاری
انک سبیله مدارج رفعته مترقی اولور ویاخود هر سوره گویا بر عالی منزله در که
تالی بر منزلدن برآخر منزله‌یه نقل ایدر شول وقته دک که استکمال قرائته استیعاب
منازل رفیعه ایلیه نکا ورد فی الحدیث یقال لقاری القرآن اقرأ وارق یاخود هر سوره
قرآندن بر قطعه و بقیه در بر وافر طعامدن بر مقدار بقیه کبی اما آیت لغتده علامته
و نشانه دیرلر و جماعت معناسنه هم کلور نته‌کم جاء القوم بآیتهم دیرلر باجمعهم معناسنه
ویررلر و مفسرلر اصطلاحنده آیت یا بر کلمه در ویاخود بر قاچ کلمه در که حکم شارع ایله
انک مبدأ و مقطعی معین اولمش اوله و معنای لغوی ایله معنای اصطلاحی ماییننده اولان
وجه مناسبت ظاهردر که کتاب الهیدن هر بر آیت مؤمنلره بر علامتدر که انک
مضمونندن معرفت حقایقه نشانلر بولور ویاخود حروف و کلماتدن بر جماعتدر که

بریره جمیع اولمش و بری برینه منضم اولوب الفت قلمشدر و بعضلر دخی آیت معنی اعجوبه در
دیمشلر نته‌کم فلان آیة فی کذا دیرلر فلان کمسه شو شیده اعجوبه در دیمک معناسنی ویررلر
یعنی فلان کمسه علم و کمالده ویاخود حسن و جمالده ویاخود لطف و خصالده بر اعجوبه در که
انک مانندی یوقدر دیمک معناسنی مراد ایدرلر پس بونده دخی هر بر آیت نظم و فصاحت
و لطف و سلامتده و الفاظ قلیله ایچره معانی کثیره‌یی جامع اولمده بر اعجوبه اولمش
و موجب تعجب کلمشدر بیت کس نیست در جهان که ز صنعت عجب نماند ای بکمال حسن عجیبتر ز هر عجب
هر آیت فصاحتده و بلاغتده غایة ایرشمش و میدان لطافتده و ملاحتده گویا بر آیت
اولمشدر و عجب اولدر که بنم ایله خداوند میاننم بو قدر آیات و علامات وارکن
بلکه بر قوم نیه اندن نشانلر استرلر و قرآنده و صحایف کوانده بو قدر علایم و نشانی
کورر کن بلکه نیه اندن غافل و ذاهلدر بیت قومی نشان ز دوست طلب میکنند و باز
از دوست غافلند بچندین نشان که هست اگر نظر حقیقت بینله نظر ایلیسک ذرات
کائناتدن هر بر ذره که مرتبهٔ علمدن عینه کلمش و انزوای غیبدن چقوب فضای صحرای
شهادته ظهور قلمشدر انک وحدانیتی اوزره بر شاهد راست گفتاردر شعر و فی کل شیء له آیة
تدل علی انه واحد و ارقام مکونات و موجوداتدن هر بر رقم که صحایف ابداع اوزره مرقوم
اولمش و صفایح اختراع اوزره ثبوت بولمشدر انک ربوبیتی و الوهیتی اوزره بر آیت واضح
الانوار در بیت همین نشانه بس است ز حروف مصحف مجد که هر چه هست بر اوراق کائنات آیت
شول کمسه که مصاحف کائنات و اوراق موجوداتدن احکام اسرار تجلیات حقی اوقور
انک قتنده عالم غیب و شهادتک جمله‌سی بر کتابدر که احکام اسما و صفات حقی مشتمل
اولمش و افراد آدمدن هر بر فرد اسماء الهیه‌دن بر معنی خاص اوزره دلالت قلمشدر

دانسته بر کلمه کبی اولمشدر پس بو جمله جهان عند العارفین کویا بر مصحف الهی کلمشدر
که انک کلمات تامتندن سر حقی اقورلر و هر موجودک صحیفه وجودندن آیت
اوصاف وجود مطلقی تلاوت قلورلر کما قیل بیت ما جمله جهان مصحف رویت دائم
از هر ورقی آیت خوبت خوانیم با آنکه در این مکتب عشق در معرفت کنه تو ما نادانیم
و بو کتاب عالمده فی المثل عرض اعراب کبی و جواهر حروف کبی اولمش و مراتب
کلیه آیات و وقوف کبی کلمشدر و بو کتاب عالمدن هر بر عالم بر سوره خاص کبیدر
اندن بریسی سوره فاتحه و بری اخلاص کبیدر و بو کتاب عالمک اولکی آیتی اول
ما خلق الله العقل حدیثنک موجبنجه عقل کلدر که وجوده اول کلمش و بو عقل کتاب عالمده
کتاب منزلده اولان بسمله کبی واقع اولمشدر یعنی بسمله آیات قرآنیدن آیت
اول اولدوغی کبی عقل کل دخی اجمالا جمیع مراتب عالمی مشتمل اولمش و انک اسرارنی
جمع قلمشدر و بو کتاب عالمده نفس کل آیت نور کبی کلدی و کمال اناره ده مصباح کبی
اولدی و بو کتاب عالمده اولان عرش رحمانی آیات قرآنیده اولان الرحمن علی العرش
استوی کبی واقع اولدی و فلک هشتم که کرسی دیدکلری در بو کتاب عالمده
آیة الکرسی کبی کلدی و بو فلک کرسیدن صکره بو کتاب عالمده افلاک سبعه سبع المثانی
کبی واقع اولمش یعنی یدی آیت اولان سوره فاتحه کبی کلمشدر نته کم کلشن راز
صاحبی بو ابیاتله بو معنیلره اشارت قلمشدر بیت بنزد آنکه جانش در تجلیست
همه عالم کتاب حق تعالیست عرض اعراب و جوهر چون حروفست مراتب همچو آیات و وقوفست
از و هر عالمی چون سوره خاص یکی زو فاتحه و دیگر اخلاص نخستین آیتش عقل کل آمد
که در وی همچو بار بسمل آمد دوم نفس کل آمد آیت نور که چون مصباح شد در غایت نور

سوم آیت در و شد عرش رحمان چهارم آیة الکرسی همی خوان پس از وی جرمهای آسمانی
که در وی سوره سبع المثانی چونکم بو معارف معلوم اولدی پس بلکل که آیات فاتحه
جمهور علمانک اتفاقی اوزره یدی در اما شول کمسه لر که صراط الذین انعمت علیهم
آیتی باشقه بر آیت صایمیوب فاتحه آلتی آیتدر دیدیلر و بعضلر دخی بسمله یی فاتحه دن
بر آیت عد ایلیوب ایاک نعبد کلمه سنی هم باشقه بر آیت عد ایلیوب آیات فاتحه
سکزدر دیدیلر بونلرک قولی عند جمیع العلما مرجوح و نا معقولدر زیرا احادیث صحیحه ایله
آیات فاتحه نک یدی اولماسی ثابت اولمشدر ولکن بو یدی اولدوغی مثبت اولدوغندن
صکره هم علما اختلاف ایلدیلر و منشا اختلاف اصل تسمیه ده در قراء مکه و کوفه
بسمله یی فاتحه دن آیت اولی عد ایلیوب صراط الذین انعمت علیهم قولنی اخره وارنجه
بر آیت صایمشلر در شافعی حضرتلرینک و اتباعنک قولی بودر و قراء مدینه و بصره و شام
بسمله یی فاتحه دن بر آیت بلمزلر و صراط الذین انعمت علیهم قولن باشقه بر آیت عد ایدرلر
که ابو حنیفه و امام مالک بو مذهبه ذاهب اولمشلردر فاتحه شریفه نک بلا بسمله یدی
آیت اولدوغنه بو حدیث قدسی دلالت ایدر که قال الله تعالی قسمت الصلوة بینی
و بین عبدی نصفین و لعبدی ما سال فاذا قال العبد الحمد لله رب العالمین قال الله
حمدنی عبدی الی اخره که بونده اولا بسمله یی ذکر ایلمدی و یدی آیت ذکر ایلدی
و نصفین لفظندن دخی معلوم اولور که اوج آیت مقدم حضرت حقه متعلق و اوج
آیت دخی مؤخر بنده یه متعلق اولور و آیت رابعه که ایاک نعبد و ایاک نستعین در
بین العبد و الرب واقع اولمش اولور که هذا بینی و بین عبدی قولی بو معنایه دلالت
قلور و بو تقسیمدن مقصود اولدر که فاتحه یی یدی آیت بلمک کرکدر نعم اگرچه یدی آیتدر

لکن سر هفت آسمان و هفت زمین انک مطاوی کلماتنده مندرج اولمش بلکه انک
هر بر آیتنک ضمننده صد هزار حکم صوری و معنوی و احکام دینی و دنیوی و لطایف
عرفانی و معارف ایقانی و اسرار توحید و اطوار تمجید و نصوص ولایت و فصوص هدایت
و لوایح عنایت و لوامع درایت و عجایب ملکوت و غرایب جبروت ودیعت
قونلمشدر ... ام الکتاب اگرچه همین هفت آیتست اسرار پنج و هفت و نه و چار و شش درو ست
منکر نقلست کلماتش که نزد عقل چندین هزار نکته غرای خوش درو ست
ارباب تفسیر و اصحاب تذکیر فاتحه شریفه نک یدی آیت اولمسنده بر تقریح نکات شریفه
و کلمات لطیفه لری وار در بو جمله دن بعضلر دیمشلر که فاتحه شریفه یدی آیت اولدی
اول جهتدن که اصول اهل بدعت و ضلالت هم یدیدر اولا شول کافرلردر که خدای
تعالینک رب العالمین اولدوغنی بلمزلر و انک حمد و ثناسنه مشغول اولمزلر
و ثانیا شول خوارجدر که کبیره صاحبی مخلد فی النار اولور دیرلر و حق تعالینک بنده لرینی
انک رحمتندن نا امید ایدرلر ثالثا دهریه در که حشر و نشره انکار ایدرلر رابعا قدریه درکه
کندولرینی عملده شریک باری بلورلر خامسا شول ملاحده درکه راه مستقیمدن
منحرف اولمشلردر سادسا فلاسفه درکه بعثت رسله انکار قلمشلردر سابعا شول
مکرا هلر درکه طریقت محمدیه دن بی بهره قالمشلردر حق تعالی بو یدی آیتله اول یدی
طایفه یی رد ایلر اولا کافرلری کندو حمد و ثناسنی سویلمکه و رب العالمین اولدوغنه
اقرار ایلمکه دعوت ایدوب بیورر که ای کافرلر رب العالمین بنم بنی بلوک و بنم
حمد و ثنامه مشغول اولک و خوارج مذهبنده اولنلره دخی تعریض ایدوب
بیورر که رحمن و رحیم بنم بنم عبادمی بنم رحمتمدن نا امید ایلمک و دهریلره دخی

دیرکه

دیرکه مالک یوم دین بنم ای دهریلر حشره و نشره انکار ایلمک و قدریه مذهبنده اولنلره
دیرکه عبادت و استعانتی همان بکا حصر ایلیک و عون و توفیقی بندن طلب قلک
که فاعل مختار بنم و ملاحده یه سرزنش قلوب دیرکه راه باطلدن رجوع ایدوب
صراط مستقیم و راه قویمه سلوک ایلیک و صراط مستقیمی بزه بسن هدایت ایله دیو
سویلک که رهنما بنم و فلاسفه یه دیرکه انبیانک بعثت و انزالنه و انلرک
خلقی بنم درکا همه دعوت قلمسنه انکار ایلمک انلره صراط مستقیمی انعام ایلدیکم
و مکرا هلره دخی دیرکه ای روسیا هلر بنم پیغمبرلریک یولنه کیدک و انلرک روشنی
و سلوکنی اختیار ایدیک که انلرک یولی مغضوب علیهم اولان طایفه نک یولی دکلدر و دخی
ضال و بی راه اولنلرک دخی راهی دکلدر دیر ... یدی عدد که آیات فاتحه در
عند اهل الحساب عدد کاملدر و بونلرک بو یدی عدده کامل دیمه لری شو طریقله درکه
اول ایکی نوع عدده جامعدر اولا شول فردی مشتملدر که اول فردیتده کاملدر و تامدر
و دوکلی افراد اوزره هم مقدمدر که اول اوجدر که نتیجه اگر ذهنی اولسون و اگر خارجی
اولسون اندن غیری نک اوزرینه مترتب اولمز نته کم شیخ اکبر حضرتلری فص صالحیه ده
بیوررلر ان النتیجة لاتکون الا عن الفردیة والثلاثة اول الافراد یعنی نتیجه اوچ شینک
ترکیب و انضمامندن حاصل اولور که بری موضوع نتیجه و بری دخی محمول نتیجه و بری
دخی حد اوسط در مثلا شکل اولده اولان کبی که العالم متغیر وکل متغیر حادث پس
نتیجه العالم حادث در و ثلاثه اول افراددر و انک افراد اولمسی بودر که عدد ایکی
وجهدن خالی دکلدر یا زوج در و یا فرد در اول ازواج ایکیدر و اول افراد اوچدر
واحد عدد دکلمند و داخل دکلدر کما بینا فی شرحنا لنقش الفصوص فلیطلب فیه

دخی نیایدی عدد شول زوجی مشتملدر که اول دخی زوجیتده کاملدر که اندن مراد دورتدر
که فیثاغورسک زوج بسیط دیمشدر پس بدی عدد بو ایکی نوع عددک کمالی جمع ایلدوکی
ایچون اکا کامل دیدیلر و بعضیلر دخی بو بحثی بویله تعبیر ایلدیلر و بویله دیو سویلدیلر بدی عدد
انکچون عدد کامل دیرلر که اقسام اعدادک کاملرینی جمع قلمشدر که عدد اصلنده
یا زوجدر که متساویینه منقسم اولور و یاخود فرددر که متساویینه منقسم اولمز و کیرو انلرک
زوجی یا زوج الزوجدر و یاخود زوج الفرددر و بو دورت قسمک جمله سی بدی عددده
بولنور مثلا ایکی زوجدر و اوچ و بش فرددر و دورت زوج الزوجدر و التی زوج
الفرددر بو اقسام اربعه یی جامع اولدوغیچون بوکا کامل دیدیلر و بدی عددک کمالنه
بر دلیل دخی اولدر ایکی نوع عددک تا انک بریرده جمع اولماسیله حاصل اولور یعنی
اگر فرد اولی زوج ثانی ایله جمع ایلسک یعنی اوچله دوردی بریرده جمع ایلسک بدی
اولور و زوج اول ایله فرد ثانی یی هم جمع قلسک یعنی ایکی ایله بشی بریرده جمع
ایلسک هم بدی اولور دیمشلر ابو بکر کل آبادی کتاب اشفاع و اوتارده هفت
عددک کامل اولماسنه بو کونه اشارت بیوررلر که بدی عددده انکچون کامل دیدیلر که
انده اوچ وتر واردر که اول ثلثه و خمسه و سبعه در و اوچ دخی شفع واردر که اول
اثنان و اربعه و سته در پس کثرت نوعین عددی جامع اولدوغیچون بدی عدد
کامل اولدی و یمن و سعادت بولدی دیدیلر نته کم حضرت مولانا بدنجی دفترک اولنده
بو بیتله بو معنایه اشارت ایدوب بیوررلر بیت سعد الاعداد است هفت ای خوش حرون
زانکه تکمیل عدد هفت است و بس پس سبع عدد کامل و یمن و سعادته شامل اولدوغیچون
معظمات علوی و سفلیدن و اوضاع شرعی و حکمیدن اکثر اشیا سباعی واقع

اولمشدر

فیثاغورس

اولمشدر حتی بعضی علما سبعیاته متعلق نیجه کتب تصنیف قلمشدر و حضرت مولانانک
بدنجی دفترینک اولنده سبع اولان اشیانک اکثرنی ذکر بیورمشلر و نظمه کتورمشلر
پس تبرکا و تیمنا اول حضرتک کلام هدایت انجامی بو محله مناسب اولدوغی اجلدن
ایراد اولندی بعده انلرک بیوردقلری کلماتده ذکر اولنمین سباعیاتدن اعاظم
سباعیاته متعلق بعضی اشیا نثرله ذکر قلندی تا اکثر اشیانک بدی عدد اوزره
اولدوغی بونلردن معلوم ایلیه پس بدنجی دفترک اولنده اولان ابیات شریفه بونلردر
ای ضیاء الحق حسام الدین سعید ۰ دولتت پاینده عمرت بر مزید ۰ چونکه از چرخ ششم کردی گذر ۰
بر فراز چرخ هفتم کن مقر ۰ سعد الاعداد است هفت ای خوش حروس ۰ زانکه تکمیل عدد هفت است و بس
جنس هفت و مور هفت و مار هفت ۰ آتش هفت و نور هفت و نار هفت ۰ بحر هفت و نهر هفت و هم زمین
هفت آمد هم جوارح هفت تن ۰ هم سما را آفریده هفت طاق ۰ قوله سبع سموات طباق ۰
آسمان اول ز آب آفرید ۰ پس دوم از مرمر و ثالث ز حدید ۰ چارم از سیم است و پنجم از زر است
سادس از در هفت یاقوت است ۰ کوکب سیاره هفت و هفته هفت ۰ هر یکی از وی شده تابان و تفت ۰
هفت تن قطب سولان آله ۰ که مدار این جهان بوده براه ۰ هفت جمع خدمت محمد بدان ۰
کرامت آگهی از در دجان ۰ نقرا است خیل صد یقین بود ۰ بعد از ایشان عالمان دین بود ۰
بعد از آن ابدال رب العالمین ۰ پس شهیدان و سرافرازان دین ۰ پس مطیعانند و آنکه عابدان ۰
هفت شد این جوق شوق ما بدان ۰ دوزخ آمد هفت ای زین زمان ۰ سبعة ابواب قرآن بخوان ۰
اولین باشد جهنم ای فلان ۰ از نبی آن جهنم را بخوان ۰ ثانیش شد و سیصلون سعیر ۰
ربنا غلبت علینا شان نغیر ۰ ثالثش باشد سقر و ز خیل آن ۰ ربنا اخرج لنا منها فغان ۰
از جحیم چارمین قوم عجیب ۰ ربنا اخرنا الی اجل قریب ۰ از کروه پنجمین در حطمه

بوکتبه دخی خواجه [illegible]
اسمی سبع در عددی لفظ اسلام
و لفظ قلب عددی ایله مساویدر

زنجا ابهر نه بیاید دمه * از ستم امر لطفی بگاه و گاه * هم بحفیف عنا آید با آه *
قوم هفتم از درون هاویه زان بلاد در دو ستم تابیه * می زنند افغان ازان قعر درک *
از نبی برخوان و نادوا یا مالک بو بیته کلنجه دک انتخاب اولنمشدر و بو ابیات شرنعوذ
واقع سبعیاتک شرحی و تحقیقی یدنجی دفترده اولان شرحمزده تفصیل قلنمشدر و بو مجلده
کلنجه یدنک تفصیلی مزد طلب اولنه واندره اولمیندن بونده دخی بر مقدار تحریر قلنه
که نفع و فایده دن خالی دکلدر پس مساکن آدمیان و مواطن عالمیان اولان دخی یدیدر
پس اقالیمک بری برندن ممتاز اولمامی ایچون اگرچه بو محله مناسبتی آز ایسه ده
برقج کلمه ذکر ایلیم تا معلوم اوله بلکل که حکما بو ربع مسکونی جانب شمالیدن و خط
استوادن یدی قسمه منقسم ایلمشلردر و هر قسمه بر اقلیم دیمشلردر هر اقلیمک طولی
مشرقدن مغربه دکدر اما هر بری عرضده متفاوتدر و اقلیم اولک غایت نهاری
اون اوج ساعتدر دیمشلر و انک شهرلری هندستاندن چین و سرندیب و سیلان
و یمندن حضرموت و عدن و ارض سودادن زنکبار و نوبه و حبشه دردیو تحقیق
ایلمشلردر و اقلیم ثانینک غایت نهاری اون اوج بوچق ساعتدر و انک بلادی چیندن
یاجو و ماچیندن یاخو و سنددن منصوره و هنددن قنوج و کنبایتدر و بحرین و عمان
و هرموز و یمامه و طایف و مکه معظمه و مدینه و ینبوع و تیمادن صعید مصره کلنجه
اقلیم ثانیدندر دیمشلر و اقلیم ثالثک غایت نهاری اون دورت ساعتدر و انک
مشهور بلادی مولتان و دهلی و زابلستان و سیستان و مکران و کرمان و یزد و اصفهان
و فارس و حلوان و بصره و بغداد و بعلبک و دمشق و قدس و خلیل الرحمن و مصر و اسکندریه
و مغرب طرابلسیدر و اقلیم رابعک غایت نهاری اون دورت بچق ساعتدر

واکثر عمارت عالم بو اقلیم رابعده در و سایر اقالیمک بلادندن بونک شهرلری چوق
واقع اولمشدر دار الملک خطا و کشمیر و کابل و بدخشان و دیار خراسان و جمله طبرستان
و جیلان و ری و آذربایجان و خوی و سلماس و موصل و حلب و حمص و طرابلس
و طرسوس بو اقلیم رابعک شهرلرندندر و اقلیم خامسک غایت نهاری اون بش
ساعتدر و بونک شهرلری چیندن خوجو و سوکجودر و مجموع ماوراء النهر و جمله خوارزم
تا بعیله و شروان و کنجه و برذعه و ارزنجان و سیواس و قیصریه و قونیه و عموریه واکثر
اناطولی دیارینک شهرلری اقلیم خامسدندر و اقلیم سادسک غایت نهاری اون
بش بوچق ساعتدر و شهرلری خان بالق و بیش بالق و کاشغر و طراز و فاراب
و اماسیه و ارض روم و فرنکدن بندقیه و مغربدن اندلسدر و اقلیم سابعک غایت
نهاری اون التی ساعتدر و انک مشهور اولان یرلری سرای و بلغار و ترکستاندن
قرم و کفه و فرنکدن قرقز و زمین یاجوجدر که اقالیم سبعه نک قسمتی بویله ایلمشلردر
والله اعلم و بو امتک بدلاسی هم یدیدر نته کم شیخ حضرتلری فتوحاتک یتمش یدنجی
بابنده فصل آخرده بیوررلر بدلای سبعه که حضرت خلیلک قلبی اوزره دررلر و اول
بدلای سبعه دن هر برینک اقالیم سبعه دن هر بر اقلیم قبضه تصرفلرنده در و بونلر
سبعه سیاره ده مودعه اولان لطایفه عارفلردر و بونلرک اسملری عبد الحی
و عبد العلیم و عبد الودود و عبد القادر و عبد الشکور و عبد السمیع و عبد البصیردر و اولکی
ابراهیم قدمی اوزره و ایکنجی موسی قدمی اوزره و اوچنجی هارون قدمی اوزره
و دوردنجی ادریس قدمی اوزره و التنجی عیسی قدمی اوزره و یدنجی آدم قدمی اوزره در
علیهم السلام و شیخ حضرتلرینک قدمدن مرادی انلرک اخلاقیله متخلق و اوصافیله

محقق اولمشلردر دیمك ولور ارباب تعرف واصحاب تعرفك محققلری قتلرنده هم
ایمهٔ اسماء آلهیه دیدیلر الحی العلیم المرید القادر السمیع البصیر المتکلم در و بو اسماء سبعه اصول
و مرجع اسما در دیمشلر و حضرت قرآن دخی انزل القرآن علی سبعة احرف حدیثنك فحواسی
اوزره یدی حرف اوزره نازل اولمشدر و بو یدی حرفدن مراد یا لغات سبعه در و یاخود
وجوه معانی در مثلا وعد و وعید و حلال و حرام و مواعظ و امثال و قصص کبی
دیمشلردر و تورات مقابله سنده نازل اولان سور قرآنی که اکا حدیث شریفده طوال
سبعه بیورلمشدر بقره و آل عمران و نسا و مائده و انعام و اعراف و انفال الله براتدرکه
بونلرك ایکیسی برعد اولنمشدر و لذلك تسمیه ایله بیانلری فصل قلنمامشدر و لباب
قرآنی و عرایس فرقانی دخی دیدیلر کما روی ابن عباس عن النبی علیه السلام لکل شیء لباب
ولباب القرآن الحوامیم السبعة وعین المعانیده ابو دردادن بویله روایت ایدرلرکه
حضرت نبی علیه السلام حوامیمه عرایس قرآن بیورمشلر و دیباج قرآن حوامیم سبعهدر
دیمشلر و خلقت انسانی دخی ولقد خلقنا الانسان من سلالة من طین آیت کریمه سندن
منفهم اولان معنا اوزره یدیدر اولا سلالهٔ طین و ثانیا نطفه و ثالثا علقه و رابعا
مضغه و خامسا عظام و سادسا لحم و سابعا خلق آخردر نته کم حدیث شریفده هم
بو معنایه اشارت ایلیوب خلقتم من سبع و رزقتم من سبع بیورمشلردر و بو حدیثده
رزقتم من سبع بیورمه لرندن مراد سوره عبس ده اولان فلینظر الانسان الی طعامه
آیتنه اشارتدر که بونك تحقیقی جلد سابعك شرحنده اوله قریب ع سعد الاعداد ست
صفتای خوشتر هوس بیتنك شرحنده مستوفی مذکور اولمشدر انده طلب اولنه و اصول
اطوار اعمار انسانی دخی یدیدر که لترکبن طبقا عن طبق آیتنده مفسرلردن بعضیسی بو

بیان ایلمشلردر اولا ولادتدن تا سکره شیرخواره اولمسی و ثانیا فطیم اولمسی یعنی سوددن کسلمسی
و ثالثا کودك بارسیده اولمسی و رابعا بلوغه تمیزی و محتلم اولمسی و خامسا کمال قوت و قدرتله
شاب اولمسی و توزر یاخود قرق یاشنه وارنجیه دك و سادسا کهلدر که بعد الاربعین کهل دیرلر
که دو موی دیدکلریدر و سابعا پیر ناتوان اولمسی و نهایت عمره ایرسیدر قوای نفسانی دخی
یدی واقع اولمشدر اولا قوت جاذبه که اشتهایی حرکته کتورر ثانیا قوت ماسکه که غدایی حفظ
ایلر انده تصرف اولنمدن اوتوری ثالثا قوت هاضمه که انده تصرف ایلر رابعا قوت دافعه
که ثقلی و فضله لی دفع ایلر خامسا قوت غاذیه که غدایی بدل ما یتحلل شبیه معتدی ایلر سادسا
قوت نامیه که اجزایه مناسب نشو و نما ویرر سابعا قوت مولده که کندونك مثلنی تولید
ایلر بوندن تا سکره منظر قصر وجود و تختگاه سلطان عقل پر جود اولان باشه نظر ایله کورکه
استاد ازل انده یدی دانه روزن خلق ایلمشدر ایکی قولق دلوکلری و ایکی دخی کوز
پنجره لری و ایکی دخی بورن دلوکلری و بر دخی اغز دلوکیدر و دیدبان قلعهٔ بدن
اولان کوزلرك دخی طبقاتی یدیدر اولی صلبیه و ایکنجی مشیمه و اوچنجی شبکیه و دردنجی
زجاجیه و بشنجی عنکبوتیه و التنجی عنبیه و یدنجی قرنیه و اصول الوان که قوت باصره اندن
حظ الورهم یدیدر اول سپید و ایکنجی سبز و اوچنجی سرخ و دوردنجی زرد و بشنجی سیاه
و التنجی کبود و یدنجی سوردر و شول طعوم که قوت ذائقه انی ادراك ایلر هم یدیدر اولا
شهد و شکرده اولان حلاوت و ثانیا نمکده اولان ملوحت و ثالثا حنظلده اولان
مرارتدر و رابعا مازوده اولان عفوصت و خامسا سپندده اولان حرافت و سادسا
سرکه ده اولان حموضت و سابعا ادهانده اولان دسومت کبیدر و تفاهت که بی مزه
کلدیکی و داخل طعوم اولمامشلردر و معادندن استخراج ایلدکلری جواهر دخی یدیدر

مثلا یاقوت و لعل و فیروزه و الماس و زبرجد و زمرد و مرجانلر و جواهر مذابه معدنی
که اکا فلزات دخی دیرلر یدیدر زر و نقره و مس و آهن و ارزیز و سرب و خارصینی در
و اعضای سجده دخی یدیدر که حضرت علیه السلام فاسجد وا الله علی سبع بیورمشلردر
اول عضولردن مراد ایکی ال و ایکی دیزلر و ایکی ایاقلر و ناصیه در و مستحق زکوة
اولنلر هم یدیدر اولا فقرا و فقرا اول کمسه لردر که انجق کفاف معیشتنه قادر اوله
و ثانیا مساکین و مساکین اول کمسه لردر که مطلقا بر شیئه مالک اولمیه و ثالثا شول
عامللردر که عشر جمع ایلمک ایچون شرع طرفندن نصب اولنه و رابعا عبد مکاتب
اولنلر و خامسا و امدارلر و سادسا محتاج اولان غزیلر و سابعا فی سبیل الله
اولان غازیلردر و حاجیلرک طواف قدومی هم یدیدر و طواف زیارتلری هم
یدیدر و کناه کبایر هم حدیث شریفده واقع اولدوغی اوزره یدیدر که اجتنبوا
السبع الموبقات بیورلدی الی آخره و محرمات نسبی دخی یدیدر یعنی شول عورتلر که
بواسطهٔ قرب نسب ارله حرام اوله نص قرآنی ایله ثابت اولدی که یدیدر مادر
و دختر و خواهر و عمته و خالته و دختر برادر و دختر خواهردر و محرمات سببی دخی
یدیدر یعنی شول زنلر که اسبابدن بر سبب ایله ارله حرام اولدی مادر رضاعی
و خواهر رضاعی و مادر زن و دختر زن و زن پسر و زن شوهردار و جمع بین
الاختین در و سبعیاتدن بونک کبی شیلر اکر شمار اولنسه نیجه بو بلیه مختصر صنعایده
مکر نیجه کتب و رسایل تصنیف اولنیدی تا اندن بر مقدار بیان قلنیدی بو قدری
دخی ایراد ایلمه دن غرض یدی عددک فضیلتنی و کمالنی بیان ایلمکدر اکر بو یدی عددک
سایر اعداد اوزره فضیلتی اولمیه ایدی بو قدر اشیا که ذکر اولندی یدیشر عدد

اوزره ظهوره کلمیدی بیت عطر برقی صبا این همه بی چیزی نیست کلشنی هست که این نکهت
او عنبر بوست این همه دیده به عشق ببازی شمر خوب رو بیت درین پرده که این نغمه از وست
بو یدی عددک فضیلتنه بو دلیل یتر که فاتحه شریفه نک آیاتی یدی اولدی پس مبین اسرار
سبع المثانی اولان مثنوی شریفک دخی مجلداتی یدی کلدی و هر بر دفتر کویا فاتحه نک
بر آیتی مقابله سنده دیلدی و شارح اسرار دل احمدی اولدی نته کم بر غزل رعنا ازده
بو جمله بو معنایه اشارت قلوب بیوردیلر بیت دل چو مسطر لاشد آیت هفت آسمان
شرح دل احمدی هفت مجلد رسید فاتحه سادسه فاتحه شریفه نک اسامیسی بیان ایلر
بو سوره سامینک یکرمی بش نامی واردر که اول نامدن هر بری بر معنایه اشارت
ایلمش و کثرت اسماسی انک عزت و احترامنه دلالت قلمشدر نته کم کثرة الاسامی تدل علی عزة
المسمی دیمشلردر زیرا هر بر اسم مسمانک بر کونه فضیلتنه دلالت قلور و هر بر نام مسمینک بر کونه
سانحه موسوم اوله و غنه دن خبر و یرر بیت عاشقانی ز کل نازه ترت میخوانند هر یک از
شوق بنامی دکرت میخوانند راحت جان و انیس دل و آرام روان مردم دیده و نور بصرت میخوانند
اولا بو سوره شریفه یه فاتحه دیدیلر کشاینده ابواب رحمت اولدوغی جهتدن و فاتحة الکتاب
دخی دیدیلر مبدا قرآنی و مفتتح کتاب ثانی اولدوغی حیثیتدن یاخود کتاب آلهی انکله
افتتاح اولندوغی ایچون و یاخود اول وحی در نزول قلدوغی و فاتحه بو اتی کلام
آلهی اولدوغی ایچون اکا فاتحه دیدیلر و بعضلر دخی بو کا مفتاح ابواب خزاین الیقین
و کشاینده کنوز رموز رب العالمین اولدوغی ایچون فاتحه دیدیلر دیو تحقیق ایلدیلر
بیت مفتاح در مفاتح الغیب مفتوحه درکاه لاریب بر زنده دلان عالم روح
ابواب فتوح از وست مفتوح الکنجی بو کا سوره حمد دیدیلر اولنده حمد خدا اولدوغی

علا بسنه ایله دخی بوکا سوره شکر دیدیلر انک شکره مشتمل اولدوغی اعتباریله که حمد شکرک
افرادندر ولهذا قال علیه السلام الحمد رأس الشکر ما شکر الله عبد لا یحمده رواه ابن عمر رضی الله عنه
و دخی بوکا ام القرآن دیدیلر ام لغتده اصله دیرلر و ماده ام دیدکلری ماده ولد اولان
نطفه قبول ایلمیده انک اصالتی اولدوغی ایچوندر و مکه شهرنه ام القری دیدکلری زمینک
اصلی اولدوغی جهتندندر که والارض بعد ذلك دحیها موجبنجه حق تعالی زمینی بسط ایلدکده
مکه شهرندن بسط ایلمشدر پس شهر مکه اصل زمین کبی اولور و حضرت محمد مصطفی یه
نبی امی دینلمه سی بو نکته افاده قلور که اول حضرت بر مقتضای اول ما خلق الله روحی و اول
ما خلق الله نوری اصل جمیع ارواح و انوار اولدی کما قیل بیت توصل وجود آمدی از نخست
دکر هرچه آمد همه فرع تست و لوح محفوظه دخی ام الکتاب دیدکلری اصل کتب کائنه
اولدوغی اعتباریله در پس بو اعتبار اوزره فاتحه یه دخی ام القرآن دینلدی که قرآنک بلکه جمیع
کتب سماویه نک اصلی کبی اولمشدر اول جهتدن که جمله کتب منزله نک معانی و حقایقی
و اسرار و دقایقی جمیع قلمشدر نته کم امام فخر رازی تفسیر کبیرده بیورر قرآندن خلاصه
و مقصود دورت نسنه در الهیات و نبوات و معادیات و قدریات در و آیات فاتحه
بو دورت کنی جمع ایلمشدر آیت اول و آیت ثانیه الهیاته دلالت ایلر و ثالث معادیاته
و رابع نفی جبر و قدر ایلمکه دلالت قلور و باقی آیتلر اثبات نبوت ایلمکه دلالت قلور چونکم قرآندن
مقصد اعظم بو مطالب اربعه در و فاتحه شریفه بو دورت مطلبی مشتملدر بو اجلدن اکا
ام القرآن دینمک مناسب کلدی یعنی اصل و اساس علوم قرآن دینمک لایق اولدی و بعضلر
دخی بویله دیمشلر که حاصل علوم قرآنی بلکه محصل جمیع کتب آسمانی اوچ نسنه در اولا
لسانله حضرت خدایه ثنا و محمدت و ثانیا ارکانله خدمت عبادت و ثالثا استعانت

وطلب

وطلب هدایت و قربتدر بو تقریر ایله قرآنک و جمله کتب آسمانک اصلی اولمش اولور و بونی دخی دیمشلر که
جمیع علومدن مقصود عزیز بو متینی بلمکدر ذل عبودیتی فهم قلمقدر پس بو سوره دن نصف
اولی بیان ایلر و نصف ثانیسی ثانی بیان ایلر و بعضی محققلر دخی ام سوره دن اشتمال
معناسنی فهم ایلدیلر و ماده ام تسمیه اولنمسی اصل انک رحمی اولادنه مشتمل اولدوغی ایچوندر
دیو سویلدیلر پس بو رده امومیت فاتحه دن مراد انک جمیع معانی قرآنی مشتمل اولدوغی
و اسرار ربوبیتی و احکام عبودیتی جمیع قلدوغی اعتباریله اولور دیدیلر تفسیر موضحده بویله
دیر که ام بو یرده افضل معناسنه در نته کم مکه شهرنه ام القری دیدیلر اشرف و افضل بلاد اولدوغندن
اوتوری پس فاتحه یه ام القرآن دیدکلری سور قرآنک فاضلتری اولدوغی اعتباریله
که انک سایر سوردن افضل اولمسی خصوصنده چوق احادیث شریفه روایت اولنمشدر
نته کم فضایل فاتحه یه متعلق اولان فاتحه ده مرور ایلدی امام ثعلبی بن درید که امام ائمه
لغتدر اکا اسناد ایلمکله روایت ایلیوب بویله دیر که ام کلام عربده رسول رایتیه
دیرلر که لشکر کاهده انی نصب ایدرلر و اکا ام الجیش دیرلر و لشکرک نظری اول رایتیه
اولور و اول رایت عسکره مفزع و ملجا کلور و عسکر لازم کلدوکی محلده اکا التجا
قلور پس بو سوره شریفه دخی میدان هدایتده بر علمدر که حزب الله انک سایه هماینی
پناه ایدیلر و جمیع معانی قرآنه انی مرجع بولدیلر و دخی امام ثعلبی دیر که ام بمعنی مجمع دخی
کلور نته کم رأسه ام الدماغ و معده یه ام الطعام دیدیلر باشک مجمع حواس و معده
مجمع طعام اولدوغی ایچون پس فاتحه بو اعتبار اوزره مجمع علوم و حکم قرآنی دیمک اولور
و بعضلر دخی دیدیلر که اشتقاق ام قصد معناسنه اولان ام دندر ام الشیء
دیرلر اذا قصده پس ام بو رده مقصد معناسنه اولور پس فاتحه قرآنک حقایق و دقایقنک

مقصد اولدیغیچون اکا ام القرآن دیدیلر وکنز المذکرینده بویله دیرکه ام بونده معنی امام در
وامام اولدرکه اکا اقتدا اولنه واول غیریلر اوزره تقدیم قلنه وعرب بر قومک اولکی
جمله دن مقدم اولدیغی اعتبارله ام القوم دیر پس فاتحه دخی هم کتابده وهم قرائده
وهم نزولده سور قرآنیک مقدمی اولدیغیچون اکا ام القرآن تسمیه اولندی وبونی دخی
دیدیلرکه ام بزرک معناسنه در کلورینه کم شاه راهه ام الطریق دیدیلر پس بو سوره
دخی فضایل حسبیله اعظم سور قرآنی اولدیغیه بوکا ام القرآن دینلدی بشنجی
بو سوره شریفه یه ام الکتاب دخی دیدیلر تفسیر قرطبی بویله دیرکه بو نامی جمهور علما تجویز
ایلدیلر الا حسن بصری وابن سیرین دکل که انلر منع ایلدیلر ودیدیلرکه ام الکتاب لوح محفوظه
دیرلر کما قال تعالی وانه فی ام الکتاب وحلال وحرامه دخی اطلاق ایدرلر کما فی قوله تعالی
هن ام الکتاب اما محققلر دیدیلر بو قول انلردن عجبدر زیرا امام ترمذی کندونک
صحیحنده کتورمش وابو هریره حضرتلرندن روایت ایدوب قال قال علیه السلام
الحمد لله ام القرآن وام الکتاب وسبع المثانی وبوندن صکره هذا حدیث حسن صحیح
دیو صحت مرتبه سنه یتورمشدر پس فاتحه یه ام الکتاب دیمک بو تقدیرجه صحیح اولور
وحضرت شیخ اکبر فتوحاتده فاتحه ام الکتابدر یعنی جمیع کتب وصحفک معناسنی انک
ضمننده قودیلر وانی بزه بویله مختصر ومفید یدی آیت اوزره کوندردیلر بو یدی
آیت آیات قرآنیک جمله سنک اسرارنی جامعه در وجمله سنک رجوعی انکادر شول صفات
سبعه کبی که جمیع صفات الهیه نک معانی واسرارنی متضمنه اولمشلر وکل اسماء الهی اول
یدی اسمه رجوع قلمشلردر دیو تحقیق قلور ودخی بویورر آیات قرآنیده وسایر کتب آسمانیده
حضرت حقه هر نه کونه تعظیم وثنا واقع اولدیسه اول الحمد لله دینده مندمجدر ودخی

الوهیت

الوهیت وربوبیت سرلرندن هر نقدر وجوه واسرار وار ایسه اول الحمد لله ورب
اسملرنده مندرجدر وجمله مخلوقات عالمین ده داخل وجمیع انعامات وغفران سیئات
الرحمن الرحیم اسملری شاملدر سمات پادشاهی وتصرف ملک وملکوت تمامی مالک اسمندن
معلوم وصفات قیامت واحوال یوم آخرت یوم الدین دن مفهوم اولور ایاک نعبد
جامع انواع عبادات وطاعتدر وایاک نستعین مستجمع اصناف توفیق وعصمتدر
اول سنه که سالکه طلب هدایتدن کرک اولور وعارفه تعظیم شریعتدن لازم کلور
اهدنا قولنده معین در وشول دقایق کرامت ورقایق استقامت که روش ایمان
وپرورش صفت ایقانده بولنور صراط المستقیم کلامنده واضح ومبین در ودخی کلی
انبیا واولیا وابرار واخیار صراط الذین انعمت علیهم آیتندن منفهم اولور وکل
مغضوب علیهم اولان اهل ضلالت وکفار وفجار واشرار هم غیر المغضوب علیهم
ولا الضالین قولندن عقل وفهم کلور پس فاتحه یه بو جامعیت حسبیله ام الکتاب
دینور التنجی سوره المثنه دیدیلرکه حق تعالی حضرتلری بونک نزولیله خاتم انبیا حضرتلرینه
ولقد آتیناک سبعا من المثانی دیو منت قودی یدنجی بو سوره شریفه یه سبع المثانی
دیدیلر یدی آیت اولدیغیچون ومثانی ثنادن ویا تثنیه دندر وبونده بر قاچ قول
واردر اولا فاتحه یه انکچون مثانی دیدیلرکه ایکی کره نازل اولمشدر بری ابتدا مکه ده
وبری دخی مدینه ده کما سیجی تفصیله فی الفاتحة السابعة ان شاء الله ویا خود
بونده یدی لفظ واردر که انک هر بری ایکی کره یاد اولنمشدر مثلا الله که هم بسمله ده
وهم بونده ذکر اولنمشدر بو قول بسمله فاتحه دندر دیندوکی اوزره درست اولور
پس بوندن غیری مکرر اولان الفاظ مثلا الرحمن الرحیم ایاک وایاک وصراط وصراط

وعلیهم وعلیهم ولا ای دخی غیر معناسنه استعمال اولیوب غیر دخی الکی اولمش اولور
اما بسمله فاتحه دن اولمدیغی وجه اوزره الرحمن الرحیم الکیسی بر معنایه اولدوغی وجه اوزره
بش لفظ مکرر ذکر اولنمش اولور و بو کا مثانی دینه و لکن بر آخر قول دخی بودر که صلواتده
هر رکعتده مکرر اولدوغی ایچون و یاخود بر آخر سورلیه مثنی اولدوغیچون سبع المثانی
دیدیلر صاحب تیسیر دیر که فاتحه نک تمام معانی کلماتی ایکشر کره واقع اولمشدر مثلا
الحمد لله حمد ایکیدر بری صفات الهی اوزره و بری دخی آلا و نعماء نامتناهی اوزره عالم دخی
ایکیدر بری عالم فنا و بری دخی عالم بقادر رحمت دخی ایکیدر بری دنیاده و بری دخی
آخرتده مالک یوم الدین دینیدن مراد جزادر و جزا دخی ایکیدر بری وفا اوزره و بری دخی جفا
اوزره و عبادت دخی ایکیدر بری پوشیده و بری دخی پیدادر و استعانت دخی ایکیدر
بری اداء طاعت اوزره و بری دخی قضایه تحمل ایلمک اوزره و هدایت دخی ایکیدر بری
ابتدا صراط مستقیمه هدایت و بری دخی انک اوزرینه ثابت و برقرار اولمغه هدایتدر
و صراط دخی ایکیدر بری طریق اهل سعادت و بری دخی اهل شقاوتدر انعمت علیهم دن
مراد سعدادر و انلر هم ایکی طایفه در بری انبیا و بری دخی اولیادر و مغضوب علیهم دن
مراد اشقیادر و انلر هم ایکی طایفه در بری یهود و بری نصارادر چونکه بونلرک هر بری
معنا ایکیشر اولدی بو سببدن فاتحه یه سبع المثانی دینلدی یاخود بو یدی آیت هر
فریضه ده ایکی کره اوقندوغی ایچون سبع مثانی دینمش و یاخود الله تعالینک اثنیه
و مدایحنی مشتمل اولدوغیچون سبع المثانی تسمیه قلنمش اوله و بونلردن ماعدا هم
بر قج وجه دینمشلردر لکن بو قدرله اکتفا اولندی سکزنجی بو سوره یه قرآن عظیم دیدیلر
که حق تعالی ولقد آتیناک سبعا من المثانی والقرآن العظیم بیوردی تفسیر قرطبیده بویله دیر که

فاتحه یه قرآن عظیم دینلدی جمیع علوم قرآنی جامع اولدوغی جهتدن و شیخ حضرتلری
فتوحاتده بیوررلر فاتحه قرآن عظیمدر یعنی بر مجموعه کبیره در که اول هر نسخه یه حاویدر تفسیر
فنارییده بویله دیر که بعضیلر سبع مثانیدن مراد طوال سبعه و قرآن عظیمدن مراد باقی
سوره لردر دیدیلر بو قول ضعیفدر اول جهتدنکه ولقد آتیناک سبعا من المثانی والقرآن
العظیم آیت کریمه سی مکه ده نازل اولمشدر سبع طوال نازل اولمزدن مقدم و بر گروه
دخی دیدیلر که سبع مثانیدن مراد فاتحه در و قرآن عظیمدن مراد انک ماوراسی والان باقی
سوره لردر بو سوز حدیث صحیحه موافق دکلدر ابی بن کعب حضرتلرندن بویله روایت
اولندیکه انها السبع المثانی والقرآن العظیم الذی اوتیته بیوردیلر ابو هریره حضرتلرندن
دخی ام القرآن هی السبع المثانی والقرآن العظیم روایت اولندی پس حق اولدر که
قرآن عظیمدن مراد هم فاتحه در و اسم قرآنی کله اطلاق ایلدکلری کبی بعضیسنه دخی اطلاق
ایدرلر نته کیم و اوحینا الیک هذا القرآن که مراد سوره یوسفدر پس فاتحه یه دخی قرآن
عظیم دیمک کلک اسمنی بعضنه اطلاق ایلدکلری قبیلدن اولور و بو من احد الوصفین
آخر اوزره عطف اولنمش اولور تقدیر کلام ولقد آتیناک ما یقال له السبع المثانی والقرآن
العظیم دیمک اولور طقوزنجی بو سوره شریفه یه وافیه دیدیلر اول مناسبتله که صلواته
دلالت و حقه هدایت ایلکده وافیه در و یاخود فرومانده لک وقتنده کندی یاریسنه
وفا قیلیجی و الکاشفیه و معین اولیجی دردیمک اوله و تفسیر کبیرده دیر که بو سوره نمازده
تنصیف قبول ایلمز یعنی حضرت قرآنک سوره لرندن هر قنقی سوره یی بر رکعتده نصفنی
و بر آخر رکعتده هم انک نصفنی قرائت ایلمک جایز اولور اما بو سوره ده تنصیف ایلمک جایز
اولمز پس وافیه بونده تامه معناسنه اولور اونجی بو سوره یه کافیه دیدیلر اول

جهتندنکه بوکندودن غیرمین کافیه در اما غیری سورهلر بوکا عوض اولمز و بوندن کفایت
قلمز عفیف بن سالم دیرکه بر وقت عبد الله بن یحیی بن کثیردن سؤال ایلدم واکا بویله دیو
سویلدم که ماموم امامک قفاسنده فاتحة الکتابی اوقوسنمی و یاخود سکوت ایلسونمی
قنقسی اولادر دیرکه کافیهیی طورمی سن دیدیکه کافیه ندر دیدی فاتحه در دیدکه اکا نیچون
کافیه دیدیلر دیدی که اول کندودن ماعدادن کفایت ایلر اما غیرلردن کفایت قلمز
واکا عوض اولمز ایتدکم بو حدیث شریف بو معنایه مؤید اولور و عبادة بن صامت حضرتلری
بونی نبی مکرم حضرتلرندن علیه السلام بوکونه روایت قلور قال صلی الله علیه وسلم ام القرآن
عوض من غیرها ولیس غیرها عوض ونفسیر ثعلبیده بویله دیرکه حضرت علیه السلام
بویله بیوررلرکه هرشول کمسهکه نیت خالصه ایله سورهٔ فاتحهیی بر کره ایچون اوقوسه فاتحه اکا کفایت
قلور بو اجلدن بوکا کافیه دینور اوننجی بو سورهیه مجزیه دیدیلر بویله دیمک کافیه
دیمکه قریبدر و بونک معناسنده بویله دیمشلرکه هرشول کمسهکه رکعتین اولیندن غیرلرده
سورهٔ فاتحه تنها اوقیسه مجزی اولور و فاتحهسی اوقومق برآخر سوره انضمامنه محتاج
اولمز اون ایکنجی بوکه سورهٔ منجیه دیدیلر انکیچون که حق تعالی بونی تلاوت ایلین کمسهیه
بونک تلاوتی برکاتیله نجات ویریجی وانی نیجه بلالردن و آفتلردن و غموم و همومدن
قورترب سلامته ایرکور حیدر ایتدکم مولانا جامی نفحاتک آخرنده فاطمه بنت المثنی نام
بر خاتوندن شیخ اکبر حضرتلرینک لسانندن نقل ایدوب بیوررلر بن اول خاتونک حضورنده
اوتورمش ایدم بر ضعیفه کلدی و دیدیکه بنم زوجم فلان شهرده در و برآخر خاتون المغه
قصد ایلمشدر سزدن بر خیر دعا استرم و استمداد ایلرم بن اکا دیدم استرمیسن که سنک
ارک کله دیدیکه نعم پس بن فاطمه یه توجه ایلیوب دیدمکه ای انا در اشیدرمیسن که

بوخاتون

بوخاتون نه سویلر اول بکا دیدیکه بسن نه استرسن بن دیدمکه بوخاتونک حاجتنی قضا ایلمیسن
تا انک شوهری کله وانک مرادی حاصل اوله دیدیکه سمعا وطاعة حالیا فاتحة الکتابی
کوندردیم واکا وصیت قلدیم که بو خاتونک شوهرینی فوری بو جانبه کتوره وانک خانهسنه
یتوره دیوب فاتحه اوقومغه شروع ایلدی و بن دخی انکله بله اوقودم و کوردمکه قرائت فاتحهدن
بر صورت جسدانی پیدا اولدی واکا بو خدمتی توصیه قلوب بوکونه خطاب ایلیوب
دیدیکه ای فاتحة الکتاب فلان شهرده وار و بو خاتونک زوجنی انده قومیوب فوری بو جانبه
کتور تا بو خاتون بو ورطهدن نجات ویره سن و بو غمدن قورتروب سلامته ایرکورهسن
شیخ اکبر حضرتلری بویله دیرکه فاتحهیی کوندردکدن چوق زمان کچمیوب اول خاتونک ارکی
کلدی وانی غم والمدن خلاص قلدی اون اوچنجی بو سورهیه سورهٔ اساس دیدیلر
اساس شول بنیاده دیرلرکه بنالری انک اوزرینه وضع ایدرلر پس سورهٔ فاتحهیه
اساس دیدیکلری قرآنک سورهلرینک اولی و بنیادی اولدوغی جهتدن اولور یا بوزرکه
بو سورهٔ شریفه مطالب اوزره مشتملدر پس حضرت قرآنک معانی و مقاصدینک اصلی و اساسی
اولور تفسیر مؤجزده بویله دیرکه بر کمسنه امام شعبی حضرتلرینه کلدی واکا یان اغریسندن
شکایت قلدی شعبی اکا علیک باساس القرآن دیدی اول شخص اساس قرآن ندر دیو
اندن سؤال ایلدی شعبی فاتحة الکتابدر دیو جواب ویردی و ینه دیدیلر بن ابن عساکر حضرتلرندن
نیجه کره بویله استماع ایلدم که دیدیلر ان لکل شیء اساسا واساس القرآن سورة الفاتحة
پس هر بار که بر درده مبتلا اولاسن بونی اوقو تا شفا بوله سن دیدی اون دردنجی
بوکا سورهٔ الشفا و سورهٔ الشافیه دخی دیدیلر امراض روحانی و جسمانیدن بو سورهٔ
شریفه هر درده دوا و اسقام صوری و معنویدن هر کونه مرضه شفا اولهوهیچون کلاره

عن عبد الملك بن عمير مرسلا قال صلى الله عليه وسلم فاتحة الكتاب شفاء من كل داء
وجابر حضرتلرندن هم بو كونه روايت اولنور قال عليه السلام فاتحة الكتاب شفاء من
كل داء الا السام يعنى فاتحه دوكلى درده شفادر الا موته دكل كه اجل مسمايه دوا اولمز
وفاتحهٔ شريفه امزجهٔ جسمانيه‌نك مراقئ اعتداله عروج قلمغه نيجه معين اولور
وعلل وخللدن حفظ وحمايت قلمغه نه مرتبه معاونت قلورسه همچنين قلوب ارواحك
دخى كندونك مطلب اعلا ومقصد اقصاسى اولان مراتب ومطالبه عروج وترقى قلمغه اوليه
معين اولور وعلت وزلتدن هم انلرى صيانت ومحافظت قلور اصل خسته‌لك ايمانك
خسته‌لكى وشكسته‌لك روح وجنانك شكسته‌لكيدركه ايمان خسته‌لكى هيچ بر درده بكزمز
وايمان خسته‌لكى خواطر نفسانيه‌نك غلبه‌سى واسطه‌سيله ضعيف اولمدن عبارت اولور
پس طبيبان الهى اولان انبيا واوليا دار الخلافهٔ وحدتدن وبغداد عالم جمعيتدن
بو عالم فرق وكثرته تقويت ايمان وتربيت روح وروان ايلمه‌دن اوتورى كلمشلردر
نته‌كم حضرت مولانا بر غزل رعنالرنده بو معنايه اشارت بيوررلر بيت

طبيبيم وحكيميم ز بغداد رسيديم * بس علتيها كه زغم باز خريديم *
طبيبان الهيم زكس مزد نخواهيم * كين طرفه عقاقير ز فردوس بچيديم *

تفسير كبيرده
ديركه اصحابدن بر كمسه بر مصروع كمسه‌يه ملاقى اولدى پس سورهٔ فاتحه‌يى انك قولاغنه
اوقودى فى الحال اول دردن شفا بولدى وخلاص اولدى پس رسول حضرتلرينه بونى
ذكر ايلدى حضرت عليه السلام فى ام القرآن شفاء من كل داء اون بشنجى
بو سورهٔ رقيه ديديلر رقيه افسونه ديرلر نته‌كم حديث صحيحده ابو سعيد خدرى
حضرتلرندن ودخى انلردن غيرى اصحابدن هم بويله روايت اولنوركه فخر عالم حضرتلرى

عليه السلام

عليه السلام اصحاب كرامدن بر قاچ كمسه‌لرى بر كار ايچون سفره كوندرديلر وانلر سفردن
مراجعت ايلدكلرى حينده احياء عربدن بر قبيله‌يه كلديلر وانلردن طلب ضيافت
قلديلر بر كمسه انلره ملتفت اولمدى وبر احد انلرى خانه‌سنه المدى وضيافت قلمدى
قضا ايله اول قبيله‌نك رئيسنى مار صوقوب زهرلمش وانك اقربا ومتعلقاتى اكا درمان ايچون
هر شيئه توسل قلمش وچاره بولمامش پس انلردن برى اصحاب كرامك بر سمته
نزوللرنى كوروب بلكه بو مسافرلرده يا بر ترياق يا بر درمان وار اوله ديو انلرك حضورنه
كلمش وصورت حالى انلره وقوعى اوزره اعلام قلمش واول دردك دواسى ايچون
استعلاج واستمداد ايلمش پس اصحاب كرامدن برسى اكا بو كونه سويلمش كه بن انك
افسونى بلورم وباذن الله اكا درمان قلورم اما چونكه سز مراسم ضيافتى ادا قلمديكز
وقاعدهٔ مروتى موسس اولمديكز مادامكه افسوندن اوترى بر مزد اولميه اول
يره وارمزم واكا افسون اوقومزم ديدى القصه اوتوز عدد قيون ويرمكه قول وقرار
ايدوب پس اول صحابى اول بيمارك بالينه كلدى واكا سورهٔ فاتحة الكتابى اوقيوب
اوفوردى فى الحال اثر صحت اول مار كزيده‌نك وجودنده ظاهر وپديدار اولدى
وصحابه اول قيونلرى الدى ويوله عزيمت قلدى وسلطان باركاه رسالت
حضرتلرينك حضورنه كلدى وصورت حالى اول حضرته عرض ايلدى اول حضرت
بو افسون كننده اولن كمسه‌يه خطاب ايدوب بيورديلركه وما يدريك انها رقية يعنى
سنى نه دانا ايلديكه تحقيقا بو سورهٔ فاتحه رقيه‌در پس بو حركتى بونلردن تحسين
وتصويب ايلدكلرندن صكره لب مباركلرن متبسمه آچوب اول قوسفندلردن
سهم طلب ايلديلر زخم ديدكان مار نفس اماره دخى بو رقيه ايله انك زخمندن

خلاص اولسه لر عجب دگلدر حضرت جمشید کابن هوای مکاره هم بو تریاق اکبر سببیله انک المنذرین
نجات بولسه لر بعید دگلدر که حضرت نبی مکرم صلی الله علیه وسلم فاتحة الکتاب شفاء
من کل سم بیوردیلر رواه ابو سعید خدری کذا فی جامع الصغیر اون التنجی بو کا سوره
سؤال دیدیلر بنده لرک سؤالنه و تضرعنه مشتمل اولدوغی ایچون اون یدنجی
بو کا سورهٔ دعا دیدیلر بونده دعا و التماس بولندوغی ایچون که اول اهدنا الصراط
المستقیم در اون سکزنجی بو کا سورهٔ تعلیم المسئله دیدیلر امام ثعلبی دیر که بو سوره ده
حق تعالی بنده لرینه طریق سؤالی تعلیم بیوردی و کانه دیدی که عبادی قچن بندن بر نسنه
سؤال ایلسکز اول الله حمد و ثنا ایلک اندن صکره مراد و مطلوبکزی سویلک و بندن
رجا والتماس ایلک پس بو مناسبتله بو کا سورهٔ تعلیم مسئله دیدیلر اون طقوزنجی
بو سوره یه سورة التلقین دیدیلر انکچون که حق تعالی بو سوره ده بنده لرینه کندو
جنابندن نه کونه عون و هدایت طلب اولنور تلقین ایلدی بو دورت اسم که بری
برینه توالی ذکر اولندی معنی ده بری برلرینه قریبدر پس حق تعالی بنده لرینه بر دعا که
تعلیم و تلقین ایلیه انی قبول ایلمسی مقرر اولور یکرمنجی بو سوره یه سورهٔ صلوة دیدیلر
بو سوره نک صلوته نسبت تامه و خصوصیت کامله سی اولدوغی ایچون که مذهب
شافعی و مالک و احمد حنبلده نمازده قرائت فاتحه فرض عینیدر وانی بلا عذر سهوا و یا عمدا
ترک ایلمک موجب فساد نماز اولور و بونلرک دلیلی قول و فعل رسولدر که حضرت نبی
علیه السلام لا صلوة الا بفاتحة الکتاب بیوردیلر و بو حدیثدن بونلر بلا فاتحه صلوتک
نفیی فهم ایلدیلر و عند الحنفیه نفی کمالدر و دخی اول حضرت صلوة فریضه لری فاتحه
قلمامشدر بلا خلاف دیدیلر و بر دلیل دخی بودر که نماز اجماعا فاتحه ایله درست

اولور و بلا فاتحه درست اولمامسنده و اولمامسنده خلاف واردر پس وجه وفاق اوزره
عمل ممکن ایکن وجه خلاف اوزره عمل جایز دکلدر دیدیلر و مکلف اولان کمسه عهدهٔ تکلیفدن
ذمتنی بو صورت وفاقده بری ایلمک لازم و اولی اولور صورت خلافده دکل دیو
سویلدیلر اما مذهب حنفیده صلوتده قرائت فاتحه ایلمک واجبدر و عمدا انی ترک ایلمک
سبب نقصاندر و سهوا ترک ایلمک موجب سهو سجده اولور و بهر تقدیر فاتحه نک صلوته
اختصاصی اولدوغیچون بو کا سورهٔ صلوة دیدیلر و بو اسم حدیث قدسیدن دخی مستنبط
اولمشدر نته کم امام مسلم حضرتلری ابو هریره حضرتلرندن بو حدیث شریفی روایت قلمشدر
و حضرت رسول علیه السلام حق تعالیدن حکایه ایدوب بیوررلر قال الله تعالی قسمت الصلوة
بینی و بین عبدی نصفین ولعبدی ما سأل بونده صلوتدن مراد فاتحه در یعنی بن
فاتحه یی کندو عبدم ایله بنم ما بینمده قسمت ایلدم ایکی نصف ایتدم بر نصفی بنم ایچون و بر
نصفی دخی عبدم ایچوندر و عبدم ایچون بندن سؤال ایلدوکی شی حاصلدر پس
حضرت رسول علیه السلام نیه بیوردیلر قچن بر بنده الحمد لله رب العالمین دیسه حق تعالی
حمدنی عبدی دیر و قچن الرحمن الرحیم دیسه اثنی علی عبدی دیر و قچن مالک یوم
الدین دیسه مجدنی عبدی دیر و قچن ایاک نعبد و ایاک نستعین دیسه هذا بینی
و بین عبدی ولعبدی ما سأل دیر و قچن اهدنا الصراط المستقیم دیسه آخرینه دک بونلر
عبدم ایچوندر و عبدم ایچون مراد ایلدوکی شی حاصلدر دیر و بو حدیث فاتحه نک
فضیلتنه دلالت ایلدوکی کبی فاتحه اوقوین بنده نک فضیلتنه هم دلالت ایلر که حق تعالی
انی عبدی دیمکله کندو ذاتنه اضافت بیوردی و بو اضافتده عظیم تشریف
واردر که انک تعبیری قابل دکلدر بیت بنده خویشتنم خوان که بشاهی برسم

کمسی اکوتر پروازده یی شاهین است یکرمی بر نجی بوکا سوره مکافات دیدیلر سوره
مکافات دینلمکه بنا بعده بر وجه ایراد ایلیوب بویررلرکه برکون فخر عالم حضرتلری اصحاب
کرامله اوتوررکن انلره وعظ ونصیحت بویررلردی ناکاه اهل مکه نک خروش وآوازلری
انلرک کوشنه ایرشدی پس سؤال ایلدیلرکه بونه در شام جانبندن قریشک قافله لری کلور
دیو جواب ویردیلر پس اصحاب کرام بربلند موضعه چقوب کوردیلرکه یدی قافله اشترلری
آراسته ومال ومتاع ایله پیراسته اولمش کلورکه هر قافله بیک دوه ایدی وانلرک یوکی
بغدای وعسل وسائر ماکولات ایدی دیمشلر واصحابک فقراسندن بعضی سنه اول
چند یدی کون اولمشکه برلقمه بیمک واقع اولماش لاجرم بوحالک مشاهده سندن
دلتنک اولمشلر وبریرلرینه واعجبا خدا پرستلر بویله محنت وجوعده قالمشلر
ومشرکلر بوقدر نعمت وثروته مستغرق اولمشلر درخدایا بونه حکمتدر پس سن بلورسن
دیمشلر پس بو خبر خواجه عالم حضرتلرینک سمع مبارکنه ایرشمش فقرای اصحابک
ملالتلرندن اوتوری اول حضرت دخی غمناک اولمشلر پس جبرائیل حضرتلری کلمش ولقد
آتیناک سبعا من المثانی والقرآن العظیم آیت کریمه سنی کتورمش وحق تعالی جانبندن
اول حضرته سلام کتورمش بویله دیوکه ای سید عالم شو سوره که یدی آیتدر دوزخک
یدی قپوسندن امان ویریجیدر انی سکا اعطا ایلدک اگر انلرک یدی قافله سی وار ایسه
سنک جواهر زواهر معانی ایله پر یدی آیت کامله ک واردر اگر انلرک غدای ابدانی
وار ایسه سنک غدای دل وقوت جانک واردر مآل فاتحه کرامت باقیه ومال قافله
بضاعت فانیه در پس ولا تمدن عینیک الی ما متعنا به ازواجا آیت کریمه سی هم
اول چند نازل اولدی واول حضرته تسلیه قلدی دیدیلر وبوسوره اول قوافل

سبعه نک مکافاتی مقابله سنده مذکور اولدوغی جهتدن بوکا سوره مکافات تسمیه ایدیلر
حتی امام واحدی بورواتی بوسوره نک اسباب نزولنده کتورب بوصورت مدینه ده
واقع اولدی وقوافل سبعه قریظه ونظیر یهودیلرینک قافله لری ایدی که بصره واذرعاتدن
کلمش ایدی دیو تعبیر ایلمشلردر والله اعلم یکرمی التنجی بوکا سوره وافیه دیدیلر امام یافعی
درر النظم نام کتابنده بویله دیرکه بوسوره یه انکچون وافیه دیدیلرکه بوسوره کندو قارئینی
جمیع آفاتدن وفات وصعوبات ایله هم دنیاده وهم عقباده وبونی کیجه وکوندز قرائت
ایلینک لسان حالی بویله دیو سویلر بیت اکرهردو جهان پرفتنه کردد مترسم چون نکهدارم تو باشی
یکرمی یدنجی بوکا مجمع الاسما دیدیلر ابو سعید دهستانی فاتحه تفسیرنده دیرکه بوسوره
شریفه ده اسما الهیه دن اون نام بشی صراحة ذکر اولنمشدر اول الله رب رحمن رحیم
ومالکدر ودیشی دخی کنایة ذکر اولنمشدرکه اول معبود ومستعان وهادی ومنعم ومنتقمدر
براجلدن بوکا مجمع اسما دیدیلر یکرمی سکزنجی بوکا سوره الثنا دیدیلر حمد وثنا یه
مشتمل اولدوغندن اوتوری یکرمی طقوزنجی بوکا سوره الکنز دیدیلر بونام دخی حدیث
شریف ایله ثابت اولدی نته کیم ابن عباس حضرتلری حضرت نبیدن وحضرت نبی دخی
الله تعالیدن حکایه قلدی ودیدی که قال الله فاتحة الکتاب کنز من کنوز عرشی وحضرت نبی
دخی بویررلر نزلت فاتحة الکتاب بمکة من کنز تحت العرش وبونی شبهه یوق سوره شریفه
جواهر علوم ومعارفله مشحون بر خزینه ونقود حقایق ولطایفله مملو بر دفینه در
جواهر زواهر فانی بوکنز بابنک قتنده نه قیمت طوتر وبی امکان بوندن ذوق الان
وبونک قدر وقیمتن بلین انی دلدن چقارب بلشره اتر کاقیل بیت کنج دنیاست فانی ومعیوب
کنج معناست باقی ومرغوب دزد ایمن کنج سلطانراه کنج مامیدهد زدزد بناه

سوی این گنج اگر توره یابی ره زود گنج دو کون دریابی فاتحهٔ سابعه فاتحهٔ شریفه نک
سبب نزولنی و انزال و تنزیلک معنالرینی بیان ایدر اولا انزال و تنزیلی تعریف ایلیلم
بعده سورهٔ فاتحه نک سبب نزولی نه اولدیغنی بیان ایده لم بعضیلر انزال برشیئی یوقاریدن
اشاغیه دفعة ایندرمکه دیرلر و تنزیل برشیئی بری بری اردنجه تدریجله اشاغیه
کوندرمکه دیرلر و احادیث صحیحه ایله ثابت اولمشدر که حضرت قرآن بعثتدن
بر سنه مقدم رمضان آینده لوح محفوظدن دنیا کوکنده بیت العزة دیدکلری مقامه
دفعة واحدة منزل اولمشدر که انزال بوندن عبارتدر و بعد ازان آیت آیت و سوره
سوره بحسب مصالح عباد اسبابدن برسببک ظهوریله حضرت پیغمبره نزول
قلمشدر که تنزیل بوکا اشارتدر علما الفاظ قرآنده اختلاف ایلمشلردر بر جماعت
بل هو قرآن مجید فی لوح محفوظ آیتیله استدلال ایدوب دیرلر که الفاظ قرآنی
لوح محفوظده مکتوب ایدی الله امریله جبرائیل حضرتلری اول لوح محفوظده مکتوب اولان
قرآنی دفعة دنیا کوکنه ایندردب اندن صکره حضرت پیغمبره ایتی آیت
و یا سوره سوره اقتضا ایلدوکنه کوره ایندردی و بر قوم دخی انه لقول رسول
کریم آیتیله استدلال ایدوب لفظی جبرائیله اسناد ایلرلر و بر طایفه دخی
نزله علی قلبک آیتیله استدلال ایلیوب لفظی حضرت پیغمبره اسناد ایلیوب
قلب رسوله نزول ایلین کلام الهی حضرت قرآنک معناسیدر و لفظ قران حضرت
نبی نکدر دیو سویلرلر و اصح اولان قول بودر که جبرائیل حضرتلری حق تعالی حضرتلرندن
قرآنی شول وجه اوزره اخذ ایلدیکه انک کیفیتی هیچ بر بشرک معلومی دکلدر
مکر که حق تعالی انبیا و اولیاسندن دیلدوکنه بلدرمش اوله یاخود لوح محفوظدن

جبرائیل

جبرائیل حضرتلرینه انی اوقیوب یادنده طوتوب حضرت پیغمبره علیه السلام الله امریله وقت
حاجتده ایندرردی کما قال الشیخ شهاب الدین فی تفسیره للمحققین فی الانزال والتنزیل
اقوال قال بعضهم ان مجموع القرآن من اللوح المحفوظ الی السماء الدنیا دفعة واحدة فی لیلة القدر وقال
بعضهم انزل من اللوح الی العقل دفعة واحدة مقدار ما ینزل فی سنة واحدة بحسب المصالح
فعلی القول الاول یکون الانزال من العقل الی قلب النبی علیه السلام فی عشرین سنة او فی ثلث
وعشرین علی الاختلاف بین الاصحاب وعلی الثانی یکون الانزال من اللوح الی قلب النبی
علیه السلام فی عشرین سنة او فی ثلث وعشرین سنة واما التنزیل فهو بحسب الاحتیاج بواسطة
جبرائیل علی قلب النبی علیه السلام وفیه طریقان احدهما ان النبی علیه السلام کان ینخلع ای ینتقل
من الصورة البشریة الی الصورة الملکیة ویاخذ القرآن من جبرائیل وهو الطریق الاصعب وثانیهما ان
الملک ینخلع من صورته الی الصورة البشریة حتی یاخذه الرسول منه وکان یتمثل کثیرا بصورة
دحیة الکلبی للزوم المناسبة بین المفیض والمستفیض فی باب الافاضة وقال بعضهم ان الله
افهم کلامه جبرائیل فی السماء وهو متعال عن المکان ثم جاء جبرائیل من السماء الی الارض وعلم النبی
علیه السلام قرائته فلا انتقال فی کلامه اصلا والانزال والتنزیل کلاهما یستدعیان العلو والسفل
ولا یتصور هنا العلو المکانی فتعین علو المکانة والمرتبة واول مراتب العلو مرتبة الذات ثم مرتبة
الاسماء والصفات ثم مرتبة الموجود الاول الی آخر مراتب الارواح بو مقدمه معلومک
اولدقدن صکره سورهٔ فاتحه نک نزولنه کلهلم بو سورهٔ شریفه نک کیفیت نزولنده اوج
قول واردر قول اول بو سورهٔ شریفه مکیه در ثعلبی امیر المؤمنین علی حضرتلرندن روایت
ایلر حضرت علی رضی الله عنه بیوردیلر که نزلت فاتحة الکتاب بمکة من تحت کنز العرش وقال
الثعلبی وعلیه اکثر العلماء و عمرو بن شرحبیلدن روایت اولندیکه بیوردیلر اول ما نزل من القرآن

الحمد لله رب العالمين الى آخره و ابن عباس حضرتلرندن دخی بویله روایت اولنورکه بیوردیلر
چونکم حضرت نبی علیه السلام که شهر من دار رسالت ایلکه قایم اولدی اول کلامی بسم الله
الرحمن الرحیم الحمد لله رب العالمین اولدی و آخرنه دک اوقودی چونکم قریش انی ایشتدیلر
دق الله فاک یا محمد دیدیلر یعنی الله سنک آغزکی شکسته ایلسون دیو یاوه سویلدیلر
و بو سوره شریفه نک مکی اولدوغنه سوره حجرده اولان ولقد آتیناک سبعا من المثانی
والقرآن العظیم آیت کریمه سی هم دلیلدر که بو سوره اتفاق اوزره مکی در و سبع المثانیدن
مراد فاتحه در پس فاتحه مکی اولور و عمر بن شرحبیل بویله بیورورلر که حضرت رسول اکرم صلی الله
علیه و سلم عادت طوتورلردی که تنها کوه حرایه کیدرلر و انده اوتوروب آلاء و نعماء حقی
ذکر و تفکر ایدرلردی برکون ینه عادتلری اوزره اوتورمشلردی کوزلرینه بر سایه کورندی
عجب اوله دیو نظر ایلدیلر بر شخص کوردیلر که یرلر اچمش و ردی آسمانی انک پرلری احاطه
قلمش مرا ایلیوب دیدیکه السلام علیک یا محمد اقرا یعنی اوقو دیدی پس حضرت رسول
علیه السلام بن اوقومق بلمزم دیوب اول یردن قالقوب قرتعدا خدیجه حضرتلرینه کلوب
دیدیکه یا خدیجه بکا برکون شویله بر حال اولدی بر شخص کوردم و اندن اقرا دیو بر آواز ایشتدم
که بوندن اول بویله شخصی کورمش و دخی بر آواز ایشتمه مشم زیاده خوف ایلدم اوزرت
بنی دیوب خدیجه حضرتلری دخی اول حضرتی اورتوب کندو عمی اولان ورقه بن نوفله واروب
بو وقعه دن خبر ویردی و اول بر عاقل و کتب اولی اوقومش بر کامل کمسنه ایدی ابن نوفل
خدیجه حضرتلرینه دیدیکه یا خدیجه محمده دی بوندن اندیشه ایلمه سون اکر بو کره اول شخصی
کورورسه و اول آوازی ایشیدرسه بونده طورسون کوره لم نیجه اولور دیدی پس خدیجه
بونی پیغمبر حضرتلرینه کلوب دیدی برکون اول حضرت ینه حرا طاغنده ایکن جبرائیل

حضرتلر

حضرتلری اکا کورندی و اقرا یا محمد دیدی پس حضرت نبی علیه السلام ماذا اقرا و ما انا بقاری
بیوردیلر پس جبرائیل حضرتلری اقرا بسم الله الرحمن الرحیم الحمد لله رب العالمین الرحمن الرحیم
دیوب آخرنه دک اوقودی و حضرت رسول بو سوره شریفه یی یاد ایدوب طوتوب اول یردن
قالقوب خدیجه نک خانه سنه کلوب زملونی و دثرونی دیدی خدیجه حضرتلری انک اوزرلرین
اورتوب بر مقدار یاتوب دیودیلر و خوابدن یوقاری طوروب بو قصه یی خدیجه یه کیرو دیدیلر
یا خدیجه همان اول شخص ینه کلدی و بکا اقرا دیدی بن اکا قراءت بلمزم نه اوقویم دیدم دیدیکه
بسم الله الرحمن الرحیم یا ایها المدثر قم فانذر خدیجه ینه قالقدی و عمیسی ابن نوفل قتنه کلدی
و بو حالدن خبر ویردی ورقه بن نوفل چونکم بونی ایشتدی شادمان اولدی و دیدیکه
یا خدیجه شو علامتکه سن دیرسن اکر صحیح ایسه دلالت ایلر که سنک شوهرک آخر زمان
پیغمبری اوله که بن انک نعتی و صفتی توراتده و انجیلده اوقومشم اندن صکره بو بیتلری
انشاد ایلیوب دیدی شعر فان یک حقا یا خدیجه فاعلمی حدیثک ایانا فاحمد مرسل
و جبریل یاتیه و میکال معه من الله وحی یشرح الصدر منزل یفوز به من فاز عزا لدینه
و یشقی به الغوی الشقی المضلل پس ورقه بن نوفل قالقوب رسول حضرتلرینه کلدی و دیدیکه
یا محمد سکا بشارت اولسون که بو سکا کلن اول ناموس اکبر و طاوس کلستان اخضردر که
سندن اول کلن پیغمبرلره هم اول الله تعالیدن سلام کتوردی و انلره دخی وحی و الهام
مائده سنی یتوردی دیدی و بن سنک ظهورک وقتنه ایرشرسم سنکله بله جهاد ایلرم
دیدی پس بو روایت دخی دلالت ایلر که سوره فاتحه مکه ده نازل اولمش اوله و قول
ثانی اولدر که بو سوره شریفه مدینه ده نازل اولمشدر نته کم ثعلبی مجاهده اسناد ایلکله
دیر قال مجاهد فاتحة الکتاب انزلت بالمدینة و قال الحسین بن الفضل لکل عالم هفوة

دخی حفوة مجاهد لان العلماء على خلافه ومجاهدک قوله علما برقچ وجهله جواب ویرمشلردر
اولا دیمشلردر که سورهٔ حجر بالاتفاق مکیه در ولقد آتیناک سبعا من المثانی آیتی هم بو
سوره دندر که بوندن مراد سورهٔ فاتحه در پس فاتحه مکی اولمش اولور و ثانیا دیدیلر که
حضرت نبی علیه السلام مکه شهرنده اون سنه دن ارتق قرار ایلدیلر پس پیغمبر علیه السلام
واصحاب اون سنه دن ارتق فاتحه سز نماز قلدیلر دیمک یرنج اولمز و بوکا اصحابدن
وتابعیندن هیچ برکمسه هم قایل دکلدر امام ابونصر ترجمهٔ اسباب نزولده بویله
دیرکه مجاهدک بو قولنه اعتماد ایتمه اکا درکه مدینه ده شول زمانده که خاتونلره جماعته حاضر
اولمغه رخصت وار ایکن صالحات انصاردن بری جماعته مواظبت ایلردی برکون
صباح نمازنده سید عالم حضرتلرینه اقتدا ایتمش ایدی اول کون فخر عالم حضرتلری
علیه السلام سورهٔ حجری اوقودیلر چونکه لها سبعة ابواب لکل باب منهم جزء مقسوم آیتنه
کلدیلر وانی قرائت قلدیلر اول ضعیفه بو وعیدک استماعنه طاقت کتوره میوب
برنعره اوردی وبیهوش دوشدی حضرت علیه السلام نمازی تمام ایلدکدن صکره اول
عجوزه جانبنه کلوب شفقت یوزندن اول عاجزه نک حالندن سؤال قلدی اول ضعیفه
دیدی که یا رسول الله بو آیتک هیبتی بنی بی تاب وبی طاقت ایلدی بنم یدی کار
وکسب ایلر بنده لرم واردر اکر بنی حق تعالی حضرتلری اژدرهای هفت سر کبی اولان دوزخ
هفت دردن آزاد ایلرسه بن دخی اول بنده لریمی برای رضای خدا انلری آزاد ایلیم
دیدی سید عالم دخی اکا اکر سن اول یدی نفر بنده لرکی آزاد ایلرسک حق تعالی دخی
سنی اول دوزخ هفت دردن آزاد ایلر دیوب اول غمکسارنی انک قلبندن ازاله
قلدی پس اصحاب کرامدن برنجه کمسه بو بشارتی استماع ایلدکلرندن صکره غمناک

اولوب کریه ایلدیلر و بو مضمونی سویلدیلر که بیت ای نفست راحت جان همه ° در کرمت
خط امان همه ° بو زن بنده لرینی آزاد ایتمکله بنده نیز اندن آزاد اولدی پس شول کمسه لرکه
بنده آزاد ایتمکه قادر اولمیه لر انلر بی وسیله دوزخ هفت دردن آزاد اولمق دولتنی
نیجه بولورلر خواجهٔ عالم حضرتلری بو باده متفکر اولدیلر پس حضرت آفریدکار جبرائیل ایله
سورهٔ فاتحه یی تکرار نبی مختار حضرتلرینه کوندردی بویله دیوکه حبیبم ایشته یدی آیت
فاتحه اول یدی قپولو اولان دوزخدن امان بولمدن اوتوری ایتمکه کوندردم هرکم
بو سوره یی اوقیه هفت در اولان جهنم انک اوزرینه بسته اولور پس مجاهد بو خبری مسند
ایدنمشلر ایچون فاتحه مدینه ده نازله اولدی دیمشلردر علما بو نقلی درست بولورلر
اما فاتحه نک بو محلده نازله اولدوغنه راضی دکللردر پس دیرلر که نعم جبرائیل حضرتلری
رسول اکرم حضرتلرینه علیه السلام بو وقتده کلدی اما فاتحه نک فضیلتندن خبر ویردی
بو سوره ده بوندن مقدم نازله اولمش ایدی لیکن انک تلاوتنک فضیلتنی بیانده
اولدوغنی اول حینه دک بلمزلردی پس فاتحه نک بو نزولی انک فضیلتنی بیاندن
اوتوری اولور دیدیلر و قول ثالث اولدر که بو سوره برکره مکه ده و برکره دخی
مدینه ده نازله اولمشدر و بوکا هم مکی وهم مدنی دیمشلردر بو سببدن بوکا سبع
المثانی تسمیه قلنمشدر صاحب کشاف دخی بو مذهبی اختیار ایلمشدر و شارح
کشاف بونک شرحنده بویله دیمشدر که بو سوره نک کرة بعد کرة نزولنک
فائده سی زیاده تأکید و تقریر افاده ایلر خواجه پارسا حضرتلرینک تفسیرنده
بویله مذکوردر که فاتحه مکه شهرنده نماز فرض اولدوغی وقتده برکره نازله اولدی
و بر دخی مدینه ده قبله بیت المقدسدن کعبه جانبنه تحویل اولندوغی حینده نازله

اولدی اول جهتدن که چونکه فرض نمازدن بری قبله ابدی تغییر و تبدیل اولدی پس اول
زمانده بعضی قلوبه بو خاطره خطور ایلمش اولا که قرائت فاتحه دخی بر فرض دیگردر بو دخی
تبدیل اولمق احتمالی واردر پس حق تعالی فاتحه شریفه بو خاطره یی دفع دن اوتوری بر کره
دخی انزال ایلدی تا معلوم اولا که قرائت فاتحه قرار سابق اوزره ثابتدر و ایکی کره
نازل اولمسنده نمازی فاتحه صحیح و یاخود کامل اولمدوغنی اشعار ایلر چونکه انزال
و تنزیلی و سبب نزولی بو قدر بیان ایلدک بو قدرله اکتفا اولنسون بر مقدار دخی
بو سوره شریفه نک تحقیقندن مقدم ترجمه سن بیان ایلیلم اندن صکره بو سوره شریفه نک
تفسیر و تحقیقنی سویلیلم بو سوره شریفه نک ترجمه سی بودر الحمد هر حمد و آفرین که ازلدن
ابده دک موجود و معلوم اولدی و هم اولسه گرکدر انک جمله سی بالتمام والکمال قید
دوکلی اوصاف و اسمایله موصوف و مسمی اولان الله تعالی حضرتلری ایچون ثابتدر
رب العالمین که اول جمیع عالمک مربی و مالک و مصلح و ستایدر الرحمن عموم
کائناته بخشاینده وجود و ارزاقدر الرحیم خصوصا مؤمنلره شفقت و رحمت
ایدیجی و انلری آخرتده جنت اعلایه داخل قلیجیدر مالک یوم الدین روز جزانک اول
مالکی و حاکمیدر ایاک نعبد خداوندا همان سکا عبادت ایده رز که فی الحقیقه عبادته مستحق
همان سنسن و ایاک نستعین و همان سندن عون و نصرت طلب ایلرز اهدنا
الصراط المستقیم خداوندا بزی اعتقاد و اقوال و افعال و اخلاق و خصالده صراط مستقیمه
هدایت ایله صراط الذین شول کمسه لرک یولنی که انعمت علیهم سن انلره انعام
ایلدک و انلری کندو جنابکه دوست و مقرب قلدک غیر المغضوب علیهم مغضوب
علیهم اولان طایفه یولنی دکل ولا الضالین و دخی ضال اولنلرک یولنی دخی دکل که

المر

انلرک غضبکه مظهر اولمشلردر و بونلر طریق ضلالت اوزره سلوک قلمشلردر و ایمان و اسلام
یولندن کیرو قالمشلردر آمین استجب دعائنا یا رب العالمین چونکه بو معنیلری بلدک
پس آیات سبعه دن هر برینه علماء دین و کبرا اهل یقین نه یزدیلرسه و بو یدی
در شاهوارک اسرار و لطایفی فی سلک تحریره نه کونه دیزدیلرسه انی تعبیر و تحریره ایلکه
شروع ایلیلم و من الله التوفیق و هو بالحمد والثنا حقیق اصل قول الحمد لله رب
العالمین آیت کریمه سنک تفسیر و تحقیقی و اسرار و دقایقی بیانندهدر
حمد جمیل اختیاری اوزره لسان ایله ثنا ایلمکدر نعمتدن اوتوری اولسون یا نعمتدن غیری ایچون
اولسون و مدح مطلق جمیل اوزره ثنا ایلمکدر مثلا حمدت زیدا علی علمه و کرمه دیرسن
حمدت زیدا علی حسنه دیمزسن بلکه مدحته دیرسن بعضیلر هر ایکیسنی مترادفدر دیو
بلورلر نته کم فائقده الحمد هو المدح والوصف بالجمیل دیر و قاضی بیضاوینک قولی
اخوان دیدوکی هم بو ایکیسی مترادفدر دیمک معناسنی افاده قلور و صاحب
کشافک و نقیض الحمد والمدح الذم دیدوکی هم ترادف معناسنی مشعر اولور حق
بودر که حمد ایله مدح لفظده و معنیده بری برلرینه قریبلردر و هر ایکیسنک حقیقتی
جمیله ثنا ایلمک و حسنی و احسانی بر سبیل تعظیم و تبجیل وصف قلمقدر کرکسه فضایل ذاتیه
و محاسن صفاتیه دن اولان احسان اوزره اولسون و کرکسه بو احسان اوزره اولماسن
یعنی کرکسه اول جمیلک لطف و فضلی سکا تعدی قلسون و کرکسه قلمسون پس هر ایکیسنک
نقیضی ذم اولور امانه بو ایکیسنک ماینی علما فرق ایلمشلردر حمد عرفا افعال
حسنه اختیاریه اوزره اولور و مدح اکا مخصوص دکلدر مدح منهی عنه در کما قال
علیه السلام احثوا التراب فی وجوه المداحین و حمد مأموربه در کما قال علیه السلام من لم یحمد

الناس لم یحمد الله اما شکر منعمه نعمت مقابله سنده قولا و فعلا و اعتقادا اولان تعظیمدر
یعنی شاکره واصل اولان نعمه لسانیله اعتراف ایدوب ارکانی و جنانیله منعمه اولان تبجیل و تفخیمدر
کما قال الشاعر شعر افادتکم النعماء منی ثلثة یدی ولسانی والضمیر المحجبا بو مبحثک شرحی
و بو محله مناسب اولان بعضی تحقیقی طریقتنامه ده باب رابعده و درجه سابعه ده بیان
المشهوردر انده طلب اولنه پس شکر موارد ثلثه اعتباریله حمد و مدحدن اعمدر
و متعلقی حسبیله که همین بو نعمتدر حمد و مدحدن اخصدر زیرا احمده علی شجاعته و علی نعمته
دیرسن اما شکرته علی شجاعته دیمزسن بلکه انجق شکرته علی نعمته دیرسن پس بو
اعتباریله حمد شکردن اعم اولور و شکرک نقیضی کفران کلور علمانک بو الفاظ
ثلثه نک تعریفاتنده بعضی مقالاتی و بونلرک ما بینی فرق ایلمده هم برنیچه کلماتی دخی
واردر بو قدرله اکتفا اولندی و بلنمه سی لازم اولان معنالرک بیانته شروع قلندی
بلنمسی لازم اولنلردن بریسی دخی بودرکه المدح لله دینمیوب الحمد لله دینمه سنده
اشارت واردر شو معنایه که معبود بالحق محمود حقیقی جل شانه قادر و مختاردر
وانک انعام و احسانی ایجاب ایله دکل بلکه اختیار ایله در و لفظ حمدک شکر اوزره اختیار
اولنمسی و الشکر لله دینمیوب الحمد لله دینمسی هم انکچوندر که حمد جمیع نعم اوزره عامدر
اگر محامد واصل اولسون و اگر اولمسون اما شکر بونک خلافیدر که اولا بد منعم علیهه
انعامک وصولی اعتباریله در و بی شک اول بوندن افضلدر و اول وجه اوزره ثنا
بوندن اتم و اکملدر زیرا عبد حمد ایلکله حق تعالینک جمیع نعمتلرینه اگر اول نعمتلر کندویه
واصل اولسون و اگر اولمسون معترف اولور و عبدک الحمد لله دیمسی شو معنالری
اشعار قلور که الهی سن حمده مستحقسن اول نعمتلر اوزره که سندن بکا واصل اولدی

دایخود

دایخود اولمدیدن بکا علی کل حال حمد قلورم و سنی حمده اهل بلورم و لفظ حمد
اختیار اولنمه سنده بر وجه دخی بودر که مورد حمد لساندر و ذکر نعمت و ثنای ولی نعمت
اعتقاد و عمل جوارحله اولمه دن لسانیله اولمق اشیعدر اول جهتدن که عمل قلبی
مخفیدر هر کسک اکا اطلاع و شعوری یوقدر و اعمال جوارح دخی تعظیمدن غیریه محتملدر
مثلا منعم علیه منعمک ورودنده قایم اولسه ممکن که انک قیامی تعظیم جهتندن
اولمیه بلکه اول حینده اکا قعود متعذر اولمش اوله اما عمل لسان بونک خلافیدر که نطق
هر نهانی آشکار قلور و هر مخفی و مشتبه اولانی منجلی ایلر و لهذا حضرت نبی صلی الله علیه وسلم
حمدک شکرک رأسی و الحمد رأس الشکر ما شکر الله من لم یحمده بیوردی پس حمد نعمتی یاده
اظهار ایدیجیدر علما حمدی برنیچ معنایه حمل ایلمشلردر و حمد دورت معنایه کلور دیو
سویلمشلردر نته کم صاحب تیسیر بویله دیر که حمد دورت معنایه استعمال ایدرلر اول افعال
حسنه اوزره ثنا ایلمک معناسنه نته کم حمدته علی فعل کذا دیرلر اثنیته علی فعل کذا معناسنه
دیرلر پس بو تقدیر اوزره الحمد لله دیمک الثنا لله دیمک معناسنه اولور و ایکنجی
شکر معناسنه استعمال ایدرلر نته کم حمدته علی نعمه دیرلر شکرته معناسنی دیرلر پس
معنی الحمد لله الشکر لله دیمک اولور و اوچنجی رضا معناسنه استعمال ایدرلر نته کم
حمدت تیسیره فلان دیرلر رضیت بها معناسنه دیرلر پس معنی الحمد لله الرضا لله
ای بحکمه و قضائه دیمک اولور و دوردنجی مدح معناسنه استعمال ایدرلر نته کم حمدت
فلانا علی فضله دیرلر مدحت معناسنه دیرلر پس فحوای الحمد لله المدح لله دیمکدر
صاحب تیسیر بو دورت معنالی فارسی ایله دخی گتوروب بویله دیر که ثنا خدایرا سزد که
هر چه حکمتست و شکر او را واجب شود که از وی بی شمار نعمتست رضا بقضای وی باید که

اورانقاد مشیت است ستایش اوراشایدکه صفات اوسزای مدحتست — بیت

ثناگو تا ثنا یابی شکرگو تا عطا یابی ٭ رضاده تا رضا یابی دراجو تا دوا یابی — بیت

گرستاینده نیک بستاید ٭ ازستایش ستوده ترباید ٭ بصایردوحمدی امر معناسنه
طوترودیرکه قال الله تعالی فسبح بحمد ربک ای فسبح بامر ربک پس الحمد لله دیمنک معناسی
الامر لله دیمکدرکه حقیقتده دوکلی فرمانلر انکچوندر قل ان الامر کله لله — فصل الحمدک
الف ولامنده علما اختلاف ایتمشلر بعضیلر تعریف ایچون وبعضیلر دخی استغراق
ایچوندر دیو سویلمشلردر تفسیر تبیانده بویله دیرکه هر ایکی وجه جایزدر اگر الف ولام استغراق
ایچون اولورسه معنی دوکلی حمد خدا ایچوندر دیمک اولور اگر تعریف ایچون تصور اولنورسه
شول بر حمدکه خدای تعالی ایده وبه الکله حمد ایلدی انکچوندر دیمک اولور صاحب کشاف تعریف
جنس ایچون اولدوغنه ذاهب اولمشلردر دیرکه بر جماعتک استغراق معناسنی توهم ایتمشلردر
اعتبار طوتمز ومجرد وهمدن غیری نسنه فاده ایتمز بعضی علما بو سوزی قبول ایلیوب منع
ایتمشلر وصاحب کشافک بو سوزی طریق اعتزالی تأیید ایلر دیو سویلمشلردر بنای بحث
اصل خلق افعال مسئله سی اوزرینه در زیرا معتزله افعال عبادی کندولرک مخلوقی طوترلر ودر فاعلی
کندو فعلنده مختار ومستقل فهم قلورلر پس هر بر فعل که ثنایه مستحق اوله واکا اوزرینه
حمد وثنا دیمک لازم کله بو تقدیرجه فاعلنه راجع اولور الحق وبو وجه اوزره دوکلی حمد خدای
تعالی یه راجع اولمز که بو مذهب معتزله در ومذهب اشاعره اولدرکه دوکلی افعال بندگانی
خلق ایلین بر موجب والله خلقکم وما تعملون الله تعالی حضرتلریدر پس هر شول فعل که
حمد انک اوزرینه مترتب اوله اول فعل فی الحقیقه مخلوق خدادر پس حمدک رجوعی حقیقتده
حضرت حقه اولور وبوندن دوکلی حمدلرک مرجعی الله تعالی اولمق لازم کلور محققان مشایخ

امت وجمهور

امت وجمهور علمای اهل سنت وجماعت بو قول اوزره درلر که نته کم بیضاوی دخی ایراده
بویله دیرکه فی الحقیقه دوکلی حمد الله ایچوندر زیرا هیچ بر خیر یوقدر الا انی بنده لرینه حق تعالی
ایرشدریجدر گاهی واسطه ایله وگاهی بلا واسطه کما قال تعالی وما بکم من نعمة فمن الله اگر نظر حقیقت
بینله نظر اولنه جمیع کمالات وحمد وثنایه مستحق اولان افعال وحالات جمعا وتفصیلا حضرت
حقه نذر وهر ممدوح ومحمود اولان شی انک جمال وکمالنک مظهریدر پس علی الاطلاق محمود
وممدوح همان اولدر اگرچه اکثر ناس انک علی الاطلاق محمود اولماسنی وجمیع حمدک اکا
رجوع قلماسنی بیلمزلر کما قال الله فی سورة الزمر الحمد لله بل اکثرهم لا یعلمون قال البیضاوی
ای کل الحمد لله لا یشارکه فیه علی الحقیقة سواه لانه المنعم بالذات والمالک علی الاطلاق بل
اکثرهم لا یعلمون فیشرکون به غیره من فرط جهلهم نته کم حضرت مولانا دخی بو معنایه مناسب بیورلر شعر
مدحها شد جملگی آمیخته ٭ کوزها دریک لگن درریخته ٭ زانکه خود ممدوح جز یک بیش نیست
کیشها زین روی جز یک کیش نیست ٭ زانکه هر مدحی بنور حق رود ٭ برصور واشخاص عاریت بود ٭
مدحها جز مستحق را کی کنند ٭ لیک بر پنداشت گمره می شوند ٭ بو محله مناسب اولان تحقیقات
وتفصیلاتی اوچنجی دفترده برابیات شریفه نک شرحنده بیش رفتن ذوقی با امت آن قوم
شرحنده مذکور اولمشدر انی طلب اولنه تفسیر قرامیده بو معنایی مؤیددرکه الله تبارک وتعالی
هر جمال وکمالک خالقیدر وهر نه قدر جمیل وکامل وار ایسه انک مخلوقیدر پس حقیقتده هر حامدک
لسانی اکا حمد وثنا قلور اگرچه بحسب الظاهر غیره قلورسه ده وتفسیر خواجه پارساده دخی
بو مضمونی مقوی بیوررلر دوکلی ستایشلر خدای تعالی ایچوندر وهر حمد وثنانک مرجعی
باری تعالی حضرتلریدر مثلا اگر برکمسه بر حسن صورتی اوکسه حسن مبدع انک صنعت
وقدرتیدر واگر بر احسانی اوزره حمد وثنا قلسه اول محسن انک مخلوقیدر پس [illegible]

دوكلي اوصاف حميده اوزره محمود اولن اولدر وجميع نعوت پسنديده اوزره ممدوح اولن
هم اولدر مثلا بركمسه برخط خوبلي مدح ايلسه في الحقيقه كاتبي مدح ايلمش اولور لكن اصحاب
حجاب حمد حقي حجاب واسطه وسيله ايلمشلردر اما عارفلر پرده شبهتي اورتادن كيدرمشلر
وحامد ومحمودك في الحقيقه براولدوغني بلمشلردر نته كم مولانا جامي حضرتلري نقش
فصوصده ولا نقد النصوص نام شرحلرينك اولنده بويله بيورمشلردر جميع مراتب وجود
حامد ومحمود اوست وزبان هر ذره اينده حمد وثناي خود هراييد ودر لباس هرستوده
لمعات جمال وكمال خود نمايد بيت هرچه در چشم جهان بينت نكوست عكس حسن پرتو احسان اوست
گر بر ان احسان وحسن اي حق شناس ازتوروزي در وجود آيد سپاس نام اين وآن لباس او بود
درحقيقت آن سپاس او بود همچنين شكر تو ظل شكر اوست آن او مغز آمد وآن تو پوست
تفسير موجزده امام جعفر بن محمد صادقدن بوكونه نقل ايدوب بيورررلر بركون نجم پدرمك
برزياده لطيف وخوب استري گم اولدي انلركندويارانه ايچنده بويله ديديلر اگر كرم الهي
اول گم شده ويني كيرو بكا ديررسه اكا دوكلي عالمك حمدني جامع وانك حضرتنه لايق
ومقبول برحمد ايليم ديدي چوق كچميوب اني بولديلر وزين ولجامله انك حضورنه كتورديلر
حضرت امام الحمد لله ديوب انك اوزرينه سوار اولديلر انده حاضر اولنلر كوره لم امام
حضرتلرينك لسان شريفندن دخي نه كونه حمد صادر اولور ديوب منتظر اولديلر كورديلركه
بركره الحمد لله ديدن غيري دخي برحمد صادر اولمدي آخر كستاخلردن بري سؤال
ايليوب ديديكه يا ابن رسول الله وجدان ضاله دن صكره خداي تعالي يه برحمد ايليم انك
موجب رضاسي وانك حضرتنه مقبول كله ديو شرط ايلمش ايدوكز پس الحمد لله ديدن
غيري زبان شريفكزدن بركلمه صادر اولمدي بيوردي كه ما تركت وما ابقيت بل جعلت

الحمد لله

الحمد كله لله تعالى يعني جمله محامد في انك بارگاه عزتنه نثار ايليوب هيچ برنسنه قومدم
پس بوكلام دخي الف لامك استغراق جنس ايچون اولدوغنه دلالت قيلور امام فخر رازي
الف لامك استغراق ايچون اولدوغنه بو حديث شريفي ايراد ايليوب بيورررلر قال رسول الله
صلى الله عليه وسلم ما انعم الله على عبد نعمة فيقول العبد الحمد لله فيقول الله تعالى
انظروا يا ملائكتي الى عبدي اعطيته ما لا قدر له واعطاني ما لا قيمة له وبونك تفسيرنده
ديركه يعني تحقيق الله تعالى بر بنده سنه انعام ايليه اول انعام اشيا معتاده دنك
بريدر مثلا اول بنده جايع ايدي الله تعالى اكا الطعام ايلدي يا خود تشنه ايدي انى
ريان قلدي يا خود عريان ايدي اكا كسوه ويردي اما عبد الحمد لله ديسه انك معناسي
حامد اولنلردن هر براحدكه حمد كتوره انك كليسي الله تعالى ايچون ثابتدر وهر حمدكه
اني حامدلردن براحد كتورممش اولا لكن انك وجوده وصولي في حكم العقل ممكن
اولا اول دخي الله تعالى ايچون ثابت اولور پس بونده جميع محامد داخل اولور كه اني ملائكه
عرش وكرسي واطباق سماواتك ساكنلري ذكر ايلديلر ودخي آدم حضرتلرندن دور خاتمه
كلنجه يه دك نقدر انبيا واصفيا حمد ايلديلر ايسه وانلردن صكره دخي نقدر اوليا وعلما وصلحا
وعامه مؤمنين نقدر حمد سويلديلر ايسه وشمديدن صكره وآخر دعويهم ان الحمد لله رب
العالمين قولني جنت علاوه ده ديينجه يه دك نه قدر حمد ظهوره كله جك وار ايسه نهايت
اولا اقسامك كليسي عبدك الحمد لله ديدوكي قولك تحتنده داخلدر ولهذا السبب قال الله تعالى
انظروا الى هذا العبد قد اعطيته نعمة واحدة لا قدر لها واعطاني من الشكر ما لا حد له
الى هنا كلامه وحاصل بعضي علما ديديلركه لفظ الحمد لله ايكي وجهدن خالي دكلدر يا اخبار
ويا امردر اكر اخبار اولورسه معني حمد جميع حامدان وشكر كل شاكران خداي تعالى ايچوندر

واندن غیریه لایق دکلدر منعم حقیقی و مسبب الاسباب تمام اولدر دیمک اولور و اکر امر
اولورسه صیغهٔ امر اوزره بر قول مضمر اولمق انسبدر که حضرت قرآنده حمد برنیجه موضعده
صیغهٔ امر اوزره اولان قوله مقترن واقع اولمشدر مثل و قل الحمد لله وسلام علی عباده
و قل الحمد لله الذی لم یتخذ ولدا و دخی و قل الحمد لله الذی سیریکم آیاته پس بونده دخی قولوا
الحمد لله دیمک تقدیر منع اولور دیمشلر پس حضرت معبود حقیقی عز شانه کند و ذات
کاملهسنی صفات جمیلهسی ایله طوق بشردن خارج اولان حمد و ثنا ایله اولا حامد و مثنی
اولدی نتکم لا احصی ثناء علیک انت کما اثنیت علی نفسک قول شریفی بو معنایه دلالت قطعیه
ایتمشدر که انلر اعیان ممکناتله هم ممدوح و محمود اولنا ذرات کائنات بحسب المراتب
قابلیتلرینه کوره کمی زبان قال ایله و کمی دخی لسان حال ایله انک تسبیح و تحمیدینه مشغول اولالر
پس بو اشیای عالم عدمدن وجوده و ظهوره کتوروب هر شیئ وان من شیئ الا یسبح بحمده
ولکن لا تفقهون تسبیحهم آیتنک موجبنجه انک تسبیح و تحمیدینه مشغول اولدیلر بیت
بنکر بهر جا وی زبانیست در و هر ذره تسبیح خوانیست نظر بکشای کز مه تا بماهی •
نمی کویند جز حمد الهی • پس حق سبحانه و تعالی حضرتلری بندهلرینه تعلیم بیوردوکانه بویله دیرکه
ای بنم عبادم هر شیئ بکا تسبیح و تحمید قلدوغی مقرر اولیجق چونکم سز و ما خلقت الجن والانس
الا لیعبدون آیتنک موجبنجه بکا عبادت ایلمدن اوتوری مخلوق اولدکز بن که سزک
معبود و کرمم بنم ایچون حمد و ثنا ایلک و بکا حمد و ثنا سزه تعلیم ایلدیکم اوزره سویلک دیو
امر ایلدی بیت شکر آن خدای را که او از غایت لطف و کرم • هم نعمتم می بخشد و هم شکر تلقین می کند •
اهل تحقیق بونده بر نکتهٔ لطیف دیمشلر در حق سبحانه و تعالی عبادته امر ایلدوکی کبی حمد ایلمکه
امر ایلمدی یعنی واعبد ربک دیدوکی کبی احمد ربک دیو سویلمدی اول جهتدن که تا برکمسه

برابره امتثال ایلمزسه هم انک بارگاه عزتندن مردود اولمیه بو معنایه مناسب واقعاتده
بر نسنهلر نیشلر در مضمونی بودر که والدیندن بری کندو اوغلنه شو کاری ایشله دیسه که
مبادا فرزندک امتثال ایلمیوب آثم اوله بلکه پدر و مادر کندو اوغلنه شو کارک ایشلنمهسی
نکا نافعدر دیو کنایت طریقیله سویلیه تا اول فرزند اکر اول عملی قلورسه و انلره
مطیع اولورسه ثواب بوله و اکر انلرک دیدوکنی طوتمزدار تکاب اثمز سایری و الدینک
امرنی بالمشافهه رد ایلمش اولمز و انک کناهی کمتر اولور پس بو مجلده دخی حق سبحانه
و تعالی قولوا الحمد لله دیوب امر قلمیوب الحمد لله دیدی لکن بونک ضمننده امر واردر که
هر بنده یه حمد ایلمک واجب و لازم اولمشدر و ندرتا هر صاحب توفیق حمد ایلمدن جزای
جزیل بوله و حمد ایلمین کمسهنک دخی باری کناهی کمتر اوله بحر الحقایقده بویله دیر که الحمد لله
دیمک محمود اوزره ثنا ایلمکدر و ثنا حمد و مدح و شکردن عبارتدر و هیچ بر مخلوق
بو قدر که خدای تعالییه بو اوج نوع ایله سپاس دارلق ایلیه واندن قصور قلمیه اشرف
کائنات و افضل جمیع موجودات حضرتلری علیه افضل الصلوات و اکمل التحیات
افصح فصحای عالم و ابلغ بلغای بنی آدم ایکن بو جاه و جلال و بو مرتبه فضل و کمال ایله
عجزلرینه معترف اولوب لا احصی ثناء علیک انت کما اثنیت علی نفسک دیمدن تحمیده
پس هیچ بر شیئ و حامد متفاح قوت ناطقه ایله اثنیهٔ لایقه ایله انی حمد کما قیل
بیت حمد و ثنایش نه زبان را برازست • هر چه زبان کوید از ان برترست • نطق و ثنایش چه تمناست این •
عقل و هوایش چه سوداست این • آنکه نه دم میزند از عجز کست • غایت این مدح بجز عجز چیست •
و شکرک دخی کما ینبغی ادا اولنماسی اولدرکه هر خدمت اوزره قدرت بر نعمتدر و انک
اوزرینه هم بر شکر لازمدر و اول شکره توفیق دخی بر نعمت اخری در پس انکا دخی

بر شکر واجب در هلم چرا که هر شکر بر نعمت و هر نعمت ایچون بر شکر واجب و لیجب متسلسل اولور
پس حق نعمتی حمد متابه ادا ایلمک محال اولور انکیچون حضرت نبی علیه السلام سبحانک ما شکرناک
حق شکرک یا مشکور بیوردیلر و کمال مدح دخی اول جهتدن ممکن اولمز کمال مدح ذات و صفاتی
کمال معرفتدن صکره حاصل اولور بو ایسه کیمسه یه میسر اولمز زیرا و ما قدروا الله حق قدره آیت
کریمه سنک مفهومی ابواب عقول و افهام و زره بر مرتبه عجز قفلن اورمشدر که محرمان اسرارده
راز اولنلرک مفتاح عقلی ما عرفناک حق معرفتک یا معروف و ما حمدناک حق حمدک یا محمود
دیدن غیری بر باب گشاده قلمز بیت ثنایی که باشد سزاوار تو ⁕ بجز تو که داند بمقدار تو ⁕
نگوید ثنایی سزای تو کس ⁕ ثنای تو هم خود تو دانی و بس ⁕ خرد را درین بارگه بار نیست ⁕
زبان هر چه گوید سزاوار نیست ⁕ زبان فصاحت ز گفتن بماند ⁕ سمند بلاغت ز رفتن بماند
بکلی نماند اندرین داوری ⁕ زبان آور از زبان آوری ⁕ حد ذاتنده بر کیمسه شکر و ستایشدن
عجزنی بلمک بهترین ستایشدر نته کم کنز المذکرینده بویله دیر که حق سبحانه و تعالی بنده سندن
اوچ شیء اوچ شیء مقابله سنده قبول ایلر اولا کناهنه اعتراف ایلمکی و آخرون اعترفوا
بذنوبهم آیتنک مقتضاسنجه توبه یه عوض طوتر ثانیا کندو معرفتندن عجزی عین معرفت
حساب ایدر که سبحان من جعل العجز عن معرفته معرفة دینلمشدر و ثالثا اداء شکردن
عجز و قصورنی بلمکی عین شکر و سپاس عد ایلر نته کم حق تعالی حضرت داووده وحی الیوب
دیدی یا داود اشکرلی قال داود یا رب کیف اشکرک والشکر نعمة اخری منک یحتاج
علیها الی شکر آخر فاوحی الله الیه الان فقد شکرتنی کنز الرموز صاحبی بو حدیثی ترجمه
ایدوب بیوررلر بیت حد حمد حق نداند هیچکس ⁕ حیرت آمد حاصل این حال و بس ⁕
با خدا داود گفت اندر نهان ⁕ کای بر آرنده هر دو جهان ⁕ ای منزه از زن و فرزند و جفت ⁕

کی توانم

کی توانم شکر نعمتهات گفت ⁕ چون بپایان می رسد آلای تو ⁕ عاجزم از شکر نعمتهای تو ⁕
پیک حضرت داد اش از ایزد پیام ⁕ کین سخن باشد ز تو شکر تمام ⁕ چون تو در راه این قدر بشناختی ⁕
شکر نعمتهای ما پرداختی ⁕ مولانا جامی حضرتلری دخی لوایح کتابنده بو کلماتی
بیوررلر خداوندا از دست و زبان ما چه آید که سپاس و ستایش ترا شاید تو چنانی که
حمد خود گفته و گوهر ثنای تو آنست که خود سفته بیت آنجا که کمال کبریای تو بود ⁕
عالم نمی از بحر عطای تو بود ⁕ ما را چه حد حمد و ثنای تو بود ⁕ هم حمد و ثنای تو سزای تو بود ⁕
و فی التحقیقه بر حمد که مخلوقدن حادث و ظاهر اوله ذات مقدسه خالقه لایق
اولمز و باقی اولان پادشاه لم یزله نیه کندونک حمد و ثناسی لایق اولور یوخسه بزم کبی
فانیلرک سپاس و ستایشی انک کبریا و عظمتنه کوره سزا کلمز بیت آدمی نیست سزا
چون ستاید غیر را چون خدا ⁕ خود ستاینده خود آمد و بس ⁕ نیست کس را درین مقام نفس ⁕
گرچه حمد مخلوق هم کندو کبی محدث و مخلوقدر و محدث و مخلوق اولان حمد قدیم بالذاته
لایق اولمز بلکه قدیم بالذاته لایق اولان حمد نیه حق تعالینک کندو ذات و صفاتی ایچون
ایلدوکی حمد حقیقیدر لکن عبد دخی کندونک مجازی اولان حمدنی کتورسه و کندوسنی
حامد و ثنا خوان اولمق مرتبه سنه یتورسه انک مجازی اولان حمدی حقیقته تابع اولور
و حمد حقیقی زکی قبول قلور بیت چو گرداب جو موج باقی ⁕ شود در رنگ بو مانده و نی ⁕
تیسیر صاحبی دیر که بو سوزک حضرت قرآنده مثالی واردر که اول شهد الله انه لا اله
الا هو درکه حق تعالی بیورر ای بنده بن کا شهادت کتوردیمزدن مقدم کندو
شهادت کتوردم تا سن هم بنم شهادتمه موافق شهادت کتوره سن پس سنک اول
مجازی و با علت اولان شهادتک بحکم تبعیت شهادت حقیقی زکی قبول الیه

پس بو بنده دخی ای بنده چونکم نیم حمده موافق حمد الیه سن سنک غرضله آلوده اولان حمدک
پاکیزه دربی علت اولان حمدیک صورتن طوتر و محدث اولان حمدک یمن موافقتله قدیم
اولان حمدیک زکنی قبول ایدر دیمک اولور صدر قنوی حضرتلری سماع حسنی شرحنده جنید
حضرتلرندن بوکونه نقل ایدوب بیوررلرکه عطس رجل فی مجلس جنید فقال الحمد لله فقال له
الجنید قل کما قال الله فی کلامه الحمد لله رب العالمین فقال الرجل من العالم حتی یذکر
مع الله قال الجنید الآن فقل فان المحدث اذا قرن بالقدیم لم یبق له اثر الاول مقام
الفانی فی الله الغایب عن رؤیة حجاب الکثرة والثانی فی مقام المحقق الکامل الباقی
ببقاء الحق ع نیست اینجا حمد وحامد جمله محمود ست وبس محققلر دیدیلر که حماد
اولنلر اوج قسمدن خالی دکللردر اولا عوامدر که بونلرک حمدی لابد نعم الهی اوزره
اولور و بو طایفه نک حمد وشکر ایلمدن توقعی لئن شکرتم لازیدنکم آیتنک وعده سی
اوزره مزید نعمت ویاخود النعمة صید والشکر قید فحواسی اوزره اول نعمتی قید ایلمکدر
یوخسه مجرد منعمه شکر قلمق دکلدر بونلر منعمی نعمت ایچون سورلر پس نعمته اشتغاللری
حسبیله منعم مشاهده سندن کیرو قالورلر بیت بنعمت هر که وا ماند ز منعم آنچنان باشد
که بکذارد تماشای کل و در خار آویزد پس بونلرک محمودی اصل نعمت اولور منعم دکل
ثانیا شول ارباب قلوبدر که انلرک حمدی اصناف هدایت واقسام کرامت وآیات
اوزره اولور و بونلرک جزاسی نور مکاشفه نک ظهوری اولور بونلر منعم حقیقی دن
غافل دکللردر ثالثا شول اخص اولیادر که بونلرک حمدی همیشه مشاهده تجلیات الهیه لری
اوزره اولور بو مرتبه نک صاحبی منعم حقیقی دن اصلا بر جزایه میل ایتمز وانک مشاهده سندن
غیریسی رجا قلمزلر نته کیم شیخ عطار حضرتلری بو معنایه کوره بیوررلر بیت

کرجکم

کرجکم بر کنه نک جهان * من نکردم غایب از وی یک زمان * من چه خواهم کرد ملک دکار او *
ملک او بس بود دیدار او * کر بسوی هر دو عالم ننکرم * یا بجز دیدار خواهم کافرم *
هر که بوئی یافت از خاک درش * کی بهشت باز کردد از سرش * اکرچه بو مرتبه نک اصحابی جزا
ایله ولمزد ما سوایه التفات قلمزلر لکن بونلرک حمدی منتج اختصاص اولور و بونلره حق تعالی
حضرتلری بی خواهش دنیوی واخروی نیجه نعم و کرم ارزانی قلور و لهذا قیل بیت
تو بندکی چو کدایان بشرط مزد مکن * که خواجه خود صفت بنده پروری داند * کما قال تعالی
فی حدیثه القدسی عبدی اطعنی فیما امرتک ولا تعلمنی فیما یصلحک لطایف ابن نجیمده
دیرکه اقسام حمد التیدر بری حمد لسان و ایکنجی حمد ارکان واوچنجی حمد قلوب ودوردنجی
حمد ارواح و بشنجی حمد عقول و التنجی حمد اسرار در حمد لسان ذکر و ثنا و حمد ارکان
جهد و دعا و حمد قلوب صدق و صفا و حمد ارواح خوف و رجا و حمد عقول تعظیم و حیا و حمد اسرار
تسلیم و رضادر فصل علما لام لله ده دورت وجه ذکر ایمشلر اول ملک
ایچون مثلا المال لزید کبی بو کلام اضافت دخی دیرلر بو تقدیرا وزره الحمد لله دیمک
سبحانه تعالی له الملک وله الحمد فحواسنجه ملک حمد انک ملکیدر و هر قنده بر حامد وار ایسه انک
مملوکیدر دیمک اولور ایکنجی استحقاق ایچون مثلا ویل للمطففین ده و دخی الباب
للدار ده اولان لاملر کبی بونده اینجق اضافت معناسی متصور اولور ملک معناسی دکل
بو تقدیرا وزره الحمد لله دیمک استحقاق حمد الله کندر اندن غیری ایچون دکلدر دیمک اولور
بیت بذات خویش سزای ستایش است خدا * بکفت کس نشود مستحق حمد و ثنا *
اوچنجی اختصاص ایچوندر که بو لام قطع شرکته دلالت قلور الحصیر للمسجد والجنة للمؤمنین
لفظلرنده اولان لاملر کبی بو تقدیرا وزره الحمد لله دیمک مضمونی حقیقت حمد الله تعالی

حضرتلرینه مخصوص صدر دیمک اولور کشف الحقایق صاحبی دیرکه الحمد لله بحسب اللفظ استحقاق
معناسنه دلالت ایلیوب مستحق حمد بوقدر مکرکه خدای تعالی دردیندوکی کبی بحسب المعنی اختصاص
اوزره دخی دلالت ایلرکه نفس حمد فی الحقیقه همان منعم حقیقیه مخصوص صدر وحقیقت اختصاص
قطع شرکت ایلیجی در وحق تعالینک منعمیتده هیچ شریکی یوقدر زیراکه منعم حقیقی همان
اولدر اکر منعم مجازینک قلبنده اول داعیه انعامی خلق ایلمیه اول منعم مجازیدن انعام
ایلمک وجودده کلمزدی وویرمک مراد ایلمسه هیچ برکمسنه کمسیه برشی ویرمزدی بیت
کرتوندهی کجا دهد کس منعم ما همین تو باشی بس دوردنجی استیلا وقدرت
معناسنی افاده ایلر البلد للسلطان قولنده اولان لام کبی امام فخر رازی مفاتیح الغیبده
دیرلام لله استیلا واستعلا ایچوندر بو وجه اوزره مفهوم الحمد لله حامدیت ومحمودیتده
الله تعالی حضرتلری جمیع ممکنات اوزره مستولی ومستعلیدر پس مطلقا سزاوار حمد وثنا
یوقدر الا اول واجب الوجودک مستولی ومستعلی اولان ذات مقدسی دیمک اولور نظم
ای ذات تو لایق محامد مستند ترا دوکون حامد حمد همه زان تست الحق محمود توی بحمد مطلق
محمودی توکش انتها نیست وابسته حامدی ما نیست عارفلر حقیقه نظر ایلیوب ع
محمود وحمد وحامد ازیکدکر جدا نیست دیرلر بلکه لا حامد ولا محمود الا الله دیو حامدیت
ومحمودیتی خلقدن نفی ایلیوب همان اکا حصر ایلرلرکه فی الحقیقه اندن غیری یوقدر
وغیرک ستایشی هم اکا لایق کلمز کما قیل بیت ازغیر ستایش تو لایق نباید خود غیر تو
کیست تا ترا بستاید آنا رستوده وستاینده کجاست انجاکه ستوده روی خود بنماید
وصل الحمد لله اصلنده حمدت حمدا لله ویاخود احمد حمدا لله ایدی مصدر فعلنه
دلالت ایلدوکندن اوتوری فعل حذف اولنوب حمدا لله قالدی دوام وثبات

حمده

حمده دلالت ایلمدن اوتوری نصبدن رفعه عدول قلندی واولنه استغراقدن اوتوری
الف ولام کتوریلوب الحمد لله دینیلدی لله ده اولان لام جاره محذوفه متعلقدر تقدیری
الحمد ثابت لله دیمکدر بعضی قرا الحمد للهی نصب دال الله قرائت ایلدیلر فعل مضمر تقدیریله یعنی
احمد الحمد لله تقدیرنده اولور دیرلر حسن بصری کسر دال الله قرائت ایلدی کسره نک کسره یه
اتباعندن اوتوری وابراهیم ضم لام الله قرائت ایلدی ضمه نک ضمه یه اتباعندن اوتوری
الحمد لله دیمک مفتاح خزاین اکرام ومزید احسان وانعامدر ودخی واسطه دخول
جنان ووسیله خشنودی رحماندر قچن نبی مکرم حضرتلری برنعمته نایل اولسه لردی
الحمد لله الذی بنعمته تتم الصالحات بیوررلردی وقچن برالم ومحنت کورسه لردی
الحمد لله علی کل حال دیرلردی که ضراده وسراده حمد ایلمدن خالی دکللر ایدی که
مقبولان درکاه الهی اولنلرک حالی بودر ولهذا قال علیه السلام اول من یدعی الی
الجنة یوم القیمة الذین یحمدون الله فی الضراء والسراء هر برکاره که ابتدا اولنور اکا
حمد له الله ابتدا اولنمق لازمدر تا اول کار ناقص وابتر اولمیه کما قال علیه السلام کل
امر ذی بال لا یبدأ فیه بالحمد لله فهو اقطع رواه ابو داود وابن ماجه وفی روایة
کل کلام لا یبدأ فیه بالحمد لله فهو اجذم هربار که حضرت نبی علیه السلام بر مبتلایی کورسه لر
ایدی الحمد لله الذی عافانی مما ابتلاه وفضلنی علی کثیر ممن خلق تفضیلا دیرلردی
وآینه یه نظر قلسه لر الحمد لله الذی احسن خلقی وخلقی بیوررلردی الحاصل حق تعالی
حضرتلرینه احب اولان کلام الحمد لله دیمکدر کما قال علیه السلام احب الکلام الی الله
سبحان الله والحمد لله فصل رب مصدر تربیت معناسنه وتربیت
برشیئی تدریجله کماله ایرشدرمکدر ومصدرله وصف مبالغه دن اوتوری اولور

رجل عدل و زید صوم دیدکلری کبی و بعضلر دخی بویله دیدیلر که رب اسم در نته کم رب یرب
فهو رب دیدیلر بر یبر فهو بر دیدکلری کبی و بونک مصدری ربابه کلور و اسم اولدوغی
تقدیرا اوزره کلام عربده یدی معنایه کلمشدر اولا سید معناسنه کلور یعنی بهتر و پیشوا و حاکم
معنالرینه استعمال اولنور نته کم ابن عباس حضرتلری رب العالمین سید العالمین دیمکله
تفسیر بیوردیلر و فی الحقیقه سیادت حق تعالیه ثابتدر شول جهتدن که اذن غیرینک استفاده
وجود ایلمده اکا افتقاری وار انک غیرندن کمال غنا و استغناسی واردر و حضرت حقه سید اطلاقی
حدیث شریفده واقع اولمشدر نته کم عمر بن شعیبدن روایت اولنورکه حضرت نبی علیه السلام
یا ربنا و سیدنا و یا مولانا اسالک یا سیدان لا تشوی خلقی بالنار دیمشلردر ثانیا مالک
یعنی خداوند معناسنه کلور نته کم رب الدار و رب الغنم دیرلر مالک الدار و مالک الغنم دیمک
معناسنه اولور اعجاز البیانده صدر الدین حضرتلری بیوررلر حق تعالینک عالمیانه نسبت مالکیتی
فتی ظاهردر که جمیع عالم انک ملکیدر و مالک کند و ملکنده کیف ما یشا التصرف ایلر و هر نه
دیلرسه انی ایشلر و اصلا اکا بر مانع و مزاحم اولمز بیت مالک ملکی و جهان زان تست
ملک تو در قبضه فرمان تست * چون زنزاع دکران ایمنی * هرچه تو خواهی همه آن میکنی *
هرچه کنی چون بسزا میکنی * کیست که کوید که چرا میکنی * ثالثا مربی معناسنه اولور نته کم
تیسیر صاحبی رب العالمین ای مربی الخلق دیمکله تفسیر قلور مربینک اصلی ربب یربب دن
مربب ایدی بانک برنی تکرار اولماسی سببیله بایه تبدیل ایلدیلر تلطط تک طاسنی یایه
تبدیل ایلیوب تلطی دیدکلری کبی و فی الحقیقه حق تعالی جمیع خلایقی شیئا فشیئا کماله ایرشدیریجی
وجمله کائناته انک فیضی نشو و نما ویریجیدر بیت یک لحظه نیست کز تو هزاران هزار فیض
بازمده نیست بر همه ذرات کائنات * رابعا صاحب معناسنه کلور نته کم زید رب عمرو

دیرلر صاحبه معناسنی ویررلر حق تعالی حضرتلرینه صاحب دینمکده اختلاف ایلمشلردر نجم الدین
کبری حضرتلری طوالعده بیوررلر بعضی حدیثده انت صاحب فی السفر واقع اولمشدر پس
بو اسمی حضرت حقه اطلاق ایلمک روا اولور اما صاحب بوزده مددکار معناسنه اولور
جمیع عالمیانه مددکار حقیقی الله تعالی حضرتلریدر که خلق عالمه یاریک ویرر و بعضی قوللرینی
دخی مددکار اولمق مرتبه سنه ایرکورر دینسه ولی اولور بیت لطف تو بین که او خود بنده را
دیکر از نیز تلقین مددکاری کند * خامسا مصلح معناسنه اولور معنی رب العالمین عالملری
اصلاح ایدیجی دیمک اولور نته کم عرب اصلاح اولمش ادیمه مربوب تعبیر قلور صاحب طوالع
بیوررلر افعال الهیدن بریسی دخی اصلاحدر نته کم قرآنده و اصلحنا له زوجه بیوردی و بر
محلده دخی یصلح لکم اعمالکم بیوردی هیچ بر صلاح وجود پذیر اولمز الا انک صلاحیله اکر
اسماء الله توقیفی اولمسیدی حضرت حقه مصلح دینمک جایز اولوردی اما چونکم انی حضرت حقه
اطلاق ایلمکده نقل صحیح واقع اولمدی پس اکا مصلح دینمک جایز اولمدی اما انی
مصلح جمیع امور بلمک لازم کلدی که دو کلینک کارنی اصلاح ایلین فی الحقیقه اولدر
بیت اصلاح تو کار همه آرد بصلاح * من فضلک ما ارید الا الاصلاح * حق سبحانه
و تعالی وظایف نعمله مصلح اشباح و مواهب جود و کرمله مصلح ارواحدر جسملرک
اولانی موائد نعمائه ملکیدن ویرر و روحه تقویت ویرنی فواید آلای ملکوتیدن ایرکورر بیت
هرکسی را بخورد همت او * داده آنچه هست قسمت او * عام را ذوق آب و نان بخشی *
خاص را فیض عقل و جان بخشی * هیچ محتاج از سیاه و سپید * وانکه دو ز در کهت نومید *
سادسا مدبر معناسنه کلور پس رب العالمین دیمک مدبر امور العالمین دیمک اولور
علی تقدیر المضاف یعنی الله تعالی حضرتلری جمله عالمک خلقنک امورنی تدبیر قلیجی دوکلینک

کارنی دوزخ جید زیبا ای کریم ساخته کار همه * بر کرم تست مدار همه * ای کرم عام تو مسکین نوازه
جود تو در هر دو جهان کارساز * هر که بکاری علم افراخته * کار وی از لطف تو شد ساخته *
سابقا جامع معناسنه کلور و تربیت لغتده اجتماعه دینور نته کم جوهری صحاحده رب الناس
دیر جمیعهم معناسنی ویرر پس فحوای رب العالمین بو تقدیرجه جمع کننده عالمیاندر دیمک اولور یعنی
الله بو جهانده اسباب معاشک انتظامندن اوتوری و اول عالمده قواعد معادک استحکامندن
اوتوری عالم خلقنی جمع ایلیجیدر دیمک اولور و رب لفظنده ایکی معنا دخی ذکر ایلمشلردر که
انک عالمینه چندان مناسبتی بو قدر اولکی ثابت معناسنه کلور نته کم رب بالمکان دیرلر
ثبت معناسنی ویررلر پس بو معنایه جایز کورلمز مضاف تقدیر ایدوب ثابت قبل
العالمین و ثابت بعد العالمین معناسنی دیررلر و قد خلقتک من قبل و لم تک شیئا
آیتی دخی و هو خیر الوارثین آیتی بو معنیلره افاده قلور دیرلر و ایکنجیسی دایم معناسنه
کلور نته کم ارب السحاب دیرلر بر ابر که منقشع اولمیوب چوق زمان قرار ایلیه عرب
اکا رب دیرلر پس صفت دوام همان انک ذات مقدسنه مخصوصدر غیرک دوامی
مجازیدر و عاریتیدر که جمله عالم حضرت حقک قیومیتیله دایم طوررر * بیت
آنکه هستی غیر وام کند * بچه رو دعوی دوام کند * دایم آنست کو بجود باشد *
ز ازل بود و تا ابد باشد * پس دوام از طریق استحقاق * ذات او را رسد علی الاطلاق *
و بو اسم رب الله تعالی دن غیریه اطلاق اولنمز مگر که تقیید اولنه نته کم رب الدار دیرلر
و حضرت قرآنده انه ربی احسن مثوای و دخی ارجع الی ربک واقع اولدی اما حق تعالی
حضرتلرینه هم مطلق و هم مقید بو اسمله تسمیه ایدرلر نته کم یا رب دیدکلری کبی رب
العالمین دخی دیرلر اکثر علما رب اسم اعظمدر دیمشلر نته کم تیسیر صاحبی ابن عباس

و ابو داوددن نقل ایلرکه انلر رب اسم اعظمدر دیمشلر اول جهتدن که اسماء الهی دن هر اسم
مقلوب اولسه انک حضرت حقه اطلاقی صحیح و جایز اولمز اما اسم رب مقلوب اولسه
بر اولور که بو دخی اسماء حسنی دندر نته کم انه هو البر الرحیم بیورلدی امام قرطبی تفسیرنده
بویله دیر که اکثر انبیا و اولیانک بو اسمله دعا ایلملری بو اسمک اعظمیتنه دلالت ایلر
اولا آدم و حوا توبه لرینک قبولی امیدیله حضرت حقه بو اسمله دعا ایلیوب ربنا ظلمنا
انفسنا دیدیلر و نوح حضرتلری دشمنلری هلاک ایلمدن اوتوری رب لا تذر علی الارض
دیدی و دخی کندونک و والدینک و دوستلرینک مغفور اولماسندن اوتوری
رب اغفر لی و لوالدی و لمن دخل بیتی دیدی و حضرت خلیل موتانک احیا ایلمسنک
مشاهده سنی بو اسمله طلب ایلیوب رب ارنی کیف تحیی الموتی دیدی و یوسف حضرتلری رب
قد آتیتنی من الملک دیدی و شعیب حضرتلری فتح و نصرتی بو اسمله طلب ایدوب ربنا
افتح بیننا و بین قومنا بالحق دیدی و موسی حضرتلری رب اشرح لی صدری دیدی
و حضرت سلیمان رب هب لی ملکا دیدی و ذکریا رب انی وهن العظم منی دیو طلب فرزند
ایلدی و حضرت عیسی ربنا انزل علینا مائدة من السماء دیو بو اسمله مائده طلب ایلدی و بونلردن
ماعدا دخی نیچه آیات کریمه واردر که انبیا و اولیا بو اسمله حضرت حقه دعا ایلدکلرینه
دلالت ایلر پس بو قدر انبیا و اولیا و مرد و زن بو اسمله دعا ایلیوب دعالری مستجاب
اولدوغی بو اسم شریفک اسم اعظم اولماسی دلالت ایلر و بو اسمک دعایه و اجابته مخصوص
اولمسنده بر نکته دخی اولدر که حق تعالی دعایه امر ایلدکده جمیع اسمائیندن
بو اسمی ذکر ایلیوب ادعوا ربکم تضرعا و خفیة دیدی و دخی و قال ربکم ادعونی استجب
لکم بیوردی و بشارت استجابتده دخی هم اجابتی بو اسم شریفه اسناد ایلیوب

واستجاب لهم ربهم بیوردی و بو اسمک اعظمیتنه بر دلیل آخر دخی بودر که تجلی مبدأ و معاد
بو اسم شریفه وابسته اولمشدر و کلامک توضیحی الست بربکم قولیله ارجعی الی ربک قولندن
ظهوره کلور و بو اسمک اعظمیتنه دلیل قوی چوقدر و فضایلنه نهایت یوقدر بو قدرله اکتفا اولنسون

فصل عالمین عالمک جمعیدر و عالم دخی مفرد اللفظ و مجموع المعنی در قوم و رهط و نفر
کبی پس واحددن جمعیت معناسی حاصل ایکن صیغهٔ جمعله ایراد اولنمسنده نکته جمیع اصناف
و اجناس مخلوقاتی احاطه قلمسنی اشعار ایلمر واو ویله و نونله جمع اولنمسی ملائکه و ثقلیندن
اولو العلم اولانی غیرلریه تغلیب ایلمک و زره اولور بعضلر عالم علامتدن مشتقدر دیمشلر
و علم که نشانه لشکر در هم بوندن مأخوذدر دیو سویلمشلر پس عالم حضرت صانعه بر نشاندر انک
قدرت کامله سنه آیت و علامت اولدوغی ایچون اکا عالم دیدیلر • بیت
هر ذره از ذرایر کونین آیتیست کز قدرت خدای نشانی دهد ترا • و بعضلر دخی عالم علمدن
مشتقدر دیرلر و عالم ما یعلم به بخالقدر دیو تحقیق ایدرلر نته کم خاتم شول نسنه یه دیرلر که
اول مهره آلت اوله کذلک عالم دخی شول اشیایه دیرلر که اول سبب معرفت صانع اوله
و اکله موجد بلنه نته کم اهل استدلال صانعی انجق مصنوعدن بلدیلر و خالق عالم بو مخلوقدن
استدلال قلدیلر حکما قتنده عالم کل ما سوی الله دن عبارتدر زیرا انلر جواهر و اعراض
وار ایسه جمله سی ممکن الوجود اولدوغی جهتدن واجب الوجود بالذاته مفتقر و محتاجدر
و انک وجودنه دلالت ایدیجیدر انکچون بو اشیایه عالم دیدیلر بعضی علما عالمین ده اختلاف
ایلمشلر و هر بری شرعلرینه موافق بر کونه سوز سویلمشلردر اما عند اهل التحقیق عالم اکبیدر
بری عالم کبری در اول اجسام آسمان و زمیندن و زمینک میاننده اولان جمله مخلوقاتدن
عبارتدر و بری دخی عالم صغری در که اول انساندر امام راغب تفسیرنده حضرت جعفر صادق

حضرتلرندن بویله روایت ایدرکه انلر بیورمشلر عالمیندن مراد بیلمه بو افراد انسانیدرکه انلردن
هر بری علی حده برعالمدر نته کم بیضاوی حضرتلری دخی انوارده بو معنایه مناسب
بیوررلر بو محلده عالمیندن مراد ناس اولدی دیدیلر که بونلردن هر بریسی بشقه
بر عالم در عالم کبیرده جواهر و اعراضدن هر نه شی وار ایسه که انکله وجود صانعه استدلال
اولنور انک نظایری و زره انسانک وجودی مشتمل اولدوغی جهتدن هم بر عالم در که
انکله دخی صانع بلنور و لهذا آیات آفاقه و علامات انفسه ایکی نظرک مابینی تسویه
اولنوب وفی الارض آیات للموقنین وفی انفسکم افلا تبصرون دینلدی اکرچه صورتا
بو عالم کبیر و انسان صغیر کورینور لکن مرتبه جهتندن عالمه انسان صغیر و انسانه عالم کبیر
دینور زیرا بو عالمده مفصل نه قدر شی وار ایسه انک نمونه سی انسانک وجودنده
مجملا واردر پس انسان صورت جهتندن صغیر و معنی حیثیتندن کبیر اولور نته کم
حضرت امام علینک بو ابیات شریفه سی هم بو معنایه دلالت قلور • بیت
دواؤک فیک و ما تشعر • وداؤک منک و ما تبصر • وانت الکتاب المبین الذی • باحرفه یظهر المضمر
و تزعم انک جرم صغیر • وفیک انطوی العالم الاکبر • بو عالم اکبرده اولان اشیانک جمله سنک
نمونه سی نشأه انسانیه ده موجود اولدوغی معنایه نظرا حضرت علی کرم الله وجهه
اثنای خطبه ده انا نقطة باء بسم الله و انا جنب الله الذی فرطتم فیه و انا القلم و انا
اللوح المحفوظ و انا العرش و انا الکرسی و انا السموات السبع و انا الارضون بیوردیلر
الموجود انسانیدر معنی دخی واردر که اول عالمده بو قدر لکن چوق انسان کندوسنی
بلمیوب کندونی عالم ده صانمش واداناشنک طالبی اولمشدر نته کم شیخ ابو الوفا
خوارزمی حضرتلرینک بو رباعیسی بو معنایه دلالت قلمش در رباعی

اي اكر نزاست ملك اسكندر وجم ٭ از حرص مباش در پي نيم درم ٭ عالم همه تست وليكن از جهل ٭
بنداشته تو خويش را در عالم ٭ و محققلردن بعضيسي بويله ديمشلر كه حق تعالينك فضاي
قدرتنده اولقدر بي نهايه عوالم واردر كه اول جمله حضره صغر واني خداي تعالى دن غيري
بلمزكه وما يعلم جنود ربك الا هو بيوردي ٭ بيت ٭ عاشقا از غير ازين عالم فراوان عالمست ٭
تا توزين عالم برون نايي درانجا كي رسي ٭ وهب بن منبه دن بويله روايت اولنور كه
بيورمشلر ان لله ثمانية عشر الف عالم والدنيا عالم منها لكن بو اون سكز بيك عالمك
جمله دنيوي واخروي وصوري ومعنوي وملكي وملكوتي ونوراني وظلماني وعلوي
وسفلي اولمدن خالي دكلدر كبراي دينيدن بريسي ديركه اكر عالمين لفظي تفسير ايلسيدم
صد هزار مجلد كتابه صغميه وعقول و فهوم اني احاطه قلميه ٭ بيت ٭ عقل چه داند كه چه
واديست اين ٭ مرغ كه كم شده صد ره بين ٭ ملك خدائيست نهايت پذير ٭ اي خرد خام
مرو خويش كير اصل ثاني الرحمن الرحيم آيت كريمه سنك تفسيرنده جمله
ذكر اولندقدن صكره تكريرندن مراد بيان ايلر صفت تعبد الصمعقدر مستحق حمد اولان معبود
بالحق يعني تربيت عالميانله متصف اولان معبود بالحق رحمانيت ورحيميت صفتلريله
دخي موصوفدر وبو جمله صفات جليله انك دخي كلي محامده مستحق ومختص اولدوغنه دليلدر
رحمن ورحيم صفتلرينك تسميه ده ايراد اولندقدن صكره بو محلده تكرار ذكري
بسمله يي فاتحه دن بلن جماعت قتلرنده اكرچه مكرر در اما في الحقيقه حضرت قرآنده تكرار
يوقدر نته كم بزركلردن بري بيورمشلر اكرچه حضرت قرآنك الفاظنده بحسب الظاهر
تكرار چوقدر لكن چونكم انك سوابق ولواحقنه نظر تأمل ايله نظر اولنه اول اعاده ده نجه
افاده بولنمق محقق اولوردي نته كم بو محلده تربيتدن صكره ومالكيتدن اول

رحمت ذكري

رحمت ذكري مبدا ومعادده اولان رحمت كامله يه اشارت اولور نته كم نشأه اولى ده
خلق عالمي رحمت كامله ايله يرتدي وظهوره كتوردي وانلره رزق ويروب تربيه قلوب
كماله يتوردي نشأه اخرى ده دخي دو كلينيه اول رحمت شامله ايله بعث ايدوب ظهوره
كتورر وهركسي مستعد اولدوغي مرتبه يه يتورر بو جهتدن رحمن رب العالمينه ورحيم مالك
يوم دينه تعلق طوترديدلر زيرا شول نسيم ابداع واختراع كه چمن ربوبيتدن كلور
اول رحمت رحمانيه در وشول شميم غفران وامتنان كه كلشن مالكيتده حاصل اولور
اول رحمت رحيميه در نته كم معاذ رازي حضرتلري بيوررلر رحمت رحمانيه ايله بو دنياده
مصالح ومعاشن بندكانك مهيا اولور ورحمت رحيميه ايله انلرك احوال معادي
قاذورات نفسانيه وعلايق دنيويه دن قورتلوب صفا بولور رب العالمين رحمن دركه
بودنياده بنده لرنك عيبني اورتر تا رسواي اولميه لر ورحيمدر كه عقبي ده هم عاصيلرك
سيئاتندن ديتجاوز عن سيئاتهم موجبنجه تجاوز قلور حضرت نبينك دعاده يا رحمن
الدنيا ويا رحيم الآخرة بيوردقلري هم بو معني دن خبر ويرر در الهي بركون بزه نظر لطفكله
نظر ايتدك ايدي هم كرم وعنايتكله بزي سيراب قيل ودامن عفو ومغفرتكله عيوب
وذنوبمزي ساتر اول ٭ بيت ٭ چو امروز از تو سامان يافت كارم ٭ بفردا هم ز تو اميد دارم ٭
چو هم خود ساختي كار من اول ٭ باخر مشكلم را هم تو كن حل ٭ صاحب بصاير ديركه صفت
الوهيت وربوبيت كه اسم الله دن واسم ربدن مستفاد اولور ورب العالمين
قولي هم عالملرده مالك ومتصرف اولمغه دلالت قلور بو صفتلرك تصوري سامعه
زياده خوف ودهشت ويرر لاجرم بونلرك اثرنده رحمت عامه ورحمت خاصه سني
دخي ذكر بيوردي تا كم مؤمنلرك رشته رجاسي كسسته اولميه وعاصيلرك قلبني دخي

دردِ یأس وحرماندن شکسته قلمیه پس وعقب موجب وحشت ودهشت اولان روز قیامتی

ذکر ایلدی تا بنده لری بالکلیه جادهٔ خوف وخشیتدن منحرف اولمیه لر وبیم وهراسنی

درونلرندن اخراج قلمیه لر ولهذا قیل بیت گرچه باطاعتی از هیبت او لا تأمن

ورچه با معصیتی از کرمش لا تیأس اکثر آیات قرآنی بو سیاق اوزره واقع اولمشدر

که هر بار که بر وعدی بیانه گتوره انک عقبنده بنده لرینه تنبیه وتهدیددن اوتوری بر

وعید دخی ظهوره گتورر تا مؤمنلر همیشه بو لطف وعنف واسطه سیله انک عبودیتنه

متوجه اولالر ودخی لو وزن خوف المؤمن ورجاؤه لاعتدلا حدیثنک موجبنجه

خوفله رجا میاننده سلوک ایلیوب اعتدال مرتبه سنی بولالر وبو ایکی رکنی جمع ایتکله

قاعدهٔ ایمانی مستحکم قلالر تیسیر صاحبی بویله دیر که بو اسملرک تکرار ذکر اولنمسنده

فواید کثیره وار در جمله دن بریسی بسمله نک ام القرآندن اولمدوغنی اشعار ایلر

اما بسمله قرائتنده دینلر بوکا بویله جواب ویروب دیرلر که حضرت قرآنده تکرر

ایتلرلری چوق واقع اولمشدر مثلا فبای آلاء ربکما تکذبان گبی لکن بو تکرار مخل فصاحت

دکلدر بلکه هر کره ذکر اولنمسی بر آخر رمز ونکته یه دلالت قلمشدر حق سبحانه وتعالی بو ایکی

اسمی تسمیه ده ذکر ایلمش ایکن بو محلده هم تکرار ایلدی ذکر بیوردی تا انک رحمت

بی پایانندن هیچ بر عاصی نا امید اولمیه وهیچ بر گناهکاره یأس وقنوط وهمی

کلمیه که دینمشدر بیت مشو نومید گر داری بسی جرم که فضل او فزونست از گناهت

ورت نبود زبان عذر خواهی نمایان گردد از رحمت عذر خواهت بو مرتبه گندوسنی تکرار

تکرار رحمن ورحیم صفتلریله وصف ایلین کریم وحلیمک درگاه عالیسنه

بر مجرم وعاصی رحمت ومغفرت امیدیله متوجه اولمسه واندن نیجه رحمت ومغفرت

واعطا وکرمت طلب قلسه انی محروم ومأیوس ایلمک اول درگاه عالینک شاننه مناسب اولمز

نته کم بو حکایتی تفسیر کبیر صاحبی بو محله مناسب ایراد ایلمشلر وبوگونه سویلمشلر که بر گون

بر سائل بر ایوان منیع ودرگاه رفیعه بر عظیم احسان وانعام امیدیله کلدی وزبان سؤالی

گشاده ایدوب اول درگاهدن تضرع ونیاز ایله مرادینی رجا قلدی بر زماندن صکره

اول قپودن بر مقدار جزئی نسنه ظهوره گلوب اول سائله ویردیلر دیوری وار خوش

گلدک دیوب اندن یوز چویر دیلر درویش متغیر اولوب فی الحال النه بر حجر وپاره تبر

الوب وگلوب اول درگاهه اورمغه باشلدی صاحب خانه اولان دولتلو بو قپودن

انکا دیدی که ای درویش نیچون بویله ایلرسن درویش دخی بوگونه جواب ویروب

دیدی که ای خواجه با درگاهکی عطاکه مناسب ولایق ایله ویاخود عطا وکرمکی درگاهکه مطابق

وموافق ایله اگر عطیات مخلوق المرک عجب ونخوت وفخر ودولتلرینه گوره

دکل ایسه رحمت خالق ونعمت رازق انک کند وکبریا وعظمتنه گوره اولین وآخرینک

گناه وخطاسی انک خورشید فضلنه بر ذره وجمله بنی آدمک معاصی وعیوبی انک

دریای رحمت ومغفرتنه گوره بر قطره در بیت الهی رحمتت دریای عامست

وزانجا قطرهٔ ما را تمامست اگر آلایش خلق گنهکار * فرو شوبی دران دریا بیکبار *

نگردد تیره آن دریا زمانی * ولی روشن شود کار جهانی * خداوندا همه سرگشته گانیم *

بدریای گنه آغشته گانیم * ز سر تا پا همه هیچیم وبر هیچ * چه پا چه سر همه هیچیم در هیچ

همه بیچاره ایم ودرمانده بر جای * برین بیچارگی ما بخشای ما اصل ثابت انک یوم الدین

آیت کریمه سنک اسرار وحقایقنی بیان ایلر محمود حقیقی الحچون صفت رابعه در

یعنی مستحق حمد وسزاوار مدح فی الحقیقه شول آمده در که ربوبیت ورحمانیت ورحیمیت

دمالکیت صفتلریله متصفدر و بالذات ایصال خیر و شر و نفع و ضره و ثواب و عقابه و دخی
بونلردن ماعدا هرشیئه قادر در حقایق الثناء بیلده بویله دیر که حق تعالی نک بالذات حمده
مستحق اولدوغنه بو محلده اولان دورت صفت دلالت ایلر اولا صفت ربوبیت
که مربوباته رزق ویررو انلری حفظ ایدوب اسباب بقا و معاشلرینی مهیا ایمکله انلره
امداد قلور وثانیا صفت رحمانیت که نعم سابقه مبدأیت اوزره مشتملدر مثلا وجودی
ودخی جلایل نعم ظاهره کی که سعادات دنیویه و اخرویه انک اوزرینه موقوفه در افاضه
ایلر وثالثا نعمت رحیمیت که نعم لاحقه انتهائیه اوزره شاملدر که انک اثری موهبت ایمان
و عرفان و توفیق اعمال صالحه در که باقی نعم روحانیه و رفعت درجات جنانی انک اوزرینه
ترتب قلمشدر و رابعا صفت مالکیت که احوال معاد و جزای اعمال اوزره دلالت ایلر
پس بو صفات جلیله ایله متصف اولان پادشاهه مطلقا حمد وثنا احق و مدح وستایشه
اول هر وجهله سزاوار و الیقدر بیت آنکه چنین جمال زیبا است هرجا که ستایشست او را است
زیرا که بر حکمک بر صفت اوزره ترتبی اول صفتک اول حکمه علت اولمسنی مشعر اولوربو
بر اوصاف جلیله الله تعالی حضرتلرینه اجرا ایلمک انک حمد وثنایه حقیق اولمسنه
اذن غیرینک فی الحقیقه حمده مستحق اولمامسنه دلالت قلور زیرا بو صفتلرله موصوف
اولمین کمسه حمد وثنایه مستحق اولمز دیمک اولور و بعض قرا بو آیتی اون وجه اوزره
قرائت ایلمشلردر عشری قرائت شاذه در مثلا مالک و یا خود ملک فتح کافله قرائت ایلمشلر
بر سبیل ندا یا مالک یوم الدین تقدیرنده اولور دینلرک قرائتی کبی و دخی بر طریق ابتدا
رفعله قرائت ایلمشلر هو مالک یوم الدین تقدیرنده اولور دینلرک قرائتی کبی ودخی جر لام
و کسر کافله بر سبیل نعت قرائت ایلدیلرک قرائتی کبی و دخی فتح لامله و فتح کافله صیغه ماضی

اوزره قرائت ایلمشلرک قرائتی کبی که بونلرک جمله سی شاذه در و بونده جایزة التلاوه اولان
اولا ابو جعفر و نافع و ابن کثیر و ابو عمرو و ابن عامر و حمزه رحمهم الله بلا الف ملک قرائت
ایلدیلر کسر کافله و عاصم و کسائی و سهل و یعقوب و خلف الف ایله و کسر کافله مالک قرائت ایلدیلر
و علماء تفسیر بو ایکی قرائتدن قنغیسی افضل اولدوغنده اختلاف ایلدیلر مع هذا هر ایکیسی
کافی و شافیدر و کمال معنایی افاده ایلمده وافیدرلر مالک خداونده و متصرف ملکه دیرلر
و ملک سلطانه و پادشاه مملکته دیرلر پس مابینلرنده عموم و خصوص اولور که هر ملک
مالک اولور اما هر مالک ملک اولمز و ضم میمله اولان ملک ایله کسر میمله اولان ملک
میاننده هم عموم و خصوص واردر بعضلر ضم میمله ذوی العقولده و غیرنده تصرف ایلمکدن
عبارتدر و کسر میمله ذوی العقولدن غیرنده تصرف ایلمکه مخصوصدر دیمشلر صاحب
کشاف ملک بالضم یعم و بالکسر یخص دیدوکی هم بو معنایه مؤیددر و لور الحاصل ملک
قدرت و استیلا دن مخبر اولور و لهذا شو ولایت و شهر پادشاهک ملکیدر دیرلر
ضم میمله پادشاهک ول ولایت اوزره تسلط و استیلاسی اولدوغی ایچون اما شو
ولایت و شهر پادشاهک ملکیدر دیمزلر کسر میمله که کسر میمله اولان ملک خاصه بحسب الشرع
اولان قدرت و تصرفدن عبارتدر اولور و فتح میمله ملک قدرت حسیه عامه اوزره دلالت
قلور و ظاهرا اولان بودر که هر ایکی لفظی ملکدن اخذ ایلمشلردر ملک لغتده شدت و قوته
دیرلر نته کم ملکت العجین دیرلر اذا شددت عجنه پس ملک و مالک هر ایکیسی بو معنیلره
مشتملدر در ملک کندو ملکنده شدت و قوتی اولدوغی و اسطیله و مالک دخی
کندو مملوکاتنه علی الاطلاق تصرف و قدرتی اولدوغی مناسبتیله پس خدای تعالی حضرتلرینه
ملک دینمک قوت و قدرت مطلقه سی اولدوغی اعتبار ایله اولور و عالم و عالمیانک ملکی

اولوب دجمله ده کیف مایشا تصرف قلدوغی جهتدن اکا مالک دیمک مناسب کلور بیت

پادشاه و شهانست او ۰ مالک اهل دو جهانست او ۰ ظهور نور مالکیتله جمله نڭ جبین وجودی

اوزره بنن انک داغ عبودیت و تجلی ملکیت واسطه سیله دو کلی مخلوق انک تحت

فرماننده طورمشدر بیت ظاهر چو شد اسم مالک از ملک قدم ۰ بر خلق ببندکی کشد داغ رقم

اسم ملک انکه بر افراخت علم ۰ در جادهٔ امر او نهادند قدم ۰ شول کمسه لر که مالک قرائتی

ترجیح ایلدیلر انلرک دلیل و حجتی بودر بونلردر که دیرلر ملکدن مالکڭ شمولی زیاده در

اول جهتدن که مالکی هر شیئه اسناد ایلمک ممکن اولور نته کم مالک الطیر مالک الدواب

و مالک العبید و الاثمار دیرلر بونلردن ماعدا هم هر شیئه اسناد ایلرلر اما ملکی ثقلیندن

غیریه اسناد ایلمزلر حق تعالی حضرتلری ایسه هر شیئڭ مالکیدر پس مالک اوقمق اولیدر

و بر دلیل دخی ملک ملکڭ رعیتیدر مالکڭ بنده در بنده ایسه رعایادن خوارتر

و فرومایه تر در پس مالکیتده قهر و غلبه ملکیتدن زیاده اولور و بر دلیل دخی بودر که

مملوک قوتندن صکره مالکه حق ولا ثابت اولور اما ملک بونڭ خلافیدر که رعایا

فوت اولدقدن صکره انڭچون هیچ بر حق ثابت اولمز و بر دخی بودر که مملوک اوزره

مالکنه خدمت ایلمک واجب و لازمدر بخلاف ملکڭ که رعایا اوزره اکا خدمت قلمق

واجب دکلدر بلکه کلکم راع و کلکم مسئول عن رعیته موجبنجه ملکه انلرک رعایتن یرینه

کتورمک لازمدر و بر دخی بودر که ملکڭ رعایادن طمع طوترو مملوک کندو مالکندن طمع طوتر

پس ملک طامع و مالک نافع اولور و بر دخی بودر که لفظ مالکی یوم دینه اضافت

قلدی و قرآنده دخی بر قچ موضعده بو صورت واقع اولدی نته کم سورهٔ نباده لایملکون

منه خطابا بیوردی یوم لا تملک نفس لنفس شیئا والامر یومئذ لله بیوردی و هر کسنڭ نفعی

ایدی پس جمله مالکلرک مالکلکی اول کونده زایل اولور و جمله امور والی الله ترجع الامور موجبنجه

الله تعالی حضرتلرینه رجوع قلور پس مالک قرائتی بو آیت موجبنجه محلنه انسب اولور امام کسائی

دیر مالک قرائت ایلمک ملکدن بر حرف زیاده در پس انڭ قرائتی ثوابی جهتندن

هم اکثر اولور که قرآندن هر بر حرفڭ قرائتی اوزره اون حسنه مترتب اولمشدر کما قال

علیه السلام من قرا حرفا من کتاب الله فله به حسنة والحسنة بعشر امثالها لا اقول

الم حرف الف حرف ولام حرف ومیم حرف کبار دن بریسی فاتحه یی قرائت ایلیوب

مالک اوقودی اهل عزیمتدن برکمسه اکا بو الفی اوقومه بو اندن خیردر دیدی اول دخی الفی

اوقومغه اغاز ایلدی برکیجه رؤیاسنده اکا دیدیلر نیچون کندو حسناتڭدن اون حسنه نی

کم ایلدڭ مکر که حضرتڭ مبینڭ قاری قرآن ایچون هر بر حرفنه اون حسنه دیرلیور

دیدوکی حدیثی ایشتمدڭمی پس خوابدن بیدار اولوب واقعه یه التفات ایلیوب ترک

اوقومغی ترک ایلدی پس برکیجه ینه واقعه سنده اکا اوکلکی تیزکن حضرت رسولڭ

قرؤا القرآن فخیما مفخما دیدوکی حدیثی کوش ایتمدڭمی دیدیلر پس بوکره خوابدن قالقوب

اول زماندن قطرب امام نحوایدی اکا کلوب بو مسئله یی اندن سؤال قلدی قطرب اکا

دیدی که مالک اوقومق حسن و ملک اوقومق ابلغدر پس ملک قرائتی ترجیح ایلینلرک

دخی حجت و برهانی بونلردر که دیرلر بر قرائتی بر قرائت اوزره مجرد بر حرفڭ زیاده وسیله

ترجیح ایلمک معتبر دکلدر زیرا که صحابه میاننده حامیه و حمیه و فارهین و فرهین و فاکهین

و فکهین و حاذرین و حذرین لفظلرنده و بونلر امثالی اولان الفاظده اختلاف واقع

اولدی ولکن هیچ بریسی حرف زیاده لکنی حجت قلمدیلر بلکه معنایه نظر ایدوب معنا

زیاده لکی ایله حجت قلدیلر پس قرائت ملک قرائت مالکدن اتم و ابلغدر زیرا محکمدر ۰

تصرف ایلمك ودخی قوت وقدرت وعظمت معنالرینی افاده ایلمك جهتنده ملك مالكدن
اكملدر وبر دخی بودر كه ملك قرآنی قرآنده وحدیثده اول قدر كه بو اسم قرآنده وحدیثده چوق
واقع اولمشدر مثلا فتعالی الله الملك الحق وبر محلده دخی الملك القدوس بیورلر
وحدیث قدسیده دخی انا الملك وقلوب الملوك ونواصیهم بیدی بیورلر وبر دخی
بودر كه بو ملك اسمنی حق تعالی یوم قیامته تخصیص ایلیوب لمن الملك الیوم ودخی
الملك یومئذ الحق للرحمن ویردی كه ختم سیمله ملك ملك اولنلره لایقدر پس
یوم دینه بو تقدیرجه مالك لفظندن ملك لفظی انسب واوفق اولور لله الواحد القهار
دیمك اول كونه تخصیص ایلمك هم بو معنایه اشعار قلور كه حدت وقهر ملكك صفاتندندر
مالكك دكل وبر دخی بودر كه هر ملك مالك اولور اما هر مالك ملك اولمز وبر دخی
بودر كه وضیع وشریف نعیدن وصغیر وكبیردن مالك چوق اولور اما هر كس ملك اولمز
بلكه ملك اولنلر كسه جمله دن اشرف واعلی واعز اولن كسه اولور وبر دخی بودر كه
ملك صفت مشبهه در واول برای ثبوت اولور ومالك اسم فاعلدر واول حدوثه
دلالت قلور پس لایق بودر كه حضرت حقه نسبت اولنمه سی اعلی واولی وافضلدر ودخی
حضرتلری اعجاز البیانده بویله بیورلر كه ملك قرائتی ترجیح ایلمده بر نكته سی واردر كه
اول موتسس قواعد بلاغت اولور بو جمله دن بری اولدر كه مالك اسمی رب اسمنك
معناسنده مندرجدر كه معانی اسم ربدن بری مالكدر دیدیلر وحضرت قرآن اعجاز
وایجاز اوزره وارد اولمشدر كه تكرار معنویدن خالیدر پس مالك قرائتی
اولندوغی تقدیرجه نوعا تكرار معنویدن خالی اولمز وكشف تام وجوده تكرار اولمدوغی
افاده ایلر ومحققلر قتنده هم آخر نظیر اول دخی اتمم شبیه سوابق واقع اولمشدر

پس

پس فاتحه سوره قرآنی ترتیب الهی ایله سوره اساس وانك خاتمه سی سوره ناس كلمشدر
چونكم خاتمه ده اسم ملك ردیف اسم رب واقع اولدی رب الناس ملك الناس
دینلدی پس فاتحه ده دخی بو ترتیب اوزره كركدر كه فاتحه خاتمه یه موافق كله علما
دیمشلر كه بو ایكی اسمك میاننده فرق المده هر بر قرائتی اخری اوزره ترجیح قلمده چوق
سوزلری واردر بو قدر له اكتفا اولندی وفی الحقیقه مالكی احسن واشمل وملكی اندن
ابلغ واكمل ایلمك كركدر مقصد اقصاده امام غزالی دیر كه ملك اكا دیرلر كه
ذاتنده وصفاتنده اول جمیع موجوداتدن مستغنی وبی نیاز اوله وجمیع مخلوقات
هر جهتدن اكا محتاج ومفتقر كله پس ملكی ایكی صفتله فهم ایلمك ممكن اولور بری خلقدن انك
كمال استغناسی وبر دخی خلقك اكا كمال احتیاجی اولدوغی جهتدن بو تقدیرجه ممكناتدن
هیچ بریسی علی الاطلاق ملك اولمغه لایق اولمز كه احتیاج لوازم امكاندر كه اندن
اصلا مفارقت قلمز كما قیل بیت سیه رویی زممكن در دو عالم جدا هركز نشد والله اعلم
پس هر ممكن الوجود محتاج اولور وهر كیم محتاج اوله وبذاته مستغنی اولمیه پادشاهلق
دعواسی اكا لایق كلمز دكلی پادشاهلر سمات عجز ونقصانله متصفلر در امكانه قیلنه
نظرا اولندوغی جهتدن الا كه سایر مخلوق اوزره ترفع وتفوق ایدرلر اولمز ولهذا
احادیث صحیحه ده بویله وارد اولدیكه روز قیامتده وعند الله افحش اسما اولدر كه
بركسیه ملك الملوك دیهلر كه بو صفت حضرت خدایه مخصوصدر كه ملك الملوك ومالك الملك
اولدن ابده دك تنها اولدر واندن غیریسی محل غنا ومعرض فناده در بیت
انكه در معرض فنا باشد * لا فنا هی زمرخطا باشد * نیست جز حق باشكار ونهان *
هیچكس پادشاه شاهان * ومالك دخی اكا دیرلر كه انك مشیتی كنده ومملوكاتنده همیشه

انفذ اوله وشول مرتبه كامل القدر اوله كه منع وعطادن واماته واحیادن وایجاد
واعدامدن وامساك وانعامدن هر نه دیلرسه انی اجرا قله وانك قدرتی جمیع مقدوراتی
محیط اوله بو دخی حضرت حقه مخصوصدر بیت قدرتش آز دایرهٔ كاف ونون
هر نفس آورد جهانی برون هر چه رقم یافتهٔ فطرتست ساختهٔ خامهٔ زن قدرتست
بی خلل عجز ندیدیم كس قدرت بی عجز خدا راست بس وهركم مالك علی الاطلاق اول
ایدوكنی محقق بلسه وجمیع ملك فی الحقیقه انك ایدوكنه حق الیقین عالم اولسه مالكلك
دعواسندن طشره كلور وزمام امری مالكنه تسلیم قلور ودخی العبد وما یملكه كان لمولاه
كلامنك سرنی بلور وهذا لی وهذا لك قیدندن ودخی هذا منی وهذا منك بندندن
ومنی وما دامندن قورتلوب بالكلیه آزاد اولور وبو سوزك سرنی التوحید اسقاط الاضافات
كلامنك معناسنی بلنلر بلور ای عزیز بو سردن اول زمان آگاه اولورسن كه كندو
بندلكی انك بلكنده فنا قلاسن وشو نیم ملكم وشول سنك ملكدر دیمه‌دن فارغ
وآزاد اولاسن كما قیل بیت شوی از ما ومن یكلی صاف نشود هیچ خیر با تو مضاف
هم زتو وارهی وهم زكهن نگذرد بر زبانت وقت سخن كفش من تاج من عمامهٔ من
ركوهٔ من عصا وجامهٔ من زانكه هر كس كه از منی وارست یك من او را هزار من بارست
بلكه یكبار بر زبانش من صد منش بار بر سر وگردن اما اوصاف الهیه ایله متصف
اولنلر بو اسمله هم متصف اولورلر نته كم امام قشیری تحبیرده بویله دیركه عارف كركدر كه
بو اسمله هم متحلی اوله وكندو نی آیینه اولكتده مشاهده قله غیریلر مالی بنم باغ بنم
دیدوكلری وقتده اول خراجهٔ من ومولای من دیه نته كم امام جعفر صادقدن بویله
منقولدر كه غلبه ذوق بنده كی وشهود لذت خداوندی وقتده ومن مثلی ورب العرش

محمودی

معبودی بیوردیلر بیت بندهٔ خویشتنم خوانكه بشاهی برسم مكسی اكه تو بر وازدهی
شاهی بست وامام قشیری تحبیرده بیوررلر بركون بر صاحب شوكت پادشاه بر درویشه
بنا ابتادن التماس ایدوب دیدیكه ای درویش اكر بر حاجتك وار ایسه بكا انی عرض ایله
تا انی بكا دیرم وسنی مراده ایركوررم دیدی درویش صاحب همت مالكیت حقله متخلق
اولمش وكندو نك بنده لكنی حق تعالینك خداوندلكنده مغلوب وفانی قلمش ایمیش بیله
اول شاهنه نظر ایدوب ومن انت حتی اسالك حاجتی عنك دیدی وای شاه بن الكی
كمتر بنده طوترم كه سن انلرك بنده‌سن وخدمتكاریسن دیو سویلیدی اول پادشاه درویشه
دیدی كه سنك بنده لرك كیملردر حتی بن انلرك غلامی اولم واول الكیسی نیم مخدومم
وسیدم اولوب بن انلره خدمت قلم درویش شاهه دیدیكه نفس وهوا بكا بنده
وسكا كار فرمایند در بیت من نفس وهوا دو بنده دارم بر هر دو امیر وپادشاهم
تو بندهٔ بندگان مایی از بندهٔ بندگان چه خواهم حقایق سلمیده بویله دیركه بنده
حقیقی اولكمسه در كه مالك حقیقی وملك معنوینك مشاهده سندن كندو مالكلكنی
ومملكلكنی فراموش ایلیه وانك بنده لكی حلقه‌سنی در گوش ایدوب رداء شهود
عظمت وكبریاسنی بر دوش قله وهمیشه انك جنابنه متوكل اوله وخلقك مال ومتاع
وعقار وضیاعنه طمع قلمقدن نجات بوله وعالمدن مستغنی اوله وانك گدای
كویی اولمغی جانبنه منت بله كه ع گدای درگه او باش وپادشاهی كن بیت
ای هر گدای كویت شاهی وشهریاری در كوی تو گدایی فخری بود نه عاری كشف
الاسرارده بویله بر سؤال ایراد ایلیوب دیركه چونكم دو كلی اعیانك واو قاعده مالك
الملك وملك الملوك تمام حضرت خدادر انجق پس یوم دینه تخصیص نه معنا

افاده ایلر بو سؤاله جواب تمام ابن عباس حضرتلرینک قولیدر که بیوررلر بر طایفه دنیاده مجازا
ملکیت و مالکیت دعواسن ایدرلر اول کونده اول دعوی قالمز والامر یومئذ لله موجبنجه
اول کونده جمیع امور و احکام تمام خدای تعالی حضرتلرینه مخصوص اولور بو کون دنیاده ولاة
و قضاة عاریتی حکم قلورلر و پادشاهلر فرمان دینلک لافن اوررلر لکن یارین لمن الملک
الیوم نداسی ظاهر اولوب لله الواحد القهار تجلیسی بو مجازی اولان ملکلری و مالکلری
قاهر اوله و هیبت قهاری و سطوت جباری ظهوره کله اول حینده بو مجازی اولان ملکلردن
و مالکلردن اثر و نشان قالمیه و برکمسه ملکیت و مالکیت دعواسن ایلمکه قادر اولمیه
پرده برانداز و برون آی فرد • کر منم آن پرده بهم در نورد • عجز فلک را بفلک وانما •
عقد جهان از جهان واکشا • نسخ کن این آیت ایام را • مسخ کن این صورت اجرام را •
کرسی ششگوشه بهم در شکن • منبر نه پایه زهم در فکن • پاک کن این لوح ز حرف ملال •
بازکش این پرده ز پیش خیال • تا بتو اقرار خدایی دهند • بر عدم خویش گواهی دهند
یوم عند اهل الشرع فجر ثانینک طلوعندن قرص آفتابک غروبنه دکدر خلاصة التفاسیرده بویله
دیرکه یوم لغتده وقت معناسنه کلور و بونده یومدن مراد وقت اولور روز اصطلاحی
اولمز زیرا روز حشرده اذا الشمس کورت فحواسنجه نور آفتاب منتفی اولور و حقیقت اولدر که
اصلنده یوم زمانه مقابله سنده هم وضع اولنمش و فصحا کلامنده دخی بو معنایه چوق
استعمال قلنمشدر مثلا فیوم علینا و یوم لنا دیدکلری کبی و دخی فسلام علیه یوم
خرج و سلام علیه یوم دخل سویلدکلری کبی بو کلاملرده یومدن مراد زماندر نعما
معناسنه اولن یوم مراد اولمز نته کم عرف ناسده دخی دیرلر فلان کمسنه فلان کمسنه نک
دولتی کونی خیره نائل اولدی یعنی فلانک دولتی زماننده خیره وصول بولدی دیمک اولور

ومالک

و مالک اسمنک دینه اضافتی اسم فاعلک ظرفه اضافتی قبیلندن اولور علی طریق الاتساع یا سارق
لیلة اهل الدار قولنده بر سبیل اتساع سارق لیله اضافت قلندی و مفعول فیه مفعول به منزله سنه
منزل اولندی زیرا تقدیر کلام یا سارق المتاع فی اللیلة من اهل الدار دیمک اولور بو نوع دخی معنی
مالک الامر کله فی یوم الدین دیمک اولور و بو جمله یه معرفه صفت اولور مع هذا اسم فاعلک
اضافتی حقیقی دکلدر بونده استمرار مراد اولنوب اضافت حقیقی اولمق اوزره معرفه یه صفت
اولدی دین لغتده اون ایکی وجه اوزره استعمال اولنمش و بو جمله دن حضرت قرآنده
اون وجه مذکور اولنمش و اوچ وجه دخی فصحای تازی و بلغای مجازی اولنلرک کلامنده ذکر
قلنمشدر قرآن عظیمده واقع اولان وجوه اولا توحید معناسنه در قال الله تعالی الا لله
الدین الخالص ای التوحید ثانیا حساب معناسنه در ذلک الدین القیم ای الحساب المستقیم
ثالثا حکم معناسنه فی دین الملک ای فی حکم الملک رابعا ملت معناسنه و طعنوا
فی دینکم ای فی ملتکم خامسا طاعت معناسنه ولا یدینون ای لا یطیعون سادسا جزا معناسنه
انا لمدینون ای لمجزیون دیان که مبالغه ایله جزا دهنده دیمکدر بوندن ماخوذ اولمشدر
سابعا حد معناسنه ولا تأخذکم بهما رأفة فی دین الله ای فی حدود الله ثامنا
شریعت معناسنه الیوم اکملت لکم دینکم ای شریعتکم تاسعا دعا معناسنه مخلصین له
الدین ای الدعا عاشرا عید معناسنه در الذین اتخذوا دینهم لعبا و لهوا ای عیدهم
و کلام فصحاده واقع اولان اولا عادت معناسنه در نته کم اخطل دیر هذا دینه ابدا
و دینی یعنی هذا عادته ابدا و عادتی دیمک اولور و خضوع معناسنه کلور نته کم اعشی
دیر هو دانت له الرباب و کانت ای خضعت و قهر و غلبه معناسنه هم کلور نته کم عرب
دینته فدان دیر قهرته فخضع معناسی دیرلر عبده دخی مغلوب و مقهور اولدوغی ملابسه ایله

تدین تعبیر ایدرلر بو جهتدنکه روز قیامته یوم دین تسمیه اولنمه‌سنده مناسبتی واردر مثلا
روز قیامته یوم توحید دینمک شو جهتدن راست کلورکه اول کون وحدت حقیقی ظهوره کلور
ومؤمن وکافر ومشرک جمله‌سی موحد اولور وحق تعالینک وحدانیتنه اقرار قلور
واول کون حالا اهل توحید اولنلرک عزت وکرامتی ونجات وسلامتی عیان اولور
الحاصل انده خلاصی اولنلر بوکون بونده تخم توحید واخلاصی اکنلردر وانده بعد
وفراقه وعذاب واحتراقه مبتلا اولنلر بوکون شرک ونفاق دکمه‌سنی دکنلردر بیت
هرکه خواهد بر نجات وخلاص * تخم توحید کارد واخلاص * ورنشاند نهال شرک ونفاق *
حاصلش چیست غیر بعد وفراق * واول کونه روز حساب دخی دینور که خیر وشردن هرکسه
هرنه کونه عمل ایشلدیسه ولو کان مثقال حبة حق تعالی انی حسابه کتورر نته کم وان کان
مثقال حبة من خردل اتینا بها وکفی بنا حاسبین بیوردی روایت اولنور که اعرابیدن
بری پیغمبر حضرتلرندن سؤال ایلیوب دیدیکه یا رسول الله روز قیامتده بو خلایقی کم
حساب ایلر حضرت نبی علیه السلام بیوردیلر بنفسه الله تعالی حضرتلری حساب ایلر اعرابی
خوشدل اولوب دیدی الحمد لله که حساب کننده کریمدر وکریم ایسترسه کنهکارلرک
کناهنی عفو ایدوب جرملرک عذرنی دخی قبول قلور بیت هرکرا کار با کریم بود *
آخر کار او سلیم بود * واول کونه روز حکم دینلمه‌سی اوتی ظاهردر زیرا حاکم علی الاطلاق
اول کونده همان حضرت حقدر اکرچه بوکون هرحاکم اجرای احکام ایلمده کندوکی مستقل
زعم ایلر اما یارین که باد غیرت حاکملرک خرمن حکومتلرنی باده ویره وانلرک
رایت احکامنی سرنکون قله اول کونده کمسه‌نک حکومت دعواسنه مجالی قالمز
ولا یتکلمون الا من اذن له الرحمن وقال صوابا آیتنک مفهومی اوزره کمسه دخی

تکلمه

تکلمه قادر اولمز مگر که حضرت رحمان اکا سویلمکه اذن ویره بیت زهی سطوت قهار وقیوم *
نه ظالم دم تواند زد نه مظلوم * پس اول کونه یوم حکم دینلمک حق تعالینک حکمی اول
کونده عیان اولدوغی وظهور قلدوغی مناسبتیله اولور بیت حکم تو از پرده در آید برون *
رایت حکام شود سرنکون * چون قدرت کوس حکومت زند * کیست که دعوی حکومت کند *
نیست در احکام تو چون وچرا * حکم ترا زیبد وفرمان ترا * واول کونه روز ملت دینلمه‌سی هم
مناسبتدن خالی دکلدر زیرا دیمشلردر که جاده نجات وشارع وصول درجات
اولان ملت حنفیه‌دن غیریسی اول کونده اعتباری اولمز وملت مستقیمه اوزره
سلوک ایلینلردن غیریسی اول کونده مراده وصول بولمز و دینیدن مراد طاعت اولدوغی
اوزره اول کونه یوم طاعت دینمک طاعت وعبادتک انده نفعی ظاهر اولدوغی واهل
طاعت انده جزای جزیل بولدوغی مناسبتیله اولور اما دینیدن مراد حد اولدوغی اوزره
اکا یوم حد دینمک هم مناسبتدن خالی اولمز زیرا حد شول عقوبتدر که امر
شارع علیه برکناه ایچون معین اولمش اوله پس اول کون هرکنهکاره کناهی مقداری
عقوبت قلور وحد شرعدن تجاوز قلن ظالملره متعامع حدیله کوتک اوررلر
ودین شریعت معناسنه اولدوغی تقدیرجه دخی اول کونه روز شریعت دینمه‌سی هم
جایزدر شو تقریبله که شریعتک نفعی اول کون ظاهر اولور نته کم نهایة البیانده یوم الدین
یوم لا ینفع الا الدین دیمکله تفسیر ایلمش پس یوم شریعت دینلمکی دخی بوکا کوره قیاس
ایله واول کونه یوم دعا دینمه مناسبتدر که هرطایفه اول کون کندو معتقدلریله یوم ندعوا
کل اناس بامامهم موجبنجه دعوت اولنورلر یا خود کفار اول کون دعالر چوق
ایدرلر لکن وما دعاء الکافرین الا فی ضلال مصداقنجه انلرک دعاسی تباه اولوب

مقبول اولمیه اما دین عادت معناسنه اولدوغی اوزره اول کونه یوم عادت
دینمک هر کس کندو خوی و عادتی اوزره اول کون حشر اولدوغندن عبارت اولور
و هر کسک اخلاق و عاداتی هر نه ایسه اول کون یوم تبلی السرایر فحواسنجه ظهوره
کلدوکنه اشارت قلور که تموتون کما تعیشون و تحشرون کما تموتون حدیثی هم
بو معنای مؤید اولور مثنویده دخی حضرت مولانا بو معنایه اشارت ایدوب بیورر لر شعر
سیرتی کان بر وجودت غالبست ٭ هم بران تصویر حشرت واجبست ٭ حکم آن خوی است کان غالبترست
چونکه زر بیش از مس آمد آن زرست ٭ روز محشر هر عرض را صورتیست ٭ صورت هر یک عرض را نوبتیست ٭
اما اول کونه یوم خضوع دینمک هم مناسبدر که اول کون هر کس خضوع و خشوع
اوزره اوله و سطوت و عظمت الهی خلقه اول قدر مستولی اوله که لا یتکلمون الا همسا
فحواسنجه جهر ایله سویلمکه بیله قادر اولامیه لر اما قهر و غلبه معنالری مراد اولدوغی اوزره
اول کونه یوم قهر و روز غلبه دینمک هم مناسبدر که اول کونده خلایق غلبهٔ عظمت
الهی و صدمات قهر ربانی ایله مغلوب و منقهر اوله لر حتی انبیای عظام مهابت الهیدن
نیجه مدت مبهوت قاله لر و اولیای کرام هم سطوت تماشاسیدن نیجه زمان
دهشت و حیرتده اوله لر و اول کونه روز عید دینسه هم مناسبدر که اول کون
مؤمنلره عید و کافرلره روز وعیددر اما بو جمله دن انسب اولان اول کونه
یوم جزا دینمکدر که دین جزایه دیرلر نته کم کما تدین تدان دیدیلر کما تفعل تجزی
معناسنی ویردیلر حماسه نک بو قولی هم بو معنایه کوره دینمشدر که ولم یبق سوی
العدوان دناهم کما دانوا دیر یوم دین اسامی قیامتدن بر اسمدر روز قیامتک
دخی چوق اسملری واردر مثلا یوم النشور و یوم القضا و یوم الحسرة و یوم التناد

و یوم التلاق و یوم الفصل و یوم الموعود کبی و بونلرک امثالی اسملری چوقدر بو قدر ایله
اکتفا اولندی و قیامتک قایم اولمسنده سر و حکمت ندر انک بیانینه شروع قلندی
نفس ثانیه قیامتک قایم اولمسنده و روز جزانک ظهوره کلمسنده حکم
چوقدر جمله دن بری لیجزی الذین اساؤا بما عملوا و یجزی الذین احسنوا بالحسنی
آیت کریمه سنک مضمونجه اول روز جزاده هر کس اتدوکنی بوله و حصل ما فی الصدور
فحواسنجه و دخی یوم تبلی السرایر مقتضاسنجه هر کسک سینه سنده راسخه اولان
سرایر و درونده مکنونه اولان ضمایر ظهوره کله و آشکارا اوله نته کم حضرت مولانا
مثنویدن مراد اظهار حقایق خلایق اولدوغنه مثنویلرنده بو ابیاتله اشارت
بیورر لر شعر در خلایق روحهای پاک هست ٭ روحهای تیره و کلناک هست ٭
این صدفها نیست در یک مرتبه ٭ در یکی درست و در دیگر شبه ٭ واجبست اظهار این خوب و زشت ٭
همچنانکه اظهار گندمها زکاه ٭ بهر اظهارست این خلق جهان ٭ تا نماند گنج حکمتها نهان ٭
پس فمن یعمل مثقال ذرة خیرا یره و من یعمل مثقال ذرة شرا یره آیتنک مضمونجه
و دخی الناس مجزیون باعمالهم ان خیرا فخیر و ان شرا فشر حدیثنک مصداقنجه هم هر کس
خیردن و شردن نه ایشلرسه انک جزاسنی بولور و اعمال حسنه سی وار ایسه انک مقابله
سنده نیجه الطاف و حسنات واصل اولور و سیئاتی وار ایسه هم سیئاتنه کوره جزا ویریلور
و عفو اولمزیسه کناهی قدر عذاب و عقابه ایرکوریلور کما قیل مثنوی نیکی کنی بجای تو نیکی کنند باز ٭
ور بد کنی بجای تو از بد بتر کنند ٭ امروز هست از همه و از نیک و بد خبر ٭ روزی بود که از بد و نیکت خبر کنند ٭
امام فخر رازی تفسیر کبیرده بو حکایتی ایراد ایلیوب دیر که امام ابو حنیفه حضرتلرینک
بر کافره بر مقدار مالی اولوب بر کون انی مطالبه دن اوتوری انک اونه کلوب

اولکبرک قپوسی اوکنده اماک نعلینی نجاسته آلوده اولوب نعلینی تطهیر ایچون فی الحال
برطاشه اوروب اول نعلیندن بر مقدار نجاست دااروب کافرک دیوارینه طوقندی وانی
ملوث قلدی پس امام حضرتلری متحیر اولوب کندو سنه دیدیکه اگر بو صورت اوزره اول نجاستی
کافرک دیواری اوزره قورسم بو کبرک دیوارینک قبحنه سبب اولمش اولورم واگر اول نجاستی
اندن ازاله قلور سم قورقرم که اول کافرک دیوارندن بر مقدار خاک ناقص اوله پس اندن
اوتوری آخرته بکا سوآل لازم کله دیوب وافرتفکر دن صکره رای شریفلری بونک
بونک اوزرینه قرار ایلدیکه اول کبری ایچرودن طشره یه دعوت قله و بوقضیه اکا سویلیه واکر
اولمزدن اول اندن استحلال ایلیه پس امام حلقه اوردی وکبر طشره کلدی امامی طلب
دامه کلدی صنسو اعتذاره باشلدی حضرت امام دیدیکه باله بو عذری قوبوبدن انکم
برحال واقع اولدی انی کوردیوب قصه یی اکا دیدی وبکا بو دیواری پاک ایلمکه بریول
کوستر دیوب اندن التماس ایلدی ویاخود حلال ایلیه تا آخرته موجب سوآل اولن عمل
ایله کیتمیم دیو سویلدی مجوسی بو انصاف وتقوایی حضرت امامدن کوریجک قلبنه نور ایمان
کلوب یا امام صبر ایلیه اول کندومی نجاست کفر وضلالتدن پاک ایدهیم اندن صکره
دیوارمی پاک ایتمکه کیدهیم دیدی و فی الحال ایمانه کلدی حتی امام حضرتلرینک تقوالری کابلیه
بزرکان دیندن بری اولدی اهل یقین یوم دینه عالم ودانا اولدقلری ایچون یوم خزاندن
بو مرتبه پرهیز واحتراز امیرلر ایلمش اما شمدی کورکه بین العلما قیاستدن بر اسمدن
غیری نسنه قالمدی وشرایط شرعی کلی ادا ایلمک کیدوب عبا دو زهاد اولنلر بر اسمدن
غیری بر رغبت قلمدی نه کسنه نک تقوا ودیانته میل ومحبتی قالدی ونه شیخ وعالم
اولنلرک ورع وزهددن خبری اولدی بیت توبه وتقوی زجهان رفته دور

ز ورع وزهد جهانی نفور • پرده حیلت بنواساخته • قاعده صدق برانداخته •
الفصل الرابع ایاک نعبد وایاک نستعین آیت کریمه سنک اسرار وحقایق
ورموز ودقایقن بیان ایلر بو آیت کریمه بین الله وبین العبد واقع اولدوغندن
اوتوری بوکا وسط وبین بین دخی دیمشلر در زیرا ایاک نعبد بنده طرفندن
حضرت حق ایچون اولان عباداتدن عبارتدر وایاک نستعین حضرت حقدن بنده
ایچون اولان معونته دلالتدر که عبد ایاک نعبد وایاک نستعین دیدکده حق تعالینک
هذا بینی وبین عبدی دیمه سی بو معنایه اشارتدر زیرا بونک مضمونی ای بنده سندن
عبادت وبندن قبول طاعت وسندن طلب معونت وبندن سکا اعانت
دیمک اولور بیت ازما بطلب نیاز کردن • وزحق در فیض باز کردن • ازما ره بندگی سپردن
وزحق رقم خطا ستردن • ازما سوی ره قدم نهادن • وزحق سوی خویش راه دادن
بو آیت کریمه ده غیبتدن خطابه عدول قلندی وبوکا فن بلاغتده التفات دیرلر
والتفات اصطلاح بلغاده طرق ثلاثه دن بریله بر معنیدن تعبیر ایلمکدر انلردن بریله
مقدم متصف اولدقدن صکره وبو طرق ثلاثه دن مراد غیبت وخطاب
وتکلم درکاه اولور که غیبتدن خطابه وعلی العکس ودخی خطابدن تکلمه وعلی العکس
ودخی تکلمدن غیبته وبالعکس التفات ایدرلر مثلا حتی اذا کنتم فی الفلک وجرین بهم آیتنده
خطابدن غیبته التفات اولندی والله الذی ارسل الریاح فتثیر سحابا فسقناه آیتنده
غیبتدن تکلمه التفات قلندی تفصیلی کتب معانیده مذکوردر مشدر بونده ایراده
حاجت یوق عادت عرب اولدر که کلامی بر اسلوبدن بر آخر اسلوبه نقل ایدرلر
سامعه نشاط ویرمدن وانک طبیعته طراوت ایرکورمه دن اوتوری زیرا الحیح

آدمی همیشه برکونه سوزی استماع ایلمکدن ملول اولور اما قچن کلام بر نوعدن بر آخر نوعه
انتقال ایلیه سامعک قلبنه نشاط وطراوت کلور وانک طبعنه بر تازه میل ورغبت حاصل
اولور پس وقتا کم حقیق بالحمد اولن پادشاهی عبد علی طریق الغایبه بو قدر صفات جمیله
وجلیله ایله مرة بعد اخری وصف ایلدیسه بو صفات عظامله اول حضرت سایر ذواتدن
ممتاز اولوب وعبدک علمی معلوم معینه تعلق قلوب داعیهٔ علم ومعرفت انی
رتبهٔ مغایبه دن درجهٔ مشاهده ومقام مخاطبه یه ایرکوروب کانه بین یدی الحق قایم اولوب
بیت مرحبا مرحبا که با تو مرا . زحمت دوری از میان برخاست . مفهومنی ادا ایلیوب
نهایت خضوع واخباتله قرع باب مناجات ایدوب دیرکه یا من هذه شئونه ذاته وصفاته
نخصک بالعبادة والاستعانة فان کل ما سواک کائنا ما کان بمعزل عن استحقاق
الوجود فضلا عن استحقاق ان یعبد ویستعان اول کلام مبادئ حال عارفه رمزه
بنا قلندی نته کم عارفلر اولا ذکر ایلر اندن صکره فکر ایلر وانک اسماسنی تأمل
ایلر والاسنه نظر قلور واول حضرتک صنایعندن نه مرتبه عظیم الشان وباهر السلطان
اولدوغنه استدلال اولور اندن صکره منتهاء امرکه لجهٔ وصوله خوض قلمق واهل
مشاهده دن اولمقدر اکا واصل اولور پس معبودنی عیانا مشاهده ایلر وبالمشافهه
اکا مناجات ایلیوب مقصودنی سویلر بیت چون بمقام قرب کردی حیات خوش بکو خبری که میخواهد دلت
اصل سؤالک احسنی مشافهه طریقیله اولاندر نته کم انبیای عظام حضرت حقدن سؤاللرینی
مشافهه طریقیله ایلیوب حضرت ابراهیم رب ارنی کیف تحیی الموتی دیدی وحضرت
موسی رب ارنی انظر الیک دیو سویلدی وحضرت زکریا رب هب لی من لدنک ذریة
طیبة دیو دعا ایلدی که کریمدن مشافهه طریقیله اولان سؤال رد اولنمز تفسیر صاحبی

دیرکه

دیرکه اول سوره دن بو محله کلنجیه دک ثنادر وثنا غیبتده اولمق سزاوار اولیدر وبو آیتدن
آخره دک دعادر ودعا حضورده اولمق مقبولدر واو بعضلر دخی عبادت خدمتدر
وخدمت حضورده اولمق اولیدر دیمشلر ... ایاک ده اختلاف ایلمشلر بعضلر
بصریلر مذهبنه ذاهب اولمشلر وبعضلر دخی کوفیلر مسلکنه سلوک قلمشلردر نته کم صاحب
کشاف بصریلر مذهبنی اختیار ایلیوب دیر ایا منصوب منفصلدر واکا لاحق اولان
کاف وها ویا مثلا ایاک وایاه وایای برای تعیین خطاب وغیبت وتکلم در وبونلرک
اعرابدن هیچ محلی یوقدر که ذاک وذلک نک کافلری کبیدر اما کوفیلر قتنده ایایه
اضافت سببیله بونلر محلا مجروردر وایا مضاف اولمز مکر که اسم کنایه یه مثلا
نحن نزفهم وایاکم ده کی کبی وبونلر امثالی اما اکر اسم ظاهره مضاف ایلسه لر
شواذ قبیلندن اولور مثلا خلیل حکایه ایدوب دیرکه بعضی عربک لغتنده اذا بلغ
الرجل الستین فایاه وایا الشواب واقع اولمشدر بو شاذدر معتمد علیه دکلدر [illegible]
دیرکه کاف ایاک مضاف الیه اولمق اوزره محل خفضده در اما اصح اولان اصل بصریلر
مذهبیدر که ایایه متصل اولان لواحقک اعرابدن محلی اولمیه صاحب تیسیر ایایه سلّم
اللسان تعبیر ایلمشلردر مقصودی کافی ادا ایلمکه سبب تمکن لسان اولماسیدر
بیضاوی حضرتلری انوارده قیل ایله کتوروب دیرکه ضمایر انلردر وایا عمده در زیرا امرکاف
کبی ضمایر عواملدن جدا اولسه لر یالکز انلرله نطق متعذر اولور مثلا کاف نعبد وکاف
نستعین ده یک متعذردر پس ایایی بونلره منضم ایلدیلر تا بر سبیل استقلال
مرئی نطقه کلمک ومذکور اولمق قابل اولدی ایاک مفعوللدر وقاعده بو ایدی که
مفعوللری فعلدن وفاعلدن مؤخر ذکر ایلیلردی که فعل اصل ومفعول فضله در

دفاعل عمده درنته کم نحو کتابلرنده بیان اولنمشدر پس بوآیت کریمه ده مفعولک تقدیم
اولنمسی خصوصنده مفسرلر بعضی نکته بیورمشلردر صاحب کشاف دیرکه بونده تقدیم مفعول
قصد اختصاص ایچوندر اغیر الله ابغی ربا آیتنده اولان تقدیم کبی پس مفعولک تقدیم اولنمسی
حصر وتخصیص افاده ایلدیه معنا الهی نعبدک ولانعبد غیرک ونستعینک ولانستعین
غیرک دیمک اولور نته کم ابن عباس حضرتلری بویله تفسیر قلورلر وبو حصر وتخصیص
معنا ریا وسمعه یی دخی نفی ایدوب کمال اخلاصی مستلزم اولور نته کم حضرت مولانا
مثنویلرنده بو معنایه اشارت ایدوب بیورورلر شعر هست این ایاک نعبد حصر را
در لغت آن از پی نفی ریا • هست ایاک نستعین هم بهر حصر • حصر کرده استعانت را وقصر •
که عبادت مر ترا آریم وبس • طمع یاری هم ز تو داریم وبس • دوردنجی دفترده اواخره
قریب وحی کردن حق موسی سر خنده • بو ابیات شریفه نک شرحی وتحقیقنده بو محله
مناسب حقیق کلام واقع اولمشدر انده طلب اولنه بیضاوی حضرتلری انوارده بویله
دیرکه مفعول تقدیم اولندی تعظیمدن اوتوری وانک شان شریفنی اهتمامدن اوتوری
ودخی عابد اولنلره تنبیه دن اوتوری که عابده لایق اولان اولا وبالذات نظری
معبوده اولمق وثانیا معبوددن عباده نظر قلمق گرکدر اول حیثیتدن دکل که
عبادت اندن صادر اولدی بلکه شول جهتدن که عبادت عابد ایله معبود میاننده
بر نسبت شریفه دبنده ایله مولا ما بینده بر خدمت لطیفه در تحقیقا عارف وصوله
شول زمانده مستحق اولور که جناب قدسک ملاحظه سنده مستغرق اوله وماسوادن
غایب اوله حتی نفسنی دخی فراموش ایلیه وانک احوالندن برحالی ملاحظه قلمیه
بلکه دنیا وعقبی یه دخی ملتفت اولمیه کما قیل بیت چشمی جمال تو ز دو برد ز نور که دارد •

قطع

قطع نظر از مملکت دنیی وعقبی • ولذلک الله تعالی حضرتلرینک کندو حبیبندن نقل ایلدوکی
کلیمندن حکایه ایلدوکی اوزره تفصیل اولندی نته کم حضرت حبیب اکرم صلی الله علیه وسلم
ابوبکر حضرتلرینه خطابا لاتحزن ان الله معنا دیوب الله تعالی حضرتلرین تقدیم ایدوب
اول نظری حضرت حقه اندن صکره کندولره اولدی اما حضرت کلیم ان معی ربی
سیهدین دیوب کندونک معیتنی تقدیم ایلدی بو منوز سیر الی الله نشانه سیدر
واول سیر من الله نمونه سیدر • ببین تفاوت ره از کجاست تا بکجا • ولو انکی نشاندن
حضرت کلیمک مقامی مکالمه ده ومجتده وحضرتک نک مقام محبوبیتده اولدوغنه
هم استدلال اولنمق ممکندر صاحب تیسیر دخی بو معنیلره موافق دیر بو تقدیمدن مقصود
الله دن عباده نظر در عباده دن الله دکل اول کمسه که اول عباده نظر ایلر اول فرمان
بردار در واول کمسه نظری اول معبوده ایلر اول تماشاکن دیدار در بعضی عارفلر دخی دیدیلر
تقدیم ایاک انکچوندر که عابد عبادته قایم اولدقده اول عبادتی اولا معبودک توفیق
ایلمسندن بیله وعبادتک ارادت معبود له حاصل اولدوغنی مشاهده قله ومعبوده
عبادتله واصل اولنور صنمیه نته کم پیر طریقت خواجه عبد الله انصاری نک کلمات
قدسیه لرندندر که بیوررلر عارف طلب از یافتن یافت نه یافتن از طلب وبه سبب
از معنی رسیده معنی از سبب مطیع را طاعت از خلاص داد نه خلاص از طاعت
وعاصی را معصیت از عذاب رسیده نه عذاب از معصیت چراکه سابقه اصل است وخاتمه
منوط ومتعلق بوست شول طایفه که سر قضا وقدره واقف اولدیلر انلر نظری اصل
ازلده مقدم ومفعول اولن کاره قلدیلر وانلر که بو سره عارف اولمدیلر انلر نظری
خاتمه یه قلدیلر وبلمدیلر که اول اصل وآخر فرع وخاتمه محصول وفاتحه تخم وزرعدر نته کم

حضرت دانا دخی انجین دفترده بو معنایه مناسب بیورر لر ؞ مثنوی

کار عارف راست کو نی احول است ؞ چشم او بر کشته های اول است
آنچه گندم کاشتندش وانچه جو ؞ چشم او آنجاست روز و شب گرو
آنچه زاید در بریز د صد کیا ؞ عاقبت بر روید آن کشته آله ؞ و بعض

اهل تحقیق نعبد کلمه سنی یا عبادتدن و یاخود عبودتدن مأخوذ در دیمشلر و عباد ایله عبود

میانی فرق ایلمشلر در عبادت پرستش و عبودت بندلکه دیرلر و اگر چه هر ایکی

مصدرک مضارعی ضم عینله کلور لکن عبادتک ماضیسی فتح عینله و عبودتک ضم عینله

کلور دیو سویلمشلر در تیسیرده دیرکه عبادت بنده لک قلمق و عبودت بنده اولمقدر

عبادت طاعتی ارتکاب و عبودت معاصیدن اجتناب ایلمکدر صاحب عبادت عابددر

وانک جمعی عباد کلور و صاحب عبودت عبددر و بونک عباد کلور دیدیلر اصل عبادت

التی در نماز بی غفلت و روزهٔ بی غیبت و زکوة بی منت و حج بی ارائت و ذکر بی

ملالتدر و بری دخی امر و نهیه محافظت و مواظبتدر و ارکان عبودت دخی التی در

رضای بی خصومت و صبر بی شکایت و یقین بی شبهت و شهود بی غیبت و توجه

بی فترت و اتصال بی قطیعتدر دیو تعبیر ایلدیلر اصل عبادت ترک دنیا و لب عبودت

حب مولادر دیدیلر و بعضلر دخی عبادت کلفت و مشقتله اولان خدمت و عبودت

لذت مشاهده ایله اولان طاعتدر دیو تحقیق ایلدیلر نته کم ابن فارض حضرتلری هم

بو معنی بو معنایه کوره بیورمشلر در بیت وکل مقام عن سلوک قطعته ؞ عبودیة حققتها بعبودة

ثانیه یه اولان شرحمزده بو بیتک شرحنده بو رایه مناسب تحقیق اولنمشدر انده طلب اولنه

اما اکثر مفسرلر عباد ایله عبودتی فرق ایلمدیلر و بو ایکیسنک اصلی غایت خضوع و تذللدر

که طریق معبددن مأخوذ در دیدیلر نته کم طریق معبد دیرلر مذلل معناسنی ویررلر

نته کم حضرت قرآنده دخی وان عبدت بنی اسرائیل آیتنه ذللتهم و قهرتهم معناسنی

ویرمشلر در پس بنده یه دخی انکچون بنده دیدیلر که کندو مولاسنک تحت حکمنده مقهور

و ذلیلدر و بعضلر دخی قوت و صفاقت معناسنه اولان عبادتدن اخذ ایلمشلر در نته کم

ثوب ذو عبدة دیرلر قچن بر ثوب غایت صفاقتده اولسه زیرا انک تار و پودی قتی محکم

بیش طوقنسه بو تقدیرجه عبده عبد دیدکلری خدمتده سخت اولدیغی و سیدینک یولنده

نیچه شدت و مشقتی ارتکاب قلدیغی طلابسه ایله اولور و اشتقاقده بعضی وجوه دخی

بولمشلر در لکن انسب اولان بو نلر در عبادت حضرت قرآنده اوچ معنایه کلمشدر اولا

توحید معناسنه کما قال الله تعالی واعبدوا الله ولا تشرکوا به شیئا ای وحدوه ابن

عباس حضرتلرندن بویله منقولدر که قرآنده هر نه یرده عبادت ذکری واقع اولدیسه

اندن مراد توحید در بیورمشلر پس بو تقدیرا وزره معنی آلهی همانسنی توحید ایلرز و تمامنی

سنی یکتا و بی همتا بلورز که هر شی سنک وحدانیتکه شاهدلر در دیمک اولور بیت

داند دل آگاه که هست از همه راه ؞ بر وحدت او جمیع ذرات گواه ؞ ثانیا دعا معناسنه

کلدی کما قال تعالی ویستکبرون عن عبادتی ای عن دعائی پس ایاک نعبد نک معناسی

همانسکا دعا ایلرز دیمک اولور کما قیل بیت ایاک ادعوا فتقبل ملقی ؞ واغفر خطایای وثمر ورقی

ثالثا طاعت معناسنه کلدی کما قال تعالی الم اعهد الیکم یا بنی آدم ان لا تعبدوا الشیطان

ای لا تطیعوا امام حسن بصری بو معنای اختیار ایلدی ایاک نعبد دیمکی ایاک نطیع دیمکله

تفسیر ایلمشلر در اعجاز البیانده بویله بیوررلر که عبادت ایکی نوع در بری ذاتیه مطلقه

و بری دخی صفاتیه مقیده در عبادت ذاتیه هر شینک شیئیتی قبول قلمه سی و کن

امرنه امتثال البیوب موجود و متکون اولماسیدر و بو عبادت مستمرة الحکم در

ورحمت رحمانیه و امتنانیه مقابله سنده واقع اولمشدر بو عبادت ذاتیه ده تکلیف یوقدر بلکه
هر شیئک کار ایچون خلق اولندیسه اول خدمته مشغولدر بیت خلق همه بر در او داد از خویش
هست پرستنده بمقدار خویش * وجمله آسمان و زمین و بونلرک اهالیسی بو نوعده داخللردر
کما قال تعالی ان کل من فی السموات والارض الا آتی الرحمن عبدا وللسماوات والارض
ائتیا طوعا او کرها قالتا اتینا طائعین آیت کریمه سنک موجبنجه یرلر و کوکلر حق تعالی
حضرتلرینه بو یوزدن طایعلردر و انک عبادتنه شاغللردر اما عبادت صفاتیه مقیده
مختار اولن عابدلره مختصدر که انلردن امر تکلیفی موجبنجه اختیارله صادر اولور و بو
عبادت رحمت وجوبیه و رحیمیه ازاسنده واقع اولمشدر و امر تکلیفی انبیا و رسل
واسطه سیله ظهوره کلمشدر فساکتبها للذین یتقون آیت کریمه سنک موجبنجه رحمت
رحیمیه اختیارله عبادت قلن متقیلر ایچون کتابت اولنمش و ثبوت بولمشدر اصل عبادت
بو اختیارله اولان عبادتدر که عبادته ملاحت ویرن اصل اختیاردر نته کم حضرت مولانا
بیورورلر شعر اختیار آمد عبادت را نمک * ورنه میکردد بناخواه این فلک *
اختیارله عبادت قلنلرک مقامی دار نعیمدر و امر حقدن سرکش اولوب اختیارله
معصیت قلنلرک جایی درکات جحیمدر کما قیل بیت از پرستش آن یکی بر صدر جاه *
وان دکر از سرکشی در قعر چاه * بندکی آمد محک را اعتبار * زین محک پیدا است هر یک را عیار *
اگرچه عاقللر آزاد اولمدن حظ المشلر اما عاشقلر بنده اولمدن لذت بولمشلردر و جمله دن
آزاد اولوب تمامن حضرت حقه بنده اولمشلردر نته کم حضرت مولانا بیورور رباعی
من بنده شدم بنده شدم بنده شدم * من بنده بخدمتت سر افکنده شدم * هر بنده که آزاد شود شاد شود *
من شاد از آنم که ترا بنده شدم * انبیا و اولیا و جمیع ملائکه مقربین حق تعالی حضرتلرینه

بنده اولمدن عار ایلمزلر کما قال تعالی لن یستنکف المسیح ان یکون عبدا لله ولا الملائکة المقربون
بلکه مربیسی بیت بندکی فخر منست از تو خریدار منی * در بهشتم تو اگر در دو جهان یار منی *
ویوب بنده لک ایله فخر ایدرلر با خصوص که خواجه کائنات حضرتلری علیه افضل الصلوات
سلطان عالم و سید ولد آدم ایکن بنده لکله افتخار ایلیوب افلا اکون عبدا شکورا
بیورلردی و بو ایله آزاد مطلق ایکن بنده لکی کندولره شعار ایدینوب
لا تطرونی کما اطرت عیسی وقولوا عبد الله ورسوله دیرلردی بیت
آزاد مطلقی و شعار تو بنده کی * سلطان هر دو کون و سزاوار دولت عباد *
شیخ الطائفه جنید حضرتلرندن سؤال ایلدیلر که بر قول قچن بنده حق اولمغه لایق اولور و عبودت
مرتبه سنی بولور بیوردیلر که ما سوی اللهدن آزاد اوله و قلبی دنیا و آخرت قیدندن نجات
بوله و حب الهی ایله طوله بیت آن دلی کز بندکی حق شاد بود * زاندیشه هر دو کون آزاد بود *
بشر حافی حضرتلری نقل ایدوب دیرکه اوایل حالمده و بدایت سلوکمده حق تعالینک قوللرینک
زیارتنه قصد ایلردم بر کون بر عزیزک زیارتنه کیدرکن بر کوشه ده بر مرد نابینا مستغرق کوردم
که علت جذامه دخی مبتلا اولمش و سایه وار زمینه دوشمش و بی شمار زنبورلر انک یوزنه
و کوزنه اوشمش اول حال قلبمه مرحمت کلوب ایلرو واروب انک باشنی زمیندن قالدردم
دیزم اوزرینه قودم و زنبورلری انک یوزندن کیدروسوردم فی الحال کندویه کلدی
و دیدی من هذا الفضول الذی یدخل بین العبد ومولاه دیو بکا خطاب و عتاب قلدی بن دخی [illegible]
والا امر فلک نیاز کیدی دیو سویلدی بیت بروی عقل نا محرم که امشب با خیال او *
چنان خوش خلوتی دارم که من هم نیستم محرم * پس انکا دیدم ای بنده خدا بن سکا محبت و شفقت
ایلدم و سنی بو رنج و مشقتدن بر مقدار آزاد اولسون دیو بو خدمتی قلدم بکا دیدی که

سنک نیله‌نه کارک واردر بن بنده‌یم و اول بنم خداوندم دردعنی ما یفعل بی ربی
ماشاء دیدی و بو بیتک مفهومنی هم سویلدی بیت هرکس علاج درد دل خود کند و ما
دم در کشیده تا الم او چه میکند عیسی دست یار و مرا پیش او بکش و آنکه نظاره کن که
دم او چه میکند کشف الحقایق صاحبی بویله دیرکه بنده جمیع احوالده حق سبحانه و تعالی
حضرتلرینه محتاجدر و هیچ بر وجهله انک فیض و احساننده بی نیاز دکلدر پس انک
اوزرینه شکر و یادن خالصه اولان عبادتله حضرت حقه متوجه اولمق و بنده‌لک قلمق لازمدر
زیرا جمیع ماسوی الله ممکن الوجوددر و ممکن هر وجهله واجب الوجوده محتاجدر پس کیم
محتاج اوله غیری عاجز و محتاج اولنلرک حاجتلرنی یتورمکه قادر اولمز ع
کی تواند خواست قوت عاجزی از عاجزی دیمشلردر پس عرض حاجت ایتمک لازم کلورسه اول
غنی بالذاته عرض حاجت ایله و خدمت و طاعت ایلرسک هم اکا خدمت و طاعت ایله که
انک کاهنه خدمت و عبادت قیلنلردن و متضرع و سائل اولنلردن هیچ برکسه محروم
اولماشدر بیت دست حاجت چو بری نزد خداوند بر که کریمست و رحیمست و غفورست و ودود
کرش تا سنای نعمتش بی پایان هیچ محتاج ز لطفش نرود بی مقصود دل مرده کر مرده دل
اولان اکابر و اغنیایه باش قورلر و انلره مدح و ثنا اوقورلر تا زنده دل اولان عاشقلر همیشه
زنده و پاینده اولن غنی مطلقک درکاه عالیسنه متوجه اولورلر و خدمت و طاعتی همان
اکا قیلورلرکه اکا طاعت و عبادت قلمدن حیات ابدیه بولورلر و نقش الهی اولان جبیننی
هر مرده و پژمرده اولن کسه‌لرک اوکنه واضع اولمزلر و جنازه مشابه‌سنده اولن
اهل دنیایه دنیا ایچون دارب رکوع و سجود قلمزلر نته کم مولانا جامی اهل دنیایه تواضع قیلان
قلن و انلرک اوکلرینه یوز قوین طائفه‌یه نصیحت ایدوب بیورررلر بیت

نقش

نقش الهیست لوح جبین بر در مخلوق منه بر زمین ای که کذاری بجنازه نماز
سجده بیار که نزار د جواز شرم نداری که چو افسردکان سجده کنی بر در این مردکان
جامی اکر زنده دلی بنده باش بنده این زنده پاینده باش بنده کی اش زندکی آمد تمام
زندکی این باشد و بس السلام و صحل علما نعبد نک نونده بر قچ وجه ایراد
ایمشلردر بعضلر نون بونده تعظیم معناسنی افاده ایلر دیو سویلمشلردر نته کم برکسه
کندو نفسنه تعظیم ایتمک مراد ایلسه پادشاهلر کبی کندو نفسنی لفظ جمعله یاد ایلیوب بز
شویله ایلدک و شو سوزی سویلدک دیر و بو نون کندویه تعظیم مراد ایلر اکر بو محلده بر سؤال
اولنورسه بویله دیو که اصل بنده‌لکدن غرض عبودیت و کندو خداوندنک حضورنده
اظهار ذلت و مسکنت قلمقدر عبد کندویه تعظیم قلمه‌نک بو محلده چندان مناسبتی
یوقدر تفسیر کبیرده بوکا بویله جواب ویروب دیرکه بو محلده بنده کندو نفسنی تعظیم
ایتمک بنده خداوندنی تعظیم ایلمکی مشعر اولور و کویا لسان اشارتله خداوند تعالی سوکیه فی
بنده‌سنه افاده ایدوب بیورر که قولم چونکه بکا عبادت ایلمه‌دن خارج اولمسن
اول مانده من و ماده یمه‌دن و کندوکه تعظیم قلمه‌دن پرهیز ایله اما بکا عبادت ایلمک
وقتنده کندوکه تعظیم ایتمکله سویله تا جمله‌نک معلومی اوله که بزه عبادت و خدمت
قلان بنده‌لریمزه کندولرینک و کافه کاینات و ذره عظمتلرنی عرض ایلینلره اکا
اولور نته کم حضرتلردن برینک کفانی فخرا ان اکون لک عبدا دیمسی هم بو معنایی تایید
قلور بیت آنرا که داغ بنده کیش بر جبین اوست هر جا شهنشهی است غلام کمین اوست
والعبد یتیم بقدر مولاه فحواسنجه عبد کندو مولاسی مقداری فخر ایلر نته کم ابن فارض
حضرتلری دخی بو محله مناسب سویلمشلر بیت فطب بالهوی نفسا فقد سدت الانفس العباد من العباد و کل انه

وفخر بالعلى وافخر على ناسك على * نظاهر اعمال ونفس تزكت * وتته ساحيا بالسحب اذيال عاشق
بوصل على اعلى المجرة جرت * بونلك تحقيقى ثانيه اولان شرحمزده طلب اولنه بعضى علما دخى
بويله ديديلركه بونوندن مراد نون جمع دركه قارى وقارينك هميشه وجودنده بله اولان
حفظه وكرام الكاتبين جمع اولورلر وانلر دخى حق تعالى حضرتلرينه عبادت قلورلر وبعضيلر
دخى بويله ديمديكه اكر عبد ايّاك نعبد ديدى كندونك عبادتنى خاص ايلمش اولوردى
وبونده شائبه استقلال لازم كلوردى ونوعا عجب وانانيته هم مشابه اولوردى اما
صيغه جمعله قرائت ايلسه جن وانس وملائكه دن عابد اولنلرى دخى عبادتده
شريك ايلمش وكانه بويله ديوسويلمش اولوركه خداوندا دكلى بندهلرك سكا عبادت
ايدرلر بن دخى اول جمله بندهلركدن سكا پرستش ايلين بربنده افكنده يم بو صورت
تواضع وتضرعه اقربدر وبونى دخى ديديلركه نعبد ديك جمله عابدلرك وصالحلرك
عبادتنه شامل اولور وبرموجب تنزل الرحمة عند ذكر الصالحين ضمنا صلحايى دخى
ذكر ايلمك رحمت حقك نزولنه سبب اولور وبونى دخى ديمشلردركه بو صيغه ايله
قارى كندونك عبادتنى انبيا واوليا وملائكه وساير مؤمنينك عبادتلرينه درج
قلمش وكندونك حاجاتنى انلرك حاجاتى اثناسنده عرض ايلمش وكويا بويله ديوسويلمش
اولوركه خداوندا اكر بن فقيرك عبادتى قبوله لايق اولمز ايسه ارباب سعادتك عبادت
مقبوله سنه كندو عبادتمى خلط ايلدم بنى دخى انلره طفيل اوله مغله دايره قبوله داخل
ايله بيت * بطفيل همه قبولم كن * اى اله من واله همه * وبعضلر هم بويله ديديكه الجماعة
رحمة والتفرقة عذاب حديثنك موجبنجه عبد منفرد اولدوغى وقتده بله تفرقه دن
حذر ايليوب جمع اولمق كركدركه اللهك رحمت ونصرتى ويد الله على الجماعة فحواسنجه

جماعت

جماعت اوزره دراپس نيسان ظاهرا وباطنا كندوبى جمع قلمق وهر جماعتى كندوده بولمق لازمدركه
تا منفرد اولدوغى حالده ايّاك نعبد ديدوكى كلامك سرّنى بله وجماعتك رحمت اولدوغنى
مشاهده قله واهل جمعك سوزندن هم بهره بوله نته كم حضرت مولانا دورديجى دفترده
برمحله مناسب بيورمشلردر مثنوى * جمع كن خودرا جماعت رحمتست * تا كويم با تو كفتن از چه نيست
زانكه كفتن از براى اورست * جان شرك از باورى حق بريست * فصل
محققلرك استعانت لفظنده ايكى كونه قولى واردر اولا بر قول بودركه استعانت طلب
معونت ايلمكه ديرلر بيضاوى وغيرى حضرتلرى انوارده بيورمشلر معونت ايكى قسمدر برقسمى ضروريدركه
عبد انك وجودى ايله فعل اوزره قادر اولوب استطاعتله متصف اولور وانك عدميله عجزله
موصوف اولوب فرومانده قالور وفعل انسز حاصل اولمز مثلا فاعلك اقتدارى كبى
ودخى انك اول فعلى تصور ايلمسى كبى ودخى برآلتك وماده نك حصولى كبى فاعل الكله
اول فعلى ايشلر واول واسطيله اكا شروع ايلر بونلرك استجماعى قنده برمسه
استطاعتله موصوف اولور معونتدن بونوعك حصوليله تكليف صحيح اولور اكر
بونوع حاصل اولماسه تكليف قبيح اولوب غير صحيح اولور وبر قسمى دخى غير ضروريدر وغير
ضرورى اولان معونت اولدركه فعلك وجودى اكرچه انسز ممكن وميسر اولور لكن انى اول
معونت اولمانجه وجودده كتورمك صعب وعسير اولور مثلا مشيه قادر اولان كمسه سفرده
راحله كبى كه راحله ايله بو فعلك حصولى سهل ويسير اولور غير ضرورى ياخود شول شيدركه
فاعلى فعله تقريب ايليه وانك اوزرينه حث ايليه وشو قسم اول جمله دندركه صحت تكليف
بونك اوزرينه توقف ايلمز پس استعانت جميع احوالده بو ايكى نوع معونتى طلب ايلكدر
زيرا استعانت مطلق ذكر ايلمدى حكمت اولدركه هر استعانت فيه تناول اوله كه بنده جميع

احوالده استعانته محتاجدر تمامن اداء عبادته دخی نته کم محققلر دیدیلر استعانت
بر شیئه دونشی اکر مفید اولیدی شول معنی توهم اولنوردی که بنده خدایه تمامن اول شیئده
استعانته محتاجدر و اول شیلر که مذکور اولمدی انلرده محتاج دکلدر حال بو که
عبد هر حالده حق تعالی حضرتلرینه محتاجدر نته کم بو محله مناسب کتاب تعرفده شیخ ابو بکر
کلآبادی بویورلر لا استطاعة علی امتثال امر الله واجتناب نهیه الا بخلق الاستطاعة
علی امتثال امره وتوفیقه خلافا للمعتزلة زیرا انلر قتنده استطاعت اعضای سلیمه و قوای
موجوده در اما عند اهل الحق استطاعت عرضدر والاعراض لا یبقی زمانین مقتضاسنجه
اعراض ایکی زمان باقی اولمز هر فعل ایچون اولن قوت هم بر آخر فعل ایچون باقی قالمز بلکه
هر بر فعل ایچون الله دن عبده بر قوت و استطاعت ویرلمک لازم اولور که حتی اول عبد
اول فعلی اشلمکه قادر اوله اما کرامیه قتلرنده استطاعت مع الافعال کلها مستمره در و بونلره
جوابی بودر که بو تقدیرجه استغناء العباد عن الله لازم کلور و خلق حق تعالی حضرتلرینه جمیع
احوالده و مهماتده مفتقر و محتاج اولمیوب بطالة الرب عن بعض الافعال والمعنی
هم مقتضی اولور و ایاک نستعین فی العبادة ولا نستعین فی غیرها معناسی ایهام اولنور
حال بو که حول و قوت تمامن الله تعالی حضرتلرندندر کما قال صلی الله علیه وسلم الا اخبرکم
بتفسیر قول لا حول ولا قوة الا بالله العلی العظیم لا حول عن معصیة الله الا بعصمة الله
ولا قوة علی طاعة الله الا بعون الله هکذا اخبرنی جبرائیل رواه ابن مسعود وبعضی علما
بویله دیدیلر که اکرچه استعانت علی الاطلاق واقع اولدی اما مقتضای مقامه لایق اولان
اولدر که اعبای عباداتی تحمل ایلمک اوزره حمل اولنه و نستعین علی عبادتک دیمک معناسی
مراد اولنه تیسیر دیرجامع اقاویل اولدر که الهی سنک حضرتکدن اداء حقوق

قلمی

قلمی و اقامت فرائض الهیه و مکارهه تحمل قلمی اوزره معونت طلب ایلرز دینه و ثانیا
بر قول دخی بودر که استعانت طلب عین ایلمکه دیرلر و عین بر لفظ مشترکدر که انی بر نیجه
مختلف شیلره اطلاق ایدیلر لکن بو محله اول جمله دن ایکی معنی مناسبدر اولا چشم
معناسی بو تقدیرا اوزره معناسی معین وای مستعانسنك سوالك اعبد الله کانك تراه
بیوردوغی حدیثك مفهومی اوزره سکا علی طریق المشاهده عبادت قلمدن اوتوری
سندن بر کوز طلب ایلرز تا عبادتی سکا علی طریق المعاینه قلاور و مقام احسانه داخل
اولاور دیمک اولور بیت رو دیده بدست آر که بی دیده کسی انوار جمال دوست نتوان دید
ایچون عارفلر دن برسی بو محلده طلب عوندن عارفه نسبتله طلب عین اولی در
دیشلر زیرا کوز اولمایجق مقام مشاهده یه ایرلمز و حقائق اشیا هم کورلمز انسانه
ظاهرا و باطنا کورر کوزدن ایدیار و معین اولمز بیورمشلر نته کم حضرت مولانا مثنویده
مثنوی بعد ازین ما دیده خواهیم از تو بس تا نپوشد بحر را خاشاك وخس بیوررلر
و بر محلده دخی مثنوی آدمی دیده است باقی پوستست دید آن است که دید دوست است
دیو دیده دن مراد دوستی مشاهده ایلین کوز اولدوغنه اشارت قلورلر و ثانیا معاینه معناسی
که عین معاینه معناسنه کلور کما قال الجوهری فی الصحاح لا اطلب اثرا بعد عین
ای معاینة بو تقدیرا اوزره استعانتك معناسی طلب معاینت اولور و معاینت
بلاشك ولا ارتیاب حضرت حقی بصر بصیرتله مشاهده قلمق اولور کما قیل بیت
عارف آن باشد که از عین العیان هر چه بیند حق در و بیند عیان کرد چشم حق شناس آمد ترا
دوست بر بین عرصه هر دو سرا پس قائل نستعین کندو حالنه مناسب حضرت رب
مستعاننی یا عون و یا عین و یا معاینه یا خود بو جمله سنی طلب ایلمش اولور و فیما

علی الاطلاق دخی مفاتیح لطف وکرمله انک ابواب مقصودنی قابلیت واستعداده
کوره کشاده قلور بیت هرکسی را ازانچه می باید ❊ آنچنانش دهی که می شاید ❊
هرکه دارد بحضرت تو نیاز ❊ ناامید از درت نگردد باز و نعبد علماً ایاک لفظنک
تکرار اولنمسنده وعبادتک استعانتدن اوزره تقدیم قلنمسنده بر نیجه نکته‌لر سویلمشلردر
نته کم بیضاوی حضرتلری انوارده بیورر تکرار ایاک انک اوزرینه تنصیص درکه مستعان
همان اولدر غیری دکل و شیخ محیی الدین حضرتلری کشف الاسرارده هم بو معنای توضیح
بیوررلر تکرار لفظ ایاک اشتراکی نفی دن اوتوردر که اکر لفظ ایاک مکرر مذکور اولمسیدی
امدن غیریدن هم استعانتک جوازینه هیچ مانع اولمزدی و امام فناری تفسیر
فاتحه ده بویله دیرکه عبادتی اکا تخصیص نیجه لازم ایسه استعانتی دخی اکا تخصیص
ایلمک اویله لازمدر که علی القطع حقدن غیریدن استعانت ایلمک بنده حقنه اولمز
لایق دکلدر کانه بنده دیرکه الهی سندن غیری یه عبادت قلمزم و سندن غیریدن هم
معونت طلب ایلمزم که انلر دخی بنم کبی محتاج و عاجزلردر مکر که سن انلری بکا اعانته
قادر ایلیه سن چونکم معین حقیقی سنسن قطع وسایط ایلیوب همان سنی حصر کیدن استعانت
ایلرم بیت اکر تو دست نگیری که دست من گیرد ❊ وگر تو یار نباشی که میدهد یاری ❊
بیضاوی حضرتلری دیرکه عبادت استعانتدن اوزره روس آیه متوافق اولسون ایچوندر
ودخی طلب حاجت اوزره وسیله نک تقدیمی اجابته ادعی اولدوغی بوندن معلوم
اولسون ایچوندر و بیضاوی حضرتلری نیه دیر و قائم متکلم عبادتی کندو نفسنه نسبت
ایلدیسه بو نسبت تبجح وتفخر موهم اولدی پس حق تعالی ایاک نستعین قولنی
اکا تعقیب ایلدی تا عبادت تمام اولمیوب الا انک معونتیله تمام اولدوغنه دلالت

قله

قله وبنده طاعت وعبادتک مجردا انک توفیقیله اولدوغنی بلوب خود بینلک قیدندن
خلاص اوله ولهذا بیت تا درین ره باخودی بیحاصلی ❊ چون شوی بیخود بجانان واصلی ❊
دیمشلردر وعبادتله استعانتک بریرده جمع اولماسنده هم نکته اولدرکه عبادت
ادب واستعانت طلبدر پس بو ایکیسنی بریرده جمع ایلدی تا تنبیه اوله شونعاکه
طالب ادبه معروف اولمق کرک وخواهش پرستشه اقران قلنمق کرک زیرا عبادتسز
دعا اجابتدن دور وطالب بی نیاز مراد و مرامه وصولدن محروم ومهجوردر ولهذا
کنج سعادت فی رنج اله کلمز دیمشلر و دخی بیت تا نبرده رنج کنج میسر نمی شود ❊
مزد او برد جان برادر که کار کرد ❊ دیو سویلمشلردر حقایق سلمی ده بو ایتی تمامنکا
عبادت ایلرز ارادتله و تمامنده سندن طلب معونت ایلرز معرفتله دیو تفسیر ایلمشلر و فی
الحقیقه ارادتله عبادت اولمنجه سعادت اله کیرمز کما قیل بیت ارادت داری سعادت مجوی ❊
بچوکان خدمت توان برد گوی ❊ ای اخی بو ایکی لفظی دیمک قصی همانه اما بونلرک
معانی سیله تحقق اولمق کار مرداندر بو ایکی لفظک معناسی بنده نک شول وقتده
حالی اولورکه بنده اصلا خداندن غیری یه خدمت و پرستش قلمیه و امدن غیریدن هم
عون ونصرت طالبی اولمیه معطی و مانع و ضار و نافع همان انی بله و هر حالده همان اکا
التجا قیله نقل اولنورکه سفیان ثوری حضرتلری برکون بر قومه اخشام نمازنه امامت
ایلدی چونکم ایاک نعبد و ایاک نستعین ایتنه کلدی بر شهقه اوردی و دوشدی
بر زماندن صکره صحوه کلوب نمازی ادا ایلدکدن صکره امدن بو شهقه و شعقه‌نک
اصلی نه‌دردیو سؤال ایلدیلر بویردیلرکه چونکم ایاک نعبد و ایاک نستعین دیدم هاتفدن
کوشجانه بر آواز ایرشدیکه یا سفیان نیچون دروغ سویلرسن بوکا و اکا خدمت

دعبودیت ایلرسن نیه ایاک نعبد دیو عبادتی بکا حصر وتخصیص قلورسن واکا وبوکا
حاجتکی عرض ایدوب هر برندن طالب معونت اولورسن وایاک نستعین دیوب
نیه استعانتی بکا تخصیص ایلرسن استعانتی همان بکا حصر ایلین کمسه امیر ووزیر قپولرده
نه ایلر وانلری لسانیله اوب تعظیم وتفخیمله نیچون سویلر بیت شاه میرت بر زبان می نیم از درون دردت
بکو فرصت امری با نیچو انکس را امیر غفلت وکه ورنه مسجده کلمک ونمازه تشبیه
باطل وخیال نا معقولله عادت اوزره نمازه مشغول اولوب هوای نفسی ومراد شیطانی
کندویه قبله قلمش ولسانیله ایاک نعبد اوقومش وکذلک سلطان وامیر وحاکم
ووزیر اولنلرک قپولرینه خدمت قلمش وانلری کندویه یار ومعین بلمک وانلردن
طلب معونت ایلدکدن صکره لسانیله ایاک نستعین دیمک وبو جمله ایله کندویی
اهل نماز ومحرم راز بلمک ع زهی تصور باطل زهی خیال محال که بوندن بتر حال اولمز
مراغوش نماز آن بود که بحیات غم فراق ترا با تو راز بکذارم وگرنه این چه نمازی بود که من بی تو
نشسته روی بمحراب ودل بیازارم کسی که جابه بسر میبرد نمازی نیست نماز من چه بنیرد که بت بنغل دارم
وسهل عبد الرحمن سلمی ابن شاذاندن واول دخی ابو جعفر فرغانیدن بوکونه
روایت ایلیوب دیرکه هرکم ایاک نعبد وایاک نستعین آیتنک معناسنه اقرار ایلیه
بی شبهه جبر وقدردن بیزار اولور واول کمسه اهل سنت یولنه سلوک قلورسس
بو محلده بر مقدار جبریه وقدریه نک مذهبلرندن بیان ایلیلم تا بو سوزک حقیقتی
معلوم اوله ملل ونحلده بویله دیرکه جبریه وقدریه بر برلرنه مقابل ایکی طائفه در
جبریه شول طائفه درکه انلر بنده نک اصلا اختیاری یوقدر وانک حرکتی مرتعشک
حرکتی منزله سنده وسکونی زمینک سکونی مشابه سنده در دیرلر اهل حق

بوجبریه

بو جبریه طائفه سنه جواب ویروب دیرلرکه بو مذهب باطلدر زیرا بز حرکت بطشله
حرکت ارتعاشک ما بیننی فرق ایلرزکه اول اختیارله در وثانیسی ده اختیار یوقدر
پس بنده نک فعلنده اگر اختیار اولمیدی اکا تکلیف بغایت قبیح اولوردی وثواب
وعقاب ترتبی هم محال کلوردی وفعلی وفعلک جزاسنی انلره اسناد ایلمک جایز
اولمزدی حال بوکه حضرت قرآنده حق تعالی فعلی انلره اسناد ایلیوب ویقیمون الصلوة
ویؤتون الزکوة بیوردی وجزای عملی دخی انلره اسناد ایلیوب جزاء بما کانوا
یعملون دیدی ودخی الیوم تجزی کل نفس بما کسبت لا ظلم الیوم بیوردی اگر جبریه
دیرلرسه کز بر تحقیق بلدک که الله خالق کل شیء فحواسنجه ودخی هل من خالق
غیر الله مقتضاسنجه خلق افعال الله ده وانی ایجاد ایلمده مستقلدر اگر بنده یی
دخی فاعل فعل وموجد عمل بلورسک لازم کلورکه مقدور واحد قدرتین مستقلتینک
تحتنده داخل وله بو خود جایز دکلدر محققلر بوکا جواب ویروب دیدیلر نعم حق تعالی
جمیع افعال عبادی خلق ایلمسی برهانله ثابت اولدوغی کبی بنده نک دخی بعض افعاله
قدرت واختیاری اولدوغی دخی واضح وعیاندر مثلا حرکت بطش کبی وبعض افعاله
دخی اختیاری اولمدیغی ظاهردر حرکت ارتعاش کبی پس بو ایکی صورتی بر یرده
جمع ایدوب دیرزر الله خالق وبنده بحسب الظاهر کاسبدر اگرچه مقدور واحد
تحت القدرتین داخل اولورا اما جهتین مختلفتیندن داخل اولور مثلا هر فعل
الله تعالینک مقدوریدر انی خلق ایلدوکی جهتدن وبنده نک مقدوریدر انی
کسب ایلدوکی حیثیتدن وبر امری جهتین مختلفتیندن ایکی کمسه یه اضافت ایلمک
شرکتی مقتضی اولمز نته کم کلام کتابلرنده تفصیلی بیان اولنمشدر وبوندن بیک

واضعنه جهم بن صفوان دیرلر برکمسه ایدی که بنی امیه دورنده انی قتل ایلدیلر اما قدریه

شول فرقه درکه عبدی مستقل مریم ومختار بلورلر دهر فاعلی کندو فعلنک موجدی

دخالقی اعتقاد قلورلر و دیرلرکه اکر بنده کندو فعلنده فاعل مختار اولمسیدی جمادات

منزله سنده اولوردی وحق تعالی اکا واقیموا الصلوة وآتوا الزکوة دیو تکلیف قلمزدی

وتارک عمل اولنلره وعید بیورمزدی اکر بنده فاعل مختار اولمسیدی ترک عمل

مقابله سنده اکا عذاب ایلمک ظلم اولوردی تعالی الله عن الظلم علوا کبیرا اهل

حق بونلره دخی بوبلره بویله جواب ویرورلرکه اکر بنده یی خالق افعال بلمک

مقرر اولورسه اندن چوق فساد لازم کلور جمله دن بری بوکه سز حق تعالی

حضرتلرنی خالق اعیان واشخاص بلورسز وخالق افعال ولد وغنه انکار قلورسز

پس الله خالق کل شئ آیتی بو تقدیرجه دروغ اولمق لازم کلور ودخی حق تعالی

بعضی اشیانک خالقی وبعضیسنی خالق اولمامنی مقتضی اولور وبر دخی بودرکه

افعال اعیاندن اکثردر پس بنده لرک مخلوقی خالقک مخلوقندن چوق اولمش اولور

بو تقدیرجه بنده خالقیته احق اولمق لازم کلور وبنده نک قدرتی انک قدرتندن

اکثر اولمش اولور بیت از بنده عاجز مشنو دعوی قدرت • القدرة لله تعالی وتقدس •

بو مذهب قدریه یی احداث ایلین کمسه عمرو بن عبید دیرلردی زهد وورعله

بین الناس شهرت بولمش برکمسه ایدی تعرف شرحنده بویله دیرکه برکون بر روستایی

انک قتنه کلدی واکا دیدی که ای شیخ بنم برحمارم وار ایدی انی اوغرلدیلر

بر دعا ایله تا حق تعالی انی بکا کیرو ویره دیدی شیخ الن قالدروب دیدی که

یا ربی بو فقیرک خرینی سارقلر اوغورلدیلر وسن انک اوغورلمه سنی

ایسترکه

ایستمدک ومراد دخی ایلمدک ول سارقلرک قلبنه ویرکی سن القا ایله تا بونک خرنی کیرو ویره لر

دیدی پس روستایی فریاد ایدوب دیدی که شیخا بکا بوکونه دعا کرمز زیرا چونکه

حق تعالی بونلرک اوغورلقلرینی ایستمدی ومراد ایلمدی ایسه بلکه بو سارقلر مراد

ایلدیسه هر تقدیر حق تعالی بنم مرکبمی بکا ویرمک مراد ایلسه دانلرک قلبنه ویرکی القا

خرسوزلرینم مرکبمی بکا ویرمزلر عمرو بو سوزدن ملزم اولوب اصلا جوابه قادر

اولامدی ای آخی قدریه حق تعالی حضرتلرنی عملدن معزول ایلیوب کندولرنی عملده

شریک ایدرلر پس القدریة مجوس هذه الامة حدیثنک موجبنجه قدریه طایفه سی

بو امتنک مجوسیلری کبی اولمشدر ولکن قدریه ومعتزله بو حدیثی اشاعره یه حواله

ایدوب اصل قدریه سزسکز که بزم شر ومعصیتمز حق تعالی تقدیر ایلر دیوب

قباحتکزی تقدیره اسناد ایلرسز دیرلر نته کم برکون بر قدری اصمعی ایله بحث

ایدوب دیدیکه ای اصمعی اصل قدری سزسز شو جهتدن که بز تقدیر بو قدر دیرز

سز تقدیر وار دیرسز پس بر شئ مثبت اولانه او شئنک نامنی قومق کرک

نفی اولنه دکل پس اصمعی دخی اکا بوکونه جواب ویروب دیدی که ای قدری

بز دیرزکه تقدیر خدا انکدر بزدن دکل وسز دیرسزکه تقدیر خدادن دکل بزدندر پس

بو نامه اول کمسه مستحق اولورکه انکله کندودنی وصف ایلیه وانی کندویه اسناد قله دیدی

ع این بحث وجدال درمیانست هنوز • که بو ایکی طایفه نک مشرب ومذهبلرنده

اولنلرک بوکونه بحث وجدالی قیامته دک منقطع اولمز وحقیقت اولدرکه قدریه

افراط ایلدیلرکه حق تعالی حضرتلرنی عملدن معزول ایدوب خیر وشری کندولره اسناد

ایلدیلر وجبریه دخی تفریطه یولنه کتدیلرکه انلر بنده یه هیچ بر نوع ایله بر فعلی وقدرتی

اثبات ایمزلر اما اصل را و راست بو ایکی مذهبک میانی در نته کم امام جعفر صادق
حضرتلری لا جبر و لا تفویض و الامر بین الامرین دیو بیورررلر اگرچه اهل جبرک سوزلری اهل
توحیدک سوزلرینه زیاده مشابه در لکن اهل جبر وحل تقلیدده قالوب اسرار جبردن
بیخبر اولمشلر و انسانک اختیار جزئیه سی اولدوغنه انکار قلمشلردر که امر و نهی
و وعد و وعید اول اختیار جزئیه اوزره مترتب اولمشدر ولهذا حضرت مولانا
بشنجی دفترده بوکونه جبری مذمت قلمشلر و بیورمشلر در مثنوی
درخرد جبر از قدر رسواترست ❊ زانکه جبری حس خود را منکرست اختیاری هست ما را بی گمان ❊
حس را منکر نتانی شد عیان ❊ اینکه فردا این کنم یا آن کنم ❊ این دلیل اختیارست ای صنم ❊
جمله قرآن امر و نهیست و وعید ❊ امر کردن سنگ مرمر را که دید ❊ ترک کن این جبر را که بس تهیست ❊
تا بدانی سر سر جبر چیست ❊ سر جبر اولدر که هر فعلک موجدی یزدان بیله سن و سر
سر جبر اولدر که فاعل اورتاده بیمان بر آلت کوره سن و جمله افعالی فاعل حقیقیدن
مشاهده قله سن که ابن فارض حضرتلرینک بو ابیات شریفه سی بو معنایی تأیید ایلر
وکل الذی شاهدته فعل واحد ❊ بمفرده لکن بحجب الاکنة ❊ اذا ما ازال الستر لم تر غیره ❊
ولم یبق بالاشکال اشکال ریبة ❊ توحیده متعلق اولان کلماتی تأییه اولان شرحمزده بو بیتلرک
شرحنده بیزدق و جبر و قدره متعلق اولان مباحثی بشنجی دفترده و مؤمن سنی
و کافر جبری بحثلرنده تحریر ایلدک اول محللرده تفصیلی طلب اولنه چونکم بو مقدمه
بو قدر معلوم اولدی صدده کله لم ایاک نعبد رد جبریاندر و ایاک نستعین رد
قدریاندر زیرا نعبد دیمک بنده نک فعلی اولدوغنه دلالت ایلر جبریه ایسه بنده نک
فعلی اولدوغنی مسلم طوتمزلر و ایاک نستعین بنده افعالده خدادن مستغنی

اولدیغنه دلالت ایلر که قدریه بنده یی خدادن مستغنی طوررلر نته کم کشف الاسرار
صاحبی بیوررلر ایاک نستعین قولیله بنده تقدیر الهی و توفیق ربانیسی اولمایینجه هیچ بر فعله
قادر اولمدیغی اوزره استدلال اولنور اگر بنده کندو فعلنده مستقل و حضرت حقدن
مستغنی اولیدی کما زعم القدریه هیچ استعانته حاجت طوتمزدی پس معلوم اولدیکه
هر کس اشلرسه ارادت الهی و مشیت ربانیسی اولمایینجه انک وقوعی ممکن اولمز نته کم
شارح تعرف بویله دیرکه بنده هر نه اشلرسه قضاء الهی و تقدیر ربانیسی ایله اشلرکه صفت بندگی
بنده کی بونی اقتضا ایلرکه عبد کندو مرادیله قایم اولمایوب هر نه ایلرسه کندو خداوندینک
حکم و ارادتیله ایلر اگر بویله اولماسیدی خود بنده اولمزدی اصل استرقاق مغلوب
و مقهور اولمغی اقتضا ایلر پس مغلوب و مقهور اولانک من وجه اختیاری اولمز پس
بنده یه لازم اولان اولدر که کندونک زمام اختیارینی دست تقدیره تسلیم ایلیوب قضاسی
حقه رضا ویرمکدر بیت نشان بندگی آنست کز هستی شوی یکتا ❊ زمام اختیار خود بدست دوست
بسپاری ❊ تو پنداری که داری اختیار خود ولی آدم ❊ بدانی خویش را کین پرده پندار برداری ❊
اصل خاص اهدنا الصراط المستقیم آیت کریمه سنک سر و حقیقتی
در بو در و دقایقنی بیان ایلر بعضا و حضرتلری بو آیت کریمه یی معونت مطلوبه سی
بیاندر دیمکله تفسیر ایلمشلردر که قاری ایاک نستعین دیدیکده کانه حق تعالی حضرتلری
بیوررلر که کیف اعینکم پس عباد دخی دیرلر اهدنا الصراط المستقیم و روح الارواح
صاحبی دخی بویله دیرکه اهدنا تلقین الهیدر بنده لرینه قچن بنده لر ایاک نستعین
دیرلر یعنی خداوندا رسندن معونت طلب ایلرز دیو سویلیه لر کانه منادی
لطف الهی دخی بونلره بوکونه خطاب مستطاب ایلیوب دیرکه تولارم نه کونه معونت

طلب ایدرز پس بنده لر کندولرک مراداتی حاجاتنه نظر ایدرلر کوررلر که قتی چوقدر
ودنیوی واخروی اولان کارلرینه نهایت یوقدر بحر حیرته مستغرق اولوب
قنقسنی طلب ایلیه جکلرین بیلمزلر پس ملهم غیب انلره بوکونه تلقین ایدر قوللرم
اهدنا الصراط المستقیم دیو سویلک یعنی الهی بزی طوغری یوله اسن هدایت قل
وبزم قدملرمزی راه راست اوزره ثابت وبرقرار ایله دیو بکا دعا ایلک که
بنم توفیقم اولمایجه مجرد عقلله بو قفل کشاده اولمز وبن هدایت قلمینجه بر کمسه
مقصوده یول بولمز بیت توفیق تو گر نه ره نماید * این قفل بعقل کی گشاید *
ای عقل مرا کفایت از تو * جستن ز من وهدایت از تو * راهی عجب است ومن درین راه
که برسر تخت وگاه برچاه * هم تو بعنایت الهی * اینجا قدمم رسان که خواهی *
شارح فاتحه تفسیرنده بویله بیوررلر که اهدنا دعادر اگر اجابت مراد ایلمسیدی
دعایه امر ایلمزدی وحدیث قسمتده هؤلاء للعبدی ولعبدی ما سال دیمزدی پس بنده
اهدنا دیدکده حق تعالینک هؤلاء للعبدی ولعبدی ما سال بیورمسی مؤید اجابت اولور
نته کم حضرت مولانا دخی بو معنایه اشارت قلوب بیوررلر بیت این دعا هم بخشش وتعلیم تست
ورنه در گلخن گلستان از چه رست * این دعا از تو اجابت هم ز تو * ایمنی از تو مهابت هم ز تو *
اهدنا صیغه امردر دعا معناسنه وصیغه امر ودعا والتماس صورتا بردر که
بونلردن هر برنده معنی طلب واردر لکن مرتبه ده تفاوت واردر دعا ادنادن
اعلایه خطاب اولور اهدنا گبی که عباددن معبوده خطابدر وامر بونک عکسیدر مثلا
اقیموا الصلوة واتوا الزکوة گبی که معبوددن عباده خطابدر والتماس مساویدن مساویه
خطابدر مثلا بر کمسه مرتبه ده بر کمسه مساوی اولسه اگا شو خطی یاز ویاخود شو مکتوبی

اوقودیه بو که صورت امرده التماس وتوقع دیرلر تحقیق حسامی ده بویله دیر که علما
امرک تعریفنی بویله ایلدیلر امر بر لفظدر که بر فعلک حصولندن اوتوری بر عالی
کمسه دن بر ادنا کمسیه صادر اوله وشیخ ابو الحسن واتنک متابعلری امرده استعلا شرط
ایلمشلردر علو دکل پس کیدر آمر کندو نفسنده مأموردن مستعلی اوله یا اندن حیث
المرتبه فی الواقع اعلی اولسون ویاخود اولمسون اگر بویله اولمزسه فرعون کندو قومنه
فماذا تامرون دیدوکی قول لاحد منتقض اولور زیرا که آیت تاویل اولنه دیمشلردر وانتم علیم
وبحر تقدیر امر لغت عربده یگرمی التی وجه اوزره گلور ۱ امر بطریق ایجاب واقیموا الصلوة
واتوا الزکوة آیتنده اولان امر گبی ۲ امر بر سبیل ندب فکاتبوهم ان علمتم فیهم خیرا
ده اولان امر گبی ۳ امر ارشاد بطریق اوثق فاستشهدوا آیتنده اولان امر گبی ۴
امر اباحت واذا حللتم فاصطادوا آیتنده اولان امر گبی ۵ امر تهدید اعملوا ما شئتم
آیتنده اولان امر گبی ۶ امر انذار تمتعوا فان مصیرکم الی النار ده اولان امر گبی وبو امر
تهدیده قریبدر ۷ امر امتنان کلوا مما رزقکم الله ده اولان امر گبی ۸ امر اکرام
ادخلوها بسلام ده اولان امر گبی ۹ امر تسخیر کونوا قردة ۱۰ امر تعجیز فأتوا بسورة
۱۱ امر اهانت ذق انک انت العزیز الحکیم ۱۲ امر تسویه اصبروا او لا تصبروا ۱۳
امر تعجب اسمع بهم ای ما اسمعهم ۱۴ امر اختیار فلیضحکوا قلیلا ۱۵ امر احتقار
القوا ما انتم ملقون ۱۶ امر تکوین وایجاد کن فیکون ۱۷ امر علی صیغة الخبر
والوالدات یرضعن اولادهن ای لیرضعن ۱۸ بو صورتک عکسی یعنی صورت
امرده خبر فاصنع ما شئت ای ما صنعت ۱۹ امر تمنی الا ایها اللیل الطویل
الا انجلی ۲۰ امر ترفیه خفف عنک ۲۱ امر تادیب کل مما یلیک بو امر ندبه قریبدر

۲۲ امر تهدید قل کونوا حجارة ۲۳ امر یأس استغفر لهم او لا تستغفر لهم اگرچه تسویه معناسنه
قریبدر لکن بونکله اندن فرقی واردر ۲۴ امر اثبات ایها الذین آمنوا آمنوا ۲۵
امر بطریق التماس مثلا برکمسه کندو یارنه ارفقنی فی سفری دیر ۲۶ امر بر سبیل دعا
اهدنا کبی ای درویش ادعونی امرنه امتثال ایلیوب اول کریم و رحیم پادشاهه
دعا ایلمک نشان سعادتی استجب لکم طغراسیله موشح و معنون اولمشدر شعر
گفت ادعونی دعا کن با نیاز تا نیابت در پذیرد کارساز نیک بنگر اندرین ای محتجب
که دعا را بست حق در استجب نظم اکثر مفسرلر اهدنایی هدایتدن طوتمشلر
و هدایت لطفله اولان دلالته دیرلر و همیشه انی خیرده استعمال ایدرلر دیو تعبیر
ایتمشلردر اگر برکمسه دیرسه که فاهدوهم الی صراط الجحیم خیره دلالت ایلمز پس جواب
ندر جواب اولدر که بو بر سبیل استهزا و التحکمدر یاخود عرب مرنه شیکم برشیئه مقدم
اولسه اکا هادی دیرلر نته کم صحاحده کل ما تقدم شیئا فهو له هادی دیدی و لهذا
عصایه دخی هادی دیدیلر ایلرو کندوکیچون بو تقدیر اوزره فاهدوهم قدموهم
معناسنه اولور و هدایت اوج وجه اوزره استعمال اولنور اولا لامله تعدیه
ایلر ان هذا القرآن یهدی للتی هی اقوم کبی و ثانیا الی ایله تعدیه ایلر و انک لتهدی
الی صراط مستقیم کبی و بنفسه دخی تعدیه ایلر اهدنا الصراط المستقیم کبی و علمای معانی
بونده حرف تعدیه برای تخفیف حذف اولمشدر و اختار موسی قومه آیتنده حذف
اولدوغی کبی دیرلر زیرا بونده طریق من قومه دیمک اقتضا ایلر دیدیلر اکثر مفسرلر
هدی ایله هدایتک میانی فرق ایلیوب بو ایکی مصدرک بر معنایه حمل ایتمشلردر اما
بعضلر هدی ایله هدایتک مابینی فرق ایلیوب اهدنایی اصل هدیدن طوتمشلردر

دیشلردرکه

ودیشلردرکه هدی دینده یول کوسترمکه دیرلر و هدایت مطلق هرشیئه یول کوسترمکه
دیرلر پس هدی لازم و متعدی اولور و دینه مخصوص اولور و هدایت تمامن متعدی اولوب
انک دلالتی عام و مطلق اولور و هدینک دلالتی خاص و مقید اولور صاحب کشاف
دیرکه هدی سری کبی مصدردر و اول مقصوده موصل اولان اوزره لطفله دلالتدرکه
اندن مراد قرب حضرتدر اولئک الذین اشتروا الضلالة بالهدی آیتنده هدی ضلالتک
مقابلنده واقع اولدوغی دلیل ایله هدی الحق تمامن دین اوزره دلالت قلور
دیو انک معناسی ای معبود و مستعانمز بزی کندو مطلوبمز اولان راه راستده لطفله
دلالت ایله که اول سنک قرب حضرتکه موصل دردیمک اولور و بیضاوی حضرتلری
بیورورلر الله تعالینک هدایتی نیجه نوعله متنوع اولورکه هیچ برکمسه انی احصایه
قادر اولمز و انک انواع هدایتی حیز عدده صغمز اما اجناس مرتبه یه منحصره اولور
اولا شول قوتلری افاضه درکه بنده اول قوتلر واسطه سیله مصالحنه اهتدادن
متمکن اولور مثلا قوت عاقله و حواس باطنه و مشاعر ظاهره کبیدر انلرکه بو معنی
خلق فسوی والذی قدر فهدی آیتندن منفهم اولور و ثانیا حق و باطل میانی
و صلاح و فساد مابینی فارقه اولان دلایلی نصب ایلدوکی هدایتدرکه و هدیناه
النجدین آیت کریمه سی بوندن خبر ویررکه مراد اندن طریق خیر و طریق شردر
و دخی فهدیناهم فاستحبوا العمی علی الهدی آیتی هم بو معنایه اشارت قلور و ثالثا
ارسال رسل و انزال کتب ایله اولان هدایتدرکه وجعلناهم ائمة یهدون آیت کریمه
سنک فحواسنجه جمیع پیغمبرلری حق تعالی کندو قومنه هدایت ایدیجی ائمه قلدی
و دخی ان هذا القرآن یهدی للتی هی اقوم مقتضاسنجه قرآن هم هادی اولدی

رابعا کندونک اسرارنی بونلرک قلوبنه کشف الیوب حقایق اشیایی بونلره وحی
ایله والهام ایله ومنامات صادقه ایله کوسترد‌ی وبو قسم انبیا واولیایه مختص اولدی
اولئک الذین هدی الله فبهدیهم اقتده قولیله انبیای عظام مراد اولدی ودخی والذین
جاهدوا فینا لنهدینهم سبلنا قولیله اولیای کرام مراد اولدی علما بو اهدنا الصراط
ایتنده بر سؤال ایراد الیوب دیرلر که مصلی اولان کمسه لابد مؤمندر وهر مؤمن
مهتدیدر پس مصلی مهتدیدر فحین مصلی اهدنا دیه کند وایچون حاصل اولانی ایستی
طلب ایتمش اولور که حق تعالی الحمد حقنده اولئک لهم الامن وهم مهتدون بیوردی
پس بوکونه طلب تحصیل حاصل اولور بوایسه نه معنی افاده قلور پس بونده اهدنا
نه معنایه اولمق کرکدر که حتی تحصیل حاصل اولمق وهمندن خلاص اوله علما بو سؤاله
نیچه وجه ایله جواب ویرمشلر در اولا تفسیر موجزده بوکونه جواب ویروب
دیرکه بنده کان الهی هنوز دخی اهدنا دیمزدن اول انلره حق تعالی هدایتی عطا
قلمش ایدی وبونلر ازلده مهتدی اولمش ایدی اما حق تعالی بونلره بنه دعا ایلمکه
امر ایلدی تا ادعونی امرینه امتثال قلهلر ودعا ایدیجیلر ثوابنی بوله لر نته کم بزلرمن
اللهم صل علی محمد دیو پیغمبر حضرتلرینه اوزره الله تعالی یه صلواة ویرکی دعا ایلر
الله تعالی حضرتلری خود ان الله وملائکته یصلون علی النبی آیتنک فحواسنجه
اول حضرته علیه السلام صلواة الهی ثابته اولور پس مؤمن اولنلر یا ایها الذین آمنوا
صلوا علیه امرینه امتثال ایدوب اللهم صل علی محمد دیمی صلوات ویرلرک
ثوابنی بولمدن اوتوریدر وبعضلر دخی بویله دیدیلر اگرچه مؤمن مهتدیدر لکن
طرق ضلالت چوقدر وفریبنده وبکار اولنلره نهایت یوقدر پس بنده کویا

لسان

لسان حاله بوکونه تضرع الیوب دیرکه خداوندا دوستلرینی بریوله دعوت ایدرلر
وشیطان ونفس وهوا وهوس دخی بر آخر یوله دعوت ایدرلر ودین بونلرک میانده
متحیر قالدم لطفکدن بکا بریول کوستر که عنان اختیاری ددوندرب بالکلیه سنک
جانبکه متوجه اولم وماسوادن قطع علاقه قلم بیت راهها بیحدست وهر نفسم
هرکراه میکشد هوسم ای بسوی در تو راه همه از رهی برمرا که در توسم
صاحب کشف الحقایق بویله دیرکه چونکم بر هدایت یافته اولان بنده هدایت الهیه طلب
اندن مقصود خودبینلکی وخودپرستلکی کندودن نفی ایلمکدر وکندو ولی مهتدی
اولنلر وتقوا وطاعته اعتماد قلنلر زهر دسنلر بلمکدر بلکه شوال حمایتندن
بلمکدر که انلر همیشه ابلیس پر تلبیسک غوایتندن خایف اولورلر وتقوا ودانشه
التجا ایلمدن نفرت قلورلر بیت تکیه بر تقوی ودانش در طریقت کافریست
راهرو کرصد هنر دارد توکل بایدش پس اکثر مفسرلر اهدنایی اوچ وجه اوزره تفسیر
ایتمشلر اهدنا ارشدنا وزدنا وثبتنا معنالرینه اولور دیو سویلمشلردر وبو اوچ
وجه بو امتدن اوچ کروهه نسبتله قتی خوب واقع اولمشدر که انلردن بری فمنهم
ظالم لنفسه مفهومنه مظهر اولان ونفسلرینه ظلم قلن اهل ضلالت واصحاب معصیت
اولور بونلره نسبت ارشدنا معناسی کلور والحجبی ومنهم مقتصد مقتضاسنجه
متوسط الحال اولان طایفه در بونلره نسبت زدنا دیمک ملایم ترا ولورکه انهم
فتیة آمنوا بربهم وزدناهم هدی آیتنک فحواسنجه هدایت اوزره هدایت والمغه
دلالت قلور واوچنجیسی ومنهم سابق بالخیرات موجبنجه راه خیرات وطاعاته
شول سابق اولان عارفلر در که ثبتنا معناسی انلره نسبتله خوب اولور فحین عالم

دعا بدا ولنلر اهدنا دینه انلره نسبت هدایتک زیاده لکی مراد اولور ویاخود
هدیٰ اوزره مرتبه اولان مراتبک حصولی مراد اولور ونیجه عارف واصل اهدنا
دیسه مراد خدایا سنک سیرکده بزی ثابت ایله تا بزم ظلمات احوالمزی بزدن
بکلی محو ایلیه سن وغواشی ابدان وعلایق اکوانی بزدن ازاله قله سن تا
بز سنک نور قدسکله مستفیض اوله وز و سنی سنک نورکله کوروب مشاهده
قله وز بیت آن ره بنما نهانی کاندر تو رسم دگر تو دانی بی تو بتو کی توان رسیدن
هم از تو توان ترا بدیدن بعضی علما بو وجوه ثلاثه دن غیری اهدنانک برتیجه معناسی
دخی حمل ایلیوب اکا مناسب معنیلر ویرمشلر در جمله دن بصایرده بویله
دیرکه هدایت یول کوسترمکه وبیدا اتمکه وارشاد ودلالت وبیان اتمکه واصلاح
قلمغه والهام ایلمک وتوفیق معنالرنه استعمال اولنور اما توفیقه حمل اولنسه
اکثر معانیی جامع اولوردی ولهذا امام راغب اهدنایی وفقنا دیمکله تفسیر ایلدی
ومعنا الهی راه راسته سلوک ایلمک اوزره بزه توفیق ایت شیخ حضرتلری
مواقع النجومده بویله بیوررلرکه طلب توفیق دعایی شاملدر هرکم توفیق ایستیه
جمله مطالبی ایستمش وجمیع مقاصد ومراماتی طلب ایلمش اولور زیرا عنایت
الهی وتوفیق ربانی اولمنجه راه راسته کتمک ومقصود ومرامه یتمک هیچ کمسیه
میسر اولمز بیت ازین حضرت نجویم غیر توفیق که توفیقم نماید ره بتحقیق
اگر توفیقت افروزد چراغم زهر اندیشه باشد دل فراغم وبدرقهٔ عنایت الهی
برکمسیه قلاوز اولمنجه ودلالت قلمنجه اول کمسه کندو مطلب ومقصدنه وصول
بولمز بیت گر نه بهار لطف تو بوی هدایتی دهد مرغ بباغ کی پرد گل بچمن کجا رسد

بدرقهٔ عنایت گر نکند هدایتی جان غریب مانده کان سوی وطن کجا رسد بعضلر
دخی اهدنایی الهمنا وبعضلر دخی علمنا ایله تفسیر ایلدیلر یعنی الهی صراط مستقیمی
بولمغی بزه سن الهام ایله وراه راسته سلوک قلمغی بزه سن تعلیم قل که
سنک الهام وتعلیمک اولمنجه هیچ برگمراه یول بولمز وهیچ برگم شده
سنک قرب حضرتکه واصل اولمز دیمک اولور بیت گم شدگانیم زین تنگنای
ره تو نمای که توی ره نمای هیچ یک از راه روان هیچ گاه جز بتو سوی تو نیابند راه
بعضی محققلر جمعیت ضمیر اهدنا جمیع طالبانه هدایه شمولدن اوتوریدر دیمشلردر
نته کم اکثر نکاتی نعبد ونستعین نک نونلرنده مرور ایلدی کشف الحقایق صاحبی
دیرکه اهدنا دعادر هرچند که دعا عام اولسه اجابته اقرب اولور اعجاز البیان
صدر قنوی حضرتلری بویله بیوررلرکه عالمده مستجاب الدعوه اولان بنده لردن خالی
دکلدر هر عصرده خدای تعالینک بنده لری واردر که انلر حضرت حقدن هرنه
ایستسه لر اجابته مقرون اولور پس اهدنا صیغهٔ جمعله اولدی تا محرمان
حرم الهی اولان عزیزلردن بری فاتحهٔ شریفه یی قرائت ایلدکده سایر بنده لر
دخی دعاده شریک ایلیه تا فیض هدایت علی العموم ادنایی واعلایی احاطه قیله
وسحاب عنایتدن باران بخشش ورحمت پست وبالایه واصل اوله بیت
چو باران فیض بخشش کرد پیدا ازو محظوظ گردد کوه وصحرا نه می نی سوی باغ وسبزه بارد
که خاک شوره را هم تازه سازد سحابی کز دریا مایه دارست بدین سان فیض عامش آشکارست
بسی از ابری که دریا قطرهٔ اوست کجا محروم ماند دشمن ودوست فصل صراطک اصلی
سراط ایدی وبونی سرط دن اخذ ایلدیلر نته کم سرط الطعام دیرلر یعنی برمسه

انی ابتلاع ایلمه پس مسافری بر لقمه ویوتی لقمه خواره تشبیه ایلمش اولورلر گویا که
یول مسافری یوتدر و حاضرلرک نظرندن انی غایب ایدر پس بو کلمه ده حرف طا
اولدوغی واسطه ایله انک سیننی صاده بدل ایلدیلر اول جهتدن که سینک طا ایله
مجانستی یوقدر بلکه بونلرک میاننده مخالفت واردر نته کم شرح کبیر لامیه ده شاطبی
بویله دیرکه سین بش صفتله طایه مخالفدر سکون و تسفل و رخاوت و همس
وانفتاحده زیرا طا قلقله و استعلا و شدت و جهر و اطباق صفتلریله موصوفدر
پس بر کلمه ده ایکی ضدی جمع ایلمکی کراهت طوتدیلر پس سین حرف ضعیف
اولدوغیچون انی طایه مجانس بر قوی حرفه بدل قلمق ایستدیلر پس سینله متحد
المخرج اولان حرف صادی بولدیلر سکون و همس ده صادک سینه مناسبتی
واردر و استعلا و اطباق جهتندن هم طایه مشابهتی واردر پس سینی صاده
بدل ایلدیلر تا بو ابدال واسطه سیله کلمه ده اولان ثقل توتمی مرتفع اولدی بر گروه
دخی صادی حرف زایه اشمام ایله قرائت ایلدیلر و بر گروه دخی سینی خالص زایه
بدل ایلیوب قراءة شاذه ایله زراطا اوقودیلر و بونده اصل مشهور اولان
اوچ نوع قرائتدر قنبل ابن کثیردن و رویس یعقوبدن سینله قرائت ایلدیلر
اصل کلمه اودر و حمزه صادی زایه اشمام ایله قرائت ایلدی و باقی قراء صادی
خالص ایله قرائت ایلدیلر و صاد لغت قریشدر و سین لغت بنی قیس و زا
قبیله سندن لغت بنی عذره در صاحب کشاف بونلرک افصحی صاد خالصدر
که لغت قریشدر و مصحف امامده دخی صاد ایله واقع اولمشدر دیدی فناری مرحوم
تفسیر فاتحه ده بویله دیرکه سینک سفل و رخاوتی اولدوغی جهتدن ضعفی واردر

وطانک

وطانک شدت و استعلاسی اولدوغی حیثیتدن قوتی واردر چونکه بر محلده ایکیسی
جمع اولدیلر و مقارنت قلدیلر قوینک ضعیفه قوتی طوقنوب انی ضعیفک ضعفندن
خلاص ایدوب حروف قویه و مستعلیه دن بر حرفه تبدیل ایلدی که اول صاددر
پس بونده تنبیه اولدی شو معنایه که قچن بر ضعیف کمسه بر قوی و عالی کمسه ایله
مقارنت قلسه لابد شی کند و مقارنتنک حکمن اخذ قلور و اندن قوت کسب
ایلیوب انک ضعفی قوته مبدل اولور نته کم حضرت مولانا بو معنایه کوره بیورورلر
نار خندان باغ را خندان کند صحبت مردانت از مردان کند سیل چون آمد بدریا بحر گشت
دانه چون آمد بمزرع بذر گشت اگر راهبر و مقتدانک حمایتی اولمسه بر یوله سلوک
میسر اولمزدی و بر راه بین و پیشوا بر طالبه تربیه و همت قلمه اول طالب منزل
مقصوده یول بولمزدی بیت مرد رهی دامن مردی بگیر زنده دلی در غم دردی بمیر
دم مزن دانکو نفسی در نیافت کس نشد انکس که کسی در نیافت لغت عربده صراط
و سبیل و طریق و سرب و مشعب مطلق یوله دیرلر و نهج و منهج و منهاج و مرشد
و مرصاد و شارع و جاده و لقم و محجه روشن و پیدا اولان یوله دیرلر و بو
جمله دن بو محلده لفظ صراط واقع اولمسنده نکته ندر دیو سؤال اولنورسه امام فخر
رازی تفسیر کبیرده بوکا جواب ویروب بیورورلر و انما قال صراطا و لم یقل سبیلا
لیکون لفظ الصراط مذکرا صراط جهنم فیکون الانسان علی مزید خوف و خشیة
من مزلة القدم علی هذا الصراط ای درویش صراط ایکیدر بری جسمانیدر جهان
روحانیده و بری دخی روحانیدر عالم جسمانیده روحانی اولان صراط دن مراد
بو عالم جسمانیده اولان طریق قویم و شرع مستقیمدر و اول عالم روحانیده جسمانی

اولان صراطدن مراد شمشیردن تیزتر و موندن باریکتر اولوب دوزخ اوزره وضع

اولنان صراط عقبیدر که حدیث شریفده انک وضعی بو کونه واقع اولمشدر قال

رسول الله صلی الله علیه وسلم یوضع الصراط علی سواء جهنم مثل حد السیف المرهف

ومن الناس من یمر کالبرق الخاطف ومنهم من یمر کالریح العاصف ومنهم من یمر

کالطیر ومنهم من یمر کجری الفرس ومنهم من یمشی علی رجلین ثم یکون اخرهم رجال

تلفح وجوههم النار پس انبیا و اولیانک ذاهب اولدقلری صراط مستقیم

آخرده اولان صراطک مثالیدر بو دخی بونم دوزخ نفسک اوزرنه قورلمشدر

انک اوزنده لری نیجه کونا کون الیم بونک اوزنده لری دخی انواع اوزره در

بر قوم قوت عشق و محبتله برق تابنده کبی کچرلر و بر کروه دخی جناحین علم

و عمل ایله طیور پرنده کبی اوچرلر بر طایفه سویا سالماشی ایدرلر و بر فرقه دخی

انک اوزرنده تمکنا علی وجهه افتان وخیزان اولوب کیدرلر بو محلّه مناسب

اولان کلمات و تحقیقات طریقتنامه نک اولنده ذکر اولنمشدر انده طلب

اولنه پس هر کم بونده صراط شریعت اوزره استقامت طوتمیه یارن صراط

قیامت اوزره اول مستقیم اولمز و جحیمه دوشمدن و عذاب الیمه مبتلا اولمدن

نجات بولمز چونکه ر بنده صراطک فاتحه سی اوقومه دن صراط خاتمه سی یاد ایلیه

البتّه انک طاعته و استقامته توجهی زیاده اولور و روز و شب معاصیدن

پرهیز قلورنا اول کون مزلت قدم واقع اولمیه دیو بونده اولان صراط

اوزره قدم استقامتله کیدر و بو کون شرط طریقتی یرنه کتورب سقوط

و عثاردن بغایت حذر ایدر ع هر که اینجا راست رفت آنجا تواند رفت راست

بونی

بونی بر خوشه کچن انفی دخی بر خوشه کچرد بونده هر نه اکر سه انک محصولنی انده بچر

کا قیل بیت میوه خواهد چید انجا هر که اینجا دانه کشت ٭ مزد خواهد یافت آنجا هر که اینجا کار کرد ٭

نیکبخت از سعی فرمودن مهم را پیش برد ٭ غافل از روی کسالت کار خود دشوار کرد ٭

عارفلر بیور مشلر صراط متصور اولمز الا بدایتله نهایت اورتاسنده دایمل

دو کلی اشیانک بدایتی کلمدن و نهایتی دخی کیمه اولدوغنی بلورسنه کلم اعجاز البیان

صاحبی بیورر لرحق تعالینک جمله اشیایه احاطه ایلدوکی و الله بکل شیء محیط

آیتنک موجبنجه ثابتدر پس بو احاطه وجوداً و علماً هر صراطک منتهاسی

و هر سالکک غایتی اولور کما قال تعالی صراط الله الذی له ما فی السموات وما فی

الارض الا الی الله تصیر الامور بیت هرجا قدمی زدیم در کوی تو بود ٭

هر کوشه که رفتیم همه سوی تو بود ٭ کفتیم مکر سوی دکر راهی هست ٭ هر راه که دیدیم همه سوی تو بود ٭

فصل مستقیم استقامتدندر راست اولمق و طوغری طورمغه دیرلر

و مستقیم اصل کمسه دیرلر که حجت و برهانله ثابت و قایم اولوب مکارلرک

کیدی انی زایل قلمیه و غدارلرک مکر و حیله سی انی ورطه شکوک و شبهاته

صالمیه تفسیر کبیرده دیر که اهل هندسه خط مستقیم ایکی نقطه میاننده واقع

اولان خطوطک اقصریدر دیدیلر مثلا بو صراط مستقیم مقصوده

موصل اولان جمیع طرقک اقربیدر انم سالکلرنک یوللری دور و دراز در اما بو امته

برکت هدایت کامله حضرت محمدی و دلالت شامله جناب احمدی ایله طریق اقرب

میسر اولدی که حتی اول طرقک سایرلری بابانه ایرمزدن مقدم بونک

سالکلری منزل مقصوده واصل اولورلر و لهذا اول حضرت نحن الآخرون

السابقون دیمکله بو معنایه اشارت قلدیلر بیت گر کمند لطف تو راهی برید

زود بمنزل نتواند رسید و جمیع مشایخ عظام استقامت طعامده

و شرابده و عقیده ده و اعمالده و احوال و اقوال و خصالده بلکه هر شیده افراط

و تفریطدن حذر ایتمک و سلوکه استوا قصدیله گتمکدر دیمشلر نته کم الاستقامة

هی قصد الاستوا فی السلوک دیو تحقیق المیشلر در پس مرشد و رهبر اولنلر

طالب و مسترشد اولانکسه لری بو استوا و اعتدال مرتبه سنه ارشاد

المیلر و بوبله دیو سویلمیشلر در بیت محقق بجز استقامت نخواست

که بی استقامت نشد کار راست زهی استقامت زهی بو الهوس که این زره مستقیم است و بس

راه مستقیمک تحقیق و بیانی طریقتنامه نک اولنده و استقامتک انواعی هم

انک ایچنده قسم ثانی باب ثالثده و درجه خامسده ذکر اولنمشدر اول محللرده

طلب اولنه اما بونده بر مقدار بعض محققینک قولنی نقل المیلیم تا مراد معلوم اوله

امام حجة الاسلام حضرتلری بیوررلر صراط مستقیم اخلاق متضاده میانندهٔ

وسط حقیقیدن عبارت اولور مثلا تبذیر و تقتیر میاننده اولان سخاکبی

و دخی شهوتله خمود میاننده اولان عفت و تجبر ایله خساست میاننده اولان

تواضع کبی که اخلاقدن هر برینک بونلر کبی افراط و تفریطی طرفی مذمومدر

و هر ایکیسنک میاننده بر وسط واردر که حمیده ذمیمه دن انکله ممتاز اولور

نته کم آیات قرآنیه ده دخی طریق وسط و اعتداله رعایت ایتمکه و اخلاق متضادهٔ نک

میاننه گتمکه اشارت بیورلمشدر کما قال الله تعالی و لا تجعل یدک مغلولة الی

عنقک ولا تبسطها کل البسط و قال الله تعالی ولا تجهر بصلاتک ولا تخافت وابتغ

بین ذلک سبیلا و قال تعالی الذین اذا انفقوا لم یسرفوا و لم یقتروا و کان بین ذلک

قواما احادیث و اخبارده هم بونک امثالی چوق واقع اولدی نته کم طریقتنامه نک

اولنه قریب باب ثانیده خلافت بیاننده بر مقدار ذکر اولنمشدر اندن طلب

اولنه اگر نبی حضرتلرینک اخلاق شریفه و اوصاف لطیفه سنه نظر اولنه و آیات

کریمه دن و بیوردقلری احادیث شریفه دن اول حضرتک خصال حمیده سی اوزره

استدلال قلنه اول حضرتک اخلاق مرضیه سی جمیعا اعتدال اوزره اولدوغی

معلوم اولوردی ما زاغ البصر و ما طغی آیت کریمه سندن هم بو معنی ظهوره گلوردی

که اول حضرت همیشه طریق اعتدال اوزره ثابت اولوب افراط و تفریط طرفلرینه

میل و التفات المیدن اجتناب المیشلر و خیر الامور اوسطها دیو سویلمیشلردر

کبرای دیندن بریسی بیوررلر الطرق الی الله بعدد انفاس الخلائق موجبنجه

الله تعالی حضرتلرینه یول نیچه قدر در ایسه اسماء الهیه دن بر اسمک مقتضاسی

حسبیله در زیرا هر اسمک بر مظهری واردر که اول مظهر اول اسمک تابعی و مربوبیدر

چونکه دوکلی اسما بر ذاته منتسبلردر و اعیان موجودات ایسه اول اسمایه مستندلردر

و اسمانک جمله سی الله اسمنه منتسبلردر پس بو اسمانک طرقنه سالک اولنلرک

جمله سی هم الله یولنده اولورلر و الله تعالی جمله طرق متعدده و سبل متفرقه نک

نهایت و غایتی اولور نته کم شیخ حضرتلری نقش فصوصده غایة الطرق کلها

الی الله فالله غایتها بیوررلر بو محله مناسب اولان تحقیق نقش فصوصده اولان

شرحمزده فص هودیه ده ذکر اولنمشدر انده طلب اولنه و بونده مولانا جامی

حضرتلرینک مناجات طریقی اوزره بیوردقلری بو ابیات شریفه ایله اکتفا قلنه

که اول معانی بونلردن استفاده قلنور بیت پرتو روی تواست از همه سوی ۰
همه از روی تو پوشیده از همه رو ۰ همه دره در راه میجویند ۰ زغمت ناله و آه میگویند ۰
بسته در ره تو موی کشان ۰ نعره اهدنا الصراط زنان ۰ منتهی در سجود دین بدیگ ۰
گفته کیف الطریق رب الیك ۰ قطع این ره براه پیمایی ۰ کی توان گر تو راه ننمایی ۰
بنماره که طالب راهیم ۰ ره بسوی تو از تو میخواهیم ۰ اللهم اجعلنا من المهتدین
ولا تجعلنا من الضالین المضلین بحرمة من هدیته بك الیك یا ذا القوة المتین
برحمتك یا ارحم الراحمین اصل سادس صراط الذین انعمت علیهم آیت
کریمه‌سنك بعضی حقایق و دقایقن بیان ایلر علمانك صراط لفظنك تکراری اولماسنده
برنیجه سوزی وار مفسرلرك اکثری بونك اوزرینه در که صراط ثانی صراط
اولدن بدل گلدر و تکریر عامل حکمنده در تقدیر کلام مثلا اهدنا صراط الذین
انعمت علیهم دیمك اولور و بدلك فائده‌سی مسلمانلرك طریقی اکّد وجه اولان
استقامتیله مشهود علیه اولدوغی اوزره توکید و تنصیص اولور اول جهتدن که
تفصیل بعد الاجمالده مبالغه زیاده در که مجرد تفصیلده اول یوقدر مثلا
بر کمسه سکا مردمك اعلمی و اکرمی اوزره دلالت ایده‌یم که اول فلاندر دیسه
ابلغ اولور سکا بن سنی فلان اعلم واکرم اولان کمسه‌یه دلالت ایلیم دیمدن که صورت
اولده موصوف ایکی کره ذکر اولنمشدر بر مجمل و بر مفصل پس بو مجلده دخی
صراط ثانی صراط اول اولور که اول بر سبیل اجمال ذکر اولنوب بو اکا تفسیر
و بیان واقع اولمشدر بحر الحقایق صاحبی بویله دیر که تکرار صراط اکا اشارتدر
که یول ایکیدر بری بنده‌دن حقه وارن و بری دخی حضرت حقدن بنده‌یه

گلن

گلن یولدر اما شول یول که بنده‌دن حضرت حقه وارر بغایت بیمناك و سهمناك
یولدر که رهزنی اولان شیطان لاقعدن لهم صراطك المستقیم آیتنك موجبنجه
بو یولده بنی آدم ایچون اوتورمشدر پس ثم لآتینهم من بین ایدیهم و من خلفهم
و عن ایمانهم و عن شمائلهم آیتنك مقتضاسنجه بونلرك اوکندن و اردندن
و صاغندن و صولندن گلوب نیجه راه رولرك یولن اورمشدر بو یولدن
قتی آز کمسه رهزن الندن قورتلمش و مقصوده واصل اولمشدر بیت
هزار تشنه درین ره فرو شدند و شدند ۰ ز بوی وصل نسیمی ز کوی دوست نشانی ۰
اما شول بر یول که حضرت حقدن بنده‌یه گلور انده نه خوف و خطر و نه شر و ضرر
اولور انك سایرلری رفیق بدرقه سلامت و سالکلری مظهر نعمت و کرامت
اولمشلردر بونك رونده‌لری بدایتدن نهایته دك جذبه عشق و محبت
و سلسله عنایتیله چکلوب مقصوده واصل ایدرلر نتهکم حضرت مولانا بو معنایه
اشارت ایدوب بر غزل رعنالرنده بیوررلر بیت ای که از کس بی محابا میکشی ۰
تو آفتاب و ما چو شبنم ما را ببالا میکشی ۰ هر سالك افسرده را از کشش جان میدهی ۰
زندانیان غصه را سوی تماشا میکشی ۰ زاهد ز کوشش دم زند عاشق نم اندر کشش
ما کرده از کوشش گران ما را تو بالا میکشی فصل الذین اسم موصولدر
و موصولاته مبهم و ناقصه دخی دیرلر صله‌نك انك مخاطب اوزره ابهامی
اولدوغندن و بی وجود صله ناقص کلمه کندن و توری موصول لغتده
پیوسته اولمشه دیرلر و اصطلاحده شول اسمه دیرلر که کلامدن جزء تام اولمیه
مگر که صله ایله و اکا عاید بر ضمیر ایله که اول ضمیر انی اول موصوله ربط ایلیه

وانك صله سی جمله خبریه کرکدر که موصولده اولان ابهامی ایضاح ایلیه که موصول مبهمدر
البته بر موضحه محتاجدر پس بونده الذین موصولدر و انعمت علیهم جمله خبریه در که
انك صله سیدر وضمیر جمع موصوله عاید در اول الذین در که برای جمع مذکر
وضع اولنمشدر ای عزیز چونکم موصول بدون صله تمام اولمدوغنی بلدك
پس بورمزی دخی بلکه جمیع موجودات ومکونات موصولات مشابه سنده در
که صله فیض رحمانی انلره پیوسته اولور وانلر صله ربانی وفیض رحمانی واسطه سیله
تمام وجود بولور اکر بو صله رحمانینك انلره مواصله سی اولمیسیدی هنوز کتم عدمده
صفت ابهام ونقصانله موصوف اوله لر ونامعلوم قله لردی بیت
جمله بودیم نهان در عدم آباد ولی ٭ جلوه کردی ومارا بظهور آوردی ٭
ذره ها کم شده بودند بخورشید وجود ٭ همه را بر همه فی الحال مهیا کردی ٭
موصولك جمله خبریه سز تمام اولمدوغی کبی انسان که شرف موصولات عالمدر
تمام اولمز وکمال بولمز مکر شول جمله یه موصول اوله ومقارنت قله که انلر وصال
الهیدن جمله خبردار اوله لر وانی دخی کندولره موصول اولدوغی سببیله
بدایت ونهایت کاردن باخبر قله لر وضمیر منیرلرین اکا عاید ایلیه کلری واسطه
ایله انی معرفه معاینه کتوره لر وتمیز مرتبه سنه یتوره لر فصل
انعام احساندن جهتندن غیره ایصال نعمت ومنفعت ایلمدن عبارتدر کشف
الحقایق صاحبی بویله دیرکه انعام اکثر همان منعم علیهك وجودی اوزره
موقوف دکلدر که انك وجودی هنوز عدمده ایکن اول فیاض مطلق
عمت آلاؤه انعام عمیمله انی تنکنای عدمدن چقاروب ساحت وجوده

کوزب نعمت حیات که اصل جمیع نعم در اکا ارزانی قلدی کما قیل بیت
من نبودم که نعمتم دادی ٭ وز عدم این طرف فرستادی ٭ این زمان هم دریغ ای دوست
دمبدم نعمتم تو بخشی وبس ٭ وصاحب احقاق نعمتی بو کونه تعریف الیوب دیرکه
اصل نعمت کرامت طریقیله اولان شول بر لذتدر که حسن عاقبته مقرون
اوله زیرا بر نعمت که مستتبع محنت اوله فی الحقیقه اکا نعمت دیمک لایق اولمز
نته کم لاخیر فی لذة من بعدها النار دیدیلر پس اصل نعمت شوایب محنتدن
صافی وغبار نقمتدن خالی اولندر ولهذا حضرت نبی علیه السلام اللهم
لا عیش الا عیش الآخرة بیوردیلر که عیش آخرت اصلا زوال وفنا قبول ایلمز
اما عیش دنیا زحمت ومشقتدن خالی دکل وفنا وزوالدن بری وصافی دکلدر
بلکه خطا اولنه بلاء ومحنتله طولمش و انك شربت ولذتی زهر مشقتله مشوب
وممزوج اولمشدر هر منفعته بر مضرت مقارن اولوب هر مسرتی غم والمله
تلخ وبی ذوق ایلمش وهر فتحی شهر بند وقریه سنه واروب داخل اولسك انی
دخی بلا ومحنت احاطه قلمش کوروسن کیم بیت مصر ونی از نیل بلا موج زن ٭
یوسف آلوده بخون پیرهن ٭ موصل او بر سر کوی فراق ٭ موعد او بر سر راه نفاق ٭
رستم او در کف زال ستم ٭ بیژن او نیز زبون الم ٭ شادی او مایه غم آمده ٭
صحت او عین الم آمده ٭ دینمشدر بیضاوی حضرتلری انوارده بیورررلر اکرچه
نعم الهی وان تعدوا نعمة الله لا تحصوها موجبنجه حد وحصره صغمز اما ایکی جنسه
منحصر اولور اول انعم دنیویدر بو دخی ایکی قسمدر که انك بری وهبی وبری
دخی کسبی در وهبی دخی کیر وایکی نوعدر بریسی روحانیدر مثلا روح لطیفی

بدن کثیفه نفخ قلنمق وانک باطننی عقل شریف ایله واکا تابع اولان فهم وفکر ونطق
کبی قوتلر ایله ودخی بونلر امثالی اولان قوا ایله اشراق ایلیوب منور ایلمکدر وبریسی
دخی جسمانیدر وجسمانی اولان مثلا تخلیق بدن کبی ودخی اول بدنه حالة اولان قوتلری
خلق ایلمک ودخی اکا تناسب اعضادن وصحت وسلامتدن عارضه اولان
هیئتلری خلق ایلمک کبیدر اما کسبی اولان رذایل اخلاق وذمایم اوصافدن
تزکیه نفس ایلیوب انی ملکات فاضله وصفات کامله ایله تحلیه قلمقدر ودخی
بدنی هیئات مطبوعه وحلی مستحسنه وحصول جاه ومال ایله تزیین ایلمکدر وبونلره
مشابه اولانلر هم کسبیات جمله سندندر وثانیا نعم اخرویدر وانک غفران
الهی ورضوان پادشاهیدر وابد الابدین اعلای علیینده ملائکه مقربین ایله
بر مقامده اولمقدر بو آیتده اولان انعامدن مراد قسم اخیردر واموال واسباب
دنیویدن اول نعمتک نیلنه وسیله اولان هم نعیم اخروی قسمندندر کما قال علیه السلام
نعم المال الصالح للرجل الصالح نته کم حضرت مولانا دخی بوکا مناسب بیورر لر شعر
مال را کز بهر دین باشی حمول نعم مال صالح گفتش رسول آب در کشتی هلاک کشتی است
آب اندر زیر کشتی پشتی است صراط مستقیم اهلنه خاص اولان نعمتلر بونلردر که ذکر
اولندی وبونلردن ماعداده کافر ومؤمن شریکلردر صاحب کشاف
وابو السعود افندی تفسیرنده دیرلر اطلاق نعم قصد شمول ایچوندر زیرا نعمت
اسلام کل نعمتک عنوانیدر هر کسه نعمت اسلامه واصل وفایز اوله کل نعمته
معنا حایز اولمش اولور علما انعام الهیده همان اهل ایمانه می مخصوصدر ویاخود
کافرلره ومنافقلره دخی شامل اولورمی دیو اختلاف ایلدیلر معتزله دیدیلر که

انعام الهی همان مؤمنلره مخصوص دکلدر بلکه اهل خیر واهل شردن دوکلی بشره
نعم ربانیه شامل اولور کما قال تعالی وکنتم امواتا فاحیاکم وقال ایضا خلق لکم ما فی الارض
جمیعا بونلره مانند دخی نیجه آیتلر واردر که نعم الهیه نک جملیه شامل
اولدوغنه دلالت ایلر اما اهل سنت دیرلر کفار وفجار نعم الهیه دن بهره
طوتمزلر زیرا اگر انلر هم انعام الهی ایله منعم اوله لردی انلری دخی انعمت
علیهم آیتنک مفهومی التنه داخل طوتمق لازم کلوردی پس قچن ربنا
اهدنا صراط الذین انعمت علیهم دیه طریق کافران وفاجرانی دخی استدعا
امتش اولور بو ایسه راست کلمز اما کافرلرک وفاجرلرک دنیاده اولان
نعمتلری آخرت نعمتلرینه نسبت قدر وقیمت طوتمز کما قال علیه السلام لو کانت
الدنیا تزن عند الله جناح بعوضة ما سقی منها کافرا شربة ماء وعاقل
ودیندار اولان فاسق وفاجرک نعمتنه هم غبطه ایتمز کما قال علیه السلام لا تغبطن
فاجرا بنعمة فانک لا تدری ما هو لاق بعد موته ان له عند الله قاتلا لا یموت
یعنی النار رواه ابو هریرة پس نعمت اسلامدن قطع نظر مجرد نعمت دنیایی
نعمت عد ایلمامک تحقیقه اقربدر زیرا بیت نعمت آنست که آراسته باشد بدوام
نه که از پی بودش آفت ونقصان وزوال وحقیقت بودر که بو آیت کریمه ده اولان
انعامدن مراد انعام خاصدر اکا همان خواص حضرت الهی اولنلر مختصدر
اگرچه بو آیتک مفهومی خدای تعالینک انعام ایلدوکی بنده لرک جمله سنه عام
وشاملدر که الذین عموم اقتضا ایلر وانعمت دخی نعمت مطلقه یه دلالت
قلور ولکن بو نعمت ایکی وجهله مقید اولور بری مطلعده سؤال هدایت

وبری دخی متقطعده غیر المغضوب علیهم ولا الضالین دیمکله استثنا ایلمکدر اما
محققلر دیدیلر نعمتی مطلق قودوغمز اوزره مطلق کامله منصرف اولور پس
مراد نعمت کامله اولور وکمال نعمت بنده نک خاتمه سی اسلام اوزره اولمق
ومنعم حقیقی انی جنت اعلایه ادخال قلمقدر کما قال علیه السلام من تمام النعمة
دخول الجنة والفوز من النار رواه الترمذی عن معاذ کبرای دیندن بریسی
بو محلده بیوررلر غیر یار حضرتندن نعمت طلب ایلمه لرسن توفیق شکر
طلب ایله که شکر جمیع نعمتلردن عظیمتر بر نعمتدر ومحققلر قتنده شکر نعمت
نعمتدن مقدمدر کما قیل بیت کرم نعمتی داد خواهی نخست ٭ بشکر خودم ده زبانی درست
خواجه خسرو دخی بو محله مناسب بیوررلر بیت نعمتم آنکاه رسان بی قیاس
کردهی اول نعمت شناس ٭ زین تن رنجور عصیان نمای ٭ دورکن اندیشه کفران نمای ٭
علما منعم علیهم اولان طایفه ده اختلاف ایتمشلردر کیمی بونلردن مراد قوم
موسی وعیسی در قبل التحریف والنسخ دیمشلر وکیمی دخی مراد اهل بیت
رسول وکیمی اصحاب کرام وکیمی اهل سنت والجماعه در دیو سویلمشلردر اما
اکثر مفسرلرک قولی سوره نساده اولان شو آیت کریمه ده مذکور اولان دورت
طایفه درکه حق تعالی انلر حقنده بیوررلر فاولئک الذین انعم الله علیهم من النبیین
والصدیقین والشهداء والصالحین وحسن اولئک رفیقا بو آیتک تجلی هم
بو معنایه شهادت قلور که ولنهدینهم صراطا مستقیما بیوردی تغییر عرائس ده
بویله دیرکه بو انعامدن مراد قضایه رضا دیرمک انعامیدرکه بو انعامه مظهر اولان
سالکلر مضار ونیاردن کندو اوزرلرینه هرنه مقدر اولدیسه راضی اولورلر

ورسم خط ونقش جزعی صفحات حاللرندن محو قلورلر زیرا بلورلرکه نفور
فریاد وفزع واظهار خشم وجزع جبین احوال اوزره مسطور ومقدر اولان ارقامی
تغییر ایلمز بیت قلم تلخی وشیرینی ای پسر رفتست ٭ اگر ترش نشینی قضا چه غم دارد ٭
شیخ ابو العباس قصاب بویله دیرکه هر حالده انسانه حضرت حقله خوی ایلمک
گرکدر والا همیشه رنجیده اولور زیرا حضرت حق بزم رضامزو یا سخطمز ایچون
قضا وقدرینی تغییر ایلمز پس بر کمسه ده قضایه رضا بولنمق عظیم نعمت وراحت
اولور شول کمسه لرکه آیینه بلاده مبتلی نک جمالنی کورردیلر انلر دخی بهترین
راحت وخوشترین نعمت اولدوغی بو بیتدن معلوم اولور بیت
تیر گر شست تو می آید برون ٭ کو برزا ز سینه من جوی خون ٭ حقایق قرانده
بویله دیرکه بو منعم علیهم اولان طایفه دن مراد شول فانی فی الله اولان وبقا
بالله ایله اتصاف قلان اهل ولایت واصحاب عنایت اولورکه حق تعالی
بونلری کندو وجودلری قیدندن خلاص ایدوب کندو بیله قایم قلدی حتی
بونلرک بولندن دام وقید بالکلیه کتدی وجناب حق بونلرک شهبانلرین
وازواج پر عزیمتلرین مضایق مکر واستدراجدن خلاص ایدوب
فضای مسرته وابتهاجه واصل ایتدی بونلر لا خوف علیهم ولا هم یحزنون آیت
کریمه سنک مفهومنه مظهر اولدیلر ودخی ان الذین سبقت لهم منا الحسنی
اولئک عنها مبعدون آیت کریمه سنک فحواسنجه الله تعالی حضرتلرندن
حسنای سابقه بی بولوب عذاب وعقابدن نجات بولدیلر وجهنمدن برمرتبه
بعید اولدیلرکه انک صوتنی هم اشتمدیلر بونلر شول عاشقلردرکه همیشه حق تعالینک

مشاهده ایتسندن محفوظلر و مادرکرا ولادی ضررلردن محافظه ایلدکلری کبی حق تعالی
هم بونلری حفظ ایلیوب عین عصمت و عنایت ایله بونلر محفوظلردر نتکیم شیخ سعدی
بو مثلده بوکرومه اشارت ایدوب بیورررلر بیت چو طفلی ز آتش ندارد خبر
نگهدارش مادر مهرور * پس آنانکه در وجد مستغرقند * شب و روز در عین حفظ حقند
اللهم لا تکلنا کالطفل الصغیر ولا تکلنا الی انفسنا طرفة عین ولا اقل من ذلک
یا سمیع و یا بصیر انک علی کل شیء قدیر و بالاجابة جدیر احسن سابع غیر المغضوب
علیهم ولا الضالین آیت کریمه سنک تفسیر و تاویلی بیان ایلر چونکم نعمتلر
کاملرسی شول نعمتدر که منعم علیه دن اصلا مسلوب اولمیه و پیوسته بهره مند
و متمتع اولوب منعم علیه اندن محروم قالمیه لاجرم عنایت ازلی بنده لرنه تعلیم
و تلقین ایلیوب بیورررکه عباد منعم علیهم اولان آشنالرک طریقنی استهدا
و استدعا ایلدکدن صکره نیه زبان تضرع ایله طلب ایلک که بزی مغضوب علیه
اولان بیگانه لرک روشندن و ضال و گمراه اولنلرک کیدیشندن نگاه
طوتم و بزی نعمت ابدیه و سعادت سرمدیه یه ایرکورب همیشه متنعم ایدم فصل
غیر کلمه سی مخالفتدر مثل کلمه سی مشابهت اولدوغی کبی نتکیم هذا غیر ذاک دیرلر بو اول
دکلدر انک غیریدر دیمک اولور و هذا مثل ذاک دیمک شو انک مثلیدر دیمک
اولور و غیر المغضوب بدلدر ویاخود صفتدر بدل اولدوغی اوزره تقدیر کلام
اهدنا صراط غیر المغضوب علیهم و غیر الضالین دیمک اولور یعنی الهی سن بزه
مغضوب علیهم و دخی ضالین اولمین انعام و احسان محلرینک صراطنی
هدایت ایله که تحقیقا انلر غضبدن و ضلالتدن سالم اولمشلردر دیمکی

افاده قلور و صفت اولدوغی تقدیرا اوزره معنی نعمت مطلقه ایله که مراد
اندن ایماندر غضب و ضلالتدن سالم اولمنک یا بینی جمع ایلین کمسه لرک
طریقنی بزه هدایت ایله دیمک اولور صاحب مدارک بویله دیرکه غیر لفظنک
الذین یه صفت واقع اولمسی نیچوندر که الذین معرفه در و غیر الیه اضافتله معرفه لک
کسب ایلمز دینور ایسه جواب اولدر اندن اوتوری صفت واقع اولدی که
تحقیق غیر ایکی تضادک میاننده واقع اولسه و اول ایکیسی معرفه اولسه لر
انلردن برنه اضافتله تعرف ایلر مثلا عجبت من الحرکة غیر السکون کبی پس
منعم علیهم و مغضوب علیهم ایکیسی بری برلرینه ضدلردر زیرا الذین
نکره یه قریبدر که انکله بر قوم اعیانهم مراد اولنمدی و غیر المغضوب علیهم
معرفه یه قریبدر اضافت سببیله انکا حاصل اولان تخصیصدن اوتوری
پس بونلردن هر بریسنده من وجه ابهام و من وجه اختصاص واردر اویله
اولیجق بونلر مستوی اولورلر و اوکی علیهم مفعولیت اوزره محلا منصوب
و ایکنجی علیهم فاعلیت اوزره محلا مرفوعدر صاحب تیسیر بویله دیرکه غیر
اوچ وجه اوزره کلور اولا مغایرت معناسنه که انک فارسیسی جز در
لتفتری علینا غیره آیتنده واقع اولان کبی و ثانیا لا معناسنه کلور
وانک فارسیسی نی دیمک اولور فمن اضطر فی مخمصة غیر متجانف آیتنده واقع
اولان کبی و ثالثا الا معناسنه کلور وانک فارسیسی مگر دیمک اولور
فما وجدنا فیها غیر بیت آیتنده واقع اولان کبی و بونده اوچ معنی اوزره
بیله استعمال اولنمق قابلدر اگر مجرور اوقنورسه نفی و مغایرت معنالرنه

اولنور واگر منصوب اوقنورسه استثنا معناسی مراد اولور فصل

غضب اهل دانش اولنلرک اصطلاحنده ارادت انتقام وقنده دم قلبک
غلیان وفورانی ایله سندن عبارت اولورکه چون نفس برکمسه یه کین وانتقام
مراد ایلسه دل چیندن درونده آتش خشم افروخته اولوب قانی جوشه گلور
وادخان مظلم درونه ممتلی اولوب دماغه صعود قلور وکار فرمای
مملکت وجود اولان عقل نورانی انکله تیره ومحجوب اولوب تدبیر وتدارکدن
کیرو قالور پس طبیعت شیطان صفتلر ایله وسباع خولیلر ایله متصف اولور
بیت خشم وکین وصف سباعست ودد ای * هرکرا خشم است وکین هست از دان *
پس عوان که معدن این خشم کشت * وصف زشتش از سبع هم برکذشت *
پس بو صفت انفعالدر و بغایت مکروهدر وحق تعالی حضرتلرینی بوکونه صفتدن
تنزیه ایلمک واجبدر اما چونکه حق تعالی غضبی کندو یه اسناد ایلدی نته کم
کلامنده وغضب الله علیهم ولعنهم دیو سویلدی پس غضبی بر وجه اوزره
تأویل ایلمک کرک که انک حضرت حقه اسنادی صحیح اوله بعضی علما
مطلقا صفات الهیه نک بیاننه وتأویلنه شروع ایتمیوب وانک
بواطننی تفتیش ایلمیوب همان ظاهرنه ایمان کتورمشلردر نته کم طلو العده بیورلر
غضب ورضا ورحمت ومحبت ودخی بونلر امثالی اولان صفتلرکه قرآن عظیمده
وحدیث رسولده واقع اولمشدر هیچ برکمسه یه لایق اولمزکه بی دانش انی
تأویل ایلیه وکندونک عقل ورأیی اوزره اکا بر معنی سویلیه بلکه مکلفه لازم
اولان اکا ایمان کتوروب وانک حقیقتنی حضرت حقه تفویض ایلمکدر اما بعض محققلر

بویله دیدیلرکه صفات الهیه نک معناسنده وتحقیقنده کتاب وسنته موافق
خوض ایلمک وانک مشکلاتنی اهل عقایده حل ایدوب سویلمک جایزدر پس
بو محلده صفت غضبک مبدأیی وار ونهایتی واردر انک مبدأیی انفعال
ونهایتی ارادت انتقامدر چونکه حضرت حقدن غیریلری بو صفتله توصیف ایلمک
لازم کله مراد یا انک مبدأی ویاخود منتهاسی ویاخود هر ایکیسی اولور واکر حق تعالی
حضرتلرینی بو صفتله وصف ایلمک لازم کلورسه منتهاسیه حمل اولنمدن غیری
قابل دکلدرکه اندن مراد ارادت انتقام وعقاب اولور ولهذا اسمای حسنی ده
لفظ منتقم واقع اولدی ولفظ غضوب وغضبان وارد اولمدی وانتقامک
معناسی موجب انتقام اولان اعمال اوزره عقوبت ایلمک اولور پس غضبی ارادت
انتقامه حمل ایلدکلری کبی نفس عقوبت اوزره دخی اطلاق ایدرلر فصل
ولا الضالین لا غیرده اولان معنای نفیی تأکید ایچون اولورکه غیر لا معناسنه
هم کلور نته کم فمن اضطر غیر باغ لا باغیا دیمک اولور زجاجدن بویله نقل
اولنورکه چونکه غیر معنی لا اوله انک اوزرینه لا ایله عطف جایز اولورکانه
لا المغضوب علیهم ولا الضالین دیمک اولور وبعضلر دخی لا بونده غیر معناسنه در
دیدیلر نته کم حضرت عمردن وحضرت علیدن هم غیر المغضوب علیهم وغیر
الضالین قرائتی روایت اولنمشدر صاحب تیسیر بویله دیدی که لا بونده زایده در تقدیر
کلام غیر المغضوب علیهم والضالین دیمک اولور اما بونی لانک ایرادی اولنمسی
ضالین لفظنی الذین اوزره عطف اولنمق احتمالنی رفعدن اوتوری اولور ومعنی
صفت مغضوبیت ایله متصف اولنلرک یرلنی دکل وسمت ضلاله منسلم

اولنلرک یولنی دخی دکل بلکه انبیا و اولیادن منعم علیهم اولان اهل
عنایتک یولنی بزه هدایت ایله دیک اولور ضلالت اصلنده هلاک اولمق
ومحو وناپدید اولمق معنالرینه در نته کم ضل الماء فی اللبن دیرلر قچن آب لبنک
ایچنده ضایع اولسه و بو آیتده صاحب تیسیرک قولی اوزره ضلالتدن مراد
کفردر که نعمت ایمان مقابله سنده واقع اولمشدر شقاوت وخسارت وگمراهلک
ونا امیدلک معنالرینه هم کلور بونده بو ذکر اولنان معنالره استعمال
اولنمق هم جایزدر اما اصح اولان بو ضلالت اهدنادن مفهوم اولان هدایت
مقابله سنده واقع اولدوغی ملابسه ایله غوایت معناسنه حمل اولنسه محکمه
انسب اولوردی [illegible] علمادن برجماعت بو آیتی عموم اوزره
حمل ایدوب دیدیلر مغضوب علیهم مطلقا راه راستدن عدول ایلین طایفه در
پس سؤال دلالت صراط شول کروهک صراطی اولور که انلر اندن عمدا وخطا
نه عدول بعید ونه عدول قریبله مطلقا عدول ایلمامشلردر واکثر مفسرلرک
قولی بونک اوزرینه درکه بو ایکی فرقه دن مراد یهود ونصارادر نته کم بیضاوی
حضرتلری انوارده دیر مغضوب علیهم یهوددر نته کم انلر حقنده حق تعالی من
لعنه الله وغضب علیهم بیوردی وضالون نصارادر کما قال تعالی فی حقهم
وقد ضلوا من قبل واضلوا کثیرا و مرفوعا دخی روایت اولنمشدر وامام ترمذی
صحیحنده بو بابده بویله کتوردی شول وقتده که نبی حضرتلری جهودلرله جنک ایلدی
رسول اکرم حضرتلرینه برکسه دیدیکه بو سنکله کارزار ایلین کیملردر حضرت علیه السلام
بونلر مغضوب علیهم اولان طایفه در بیوردیلر و بر وقتده دخی ترسالرله جنک

ایلدی برشخص اول حضرتدن سؤال ایلدی که بونلر نه کونه کمسه لردر اول حضرت
علیه السلام هم الضالون بیوردیلر پس بو فرقنک هر برینی ضلالتله و مغضوب
علیه اولمغله هم موصوف قلدرنیه بیضاوی حضرتلری بیوررلر لایق اولور که مغضوب
علیهم عصات وفساق اوله وضالون الله تعالی حضرتلرینه جاهل اولنلر
اوله زیرا منعم علیهم حقیقتده شول کمسه لردر که لذاته حق تعالینک معرفتیله
عمل خیر ایلمک میاننی جمع ایلمکه موفق اوله لر یعنی قوت عاقله وعامله لرینی
زیور علم وزینت عمل ایله مزین ومحلی ایلیوب عقللرینه وعمللرینه اصلا خلل
ویرمامش اوله لر پس بونلرک مقابلنده ایکی طایفه اولور بری اولدر که انلرک
قوت عاقله سی معطل ومختل اولمش وحلیه علم وعقلدن خالی وعاری قالمش
اوله و بری دخی انلردر که انلرک قوت عامله سنه خلل کلمش و کردن جانلری
پیرایه عملدن خالی اولمش اوله پس مختل عمل فاسق و مغضوب علیه در
نته کم عمدا قاتل اولان کمسه نک حقنده حق تعالی وغضب الله علیه بیوردی
ومختل علم وعقل اولان هم جاهل واهل ضلالتدر کما قال تعالی فماذا بعد الحق
الا الضلال محققلر بویله دیدیلر که آدمینک اکرچه قوای روحانیه ونفسانیه لری
چوقدر ولکن بو جمله دن باعث خیر وشر اولان اصل اوچ قوتی واردر
اولا قوت ملکیه که انکله تحصیل علم ومعرفت قلور وطاعات وخیراته اول
واسطه ایله ساعی اولور ملاهی ومناهیدن وتعلقات فانیه دن مجتنب اولور
ثانیا قوت غضبیه که اول معدن حقد وحسد وکبر وظلم وتفاخر وتباهی وبونلر
امثالی اولان اوصاف خبیثه درکه اکا قوت سباعیه دخی دیدیلر ثالثا

قوت شهویه درکه اکا قوت بهیمیه دخی دیرلرکه بو منشا بطالت وکسالت وحظ
خورد وخواب وغفلتدر پس قوت ملکیه لرینی کاره کتورنلر انعمت علیهم
آیتنک مواید وعوایدندن برخوردار اولنلردر وقوت غضبیه لرینی ضبط
ایلمیوب یرینه یتورنلر مغضوب علیهم مفهومنک تحتنه دخول قلنلر وقوت
شهویه لرینه تقویت ویروب کیجه وکوندوز اکل وشربه مشغول اولنلر وخصایص
حیوانیته تنزل قلنلر وجهالت وضلالت ورطه سنده قالنلر وذوق روحانی
وشرف انسانیدن محروم اولنلردر نته کم عزیزلردن بری بو اوج قوته اشارت
ایدوب بیورمشلردر بیت چون غضب تو دست بگشاید صد سبع از درون برون آید
آب شهوت اسیر نفس شوی چون بهایم بخواب وخور گروی آدمی گر ملک تواند شد
زین صفتها بهیمه ودد شد عین المعاینده بویله دیرکه مغضوب علیهم اهل سمعه
وریادر وضالین متابعت نفس وهوادر هر عملده ریا موجب سخط وغضب
الهیدر ومتابعت نفس وهوا بدترین جمیع مناهیدر ریا شرک خفیدر هر
عبادت که انکله آلوده اوله مقبول حضرت اولمز ولهذا قال تعالی ولا یشرک
بعبادة ربه احدا بیت طاعت آلوده نیاید بکار مشک چه گر سوده نیاید بکار
گر تو محراب شوی آب جوی آتش دوزخ بود آن آب روی وهوا دخی سبب
کفر ومعصیت وباعث بطالت وغفلتدر بر حریف بدخصلت والیف
پرنکبتدر که الهوی اذل اله عبد فی الارض قولنک فحواسنجه چوق جاهل وغافلک
بو زمینده اول معبودی اولمش ونیجه احمق ونادانی مجبر بت وکینی دخی مسم
وزرله مست ایلمشدر افرایت من اتخذ الهه هواه آیتنک مفهومنجه چوق گمراهلر

کندی

کندی نفسلرینک هواسنی اله اتخاذ ایلمیوب اکا خدمت قلمش وجاه بدعت وضلالت
ایچره قالمشدر بیت عبادی که خیزد میان زه اوست چه گویم که هر یوسفی را چه اوست
بر از گرد او دامن نیک وبد وز او در بلا جمله اهل خرد الک ذمننده بو تحقیق
کافیدرکه نفسی هواسنه متابعت ایلمدن منع ونهی قلمق سبب دخول جنان
وسکون روضه رضوان اولدیغی کما قال تعالی واما من خاف مقام ربه ونهی
النفس عن الهوی فان الجنة هی المأوی بیت گر نفس نفس بفرمان تست
کفش بیاور که بهشت آن تست حقایق التأویلده بویله دیرکه مغضوب علیهم
اول جماعتدر که تمام ظواهره تعلق قلمشلر ونعم جسمانی واذواق حسیه
منهمک اولمشلر واول واسطه ایله دفتر حقایق روحانیدن برحرف اوقومشلر
ونعم قلبی واذواق قلبیدن اصلا لذت المشلر وبهره بولمشلردر که
یعلمون ظاهرا من الحیوة الدنیا وهم عن الاخرة هم غافلون آیت کریمه سی
بونلرک حسب حالی اولمشدر اما ضالین شول گروهدر که حجاب روحانی وانوار
باطنی ایله محتجب اولوب کلی شیده ظاهرا وباطنا حق تعالی حضرتلرنی مشاهده
قلمشلر ومشرب محمدی وسیرت احمدیدن حصه وبهره بولمشلردر که اول
حضرتک مشرب شریفلری ظاهرده باطنده وباطنی دخی ظاهرده مشاهده
قلمقدر که اول حضرتک مرتبه لرینه گوره ظهور عین بطون وبطون دخی عین
ظهور گلمشدر ومشرب محمدیه وارره اولان اهل کمالک دخی هر بری وحدتی
کثرتده وکثرتی وحدتده گورمش ونهانی آشکارا وآشکاری نهان
مشاهده قلمشدر نته کم بوکا دیمشدر بیت ای بر همه آشکار واز جمله نهان

در عین عیان مخفی و در خفیه عیان * اندر تو عجب مانده ام ای جان و جهان *
هم آنی و هم اینی فی این و نه آن آمین چونکه منا شیر سلاطین روزکار *
و توقیعات ملوک کامکاره آخر اوله انی بر مهر و نشانه ختم قلورلر بو مجلده
دخی منشور عظیم الشان و مثال معجز نشان اولان ام القرآن که صدر الکتاب
صحیفهٔ فرقانیه و فصل الخطاب جریدهٔ احکام ربانیه در ختم اولدی پس
خاتم گزین کبی اولان آمین ایله ختم اولنوب نهایت بولدی و بو مضمونی
بو حدیث شریف هم تأیید قلدی قال رسول الله صلی الله علیه وسلم
علمنی جبریل آمین عند فراغتی من قراءة الفاتحة وقال انه کالختم علی
الکتاب و حضرت علی و حضرت ابو هریره دخی اول حضرتدن بویله روایت قلدیلر
که قال علیه السلام آمین ختم رب العالمین ختم به دعاء عبده جمهورک
اتفاقی بونکا اوزرینه در که بو قرآندن دکلدر ولکن بو سورهٔ شریفه نک
بونکله ختم اولمسی مسنون و مستحب در کما قال صلی الله علیه وسلم آمنوا اذا
قرأ غیر المغضوب علیهم ولا الضالین رواه ابن شاهین فی السنة
عن علی رضی الله عنه و مسلم و بخاری نک اتفاقیله ابو هریره حضرتلرندن
دخی بویله روایت اولنور که قال علیه السلام اذا أمن الامام فأمنوا فان
من وافق تأمینه تأمین الملائکة غفر له ما تقدم من ذنبه و عن ابی هریرة
اذا قال الامام ولا الضالین فقولوا آمین فانه من وافق قول الملائکة غفر له
ما تقدم من ذنبه رواه مسلم کذا فی المشارق بو حدیثلرده مأمومک تأمینی
امامک تأمیننه مقارن ذکر اولنمق مفهوم اولور که اول حینده اولان

امین

آمین قول ملائکه یه هم موافق کلور دیشلر امام ابو حنیفه حضرتلرندن مشهور
اولان بودر که مصلی خفیة آمین دیه و امام دخی دیه زیرا که داعیدر ولکن شافعی
حضرتلرینک مذهبنده امام و مأموم رفع صوتله آمین دیرلر و انلرک دلیلی
وائل بن حجردن روایت اولنان بو حدیث شریفدر قال ان النبی صلی الله علیه
وسلم اذا قرأ ولا الضالین قال آمین ورفع بها صوته آمین اسم
فعلدر استجب معناسنه اسماء افعالدندر و اسماء افعال اکادیرلر که
یا امر و یاخود ماضی معناسنه اوله وضع جهتندن مفصلده بویله دیرکه
اسماء افعال اکی نوعدر بعضیسی برای تسمیهٔ اوامردر رویدکبی که اسرع
دینک اسمیدر و بعضیسی دخی برای تسمیهٔ اخبار در هیهات کبی که
بعد نک اسمیدر امر اخباردن زیاده واقع اولمش و بونلره اسماء اصوات
دخی دینمشدر عن ابن عباس رضی الله عنه قال سألت رسول الله صلی الله
علیه وسلم عن معناه فقال علیه السلام افعل تفسیر ابو اللیثده مقاتلدن
بویله نقل ایلر که مقاتل حضرتلری بیورمشلر آمین دعایه قوت ویرر و دعایه
اجابت مرتبه سنه ایرکورر موسی حضرتلری دعا ایلدی و هارون آمین
دیدی و حق تعالی حضرتلری هر ایکیسینک گفتارنی دعا منزله سنه تنزیل ایدوب
قد اجیبت دعوتکما بیوردی که اجابت دعانک آمینه نوع خصوصیتی
واردر و محققلر قتنده بندهٔ خالصک دعایه میلی محضا آمین و ازانک
قلبنه کلن ذوق وصفا آمین رب العالمین در نتهکم حضرت مولانا بر غزل
رعنالرنده بو معنایه اشارت ایدوب بیورمشلردر کویدکه یا ذا الوفا اغفر لعبد قد سعا

چون بنده آید در دعا و در نهان آمین کند * آمین او آنست که او اندر جنان ذوقش دهد *
و آورا برون و اندرون شیرین و خوش چون تین کند * آمین فی المثل سهم
هدف اصابت و کلید در اجابتدر طغرای غرای عالم آرای فضل و افضال
و توقیع رفیع سعادت افزای قبول و اقبالدر بیت منشور حیات جاودانیست *
سرچشمهٔ آب زندگانیست * فاتحهٔ شریفه الحکله نهایت بولدی و قافلهٔ دعای
اول قاید اولدی و خلوصله دعا ایدنلره ابواب اجابتی گشاده قلدی
و گلشن رازدن فی المثل بر گل گلدی یاخود گلبن نازدن بر غنچه اولدی
بیت قفل گشای در کاخ صفاست * عطرفزای گل شاخ وفاست *
غنچهٔ از گلبن ناز آمده * یا گلی از گلشن راز آمده *
دستیاری توفیق ربانی و مددکاری تایید یزدانی ایله
بو مجموعهٔ پر معانی بیک اوتوز یدی تاریخنده ماه رجبک عشر
اخیرنده تمام اولدی و حسن اختتام بولدی الحمد لله علی تمامه
واختتامه والصلوة علی من انزل القرآن وختم به کمال الانسان
محمد وآله وصحبه متممی بنیان الایمان اللهم تقبل منا کما تقبلت
من عبادک العالمین العارفین واغفر لنا ولوالدینا
ولمشایخنا ولجمیع المؤمنین والمؤمنات والمسلمین والمسلمات
اجمعین ع هم فاتحه هم خاتم ام جمله توی * فافتح بالخیر
رب واختم بالخیر ع این دعا از برای آمینست * یرحم الله
من قال آمینا آمین یارب العالمین بحرمة سید المرسلین *

اتمام و اختتام یافتن تحریر این تألیف شریف دلپسند و تصنیف لطیف
دلپسند از دست بنده ضعیف و نحیف و درد مند و مستمند
الراجی الی رحمة الله الغنی الودود درویش حبیب بن محمود المولوی الاقرحصاری
الحلیمی در چاشتگاه روز یکشنبه هشتدهم ماه صفر الخیر
در تاریخ سال هجرت فخر عالم صلی الله علیه وسلم با غشتم تحریر
و تسطیر یافت بی التماس شیخ محمد دده المولوی الشهیر
بسوخته دده انال الله تعالی ما تمناه
فی الدنیا والآخرة
آمین یارب العالمین
م

منت بعد المشرفین از آدمی ما آدمی	بخرج الحی من المیت برین معنی گواه
قابلیت آهنی را نعل در زنجیر حضرت	قابلیت آهنی را تیغ عالمگیر شاه

غم و شادی گچرمش دنیاده بلورک
برکمی کورنمه اغلادکه کولدک

دست حسن نیاز ذی فرهادک مزاری طاشنه
کسه نک طوقنماسون سنک ملامت باشنه

بو فقه و قرمزی او لور رسته عقیق
اگلنور لطف طبع و فهم سبق

دامان الفلکه الم ایرمک کرک سنک
دوشدم قیو کهال غم ای شاه اکمسنک

بسر ز کند دو کار خراب
هوس غیبت و هوای شراب

ها و ها که تو هوا پرستی
دست مزد خدا پرستی

نرکسی چشمکه بکزتدی کتوردی نظره
انعبانی کوردیم شاله حیکلر چیقیر

وعده اهل کرم گنج روان
وعده نااهل شد رنج روان

وعده‌ها باشد حقیقی دلپذیر
وعده‌ها باشد مجازی تا سه گیر

در نزد اهل عرفان بهتر ز صد خزینه
در گوشه قناعت نان پاره جوینه

مهر تقی در دل آدم نامد
اهل دلی در همه عالم نامد

قاضی ابو الفضل شفاده فاذا دخلتم بیوتا فسلموا علی انفسکم آیتنک تفسیرنده بیورمشدرکه
برکمسه برخالی مقامه کیرسه کرکدر که السلام علی النبی و رحمة الله و برکاته السلام علینا
و علی عباد الله الصالحین دیه و برکمسه حضرت رسوله کلدی صلی الله علیه و سلم
و بارک کثیرا کثیرا معیشت طارلغندن شکایت ایتدی اول حضرت فخر عالم صلی الله
علیه و سلم کثیرا کثیرا بیوردیکه چونکه کندو منزلکه کله سن اگر کمسه وار ایسه سلام
ویره سن اگر کمسه یوغیسه بکا سلام ویره و برکره سوره اخلاص اوقو اول کمسه بو اورادی
ایلدی حق سبحانه و تعالی انک معاشنه شول قدر برکت و قدرت ویردیکه جمله
همسایه سی انک سایه سنده خوش کچردی جمیع تعلقاتی انزن مستفید اولدیلر
حضرت رسول صلی الله علیه و سلم کثیرا کثیرا بیوردی که قیامت کوننده اول پدرم ابراهیم
علیه السلام حله کیوره لر و عرشک جانب یسارنده اوتوردالر بر حله دخی بکا کیوره لر
و عرشک صاغ جانبنه اوتورم حضرت ابوبکر صدیق صاغمده و حضرت عمر صولمده قرار
ایدوب حضرت عثمان و حضرت علی قرشمده طوره لر و آمتمک جمله سی درجه لرینک تفاوتنه
کوره آرده مده طوره لر هر مؤمن و هر مؤمنه که صلات فریضه نک آخرنده بکا اوچ کره
صلوات ویرمک عادتی اوله اول کمسه عثمان و علی الیه نیم اوکمده اوله اول بنی کوره
و بن انی کورم و انک یوزی نوری ایکی اوندورد کیجه سی کبی اوله
و نیچه بر مؤمن بر مؤمنه راست کلدکده رضای حق ایچون مصافحه ایدوب بکا
صلوات دیرسه بری برندن آیرلمدن حق سبحانه و تعالی جمیع کناهلرین بر لغیه
قبل الطعام صلوتی بسمله دن مقدم ایتمک کرک و بو وجهله دیمک کرک اللهم
صل علی محمد و علی آل محمد طیب ارزاقنا و حسن اخلاقنا بسم الله الرحمن الرحیم
و طعامی یدکدن صکره بو وجهله دیه که الحمد لله الذی اطعمنا هذا و ارزقنا من غیر
حول و لا قوة الحمد لله بنعمته تتم الصالحات و تنزل البرکات
حضرت رسالت پناه صلی الله علیه و سلم قچن طاشه اوستنده یوردکلری نامده
مبارک ایاقلری طاشه تأثیر ایدوب چقور ایدر ایدی قوم اوستنده یورودکلری
زمانده اصلا ایزلری یعنی ایاقلری نشانی کورنمزدی بو ایکی قصه خانیده مرغوب دیشلر

سجود جانب کعبه از آن شد بر همه لازم
بنا ایده ایدی کعبه محمد ز نبی هاشم

خصایص رسول علیه السلامدن بری دخی قل لا اسئلکم علیه اجرا الا المودة فی القربی آیتی مفهومنجه محبت اهل بیتلرینک وجوبیدر که کتب حدیثده احبوا الله لما یغذوکم به واحبونی بحب الله واحبوا اهل بیتی بحبی دیو ودخی من ابغض اهل البیت فهو منافق دیو ودخی من صنع الی احد من اهل بیتی یدا کافیته علیها یوم القیمة دیو ودخی من صنع الی احد من اهل بیتی معروفا فعجز عن مکافاته فی الدنیا فانا المکافی له فی القیامة دیو ودخی لا یبغضنا اهل البیت احد الا ادخله الله النار دیو حدیثلر مرویدر

آل رسول واهل بیت رسول صدقه واجب ولمق حرام اولان بنی هاشم مؤمنلریدر انلر آل علی وآل عقیل وآل جعفردر که بو اوچی حضرت رسولک عمزاده لریدر ودخی آل عباسدر که عم حضرت رسولدر دیمشلر بعضی علما وجوب محبت اهل بیت حقنده دیمشدر که

یا اهل بیت رسول الله حبکم فرض من الله فی القرآن انزله
یکفیکم من عظیم الفخر انکم من لم یصل علیکم لا صلوة له

حق تعالی حبیبنه امتی خصوصنده بحضور اولاجق برنسنه فی مدت حیاتنده گوسترمدی لکن سایر انبیا کندولر صانع ایکن کیمنک امتی هلاک اولوب کیمنک دخی امتی منکراته مشغول اولوب خصوصدن اکثری غمناک ایدیلر

کبار خصایص رسولدن بعضلری بونلردر که مرض موتلرنده اوچ گون جبرائیل علیه السلام گلوب یا محمد ربک سکا سلام ایدوب خاطرک صورر دیوب دفعلری حالتنده کندولری وامتلری حقنده اولقدر بشارتلر ایتدی که علی وفق المراد شاد اولدیلر وفات ایتدکلرنده ظهور ایدن امور تفصیله محتاج اولوب بو جمله نک اکثری سایر انبیایه واقع اولمامشدر دیگر روح شریفلرینی قبضه حضرت عزرائیل انسان صورتنده گلوب اجر ویا اجازتله گیروب سایر انبیادن هیچ برندن استجازت استمامشدر دیمشلر کتاب درج الدررده مذکوردر که عزرائیل گلدکده اسمعیل آدلو بر ملک ایله یتمش بیک ملک گلمش ایدیکه هر برلیه یتمش بیک دخی وار ایدیکی دیگر مواهب لدنیه ده قبر رسولده بدن شریفلرین ضم ایدن موضع جمیع بقاع ارضدن افضل امر وکی متفق علیه اولوب نیجه علما قولنجه کعبه دن وسماوات سبعه دن دخی بعض علما قولنجه عرش عظیمدن دخی افضلدر دیو مذکوردر قصیده برده صاحبی

دیمشدر

دیمشدرکه بیت لا طیب یعدل تربا ضم اعظمه ۞ طوبی لمنتشق منه وملتثم ۞ دیگر علمانک اتفاق ایتمشلردر که الآن رسول علیه السلام بدن شریفلریله اوگلکی حیاتده اولوب نبوت ورسالتده ودرجات تجلیات الهیه یه راقی در نیجه لر قولنجه قبر شریفلرنده اذان واقامتله جماعتله نماز قلوب انلر وجمیع انبیا قبور شریفلرنده صلات وتلاوت قرآن وبعض عبادات ایدوب مکه وارروب حج دخی ایدرلر فتاوای بزازیه ده حضرت رسول علیه السلام الآن نبوت ورسالت اوزره اولوب شمدیکی حالده دخی پیغمبرمز رسولمزدر دیو اعتقاد ایتمک واجبدر دیو مصرحدر وجمله انبیا قبرلرنده باجساد هم حیاتده اولدقلرینه احادیثده دلایل قاطعه واردر

مرویدر که حضرت عمرک رضی الله عنه زمان خلافتنده ممالک اسلامیه غایت چوغالب التی بیک التی یوز التمش یرده خطبه اوقنور اولدی اوزمانده بر شهرده متعدد مسجد وجامع بنا اولنمق غایت آز واقع اولوردی

تاریخ عینیده جمیع امم بنی آدم عشر طوایف جن برلیکیسی عشر شیاطین بواوجی عشر ملائکه در دیو روایتدر

تفسیر لبابده ان عبادی لیس لک علیهم سلطان آیتنده دیمشلردر که یعنی بنم قوللرک قلبلرینه تسلطک یوقدر اما استزلهم الشیطان آیتنک تاویلی بودرکه شیاطینک بنی آدم قلبلرینه وموضع ایمانلرینه تسلط اصلا قدرتلری یوقدر وبنی آدمی قابل توبه وعفوی وکمباحی ...نه القا ایدرلر بلکه بعرضه دکلو معصیت القا ایدرلر که آنی توبه ازاله ایتمک ممکندر حضرت آدمک جنتدن چقماسی ایسه عقوبت دکلدر دیو مذکوردر زیرا دنیایه کلمه بودکلو انبیا ظهور ایلمزدی

انبیا محضور تعمیر ایتمک اوترندن اون سکزینه وارنجه تغان تغمور دیرلر

فقلبت والنمیه کما اسمعت من التقالی